

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU 198638

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

^K
Call No. 392.5 ^{K4141} Acc No.

R16S

ಸವ್ವಪದಿ

ಎಂಬ

ವಿವಾಹ ಕುಲಂಗಳಲ

ಸಂಪಾದಕ :

ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೨

(ಎಲ್ಲ ಹೆಕ್ಕುಗಳೂ ಸಂಪಾದಕರದು)

ನೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ :

೨೬—೪—೧೯೫೧

ಬೆಲೆ : ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟ ೯ರಿಂದ ೬೪

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಐಯಂಗಾರ್ ಅವರಿಂದಲೂ

ಇನ್ನು ಉಳಿದುದು ಅಷ್ಟೂ

ಬಿ. ಬಿ. ಡಿ. ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಶ್ರೀ ಯು. ನರಸಿಂಹ ಮಲ್ಯ ಅವರಿಂದಲೂ
ಅಚ್ಚಾಯಿತು.

ಸನ್ನಿತ್ರರಾದ
ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಐಯರ್
ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ
ಸಕಲ ಮಂಗಲಗಳನ್ನು ಕೋರಿ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು

ವಿವಾಹಮಂಗಲ

ಪ್ರಿಯತರಲವಂಗಲವಲೀ-
ದ್ವಯಕ್ಕನೇಕೈಕಲಲಿತಶಾಖಾಯೋಗಂ
ನಯದಿಂ ಸಮನಿಪವೋಲಾ-
ಪ್ರಿಯಂಗನಾ ಪ್ರಿಯೆಗನಾಯ್ತು ಸಾಣಿಗ್ರಹಣಂ

ಕೆಂದಳಿರೇರಿದ ಮಾವಂ
ಬಂದ ವಸಂತದೊಳನಂಗನಂಗನೆ ಸಹಿತೆ-
ಳ್ತಂದು ಬಲವಂದು ಮನ್ನಿಸು-
ವಂದದೆ ಬಲಗೊಂಡರಗ್ನಿಯಂ ದಂಪತಿಗಳ್

ಕಡುಮೇಳವುಳ್ಳವರ್ ಕಾ-
ಲ್ವಡಿವಿಡಿಯೆನೆ ಕುವರನೋಪಳಿಸೆವುಂಗುಟಮಂ
ಪಿಡಿದು ನಸುನಗುತಮಾಕೆಯ
ಕಡುರಾಗದೆ ಸಪ್ತಪದಿಗಳಂ ಮೆಟ್ಟಿಸಿದಂ

ನಿಟ್ಟೆಯೈಯಾಗು ಪತಿಯೊಳ್
ತೊಟ್ಟನುವಶೆಯಾಗು ಶೀಲವತಿಯಾಗು ಚಿರಂ
ನಿಟ್ಟಾಯುವಾಗು ನೀನೆಂ-
ದಿಟ್ಟರ್ ಸೇಸೆಯನಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನೆಯರ್

(ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಪುಟ ೧೦೩, ೧೦೪ ನೋಡಿ.)

ಅರಿಕೆ

೧

ನೊನ್ನೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಯಿತು. ಆ ಮದುವುಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಪ್ತಪದಿ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಮದುವೆಯ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವುಕ್ಕಳು ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಂತೆ, ಇಂದ್ರ ಇಂದ್ರಾಣಿಯರಂತೆ, ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರಂತೆ, ವಸಿಷ್ಠ ಅರುಂಧತಿಯರಂತೆ, ರತಿ ಮನ್ಮಥರಂತೆ, ಇನ್ನೂ ಈ ತೆರನಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಾದ ಧ್ರುವದಂಪತಿಗಳಂತೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಲಿ ಎಂದು ಹರಸುವುದೂ ಹಾರೈಸುವುದೂ ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ. ಅದೇ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಈ ಸಪ್ತಪದಿ.

ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಸಪ್ತಪದಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕೋತ್ತರ ವೆನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಏಳು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಗಳ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ವಿಷ್ಣು ವಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರು, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರು, ಜಿನನಿಗೆ ಶರಣಾದವರು—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರುಚಿಯಾಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ಣನೆಗಳ ಪೋಷಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಗೊಂಡಿರುವ ಈ ವಿವಾಹಮಹೋತ್ಸವಗಳ ಸಪ್ತಪದಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಂದೀಮಂಗಳವೂ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೋಬಾನೆಯೂ ಹೊಂದಿ, ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿದೆ.

ಈ ನಾಂದೀಮಂಗಳ, ಏಳು ವಿವಾಹ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಸೋಬಾನೆ—ಇವೇ ಈ 'ಸಪ್ತಪದಿ'ಯ ಮಾತೃಕೆ. (ಪುಟ ೯ ರಿಂದ ೩೨)

ಅನಂತರ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ: ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತು, ಗಂಡನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ಕುಲವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ಮದುವೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಲ್ಲಿನ ಸಜ್ಜನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವರ ಮದುವೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಮದುವೆ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಗಂಡಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು. (ಪುಟ ೩೩ ರಿಂದ ೬೪.)

ಸಪ್ತ ಪದಿ

ಇದುವರೆಗೆ ನಿರೂಪನಾಡಿದುದೆಲ್ಲಾ ಪದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿದೆ, ಇದರ ಭಾಷೆಯೆಲ್ಲಾ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ್ದು. ಓದಿದವರಿಗೆ ಇದರೊಳಗಿನ ಭಾವನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ಭಾವನೆಗಳಂತೆಯೇ ಎದೆಗೆ ಎಟುಕದೆ ಕಿವಿಯ ಕೊನೆಗೇ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಮುಂದೆ (ಪುಟ ೬೫ ರಿಂದ ೧೨೪) ಸಪ್ತ ಪದಿಯ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನುವಾದವನ್ನು ಬರೆದಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಳಗನ್ನಡ ಪದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಇರಬಹುದೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ () ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಆವರಣದೊಳಗೆ ಅರ್ಥ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ, ಅದೇ ಆವರಣಗಳ ಒಳಗೆ, ಅರ್ಥದ ಜೊತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

ಅಲ್ಲಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಕಷ್ಟ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥವನ್ನು ಕಡೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಎಂಬಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೧೩೩ರಿಂದ ೧೩೬) ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮತ್ತೆ, ವಿವಾಹವಾಗುವ ವಧೂವರರು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ವಿವಾಹವಾದ ಅನಂತರದಲ್ಲೂ ವಿವಾಹದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ವಾಸಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿವಾಹದ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದು (ಪುಟ ೧೨೫ ರಿಂದ ೧೩೧) ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವ ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶ್ಲೋಕಗಳೂ ಪುಟ ೧೩೨ರಲ್ಲಿ ಇವೆ.

೨

ಹಳಗನ್ನಡದ ಪರಿಚಯ ಸಾಲದೆ, ಈ ಪುಸ್ತಕ ಓದುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಎರಡು ಸೂಚನೆ.

ಮೊದಲಿಂದ ಓದಬೇಡಿ. ಅರುವತ್ತೈದನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ತೊಡಗಿ.

ಒಟ್ಟಿಗೇ ಒಂದೇ ಸಲ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡಲು ಆಶಿಸಬೇಡಿ. ಬೇಕಾದರೆ, ಒಂದು ಸಲ ಅಷ್ಟರಮೇಲೂ ಕಣ್ಣು ಓಡಿಸಿ; ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಡೆಯಪಕ್ಷ ಎರಡೆರಡು ಸಲವಾದರೂ ಓದಿಕೊಂಡರೆ ಮೇಲು.

ಏಕೆಂದರೆ, ಇದು “ ಋಷಿ ” ಗಾಗಿ ಓದಿ ಮುಗಿಸುವ ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ. ಕೊಂಚ ಕೊಂಚವಾಗಿ, ಸಾವಧಾನದಿಂದ, ಎತ್ತಿಕೊಂಡುದನ್ನು ಆಗಿದು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಜೀವಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಿರುವ ಬೇಕಾದದ್ದು, ಈ ಸಪ್ತಪದಿ.

ಹೀಗೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿ ಆದಮೇಲೆ, ನಿಮಗೆ ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದ ಭಾಗವನ್ನೋ ಅಥವಾ ಪದ್ಯವನ್ನೋ ಆಯ್ದು ಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಮೂಲ ಹಳಗನ್ನಡ ಪದ್ಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಓದಿರಿ. ಮೊದಲ ಓದಿಗೆ ಪದ್ಯ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಬಿಡಬೇಡಿ, ಗದ್ಯದ ಮೂಗುದಾರವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಳೆದು ಪದ್ಯದ ಪಡೆಹಸುವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಭಾವದ ಹಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ, ನಿಮಗೆ ಲಿಪಿಯ ತೊಡಕಾದರೂ ಅದಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾಗಲೆಂದು, ಹಳಗನ್ನಡದ ‘ಱ, ಲ’ ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ‘ರ,ಳ’ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೇ ಕಾಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದದೆ, ಬರಿಯ ಗದ್ಯ ಓದಿದ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುವುದೆಂದರೆ, ಹಣ್ಣಿನ ಹತ್ತುಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟುಪಾಲಿನ ರಸವನ್ನು ಒಲ್ಲದೆ, ಎರಡು ಪಾಲು ತಿರುಳಿನ ಹೀದೆಯನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ. ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಏನು ಸುಖ, ಏನು ಹಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಸವಿ ಬಲ್ಲವರೇ ಬಲ್ಲರು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಗದ್ಯಾನುವಾದದ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಹತ್ತಿಹೋಗಿರಿ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಸೌಧದ ಮೇಲೆ ಮುಟ್ಟಿ, ನಿಶ್ರೇಯಸವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ.

ಈ ಸಪ್ತಪದಿಯೊಳಗಿನ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶತಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಡದೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೂಗುತಿಯಾಗಿ, ಓಲೆಯ ಭಾಗ್ಯವಾಗಿ,

ಸಪ್ತಪದಿ

ಕೊರಳಿನ ಮಿನುಗಾಗಿ, ಹಸ್ತವಲಯಗಳಾಗಿ, ಹರಿದ್ರಾಕುಂಕುಮವಾಗಿ ನಿಡಿದುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿರುವ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಮಹಾಕವಿಗಳಿಂದಲೂ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಕವಯಿತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಆಯ್ದುತಂದ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಖಂಡಗಳು. ಇಂಥ ಕಡೆ, ನೇರಾಗಿ ಅವರ ಮಾತಿಗೇ ಕಿವಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಕೇಳದವರ ಕಿವಿಗೆ ಹಿತ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಂಗಲ, ಜೀವಕ್ಕೆ ಶೋಭಾನ.

೩

ಈಗ ಪದ್ಯವಿಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತು ಎರಡೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುವುದು ಪ್ರಕೃತ.

ನಾಂದೀಮಂಗಲವನ್ನು 'ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ' ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹದಿಬದೆ ಎಂದರೆ ಪತಿವ್ರತೆ. ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಾದ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಎಂಬವಳು ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಚಿಕದೇವರಾಜರಿಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಯ ಚೀಲ ಹೊರುವ ಊಳಿಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡೆರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ದೇವರಿಗೆ ಮೀಸಲುಮಾಡಿ, ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತ; ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಗಾಢವಾದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಅವಳಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿನಾಹ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿಹರ ಎಂಬ ಕವಿವರನು ರಚಿಸಿದ ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದು. ಈ ಉದಾಹರಣೆಯ ಔಚಿತ್ಯ ಸ್ವಯಂಸ್ಪಷ್ಟ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹರನಿಗೆ 'ಸತಿ'ಯಾಗಿದ್ದ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ, ತನ್ನ ಪತಿಯ ನಂದಿಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ಆಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದಳು. ಆಗ ಗಿರಿಜೆ ತನ್ನ ರೂಪವಿಲಾಸ ಅತಿಶಯಗಳಿಂದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರದೆ, ಅಘೋರವಾದ

ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ, ಪರಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಮದುವೆಯಾದಳು. ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಾಧಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ತಾರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ್ದು. ಈ ಇಂಥ ದೇವಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಾಡಿದ್ದು.

ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿವಾಹವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವವನು ನಾಗಚಂದ್ರ. ಸುಮಾರು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದವನು. ಇವನಿಗೆ 'ಅಭಿನವಪಂಪ' ಎಂದು ಬಿರುದು. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಾಗ 'ಇವಳು ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದು ಜನಕನು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಪತಿಯನ್ನು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಆಗಲಿದ್ದು ಏನೇನು ಪಾಡುಪಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ, ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣಾಂಶವಾದರೂ ರಾಮನ ವಿಗ್ರಹ ಮರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಮನಾದರೂ ಅಷ್ಟೆ: ಸೀತೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾರನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸ್ಮರಿಸದೆ, ಏಕಪತ್ನೀವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ನೆಂಬುದು ಭಾರತವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದದ್ದೇ.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರು ಕ್ಷಿಣಿಯರ ವಿವಾಹ ನಡೆದ ಕಥೆ ಅದೊಂದು ವೀರ ರಸದ ಶೃಂಗಾರಕಥೆ. ಅವಳನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಅಣ್ಣನಾದ ರುಕ್ಮಿಗೆ ಇಷ್ಟ. ಅವಳಿಗಾದರೋ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಅವಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಕು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಲಿದ ಅವರವರೇ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಸುದ್ದಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಅಪಹಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದ. ತನ್ನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದವರೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ರುಕ್ಮಿಣಿ ಅವನಿಗೆ ಸಾರಥ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಈ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ—ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಾಗಿ ಇದ್ದವನು, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದವನು. ಈ ವಿವಾಹದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನು ಬರೆದ 'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ'ದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸುಭದ್ರಾರ್ಜುನರ ವಿವಾಹ—ಇದು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಪ ಕವಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಎಂಬ 'ಸಮಸ್ತಭಾರತ'ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡದ್ದು. ಭಾಗವತದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ಮದುವೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರಾರ್ಜುನರ ವಿವಾಹದ ಕಥೆ. ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬಲದೇವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಸಖನಾದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಇಷ್ಟ. ಕಡೆಗೆ, ಕೃಷ್ಣನ ಉಪಾಯದಿಂದ ಸುಭದ್ರೆ ಅರ್ಜುನನ ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ಮಗನಾದ ಅಭಿಮನ್ಯು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವನಾದರೂ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮಹಿಮನೆಂದು ಹೆಸರಾದನು.

ಶ್ರೀಮತಿ ವಜ್ರಜಂಘರ ವಿವಾಹ—ಎಂಬುದು ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಣಯಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ತಕ್ಕದ್ದು. ಇದನ್ನು ಪಂಪಕವಿ ತನ್ನ ಆದಿಪುರಾಣ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶ್ರೀಮತಿ ಮತ್ತು ವಜ್ರಜಂಘ ಎಂಬ ಜೀವರುಗಳ ಸ್ನೇಹ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗಿತ್ತು, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಆಯಿತು, ಮುಂದಿನ ಆರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಏನಾದುದು ಎಂಬುದರ ಸಂಕ್ಷೇಪ ಕಥೆಯನ್ನು ಇದೇ ಪುಸ್ತಕದ 'ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೧೩೫) ಕಾಣಬಹುದು.

ಭರತ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯರ ವಿವಾಹ—ಇದು ರತ್ನಾಕರ ಎಂಬ ಸುಮಾರು ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿ ಬರೆದಿರುವ ಭರತೇಶ ವೈಭವ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡದ್ದು. ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿಸಿದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕವಿಯೂ ವರ್ಣಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಉತ್ತಮನಾದ ವರನು ಉತ್ತಮಿಯಾದ ವಧುವನ್ನು ಪಡೆದ ಒಂದು ತುಂಬುಚಿತ್ರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ರತ್ನಾಕರನು ಬರೆದ 'ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಸಂಭೋಗ' ಸಂಧಿಯಿಂದ ಈ ಮದುವೆಯ ಭಾಗವಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಎತ್ತಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ರತಿನುನ್ನಥರ ಮನೆವಾರ್ತೆ — ಎಂಬುದು ಆಂಡಯ್ಯ ಎಂಬವನು ಹದಿಮೂರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಿಂದ, ಒಂದೆರಡು ಪದಗಳನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡದ್ದಾಗಿದೆ. ರತಿಗೂ ಮನ್ನಥನಿಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಯಾಯಿತು, ಯಾವಾಗ ಆಯಿತು, ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರಾದರೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಹಾಡಿರುವರೋ ನಾನು ಕಾಣೆ ಆದರೆ, ರತಿ ಮನ್ನಥರ ಉಪಮಾನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸದೆ ಗಂಡುಹೆಣ್ಣುಗಳ ಹೆಸರೆತ್ತುವುದೂ ವಿರಳ. ಇಂತಹ ಸರ್ವಸುಂದರರ ನಿತ್ಯಜೀವನ ಹೇಗಿತ್ತೆಂತೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕವಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು.

ಸೋಬಾನೆಯಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಬಿಡಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಯಾರೋ ತಿಳಿಯದು, ಎಂದು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೋ ಅದೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೂ ಆತನು ಮುಟ್ಟದೆ ಬಿಟ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನದ ಒಂದು ಅಂಶವು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ, ಎಂಬಂತೆ ಲೌಕಿಕ ಪಾರಲೌಕಿಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತ ತನ್ನ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸಾರದ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವ ಏನು ಎಂಬುದು ಈ ಐದು ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಅಡಗಿದೆ.

೪

ಮೇಲೆ ಹೆಸರಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತೆ ಒಂದೆರಡು ಇತರ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟವನ್ನು (ಪುಟ ೩೩ ರಿಂದ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:

ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆ—ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮನ 'ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ' ದಿಂದ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರವಾಗಿ ಪುರುಷವರ್ಗಕ್ಕೆ 'ಸವಾಲು' ಹಾಕಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಕಂಠವಾಗಿ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹೊನ್ನಮ್ಮನ ಹದವಾದ ಇನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಪ್ಪದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಈಕೆಯ ಮಾತು.

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳುವುದು— ಮದುವೆಗೆ ನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗಂಡಿರುವ ಮನೆಮನೆಗೂ ಸುತ್ತಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಈ ದುಷ್ಟ

ಸಪ್ತ ಪದಿ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಸಚ್ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಉಲ್ಲಾಸ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಹರಿಹರನ 'ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ' ದಿಂದ—ಈಶ್ವರನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿರುವಂತೆ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ದೌತ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹುವುದು. ಎರಡನೆಯದು ಪಂಪನ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ದಿಂದ — ಗಂಡಿನ ತಂದೆಯು ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆಯನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೀಯಗತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು.

ವಿನಾಹಮಂಟಪ-ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ-ವರ್ಣನ—ಇದು ರುದ್ರಭಟ್ಟನ 'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ'ದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರು ಕ್ಷಿಣಿಯರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ಆಯ್ದದ್ದು.

ವರನ ಮಂಗಳಾಚಾರ—ಮೊದಲನೆಯದು 'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ' ದಿಂದ; ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದ್ದು, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು. ಎರಡನೆಯದು 'ಆದಿಪುರಾಣ'ದಿಂದ; ವಜ್ರಜಂಘನಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿದ್ದು.

ವಧುವಿನ ಮಂಗಳಾಲಂಕಾರ—ಮೊದಲನೆಯದು ನಾಗಚಂದ್ರನ 'ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತಪುರಾಣ'ದಿಂದ; ಸೀತೆಗೆ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದ, ಮೈಯೊರಿಸಿದ, ಉಡಿಗೆ ಉಡಿಸಿದ, ತೊಡಿಗೆ ತೊಡಿಸಿದ, ನವುರುನವುರು ಆದ ನಿರಿನಿರಿಯ ವರ್ಣನೆ. ಎರಡನೆಯದು ಪಂಪನ 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'ದಿಂದ; ಸ್ವಯಂವರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಸಖಿಯರು ನೆರವೇರಿಸಿದ ರಸಾಲಂಕಾರದ ವಿವರಣೆ ಮೂರನೆಯದು ರತ್ನಾಕರನ ಭರತೇಶವೈಭವದ 'ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮದ ಸಂಧಿ'ಯಿಂದ; ಇದು ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರದ ವರ್ಣನೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ, ಆ ಸಮಯಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ಒಂದು ಹಾಸ್ಯಪ್ರಕರಣದ ಅಲೆಯನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡಿದೆ.

ವಿನಾಹ ಮಂಗಲ—ಇದೊಂದು ಸಂಕೀರ್ಣಕವರ್ಗ. ಮದುವೆಯ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅದು ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳೋ—ಮದುವೆಯ ಮನೆ, ಅದರೊಳಗೆ ಇರುವ ಮಂಟಪ, ಅದರ ನಡುವಿನ ಜಗುಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ಣಕುಂಭ, ಅದರ ಸುತ್ತಿನ ಸಕಲಮಂಗಲವಸ್ತುಗಳು, ಪುರೋಹಿತರ ಸಡಗರ, ಹೆಂಗುಸರ

ಸಂಭ್ರಮ, ವಧೂ ಬಂದದ್ದು, ವರ ಬಂದದ್ದು, ಅವರು ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಂತಾಗ ತೆರೆ ಸರಿದದ್ದು, ಕೈಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದದ್ದು, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ, ಲಾಜಹೋಮ, ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ, ವರನು ವಧುವಿನ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಸಪ್ತಪದಿ ನಡಸಿದ್ದು, ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಆಶೀರ್ವಾದ, ವಧುವರರ ಬೇಟಿದ ನೋಟ, ಮದುವೆಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಬಾಗಿನ ಬೀರಿದ್ದು, ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು—ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ವರ್ಗದ ವದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ೧ ರಿಂದ ೬ ರವರೆಗೆ ನಾಗಚಂದ್ರನ 'ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತಪುರಾಣ'ದಿಂದ ತೆಗೆದದ್ದು, ಮತ್ತೆ ೭ ರಿಂದ ೨೫ ರವರೆಗೆ ಹದಿಮೂರನೇ ಶತಮಾನದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೆಂಬವನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದ 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ' ಎಂಬ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದದ್ದು.

ಬಾಗಿಲು ತಡೆದದ್ದು—ರತ್ನಾಕರನ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ' ದಿಂದ. ಹಳೆಯಕಾಲದ ರಸಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ಮದುವೆಯ ಸರ ಸಾಂಗವನ್ನು ಓದಿದರೆ, ಕಿವಿ ಕೊನರುತ್ತದೆ.

ಹೆತ್ತವರ ಹಿತವಚನ—ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಪ್ರತಿ ಮದುವೆಯ ಮರೆಯಲಾರದ ಅಂಗ; ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೆ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತವರಿಗೆ. ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಕುಂತಲಾ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಕದ ಕಣ್ವರ ಮಾತುಗಳೂ (ಇದೇ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟ ೧೩೬ ನೋಡಿ) ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಬರೆದಿರುವ

‘ ಎಮ್ಮ ಮನೆಯಂಗಳದಿ ಬಿಳೆದೊಂದು ಹೂವನ್ನು

ಋಮ್ಮ ಮಡಿಲೊಳಗಿಡಲು ತಂದಿರುವೆವು ’

ಎಂಬ ಹಾಡೂ ('ದೀಪಗಳು' ಎಂಬ ಸಂಗ್ರಹ ನೋಡಿ) ಬಹುಶಃ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು. ಅದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿನ ಮಾತುಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಪಂಪನ "ಆದಿಪುರಾಣ" ದಿಂದಲೂ ಎರಡನೆಯದು ಅಗ್ಗಳ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಕವಿಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಪುರಾಣದಿಂದಲೂ ಆಯ್ದು ತಂದವು.

ಸಿಪ್ಪಣಿ

೫

ವಿನಾಹದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳು—ಎಂಬ ವಿಭಾಗವನ್ನೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಹೊಂದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ತುಂಬ ಉಪಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ :

೧. THE VEDIC LAW OF MARRIAGE—

A MAHADEVA SASTRI B A., M.R.A.S., Mysore, 1908.

೨ ವಿವಾಹ ಮಂಗಳ (ಬಂಗಾಳಿಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದುದು)—ಆರ್. ವ್ಯಾಸರಾವ್ ಅವರಿಂದ. ರಾಮಮೋಹನ ಕಂಪೆನಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೩೦.

೬

ಹೀಗೆ, ಉತ್ತಮರಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಖಂಡಗಳನ್ನೂ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯಗಳಾದ ವಿವಾಹದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ವಿವಿಧ ವಿವಾಹ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತಿಯ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನೂ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ವಿವಾಹಮಂತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ದಾಂಪತ್ಯಧರ್ಮದ ರೂಪುರೇಖೆಯನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅನುವಾದವನ್ನೂ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಗಡ ಹೊಂದಿ, ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಈ ಸಪ್ತಪದಿ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವು ವಧೂವರರ, ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ಕೈತುಂಬ ತುಂಬಿ ಇರಲಿ, ಬಗೆಯ ತುಂಬ ತುಂಬಿ ಬರಲಿ

೨೬—೪—೧೯೫೧
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು. }

ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ.

ಸಪ್ತಪದಿ

ಎಂಜಿ

ವಿನಾಹಮಂಗಲ

ನಾಂದೀಮಂಗಲ	೯
ಸಪ್ತಪದಿ			
೧. ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹ		...	೧೩
೨. ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿವಾಹ		...	೧೮
೩. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ವಿವಾಹ		...	೨೦
೪. ಸುಭದ್ರಾರ್ಜುನರ ವಿವಾಹ		...	೨೨
೫. ಶ್ರೀಮತಿ ವಜ್ರಜಂಘರ ವಿವಾಹ		...	೨೪
೬. ಭರತ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯರ ವಿವಾಹ		...	೨೬
೭. ರತಿ ಮನ್ಮಥರ ಮನೆವಾರ್ತೆ		...	೩೦
ಸೋಬಾನೆ	೩೨
ಸರಿತಿಷ್ಟ			
೧. ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆ		...	೩೩
೨. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳುವುದು		...	೩೬
೩. ವಿವಾಹಮಂಟಪ-ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ-ವರ್ಣನ		...	೪೦
೪. ವರನ ಮಂಗಲಾಚಾರ		...	೪೧
೫. ವಧುವಿನ ಮಂಗಲಾಲಂಕಾರ		...	೪೩
೬. ವಿವಾಹಮಂಗಲ		...	೫೬
೭. ಬಾಗಿಲು ತಡೆದದ್ದು		..	೬೧
೮. ಹೆತ್ತವರ ಹಿತವಚನ—ಗಂಡಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ		...	೬೩
ಸಪ್ತಪದಿಯ ಗದ್ಯಾನುವಾದ	೬೫
ಸುದುವೆಯ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳು		...	೧೨೫
ಶಾಂಪತ್ಯಧರ್ಮ	೧೩೨
ಸಪ್ತಣಿಗಳು	೧೩೩

ನಾಂದೀ ಮಂಗಲ

ಶ್ರೀಮದಮಲಗುಣನಿಧಿಗೆ ನಿತ್ಯನಿಗೆ ನಿ-
ಸ್ತೀಮ ಕೃಪಾವಾರಿಧಿಗೆ
ರಾಮಣೀಯಕರಾಶಿಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ರಂಗ-
ಧಾಮನಿಗಾನೆರಗುವೆನು

೧

ರಂಗಧಾಮನ ದಿವ್ಯಾಂಗ ಸಂಗತಿಯಿಂ
ಮಂಗಳದೇವತೆಯೆನಿಸಾ
ರಂಗಮಂದಿರ ಮಂಗಳ ವೈಜಯಂತಿಗೆ
ರಂಗನಾಯಕಿಗೆರಗುವೆನು

೨

ಮಂಗಳ ಗುಣಗಣನಿಧಿಗೆ ನಿರ್ಮಲನಿಗು-
ತ್ತುಂಗ ಮಹಿಮಗೆ ಮಾಧವಗೆ
ಸಂಗತಜನಸರ್ವಫಲದಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ-
ರಂಗಧಾಮನಿಗೆರಗುವೆನು

೩

ಇಂಗೋಲನ ತಾಯಿಗಿಂಗದಿರನ ತಂಗಿ-
ಗಿಂಗಡಲಣುಗಿಗಿಂದಿರೆಗೆ
ರಂಗಧಾಮನ ರಾಣಿಗೆ ರಾರಾಜಿಪ
ರಂಗನಾಯಕಿಗೆರಗುವೆನು

೪

ಶ್ರೀಭೂಮಿನೀಳಾನಾಥನಿಗನುಪಮ
ವೈಭವ ವೈಕುಂಠಪತಿಗೆ
ಸ್ವಾಭಾವಿಕಶುಭಗುಣನಿಧಿಗಂಬುಜ-
ನಾಭನಿಗಾನೆರಗುವೆನು

೫

ದೇವ ಮಾನವ ವ್ಯುಗ ನಗರೂಪದ ವಾಸು-
 ದೇವನ ವಿಭವಂಗಳನು
 ಆ ವಿಧದೊಡಲವೆತ್ತನುಸರಿಸುವ ಲ-
 ಕ್ಷೀ ವಧುವನು ವಂದಿಸೆನು

೬

ನಂದನ ಮೋಹದ ನಂದನ ಸನಕಸ-
 ನಂದನ ವಂದಿತ ಚರಣ
 ಮಂದರಧರ ಮಾಧವ ಗೋವಿಂದ ಮು-
 ಕುಂದ ದೇವನೆ ಸಲಹೆನ್ನ

೭

ಎಂದೆಂದುಮಿನಿಯನೊಳೆರೆ ಹೊರೆಯಿಲ್ಲದ
 ಚಂದದಿಂದೆದೆಯೊಳು ನಿಂದ
 ಇಂದುಸೋದರಿಗಿಂದೀವರಮಂದಿರೆ-
 ಗಿಂದಿರೆಗಿಂದು ವಂದಿಸೆನು

೮

ಅಮರ್ತುಗಡೆವ ಸಮಯದೊಳಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿ-
 ದಮರರಂತಚ್ಚರಿವಡೆಯೆ
 ಕಮಲೆಗೆದೆಯನಿಂಬುಗೊಳಿಸಿದ ಪುರುಷೋ-
 ತ್ತಮನಡಿಗಾನೆರಗುವೆನು

೯

ಕಡೆವುದನುಳಿದು ಕಾದಿಹ ಬಿಡುಗಣ್ಣರ
 ಗಡಣಂಗಳ ಕಡೆಗಣಿಸಿ
 ಒಡನೆ ನಾರಾಯಣನುರವ ಸೀರಿದ ಸಿರಿ-
 ಮಡದಿಯಡಿಗೆ ವಂದಿಸೆನು

೧೦

ಆವನಿಗಳೆಯುಮಾಗಸಮುಮಳತೆಗೊಳು-

ವಾ ವೇಳೆಯೊಳಡಿಗಳಿಗೆ

ಪಾವುಗೆಯಂತಳವಟ್ಟು ತೋರಿದುವಾ

ದೇವನಿಗಾನು ವಂದಿಪೆನು

೧೧

ಕಡಲೆಡೆಯೊಳು ಮಲಗಿದನಾವಳಿಗಾಗಿ

ಕಡಲ ಕಡೆದು ಬಳಲಿದನು

ಕಡಲೊಳು ದಾರಿಗೈದನು ಶೌರಿಯಾ ಸಿರಿ-

ಮಡದಿಯಡಿಗೆ ವಂದಿಪೆನು

೧೨

ವಂದಾರು ಜನಕೆ ವಾಂಛಿತಫಲಗಳನೀವ

ಮಂದಾರತರುಗೆ ಮಾಧವಗೆ

ಕುಂದುಗಳಲ್ಲದೆ ಗುಣಕರುಗೊಂಡ ಮು-

ಕುಂದನಿಗಾನು ವಂದಿಪೆನು

೧೩

ಪುರುಷೋತ್ತಮನೆದೆಯೊಳು ಪುದುಗಿದರ್ವ-

ನಿರವರಿತೆಲ್ಲ ಲೋಗರೊಳು

ಕರುಣಾಮೃತವ ಕರೆಗಣ್ಣಿಸಿ ಪರಿಸುವ

ಸಿರಿರಾಣಿಯಡಿಯ ಸೇವಿಪೆನು

೧೪

ಆವನಿಚ್ಛೆಯೊಳವತರಿಸಿದುದಾದಿಯೊ-

ಳಾವನಿಂದೊಳ್ಳುವಡೆದುದು

ಆವನೊಳಡಗುವುದಖಿಳ ಚರಾಚರ-

ವಾ ವಿಷ್ಣು ಗಾನೆರಗುವೆನು

೧೫

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಲ್ಲಭಿಯೆನಿಸಿ ಸಕಲ ವೇ-
 ದಾವಳಿಯೊಳು ಜಸವಡೆದ
 ಪಾವನ ಚರಿತೆಯ ಪದ್ಮಸದ್ಮೆಯ ಲ-
 ಕ್ಷೇತ್ರವನಿತೆಯ ವಂದಿವೆನು

೧೬

ಆವನಾಣತಿಯೊಳಿಗ ಕರ್ಮಯೋಗ ಮ-
 ತ್ತಾವನ ನೆನಹು ವಿಜ್ಞಾನ
 ಆವನೊಳೆರಕ ಭಕುತಿಯಾ ಪರವಾಸು-
 ದೇವನಿಗಾನೆರಗುವೆನು

೧೭

ಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಶ್ರೀ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಸತ್ಕರ್ಮ-
 ಹೀನರನೆಮ್ಮನಾರೈದು
 ಆ ನಾರಾಯಣನಡಿಗೇರಗಪ ಸಿರಿ-
 ಗಾನತಿಗೈದು ಬಾಳುವೆನು

೧೮

ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹ

ಆಗಳ್ ಹೊಸಮದವಣಿಗನೆನಿಪ ಶ್ರೀ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಸಮ
ಯೋಚಿತಾವೃತಾನ್ನ ಮನುಂಡು ಮಧುಪರ್ಕಮಂ ಕೈಕೊಂಡು—

ಇರೆ ಹರಿಯಜರನುಮಿಸುತುಂ

ಪರಮ ಶುಭಾಕರ ಮುಹೂರ್ತಮೆಲೆಲೆ ಸವಿಾಸಂ

ಕರುಣೆಪುದೆನೆ ಮಂಗಳ ವಾ-

ಗ್ವಿರಚನೆಯಂ ಕೇಳ್ವು ಭೋಂಕನೆಳ್ಳಂ ರುದ್ರಂ

೧

ಅಂತೆಳ್ಳು ನಡೆತಂದು ವಿವಾಹಗೇಹದೊಳಪೊಕ್ಕು—

ಮುತ್ತೈದೆಯರೊತ್ತೊತ್ತೈಯ-

ನೊತ್ತರಿಸುತೆ ಬೆಳಗಿನೊಳಗೆ ಹೊಸಬೆಳಗಂ ಸೂ-

ಸುತ್ತಂ ಸವಿನೋಟಮನೀ-

ಯುತ್ತಂ ಜವನಿಕೆಯ ನೆಲೆಗೆ ಶಿವನೆಯ್ತಂದಂ

೨

ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ನಿಟ್ಟೈದೆಮೆಟ್ಟೈಕ್ಕಿಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ
ತೆರೆಯಂ ಮರೆಗೊಂಡು ನಿಂದಿರ್ಪಲ್ಲಿ—

ನಲ್ಲರ ನಡುವುಪಚಾರಂ

ಸಲ್ಲಲಿತೇಕ್ಷಣದ ನಡುವೆ ಪಕ್ಷಪುಟಂ ಸಂ-

ಪುಲ್ಲರದಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮಿಗೆ

ಸೊಲ್ಲಿರ್ಪಂತಿದುದಲ್ಲಿ ತೆರೆ ಹರನಿದಿರೊಳ್

೩

ಅಂತಿರ್ಪ ಜವನಿಕೆಯನತಿನ್ನೇಹದಿಂ ನೋಡಿ—

ಬೆಳಗಿನ ಬೀಜಾವಳಿಯೊ--

ಬುಳಿಯೋ ನಕ್ಷತ್ರರಾಶಿಯೋ ನವಪುಣ್ಯಂ-

ಗಳ ಪುದುವೊ ಚಂದ್ರಿಕಾತಂ-

ಡುಲವೊ ಎನೆ ತೊಳಗಿ ತೋರ್ಪ ಮೆಟ್ಟೈಕ್ಕಿಗಳಂ

೪

ಕಾಂತಿಮಯಂ ಶಶಿಚೂಡಂ

ಶಾಂತಂ ನವಭೋಗಿಯೆನಿಸ ಲೀಲಾವಾಸಂ

ಸಂತಂ ಸುರುಚಿರ ಹರ್ಷಮ-

ಯಂ ತಡೆಯದೆ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಮನಂತರದೊಳ್

:

ಹರಿಯುಂ ಸರಸಿಜಭವನುಂ

ಪುರುಹೂತನುಮೆಸೆವ ಋಷಿಗಳುಂ ಗಣಕುಲಮುಂ

ಗಿರಿಜೇಶನ ಗಿರಿಜೆಯ ಭಾ

ಸುರಪರಿಧಾನದ ಸವಿಾಪದೊಳ್ ನಿಂದಾಗಳ್

:

ಕಳಕಳಮಂ ನಿವಾರಿಸುತುಮಾಯತಮೇಯೆನಲಾಯತಂ ಲಸ-
ದ್ಗಲಬಳಮಂ ವಿವರ್ಜಿಸುತುಮಾಯತಮೇಯೆನಲಾಯತಂ ನಿರಾ-
ಕುಳಿತಮನಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಮಾಯತಮೇಯೆನಲಾಯತಂ ಮನಂ-
ಗೊಳಿಸ ಮಹಾಮುಹೂರ್ತದೊಳಗಾಯತಮೇಯೆನೆ ತಪ್ಪದಾಯತಂ

:

ಎಂಬ ಸಮಯದೊಳ್--

ಅಮರಗುರು ಸಕಳವೇದಾ-

ಗಮಕೋವಿದನೊಲ್ದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದಂ ಪುಣ್ಯಾ-

ಹಮೆನುತ್ತುಮಿತ್ತ ರಾಜತ್

ಸುಮುಹೂರ್ತಂ ಬಂದು ತೆರೆಯನೋಸರಿಸಲೊಡಂ

:

ಕರಡೆಗಳ ರವಂ ನಿಸ್ಸಾ-

ಳರವಂ ಭೀರೀರವಂ ವೃದಂಗರವಂ ದೇ-

ವರ ಹೂಮಳೆಗಳ ಭೋರೆಂ

ಬ ರವಂ ಮಂಗಳರವಂಗಳುಣ್ಣಿದುವಾಗಳ್

:

ಆನಿರೆ ಮತ್ತೊರ್ವಳ್ ಗಡ
ತಾನಿರ್ಪಳ್ ಜಡೆಯೊಳೆನುತೆ ಮುಳಿದಿಡುವಂತಾ
ಮಾನಿನಿ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲದೊ-
ಳಾನುತೆ ಶಿವನುತ್ತಮಾಂಗಮಂ ಪದೆದಿಟ್ಟಳ್

೧೬

ಮೃಡನಾಗಳ್ ಗಿರಿಜೆಯ ಜಿ-
ಲ್ಲಿದಿದ ಮೊಗಂಗಂಡು ಸಾತ್ವಿಕಂ ಕೈಕೊಂಡೊ-
ಲ್ಲಿದುವಾ ಜೀರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲಂ
ಸಡಿಲ್ಲು ಕಂಪನದೆ ಬಿಳ್ಳುವಗಜೆಯ ಪದದೊಳ್

೧೭

ಅನಂತರದೊಳ್—

ಆರಸುತ್ತಿರೆ ಪಲಕಾಲದೊ-
ಳುರೆ ನಿನ್ನನೆನುತ್ತೆ ಶಿವನ ಮಕುಟೇಂದುಗೆ ತಾಂ
ತುರುಗಿದ ತಾರಗೆಯೆಂಬಾ
ತೆರದಿಂ ತಂಡುಲಮನಗಜೆ ಸುರಿದಳ್ ಶಿರದೊಳ್

೧೮

ಆಗಳ್—

ಪರಮತವೋನಿಧಿಯಿಸಿದ
ಗಿರಿಜೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾಂಬುವಿಂದಮಭಿಷೇಕಮನೊ-
ಪ್ಪಿರೆ ಮಾಡುವ ತೆರದಿಂ ಶಂ-
ಕರನಮಲಿನತಂಡುಲಂಗಳಂ ತವೆ ಸುರಿದಂ

೧೯

ಆ ಸಮಯದೊಳ್—

ನಲಿನಲಿದು ಬಂದು ಗಿರಿಪತಿ-
ಯೊಲವಿಂದಂ ಗಿರಿಜೆ ಸಹಿತವುಂ ನಾವೆಲ್ಲಂ
ನೆಲೆದೊಳ್ತರ್ ಬಳಿದೊಳ್ತರ್
ಸಲೆದೊಳ್ತರ್ ನಿಮಗೆನುತ್ತೆ ಧಾರೆಯನೆರೆದಂ

೨೦

ಗಿರಿಜಾತೆಯ ಸಕಲಗುಣಂ

ಹರ ನಿಮ್ಮಂ ಸುತ್ತುಗೀ ತೆರದೊಳೆಂಬಂತೊ-

ಪ್ಪಿರೆ ಸುತ್ತಿದರತಿವೃದ್ಧತರ

ಸುರುಚಿರನವಕಾಂತಿಯೆಸೆವ ಗುಣಮಂ ಗುಣಮಂ

೧೫

ಐದುವದನನ ಕಾಂತೆಯ-

ನೈದಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರಧಿಕತರಮುದದಿಂ ಮು-

ತ್ತೈದೆಯೆ ನೆರೆಯೈದೆಯೆ ಸಲೆ

ಯೈದೆಯೆ ನಿಟ್ಟೈದೆಯೆಂದು ಪರಸುತ್ತಿದರ್

೧೬

ಇಂತು ವಿವಾಹವಿಭ್ರಮಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ಗಿರಿಜೆಯ ಕರತಳಮಂ ಪಿಡಿದು ಸೋಮಧರಂ ವ್ಯೋಮಶಿಖರಂ ಹೋಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದಿಕ್ಕಿದ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪಶುವತಿ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಯಂತ್ರ ಸಿದ್ಧನಪ್ಪ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಹರನನುಜ್ಞೆಯಿಂ ಸ್ಥಂಡಿಲಮನಲಂಕರಿಸಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನುಲ್ಲೇ ಖನಂಗೆಯ್ದುಗ್ನಿಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ದೇವರ್ಷಿ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರನುಮತದಿಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಂ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಸಮಿತ್‌ಪರಿಪ್ಪರಣಂ ಪಾತ್ರಾಸಾಧನಂ ಆಜ್ಯಸಂಸ್ಕಾರಂ ಸ್ತುಕ್‌ಸ್ತುವ ಸಮ್ನಾರ್ಜನಂ ದೂರ್ವಾಯವಹಸ್ತಬಂಧನಾದಿ ಸತ್‌ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಂ ಹೋಮಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿದರ್-

ಭಾವಿಸಿ ಮಂತ್ರಾವಳಿಯಿಂ-

ದೋವುತೆ ಹುತವಹನೊಳೆಸೆವ ಲಾಜಾಹುತಿಯಂ

ತೀವಿದನಂತರಮಗಸುತೆ

ದೇವನ ಬಲದಿಂದಮೆಡಕೆ ಬಂದಳನೂನಂ

೧೭

ಅಂತು ಬರೆ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಮಸಮಾಪ್ತಿಯೊಳಾಪ್ತನಪ್ಪ ಕಮಳಜಂ ಸಪ್ತಪದಿಯಂ ಕಟ್ಟಳ್ಳರಿಂ ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ತದನಂತರಂ ಶೈಲಜಾವರಂ ನಂದೀಶ್ವರ ವೀರಭದ್ರಾದಿ ಗಣಂಗಳುಂ ಹರಿವಿಂಚಿಪುರಂ ದರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಸುರಸಮೂಹಮುಂ ಸಪಂಕ್ತಿಯೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿರೆ ಪಾರ್ವತಿ

ಯೊಡನವ್ಯುತಾನ್ನಮನಾರೋಗಿಸಿ ಕೈಘಟ್ಟಿಯಂ ಕೊಂಡು ತಾಂಬೂಲ
ಮನಾದರಿಸುತ್ತಮಂತ್ರಿಂತು ಚತುರ್ಥಿಯಂ ಕಳೆದು ಸಾಕಾರನಿಧಿಯೋ
ಕುಳಿಯಾಡಿ ಗಿರಿರಾಜಂಗೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತಂ ಮೇನಾದೇವಿಯಂ ಮನ್ನಿ
ಸುತ್ತಂ ಗಿರಿಜೆಯನಾಲಿಂಗಿಸುತ್ತಂ ವೃಷಭಸಮಾರೂಢಂ ಬಾಳೇಂದು
ವೌಳಿ ಕೈಲಾಸಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆತಂದು ಕೈಲಾಸದರಮನೆಯನೊಳ
ಪೊಕ್ಕು ಬಂದಾಗಳ್—

ಆರತಿಯೆತ್ತೆ ರುದ್ರಗಣಿಕಾನಿಕರಂ ಸರಸೀಜನಾಭನುಂ
ವಾರಿಜಪುತ್ರನುಂ ಪೊಗಳೆ ದೇವಗಣಾವಳಯಳ್ಳರಿಂದೆ ಕೈ-
ವಾರಿಸೆ ನಂದಿಯಿಂದಮಿಳಿದುನ್ನ ತಸನ್ನ ತಸಿಂಹಪೀಠಮಂ
ತಾರಗೀಂದ್ರನಾಥನೊಸೆದೇರಿದನದ್ರಿಸುತಾಸಮನ್ವಿತಂ ೧೮

ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿನಾಹ

ಆಗಳಾ ಪುಣ್ಯಾವಹ ಸಮಯದೊಳ್ ಜಾನಕೀದೇವಿ—

ಆವೆಡೆ ಹಂಸೆಗೀನಡೆಯ ಚಿಲ್ವಿನೆ ನೂಪುರದಿಂಚರಂ ಸ್ಮರಂ
ಜೀವೊಡೆದಂದವಾಗೆ ಮೃದುಪಾದತಳಂಗಳ ಕೆಂಪು ಕೂಡೆ ಕೆಂ-
ದಾವರಿವೂಗಳಂ ಕೆದರುವಂತಿರೆ ಕುಂತಳಸೌರಭಕ್ಕೆ ಭೃಂ-
ಗಾವಳ ಮೇಲೆ ಪೀಲಿದಳೆಯಂತಿರೆ ಬಂದಳದೊಂದು ಲೀಳೆಯಿಂ ೧

ಅಲರ್ಗಣೆಯನಂಗಜಂಗೀ-

ಯಲೆಂದು ರತಿ ಬರ್ಪ ಮಾಳ್ಕೆಯಿಂ ಮಾಲೆಯನಾ
ಲಲಿತಾಂಗಿ ಪಿಡಿದು ಕಣ್ಣಂ
ಕೆಲಕ್ಕವಾ ದಾಶರಧಿಯ ಬಗೆಗಂ ಬಂದಳಾ ೨

ಅಂತು ಬಂದು—

ಮಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ತುಂಬಿಗಳ ಮಾಲೆ ತೆರಂಬೊಳೆದಾಡೆ ಬೇರೆ ಪೂ
ಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯಂ ಕೆದರೆ ಕೇಕರಮಾಲೆ ಶಿರೀಷಮಾಲೆಯಂ
ಸೋಲಿಸೆ ನೀಳ್ವ ಬಾಹುಲತೆ ತೋಳ ಮೊದಲ್ ಮದನಾನುರಾಗಮಂ
ಸಾಲಿಡೆ ಸಾರ್ದು ಸೀತೆ ರಘುವಂಶನಮೇರುಗೆ ಮಾಲೆ ಸೂಡಿದಳಾ ೩

ತನಿಸೋಂಕಿಂ ಮೆಯ್ನೆ ರೋಮಾಂಚಮನೊದವಿಸಿ

ರಾಮಂಗೆ ವೈದೇಹಿ ನೀರೇ-

ಜನಿಸರ್ಗಾವೋದಗಂಧೋದಕಸವನಮನಿತ್ತಳ್ಳರಿಂ ಬಾಹುಮೂಲಂ
ಸ್ತನಮೂಲಂ ನಾಭಿಮೂಲಂ ತ್ರಿಗುಣಿಸೆ ಸುಮನಶ್ಶೇಖರಂ ಮಾಡಿ ಕಂದ-
ರ್ಪನ ವಾನೋಪಾಂತದೊಳ್ ರಂಜಿಸುವ ರತಿಯ

ಸೌಂದರ್ಯಮಂ ಸೂರೆಗೊಂಡಳಾ ೪

ಅನಂತರಂ ಸಕಲಮಂಗಲದ್ರವ್ಯಸಂಸೇವ್ಯಮಾನಮಣಿವೇದಿಕಾಮಧ್ಯ
ವಿಶಾಲಕಲಧೌತಪೀಠದೊಳ್ ರತಿಯುಂ ರತಿಪತಿಯುಮಿರ್ಪವೋಲ್

ದಂಪತಿಗಳರ್ಧರ್ ಆ ಸಮಯದೊಳ್ ಜನಕನಭಿಜನ ಸನಾಭಿಜನ ಸಮ
ನ್ವಿತಂ ಗಣಕಗಣವುನಃವುನರುಚ್ಚರಿತವುಣ್ಯಾಹಪ್ರಶಸ್ತವದೊಡನೆ ಅಗಣ್ಯ
ಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನಾಜನದಾಶೀರ್ವಾದನಾದನೊದವೆಯುಂ ಮಾಂಗಲ್ಯಗೀತ
ಮಧುರಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಮಂಗಳಪಾಠಕಪಠನಧ್ವನಿಗಳುಣ್ಣಿಪೊಣ್ಣಿಯುಂ
ರಘುಕುಲರಾಜಭವನಕಲಶೋದ್ಧರಣಮೆನಿಸಿ ಶುಚಿಸುರಭಿಸಲಿಲಪೂರ್ಣ
ಸುವರ್ಣಕಲಶಮನೆತ್ತಿ—

ಜಗತೀಜಂಗಮಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಮಿದೆ ಕೈವಂದತ್ತಿನಲ್ ಬಾಹುಶಾ-
ಖೆಗಳೊಳ್ ಪೊಂಗಳಸಂ ಮನಂಗೊಳಿಸೆ ಭೂಪಂ ತನ್ನ ಸಂತಾನವು-
ದ್ದಿಗೆ ಪೊಯ್ನಿರೆರೆವಂತೆ ಹರ್ಷಪುಲಕಂ ಕೈಗಣ್ಣಿ ಹರ್ಷಾಶ್ರು ಕೈ-
ಮಿಗೆ ಕೈನಿರೆರೆದಂ ಪಳಂಚೆ ದೆಸೆಯಂ ಮಾಂಗಲ್ಯತೂರ್ಯಸ್ವನಂ ೫

ಅಂತು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯಿಸುವುದುಂ —

ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿಯ ಸೋಂಕಿನೊ-
ಳಂಕುರಿಸಿದ ಚೂತಲತೆಯವೋಲ್ ಕೆಂದಳಮಂ
ಸೋಂಕೆ ಬಲಕರತಳಂ ಪುಳ-
ಕಾಂಕುರನೊದವಿದುವು ಜಾನಕಿಯ ತನುಲತೆಯೊಳ್ ೬

ಅಪಮಾನಿಸಿದಂ ಬಾಲಾ-
ತಪಮೆಳಸಿದ ಪುಂಡರಿಕಷಂಡದ ಸೊಬಗಂ
ಚಪಲಾಕ್ಷಿಯ ಕೋಮಳ ಪಾ-
ಣಿಪಲ್ಲವಸ್ಪರ್ಶಹರ್ಷದಿಂ ರಘುರಾಮಂ ೭

ಅತಿಲಲಿತಾಕೃತಿಯಂ ದಂ-
ಪತಿಯಂ ನೋಡಿದುದು ಪುರಜನಂ ನೋಡುವವೋಲ್
ಶತಮುಖನಂ ಶಚಿಯಂ ರತಿ
ಪತಿಯಂ ರತಿಯಂ ಹಿಮಾಂಶುವಂ ರೋಹಿಣಿಯಂ ೮

ತೊಲಗೆ ದುಕೂಲಕಾಂಡಪಟಮುತ್ತಮಲಗ್ನ ದೋಳೋರ್ವರೊರ್ವರಂ
 ನಲಿದೊಲವಿಂದೆ ದಂಪತಿಗಳೇಕ್ಷಿಸೆ ನೋಟದ ಬಳ್ಳವಳ್ಳಿ ನೆ-
 ಯ್ದಿಲ ಮಳೆಯೊಳ್ ಸುಧಾರಸದ ಸೋನೆಯೊಳಂಗಳಬಾಣವೃಷ್ಟಿಯೊಳ್
 ಸಲೆ ನಿಲೆ ಪರ್ವಿ ಕೊರ್ವಿದುದು ಕೂಡೆ ವಿವಾಹಗೃಹಾಂತರಾಳದೊಳ್ ೪

ಅಲ್ಲಿಂಬಳಿಯಂ—

ವೃದುಗತಿವಿಲೋಲಹಾರಂ
 ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಬಂದು ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಶಿಖಾ-
 ಸ್ವದನಂ ಹೋಮಾನಳನಂ
 ಮದುವಕ್ಕಳ್ ಮಿಸುಸ ಲಾಜೆಯಿಂ ಪೂಜಿಸಿದರ್ ೫

ಅಂತು ವಿವಾಹಮಂಗಳಂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗೆ ಚತುರ್ಥ ಮಹೋ
 ತ್ಸವಾನಂತರಮಂದಿನಿರುಳೊಳ್—

ಬೆರಲೊಳ್ ಮುದ್ರಿಕೆಯಂ ತೊಡಚುವ ಕರ್ಪೋಲಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಪತ್ರವ-
 ಲ್ಲರಿಯಂ ಚಿತ್ರಪ ಹಾರಮಂ ಪಿಡಿದು ನೋಳ್ಪಾಸ್ಯಾಂಬುಜಸ್ತೇದಮಂ
 ಕರದಿಂದಂ ತೊಡೆವೊಯ್ಯನುಳ್ಳುಡೆಗೆ ಕಾಂಚೀದಾಮಮಂ ಸಾರ್ಚುವೊ-
 ಳ್ನ ರುಳಂ ನೇರ್ಪಡೆ ತಿರ್ದುವೀ ನೆವದೆ ಕೃಷ್ಣಂ ನಲ್ಲಳಂ ಪೊರ್ದಿದಂ ೬

ಒಲವಿನೋಡುವನೋಟದಿಂಪದೆದು ಸೋಂಕುತ್ತಿರ್ಪ ಸೋಂಕಿಂಮನಂ
 ಗೆಲೆ ಮಾತಾಡುವ ಮಾತಿನಿಂ ಕಳೆದು ಲಜ್ಜಾಸಾಧ್ಯಸೋದ್ರೀಕಮಂ
 ಜಲಜಾತಾಕ್ಷನೊಳಾಕೆ ಬಿಚ್ಚುತಿಕೆಯಂ ಮಾಡಲ್ ಬಳಿಕ್ಕಂ ಕಳಾ-
 ನಿಲಯಂ ಮಾಡಿದನೊಲ್ಲ ಚುಂಬನಪರಿಷ್ಕಂಗಳಪ್ರಪಂಚಂಗಳಂ ೭

ಅನುದಿನಮಿಂತು ಕಾಮಸುಖದಿಂದನುರಾಗಮನಿತ್ತು ರುಕ್ಮಿಣೀ-
 ವನಿತೆಗೆ ರಕ್ಷಣಕ್ಷಮತೆಯಿಂದತಿಹರ್ಷಮನುಂಟುಮಾಡಿ ಮೇ-
 ದಿನಿಗೆ ಮಹತ್ಪದಿಂ ಜಸಮನಾಗಿಸಿ ಯಾದವಸಂಕುಳಕ್ಕೆ ವೆಂ-

ಸುಭದ್ರಾಜುರ್ಜನರ ವಿನಾಹ

ಆಗಳ್ ಪಚ್ಚಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟಿನೊಳಂ ರಾಜಾವರ್ತದ ಕಂಬದೊಳಂ
 ಪವಳದ ಜಂತೆಯೊಳಂ ಪದ್ಮರಾಗದ ಬೋದಿಗೆಯೊಳಮಿಂದ್ರನೀಲದ
 ಭದ್ರದೊಳಂ ಕರ್ಕೇತನದ ಜಾಳರಿಗೆಯೊಳಂ ಪಳುಕಿನ ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿ
 ಯೊಳಂ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯೊಳವೊಪ್ಪುವ ವಿವಾಹಗೇಹಮಂ
 ಸಮೆಯಿಸಿಯದರ ನಡುವಣಾದ್ರ್ಯಮೃತ್ತಿಕಾವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಚತುರಾಂತರ
 ದೊಳ್ ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕದ ನಡುವಣ ಚಿಂಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆಯ ಮೇಗಣ
 ದುಗುಲದ ಪಸೆಯೊಳ್ ಗುಣಾರ್ಣವನನಾ ಸುಭದ್ರೆಯೊಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
 ಹಿತಪುರೋಹಿತಪ್ರಾಜ್ಯಾಜ್ಯಾಹುತಿಹುತಹುತವಹಸಮಕ್ಷದೊಳ್—

ಪಸುವಂದರ್ ಪಸೆ ವೇದಪಾರಗರವಂ ಕಣ್ಪೆಟದುದ್ದಾನಿಯಂ
 ಪಸರಂಗೆಯ್ದವೊಲಪ್ಪ ಪೊಚ್ಚರ ಮಹಾಸಾಮಂತ ಸೀಮಂತಿನೀ
 ಪ್ರಸರಂ ಮಂಗಳತೂರ್ಯನಾದಮೆಸೆಯುತ್ತಿಪ್ಪನ್ನೆ ಗಂ ಚಕ್ರ ರಾ-
 ಗಿಸಿ ಕೆಯ್ನೀರೆರೆದಂ ಗುಣಾರ್ಣವಮಹಿಪಾಲಂಗಮಾ ಕನ್ನೆ ಗಂ ೧

ಅಂತು ಕೆಯ್ನೀರೆರೆದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂಗೆಯ್ನು —

ಇಡಿದಿರೆ ಮಂಜನೊಳ್ಳುರುಗಿ ತೆಂಕಣಗಾಳಿಯೊಳಾದಸೋಂಕಿನೊಳ್
 ನಡುಗುವಶೋಕವಲ್ಲರಿಯ ಪಲ್ಲವದೊಳ್ ನವಚೂತಪಲ್ಲವಂ
 ತೊಡರ್ದವೊಲಾಗೆ ಘರ್ಮಜಲದಿಂ ನಡುಪಾಕೆಯ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವಂ—
 ಬಿಡಿದು ಬೆಡಂಗನಾಳ್ಳು ದು ಗುಣಾರ್ಣವನೊಪ್ಪುವ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವಂ ೨

ಅಂತೊರ್ವರೊರ್ವರ ಕಿರುಕುಣಿಕೆಗಳಂ ಪಿಡಿದು ರತಿಯುಂ ಕಾಮ
 ದೇವನುಂಬರ್ಪಂತೆ ಬೀಳ್ವೆಯ ಕೊಂಡದ ಮೊದಲೆವಂದಾ ದಂಪತಿಗಳ್
 ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಯಂ ಮೂರುಂ ಸೂಳ್ ಬಲವಂದು ನಿಂದಿಂಬಳಯವೊಕೆ
 ಪುರೋಹಿತನ ಪೇಳ್ವೊಜೆಯೊಳ್ ಲಾಜೆಯನ್ನಿ ಕುಂಡದೊಳ್ ಸುರಿದು—

ಅದರ ಪೊದಳ್ಳು ನೀಳ್ಳ ಪೊಗೆಯಂ ಲುಳಿತಾಳಕೆ ತನ್ನ ವಕ್ರಪ-
ದ್ಮದಿನೊಸೆದಾಂತೊಡಾಕೆಯ ಕಪೋಲದೊಳಾ ನವಧೂಮಲೇಖಿ ಬಿ-
ಳ್ಳಿದಿಗೊಳೆ ಗಾಡಿವೆತ್ತಡರ್ದು ಕತ್ತುರಿಯೊಳ್ ಮದವಟ್ಟಿಯಂ ವಿಳಾ-
ಸದೆ ತೆಗೆದಂತೆ ಕಣ್ಣೆಸೆದು ತೋರಿದುದಾ ಕದನತ್ರಿಣೇತ್ರನಾ ೩

ಅಂತು ಸೊಗಯಿಸಿ ಪಾಡುವ ಮಂಗಳರವಂಗಳುಮೋದುವ ಋಚಿ
ಗಳುಂ ಪರಸುವ ಪರಕೆಗಳುಮೆಸೆಯೆ ಪಸೆಯೊಳಿದರ್ದು—

ಪರಿಜೆಯನಂಟು ಕೆನ್ನೆ ಗಳನೊಯ್ಯನೆ ನೀವುವ ಚಿನ್ನ ಪೂವನೋ-
ಸರಿಸುವ ಹಾರಮಂ ಪಿಡಿದು ನೋಡುವ ಕಟ್ಟಿದ ನೂಲಶೋಂಗಲಂ
ತಿರಿಪುವ ಕೆಯ್ದೊಂದು ನೆವದಿಂ ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಶಂಕೆಯಂ ಭಯಂ
ಬೆರಸಿದ ನಾಣುಮಂ ಕ್ರಮದೆ ಪಿಂಗಿಸು ಬೇಸರದಿರ್ ಗುಣಾರ್ಣವಾ ೪

ಎಂದು ಕೆಲದೊಳರ್ದ ದಂಡುರುಂಬೆಗಳ್ ಬುದ್ಧಿವೆಳೆ ಅಂತೊ
ಪ್ಪುವ ವಿವಾಹಮಂಗಳದೊಸಗೆಯೊಳ್ ಮಂಗಳಪಾಠಕರೆಳ್ಳು ನಿಂದಿರ್ಪು—

ಇಂದ್ರಾನೋಕಹವೊಪ್ಪು ವಿದ್ರತುರಗಂ ಸಂದಿಂದ್ರಗೇಹಂ ಪೊದ-
ಳ್ಳಿಂದ್ರಾನೇಕಪವೊಪ್ಪು ವಿದ್ರನಖಿಳೇಂದ್ರೈಶ್ವರ್ಯಮಿಂದ್ರಾಣಿ ಸಂ-
ದಿಂದ್ರಾನರ್ಘ್ಯವಿಭೂಷಣಂಗಳರಿಭೂಪಾಳಾವಳಿ ದುಸ್ತಮ-
ಶ್ಚಂದ್ರಂಗೀಗರಿಗಂಗೆ ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀಯಂ ಜಯಶ್ರೀಯುಮಂ ೫

ಎಂದು ಮಂಗಳವೃತ್ತಂಗಳನೋದೆ—

ತೊಟ್ಟ ತುಡುಗೆಗಳ್ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನ ಮನೋರೊಂದೆ
ಮಸುಳಿಸೆ ಪಾಲ್ಲಡಲೊಳ್
ಪುಟ್ಟಿದಾನೆಯನಾನೆಗಳ್ ಗೆಲೆವರೆ ಕುದುರೆಗಳ್
ಕುದುರೆಯಂ ಕೀಳಾಡೆ
ತೊಟ್ಟ ಮದನನ ಪೂಗಣೆಗೆಣೆಯಾಗಿ ಗಣಿಕೆಯರ್
ಗಣಿದಮಂ ಬಗೆಯದಿಂತು
ಕೊಟ್ಟಂ ತಂಗಿಗೆ ಬಳವಳಿಯೆಂದಿಂತು ಸರ್ವಸ್ವಮೆಲ್ಲಮಂ
ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ೬

ಶ್ರೀಮತಿ ವಜ್ರಜಂಘರ ವಿವಾಹ

ಅಂತು ನೆರೆಯೆ ಕೈಗೆಯ್ದು ವಧೂವರರಿವರಾಮಂ ಮೌಹೂರ್ತಿಕ ಗಣನಿರೂಪಿತಪ್ರಶಸ್ತಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಅತಿಪ್ರವೋದನಿರ್ಭರಪ್ರಣಯ ಪ್ರಹತಮಂಗಳಪಟಹರವಂಗಳುಂ ಅತಿಮಧುರಮಂದ್ರಮನೋಹರ ಮಂಗಳಗೀತಾರವಂಗಳುಂ ಅಲಕ್ಷಕದ್ರವಾರುಣಚರಣರಣಿತನೂಪುರಮುಖರಿತ ದಿಗಂತರಾಂತಃಪುರಜನಾಶೀರ್ವಾದಕೋಳಾಹಳಮುಮೆಸೆಯೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು ತಂದು ವಿನಾಹಮಂಟಪದ ನಡುವಣ ಮಣಮಯವೇದಿಕೆಯ ಹಾಟಕ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಸಾಸಿದ ದುಗುಲದ ದಳಿಂಬದೊಳ್ ಇರಿಸಿದಾಗಳ್ ಸಕಳಚಕ್ರವರ್ತಿ—

ನೆರೆದತ್ತೆತ್ತಾನುವಿದಾಂಪತಿಯ ಬಯಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾಯುತ್ಸವಂ ಕಣ್ಣೆರೆದಂತಾಯ್ತೆನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಫಲವೆನುತುಂ ರಾಗಮಂ ಬೀರಲಾದಳ್ಳರ ಪೆಂಪಂ ತೋರಲಾಗಳ್ ಕನಕಕಳಶಮಂ ತಾನೆ ಬಂದೆತ್ತಿ ಕೈನೀರೆರೆದಂ ಶ್ರೀ ವಜ್ರದಂತಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಸತತೋತ್ಸಾಹಸಂದೋಹದಿಂದಂ ೧

ಅಂತು ಕೈನೀರೆರೆದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಂಗೆಯಿಸಿದಾಗಳ್ ವಜ್ರಜಂಘಂ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನಿಕಾಮಕೋಮಳ ಕರತಳಪಲ್ಲವಸ್ವರ್ಶನ ಸುಖೋನ್ಮೀಳಿತಲೋಚನನಾಗೆ—

ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ಸೋಂಕೆ ವೊದಳ್ಳ ನಾಣ ವೆಂ-
 ಪಿನೊಳೊಗೆತರ್ಪ ಘರ್ಮಜಲಬಿಂದುಗಳಂ ನಮಿತಾನನಾಚ್ಚೆ ಬಿ-
 ಚ್ಚನೆ ಬಸಿವಿಂದುಕಾಂತಕರಸಂಕುಳವೊಯ್ಯನವುಂಕೆ ಸೋಂಕೆ ಸೋಂ-
 ಕಿನೊಳೊರೆವಿಂದು ಕಾಂತಮಣಿಪುತ್ರಿಕೆಯಂದದಿನೊಪ್ಪಿ ತೋರಿದಳ್ ೨

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವದೊಳ್—

ಪರಿವ ಕಟಾಕ್ಷಂಗಳನೋ-
 ಸರಿಸುತ್ತುಂ ನಿಮಿರ್ವ ಸುಯ್ಯಳಿಂ ಕುಸಿಯುತ್ತುಂ
 ಶರಪಾಶಂಗಳ ನಡುವಣ
 ಹರಿಣಿಯವೋಲ್ ಮನದೊಳಾಗಳಾಕುಳಿಯಾದಳ್

ಆಗಳ್ ವಜ್ರ ಜಂಘಂ—

ಪುಳಕಪ್ರೋದ್ಭೇದಘೋದಕವಿಸರಮನೋತ್ತಂಬದಿಂ ತಾಗೆಯುಂ ನಿ-
ಶ್ಚಳಧೈರ್ಯವ್ಯಾಜತೀರ್ಯಗ್ನುಳನತರಳಿತಂ ದೃಷ್ಟಿ ಪೇಳ್ವತ್ತು ನಿರ್ವ್ಯಾ-
ಕುಳಮಾಗಳ್ ರಾಜಪುತ್ರ ಸ್ಮಿತಮಧುಮಧುರಾಪಾಂಗಜೈತ್ರಾಂಗಜಾಸ್ತ್ರಂ-
ಗಳ ಕೋಳಂ ನೂತನಪ್ರೇಮದೇ ನಿಮಿರ್ವೆಡೆಯೊಳ್ ದೃಷ್ಟಿಯಂ

ಕಾವನಾವಂ ೪

ಅಂತಭಿನವಸಂಗಸಮುತ್ಪನ್ನ ಸಾಧ್ಯಸರಸರಮಣೀಯತರ ಮುಗ್ಧ
ವಧೂವದನವಿಲೋಕನಸುಖಮನನುಭವಿಸಿ—

ಇನಿವಿರಿದೊಂದು ಮೇಳಮುಮೊಡಂಬಡುವಳ್ಳರುಮೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಮು-
ನ್ನಿನ ಭವದೊಂದು ಕೂರ್ವೆಯೊಳೆ ಕೂಡಿದುದೀ ಭವದಿಂದಮಾದ ವಾ-
ಸನೆ ಮರುಮೆಯ್ಗು ಮಕ್ಕುಮದರಿಂದೆನಗಂ ನಿನಗಂ ಸಮಂತು ಮು-
ನ್ನಿನ ಭವಮಿಾಭವಂ ಮರುಭವಂ ಸಫಲಂ ಮೃಗಲೋಲಲೋಚನೇ ೫

ಎಂದು ಕೆಚ್ಚುವಿದ್ ಮಚ್ಚುಮನ್ ಉರ್ಚಿಪೋದ ಮೇಳಮುಮನ್
ಅಳವಿಗಳದಲಂಪುಮಂ ಬಳವಿವಡೆದಳ್ಳರುಮನ್ ಓರೊರ್ವರೊಳ್ ನೆರೆ
ದನೇಕವಿಧಸುಖಸುಧಾರಸಾಧಿನಚಿತ್ತರಾಗಿದು—

ದಿವಿಜೇಂದ್ರಾವಾಸಸೌಖ್ಯಕೃತಿಶಯಮೆಸೆವೀ ಸೌಖ್ಯಮಾದೇವಿಗಂ ರೂ-
ಪವಿಳಾಸಶ್ರೀಯೊಳೆದೇವಿಯೆ ಮಿಗಿಲಮರಾಕಾರಮಂ ಗೆಲ್ಪುದೀಮಾ-
ನವದೇಹಾಕಾರಮೆಂಬಂತಿರೆ ಭುವನಜನಂ ಶ್ರೀಮತೀವಕ್ತ್ರಚಂದ್ರ-
ಚ್ಚವಿ ಚಿಲ್ಲಂ ಮಾಳ್ಪಿನಂ ಭೋಗಿಸಿದನಖಿಳಭೋಗಂಗಳಂ ವಜ್ರ ಜಂಘಂ ೬

ಭರತ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯರ ವಿವಾಹ

ಮುತ್ತಿನ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯೊಳು ಕನ್ನೆ ನಿಂದಳು
ಮುತ್ತಿನ ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳು
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯರು ಹಾಡುತಿರ್ದರು ಸ್ವರ-
ವೆತ್ತಿ ಶೋಭನಧವಳಗಳಾ ೧

ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯೊಳು ನಿಂದು ನಲ್ಲನೆದಿಗೆ ಜುಮ್ಮು-
ದಟ್ಟಿಸಿ ಬರಿಸಿದಳೆನಲು
ತೊಟ್ಟನೆ ಭರತೇಶ ಬರುತಿರ್ದನಿದೆ ಲಗ್ನ
ಮುಟ್ಟಲಾಯ್ತೆನೆ ಕೇಳುತೊಡನೆ ೨

ಬಲಗೈಯೊಳಾಂತ ಹೊನ್ನೊರೆಯ ಕರಾರಿ ಜ-
ಕ್ಕುಲಿಸುವ ದೇವಶೃಂಗಾರಾ
ತೊಳಪ ಹಾವುಗೆಮೆಟ್ಟಿ ಚವರಸೀಗುರಿಗಳ
ಬಲುಮೋಡಿಯೊಳು ಬರುತಿರ್ದಾ ೩

ತೆರೆಯ ಮರೆಯೊಳರ್ದ ನಲ್ಲಳ ನೋಡುವಾ-
ತುರದೊಳುದ್ದವನೇರುವಂತೆ
ಬರುತ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದನು ಶುಭ-
ಕರ ಜಯ ಜಯವೆಂಬ ರವಡಿ ೪

ಓದಿದರೊಡನೆ ಭೂಸುರರು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂ-
ಪಾದಿತಮಂಗಲಾಷ್ಟಕವಾ
ಅದಿಚಕ್ರಿಗೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಗಧಿಕ ಲೀ-
ಲೋದಯ ದೊರೆಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ೫

ನುತಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಗಳನ್ನೋದುತ್ತೆಡೆಯೊಳಾ-
ಯತವೆಯೆಂದುರೆ ಕೇಳ್ವರದಕೆ
ಹಿತವರಾಯತವೆನೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿಯೆಂ-
ಬತುಳವಾಕ್ಯಗಳು ಮೆರೆದುವು

೬

ಪರಮಮಂತ್ರವನ್ನೋದಿ ಮುತ್ತಿನಕ್ಷತೆಗಳ
ಹರಸಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗಿಡುತ
ತಿರುಗಿ ಮತ್ತಾಯತವೆಯೆಂಬರದಕೆ ಚಿ-
ಚ್ಚರದೊಳಾಯತವೆಂಬರೊಸೆದು

೭

ಸುಲಲಿತ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಂ-
ಗಲದ ಕೌಶಿಕೆಯ ರಾಗದೊಳು
ಪಳಮಂಜರಿಯೊಳು ಪಾಡಿದೊಡೆ ವಧ್ಯದ ತೆರೆ
ತೊಲಗಿತು ಜಯಜಯವೆನಲು

೮

ಪ್ರಮದೆಯ ಕೈಗೆ ಪೂಮಾಲೆಕೊಟ್ಟದ ನಿನ್ನ
ರಮಣಗೆ ಸೂಡಕ್ಕಯೆಂದು
ನಮಿರಾಜ ಸಿಂಧುಗಂಗಾದೇವಿ ವಿನಮಿಗ-
ಳಮಳ ಸಂಭ್ರಮದೊಳಾಡಿದರು

೯

ನಾಣೆಂದ ತಲೆಗುಸಿದವಳ ಕೈಗಳ ಮಧು-
ವಾಣೆ ಮತ್ತೆತ್ತಿ ಸೂಚಿಸಲು
ಪ್ರಾಣಕಾಂತಗೆ ಮಾಲೆಯಿಟ್ಟಳು ಧನಳ ಕ-
ಲ್ಯಾಣ ಶೋಭನದ ಘೋಷದೊಳು

೧೦

ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ತಾಸ
ಮುನ್ನು ಕೈ ಹೊಯ್ಯಾಲೆಯಾಯ್ತು
ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಹೊಯ್ಯಾಲೆ ಹೂವಾಲೆಯಾಯ್ತೆಂಬ-
ಗನ್ನ ದೊಳ್ಳಾಲೆಯಿಕ್ಕಿದಳು ೧೧

ತೋಳವೊದಲು ತಳತಳಸಲೆರಡು ದುಂಡು
ದೋಳೆತ್ತಿ ಕೊರಳಿಗಾ ನೀರೆ
ಮಾಲೆಯನಿಡುವಾಗ ತ್ರಿಜಗದ ಭಾಗ್ಯ ಬಂ-
ದೋಲೈಸಿದಂತಾಯ್ತು ನೃಪಗೆ ೧೨

ನೆಗಹಿ ಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕುವಾಗ ಗಂಡನ ಮುದ್ದು-
ಮೊಗಗಾಣುತೆದೆ ಜುಮ್ಮುದಟ್ಟಿ
ನಗುತ ಲಜ್ಜೆಯೊಳಾಕೆ ತಲೆಗುಸಿದಳು ರಾಯ
ನಗುತಿದರ್ನೊಪ್ಪಿಟ್ಟಿ ಮಿನುಗೆ ೧೩

ಮತ್ತೆ ತಂಗಿಯ ಕೈಯ ನಾಲ್ವರು ಸೋದರ-
ರೆತ್ತಿ ಚಕ್ರೇಶನ ಕೈಗೆ
ಹತ್ತಿಸಿದರು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಸುಖದ ಸಂ-
ಪತ್ತ ಕೈ ಸಾಚುರ್ವಂದನೊಳು ೧೪

ಕರತಳ ಸೋಂಕಲೊಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ-
ಕುರಿಸುತಿದುವು ಪುಳಕಗಳು
ಪಠಿರಂಭದೊಳಗಿನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸೋಂಕಿದಾ-
ಗರರೆ ವಿಲಾಸವಿನ್ನೆಂತೊ ೧೫

ಬಿನ್ನಾಣದಿಂದ ತಂದೆಳೆಯ ಲತೆಯನು ಬಾ-
ವನ್ನ ವೃಕ್ಷಕೆ ಹಬ್ಬಲಿತ್ತು
ಪನ್ನೀರನೆರೆವಂತೆ ನಮಿರಾಜನೆರೆದನು
ಹೊನ್ನ ಗಿಂಡಿಯಲಿ ಧಾರೆಯನು

೧

ಅಂಗಜಾಗಮಸಿದ್ಧಿರಸ್ತು ಲೀಲಾಸ್ತು ಸು-
ಸಂಗೋಸ್ತು ಜಯಯೆಂಬ ರವದಿ
ತಂಗಾಳಿ ಪೂಗಂಪ ಪಿಡಿವಂತೆ ರಾಯ ತ-
ನ್ನಂಗನೆಯಂಗುಲಿವಿಡಿದಾ

೧೭

ನಲ್ಲಳ ಕೈವಿಡಿದಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದೊತ್ತಿ-
ನಲ್ಲಿ ಧೂಮವ ಕಳೆದುರಿವ
ಉಲ್ಲಾಸ ಹೋಮಕುಂಡವ ಬಲವಂದನು
ಮೆಲ್ಲನೋಜೆಯೊಳು ಗಾಡಿಯೊಳು

೧೮

ಇನಿಯಳ ಕೈವಿಡಿದಿನಬಿಂಬದೊತ್ತಿನೊಳ್
ಬಿನದಕಾಡುವ ಕಾಮನಂತೆ
ಅನಲಕುಂಡವ ಸುತ್ತಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ಮಾ-
ನಿನಿಯ ಹಸ್ತಾಂಗುಲಿವಿಡಿದು

೧೯

ಅಳಿಯನೊಡನೆ ಪೋಪ ಮಗಳ ಗಾಡಿಯನು ವೆಂ-
ಗಳ ಮರೆಯೊಳು ನಿಂದು ನೋಡಿ
ಪುಳಕವಾಂತಾನಂದರಸದೊಳೋಲಾಡಿದ-
ಳೆಳಸಿ ಯತೋಭದ್ರಾದೇವಿ

೨೦

ರತಿ ಮನ್ಮಥರ ಮನೇವಾರ್ತೆ

ಅಂತು ಕರುಮಾಡದ ಮುಂದಣ ಓಲಗಸಾಲೆಯೊಳ್ ಸಿಂಗ
ಚೆನ್ನನಾಂತ ಪಟ್ಟವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತವೆರಸು ನನವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲ
ಕುಳ್ಳರಲೊಡನೆ—

ನಿಗಳದ ನುಣ್ಣುರಂ ನೆಗೆವಿನಂ ನುಡಿಗಳ್ ಕಿವಿಗಿಂಪನೀವಿನಂ
ಮಗವಗಿಸುತ್ತಮಿರ್ಪ ನರುಸಯ್ಯಲವಕ್ಕಿ ಜಿನುಂಗುತಿರ್ಪಿನಂ
ಬಗೆಗೊಳೆ ಬಂದು ನಿಂದು ನೆರೆದಗ್ಗದ ನೀರಿಯರೊಲ್ಲ ಪರ್ವವಾ
ಪೊಗಳುಲಿ ಪೊಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತರದೆ ಮತ್ತಿನ ಸೇಸೆಯನಾಗಳಿಕ್ಕಿದಂ

ನೊಸಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀಳ್ ಕುರುಳೋಳಿಗಳ್ಯುಲನಾಡೆ ಡಾಳಮಂ
ಪಸರಿಪ ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಂ ಮೊಲೆಯೊಳ್ ತಲೆಯೊತ್ತೆ ನಾಡೆಯುಂ
ಮಿಸುಗುವ ಕಣ್ಣುನುಣ್ಣೆಳಗು ಜೊನ್ನದೊಳೋರಗೆಯಾಗೆ ಸೊಂಪು ಸಂ
ದಿಸಿ ಪೊಳರನ್ನ ದಾರತಿಯನೆತ್ತಿದರಗ್ಗದ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯಂ

ಬಿಳಿಯ ನನೆಯ ಕಣೆಗೆ ನಾಡೆ

ಸಗೆವರೊಡಲ ಸುಗಿಯೆ ಕೂಡೆ |

ನೆಲನನೊಂದೆ ಕೊಡೆಯಿನಾಳ್ಕು

ಮಿಸುಪ ಜಸಮೆ ನಿಮಿರೆ ಕೇಳ್ಕು || ೩ ||

ಕುಳವ ಪೂಗೊಳಂಗಳಲ್ಲಿ

ತಳರ ಕಾವಣಂಗಳಲ್ಲಿ |

ಪಳಕುವೆಸದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಪರಿವ ತೊರೆಯ ತಡಿಗಳಲ್ಲಿ || ೪ ||

ತುಂಬಿವಿಂಡಿನಂತೆ ಪಾಡಿ

ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯಂತೆ ಕೂಡಿ |

ದೆಸೆಯನಿಚ್ಛೆಯಿಂದೆ ನೋಡಿ

ಸೊಗಯಿಪಂಜೆಯಂತಿರಾಡಿ || ೫ ||

ವೊಳೆವ ತಳಿರ ನನೆಯ ಮೊನೆಯ
ತುರುಗಿದಲರ ಬಳಸುವೆಲರ |
ಮಿಳರ್ವ ಮಿಡಿಯ ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಯ
ಪರಿವ ಕಾಲ ಕರ್ವುಗೋಲ || ೬ ||

ಚಿಲ್ವನಾಂತು ತೋರ್ಪ ಬನದ
ನಡುವೆ ತನ್ನ ದೊಂದು ಬಿನದ- |
ಮಮರೆ ಮಿರುಸ ಬಟ್ಟಮೊಲೆಯ
ಸೊಬಗು ರೂಡಿವಡೆದ ನೆಲೆಯ || ೭ ||

ಚಿನ್ನೆ ಯರ್ಕಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ
ಮುಗುಳಸರಮನಡರೆ ಸೂಡಿ |
ನಲ್ಲರೊಡನೆ ಕೂರ್ವೆಯಿಂದೆ
ಕಾವನೊಡನೆ ಪೆರ್ವೆಯಿಂದೆ || ೮ ||

ಮಾವಿನಡಿಯೊಳಾಡುತುಂ
ಪಾಡನೆಯ್ನೆ ಕೇಳುತುಂ |
ಪೊಕ್ಕನಿಂತು ಕಳೆಯುತುಂ
ಶೋಲಗದಿದರ್ಸೆಯುತುಂ || ೯ ||

ಇಂತು ರತಿಯುಂ ಕಾಮದೇವನುಂ ರೂಡಿವೆತ್ತು ಗಾಡಿಯಿಂದೊಪ್ಪಿ
ರ್ವರ್—

ಸೋಬಾನೆ

ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲೆ ಇಹವು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದಲೆ ಪರವು
ಹೆಣ್ಣಿಂದೆ ಸಕಲ ಸಂಪದವು—ಹೆಣ್ಣೊಲ್ಲ
ದಣ್ಣುಗಳು ಯಾರು—ಸರ್ವಜ್ಞ ?

೧

ಮಗಳಕ್ಕು ತಂಗಿಯು ಮಿಗೆ ಸೊಸೆಯು ನಾದಿನಿ
ಜಗದ ವನಿತೆಯರು ಜನನಿಯು—ಇವರೊಳಗೆ
ಜಗಕೊಬ್ಬಳೈಸೆ—ಸರ್ವಜ್ಞ .

೨

ಮನಬಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವಿನಯದಲಿ ಕರೆದಿತ್ತು
ಮನಮುಟ್ಟಿ ಬಾಳೈವಾಡಿದರೆ—ಅವೃತದ
ಕನೆಯ ಸವಿದಂತೆ—ಸರ್ವಜ್ಞ

೩

ಬೆಚ್ಚುನ್ನ ಮನೆಯಾಗಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೊನ್ನಾಗಿ
ಇಚ್ಛೆಯನು ಅರಿವ ಸತಿಯಾಗಿ—ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಕಿಚ್ಚು ಹಚ್ಚೆಂದ—ಸರ್ವಜ್ಞ .

೪

ಹಳ್ಳಗಡ್ಡಿಗಳಾಗಿ ಮುಂದರಿವ ಮಗನಾಗಿ
ಒಳ್ಳೆ ಗುಣದವಳು ಸೊಸೆಯಾದರಾ ಮನೆಗೆ
ಬಳ್ಳದಲಿ ಹೊನ್ನು — ಸರ್ವಜ್ಞ .

೫

ಸರಿಶಿಷ್ಟ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆ

ಪೆಣ್ಣು ಪೆತ್ತವರ ಬಳಗ ಬಳವುದು ಬೇಗ
ಪೆಣ್ಣು ಪೆತ್ತವರು ಪೆರ್ಚುವರು
ಪೆಣ್ಣು ಪೆತ್ತುದರಿಂದೆ ಪೆಸರೆನಿಸಿತು ಮಿಗೆ
ಬಣ್ಣವೇರಿತು ಪಾಲ್ಗಡಲು ೧

ಪೆಣ್ಣೆಂದ ಪೆರ್ಮೆಗೊಂಡನು ಹಿಮವಂತನು
ಪೆಣ್ಣೆಂದ ಭೃಗು ಪೆರ್ಚಿದನು
ಪೆಣ್ಣೆಂದ ಜನಕರಾಯನು ಜಸವಡೆದನು
ಪೆಣ್ಣು ನಿಂದಿಸಲೇಕೆ ನೆರರು ೨

ಸಿರಿರಾಣಿಯ ಸೀತೆಯ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಶ್ರೀ-
ಹರಿಯೊಡನೊಂದೆ ಹಂತಿಯೊಳು
ಇರಿಸಿ ಪೂಜೆಯನೊಡರಿಸುವರು ಪಿರಿಯರು
ಪರಿಕಿಪೊಡವರು ಪೆಣ್ಣೆಪೆ ೩

ಪೆಣ್ಣುಲ್ಲವೆ ತಮ್ಮನೆಲ್ಲ ಪಡೆದ ತಾಯಿ
ಪೆಣ್ಣುಲ್ಲವೆ ಪೊರೆದವಳು
ಪೆಣ್ಣು ಪೆಣ್ಣೆಂದೇತಕೆ ಬೀಳುಗಳೆವರು
ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ ಗಾವಿಲರು ೪

ಕುವರನಾದೊಡೆ ಬಂದ ಗುಣವೇನದರಿಂದ
 ಕುವರಿಯಾದೊಡೆ ಕುಂವೇನು
 ಇವರಿರ್ವರೊಳ್ಳೆಲ್ಲಿ ವಡೆದವರಿಂದ
 ಸವನಿಪುದಿಹಪರಸೌಖ್ಯ

೫

ಕುಲಪುತ್ರನೋದಿ ತಿಳಿದು ನಡೆದಲ್ಲದೆ
 ಕುಲವನುದ್ಧರಿಸಲರಿಯನು
 ಕುಲಪುತ್ರಿಯೊಳ್ಳುವರನಿಗಿತ್ತ ವಾತ್ರಕೆ
 ಕುಲಕೋಟಿಯನುದ್ಧರಿಸಳು

೬

ಬಸುರೊಳೊಗೆದು ಬಳಿದೇಕ ರೀತಿಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲ
 ಸಿಸುಗಳದೊಡಮೇನು ಬಳಕ
 ಒಸದಿತ್ತುದನೊಡಬಡುವಳು ವೆಣ್ಣ ಗಂಡು
 ಪಸುಗೆಗೊಂಬನು ಬಲೈಯೊಳು

೭

ಅರಿತು ನಿಟ್ಟಿಸೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಂದತಿಶಯ-
 ದೆರಕದೊಳೆಸೆವ ಪೆಣ್ಣಳನು
 ಪ್ರೊರನೋಟದಿಂದ ನೋಡದೆ ಪ್ರೋಲಿಸಿಸದೆ
 ಮರುಕವೆರಸಿ ಮನ್ನಿಪುದು

೮

ಎನ್ನ ಪೆತ್ತವರಿವರೀ ಮನೆಯೊಡವೆಗ-
 ಳೆನ್ನ ವೆಂದೆರವಿಲ್ಲದಿರ್ಪ
 ಕನ್ನೆಯನನ್ಯರಿಗೇವನ್ನೆ ವರಮುರೆ
 ಮನ್ನಿಸುವುದು ಮಮತೆಯೊಳು

೯

ಪದುಳಗೊಳಿಸಿ ಪಲಬಗೆ ಪಸದನಗಳ
 ಪುದುಗಿಸಿ ಪೊಂದೊಡಿಗೆಗಳ
 ಮದುವೆಗೆ ನೆರೆದ ಪೆಣ್ಣುಕೃಗಳ ನಿಟ್ಟಿಸ-
 ರೆದೆಗೊಳಪಂತೆಸಗುವುದು ೧೦

ಸುಗುಣನಾವನು ಸುಚರಿತ್ರನಾವನು ಕಣ್ಣೆ
 ಸೊಗಸುವ ಸೊಬಗನಾರಿಂದು
 ಬಗೆದು ಭಾವಿಸಿ ಪೆಣ್ಣುನೀವುದು ವಂಶದೊ-
 ಳೊಗೆದೊಳ್ಳು ವರನಿಗೊಲಿದು ೧೧

ಆಲೆಗೆಯ್ಯದವಮತಿಯೆಸಗದ ವೈರವ
 ಬಲಿಸದ ಬರಿದೆ ನಳಿಯದ
 ಕೊಲೆ ಬೈಗಳಿಂದ ಕೋಟಿಲೆಗೊಳಿಸದ ಸ-
 ತ್ಕುಲಕೀವುದು ಕುವರಿಯನು ೧೨

ಜಡನಿಗೆ ಜಾತಿಹೀನನಿಗೆ ಚಂಚಲನಿಗೆ
 ಕಡುಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಗಾಂವನಿಗೆ
 ಬಡತನದೊಳು ಬಲು ಬವಣಿಗೊಂಬವನಿಗೆ
 ಕೊಡಲಾಗದು ಕುವರಿಯನು ೧೩

ಕುವರಿಯನಿಂತು ಕೂರ್ಮೆಯೊಳು ಸಲಹಿ ಮು-
 ತ್ತವಳನಿತ್ತೊಳ್ಳು ವರನಿಗೆ
 ಸವೆಯದ ಧರ್ಮವ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮಾ-
 ಧವನ ಮನವ ಬರಿಸುವುದು ೧೪

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳುವುದು

— ೧ —

ಶ್ರೀ ಕೈಲಾಸದೊಳದರ್ಘ ಪಿ-
ನಾಕಿ ವಿವಾಹಾರ್ಥದಿಂದೆ ವರಮೂರ್ತಿಗಳಂ
ಲೋಕೋತ್ತಮರಂ ಪುಣ್ಯ-
ಶ್ಲೋಕರನಾ ಸಪ್ತಋಷಿಯರಂ ನೆನೆಯಲೊಡಂ

ನೆನೆಯದ ಮುನ್ನಂ ಬಂದರ್
ವಿನುತಾಶೇಷರ್ ಜಟಾಧರರ್ ಭಸಿತಾಂಗರ್
ಘನಮಹಿಮಾರುಂಧತಿ ಬೆ-
ನ್ನನೆ ಬರೆವರೆ ಸಪ್ತಋಷಿಯರತಿಮುದದಿಂದಂ

ಬಂದಭವಂಗೆತಿಸುಖಮುಖ-
ದಿಂದಂ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಹರ ಬರ್ದುಂಕಿಡೆವೆನ.ತುಂ
ಸಂದಣಿಸಿ ಪುಳಕಮೆತ್ತರೆ
ನಿಂದಿದರ್ಘ ಶಶಾಂಕಮೌಳಿ ಬೆಸಸೆನೆ ಮತ್ತಂ

ಇರೆ ಕಂಡು ಕರುಣದಿಂ ಶಂ-
ಕರನಾ ರುಷಿಗಳ್ಗೆ ಬೆಸಸಿದಂ ಪೋಪುದು ಭೂ-
ಧರನಾಧನಲ್ಲಿಗತ್ಯಾ-
ದರಮಂ ನಾಡುವುದು ಬೇಡುವುದು ಗಿರಿಸುತೆಯಂ

ಎಂದೊಡೆ ಹಸಾದಮೆಂದಾ-
ನಂದಂ ಮಿಗೆ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳನುನಯದಿಂದೆ-
ಯ್ತಂದರ್ ಮಂಡಿತ ಪುಷ್ಪಕ
ವೃಂದಾರೂಢರ್ ನಗೇಶಪುರಮಂ ಪೋಕ್ಕರ್

ಅಸಮಯದೋಳ್—

ಮನದೋಳ್ ಪರಮೋತ್ಸಾಹಂ
ಜನಿಯಿಸಿ ಗಿರರಾಜನೆಸೆವ ಋಷಿಗಳನಿದಿಗೊಂ—
ಡನುನಯದಿಂ ತಂದುಚ್ಚಿ—
ಸನದೋಳ್ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ವಿನಯವಿಸಮಿತನಾದಂ

೬

ಅಂತು ವಿನಯದಿಂದೆರಗಿ—

ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂ—
ದಿರುತುಂ ಬರವೆಂತು ನಿಮಗೆ ದೊರೆಕೊಂಡುದಿದೆ—
ಮ್ಮುರುತರಭಾಗ್ಯಮೆನುತ್ತಂ
ಗಿರರಾಜಂ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳಂ ಕೇಳಲೊಡಂ

೭

ವರಮುನಿಗಳ್ ಮನದೊಂದಾ—
ದರದಿಂ ನುಡಿದರ್ ಶಿವಂ ಶಶಾಂಕಧರಂ ಶಂ—
ಕರನಭವಂ ನಿರ್ಮಾಯಂ
ಗಿರಿಜೆಯ ಬೇಡುವೊಡೆ ತಿಳುಪಿ ಕಳುಪಿದನೆಮ್ಮಂ

೮

ಆತಂಗೆ ಚಂದ್ರಮೌಳಗ—
ಜಾತಂಗೆ ನಿರಾಮಯಂಗೆ ನಿತ್ಯಂಗೆ ನತ—
ವ್ರಾತಂಗೆ ಬೇಡೆ ಬಂದೆವು
ನೂತನಭುವನೈಕಭಾಗ್ಯವತಿ ಪಾರ್ವತಿಯಂ

೯

ಚಂದ್ರಧರಂಗೆ ನತೋತ್ಪಲ—
ಚಂದ್ರಂಗೆ ಗಣಸಮೂಹನಯನಚಕೋರಸು—
ಚಂದ್ರಂಗೆ ಮುದದಿಂದಂ
ಚಂದ್ರಾನನೆ ಶಿವೆಯನೊಲ್ಲು ಕೊಡು ಗಿರರಾಜಾ

೧೦

ಎಂದು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ್ ನುಡಿದಾಪ್ತವಚನಮಂ ಕರ್ಣರಸಾಯನ
ಮಾಗೆ ಗಿರಿರಾಜಂ ಕೇಳ್ತು ಅಳವಿಗಳದ ಸಂತಸಮಂ ಸಂತೈಸಲಾರದ
ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಶರ್ವಂಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯಿರವೆ ಪನ್ನ ಗಾಭರಣನೆನ್ನಂ ಬೇಡಲ್ವೆ
ಳ್ಳುದೆ ಸರುಚಿಯಿಂ ಸಾಂಗೀಕಾರದಿಂ ಕಾಮದಿಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂ
ನೆಟ್ಟನೆ ಕೊಟ್ಟಿಂ ಕೊಟ್ಟಿನೆರಡಿಲ್ಲೆಂದು ಸತ್ಯವಚನಮಂ ಸಂತೋಷದಿ
ನುಡಿದು ಸಪ್ತಋಷಿಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆರಗುತ್ತೆ ಅವರಂ ಹರಿಸದಿ
ಕಳುಹಿ, ಗಿರಿರಾಜಂ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ ಮಹಾವಿವಾಹಮಂಟಪಾರ
ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳಂ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದಂ.

— ೨ —

ವಜ್ರದಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವಜ್ರ ಬಾಹುನ್ಯಪನಂ ನಿನಗಾವುದು ಮನೋ
ರಥಮದಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳನೆ—

ಎನಗರಿದುಂಟೆ ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದುಳಿದಾವುದು ಮೆಲ್ಲಮುಂಟು ನೀ-
ನೆನಗೆ ನರೇಂದ್ರನೌಳಿಪುಣಿರಾಜಿವಿರಾಜಿತಪಾದಪೀಠ ನೆ-
ಟ್ಟನೆ ದಯೆಗೆಯ್ವೊಡೀ ನಿಜತನೂಜಿಯನುತ್ಸವಮಂಗಳಾನಕ-
ಧ್ವನಿ ದೆಸೆಯಂ ಪಳಂಚಲೆವಿನಂ ನೆರಪೀಗಳೆ ವಜ್ರಜಂಘನೊಳ್ ೧೧

ಎಂಬುದುಂ ಚಕ್ರಧರನಧರಕಿಸಲಯದ ಮೇಲೆ ದಂತಕಾಂ
ಲತಾಂತ ಪ್ರಭೆಗಳ್ ಪಸರಿಸೆ—

ಒಡೆಯಂ ಕೂಸಿಂಗದೊಂದೇ ಕುಲದ ಚಲದ ಪೆಂಪೊಂದೆ
ಚೆಲೊಂದೆ ಸಂದೊ—
ಳ್ಳುಡಿಯೊಂದೇ ವಿದ್ಯೆಯೊಂದೇ ಪುದಿದೊದವಿದ ಜನ್ಮಾಂತರ-
ಸ್ನೇಹವೊಂದೇ
ನುಡಿಯಲ್ವಿಕ್ಕಲ್ವದೊಂದಲೆನಲೆಡೆ ಪೆರಗಿನ್ನಿಲ್ಲ ಮುನ್ನಾ ವಿಧಾತ್ರಂ
ಕುಡಲಿದಂ ಕನ್ನೆಯಂ ಪೇಳ್ ನಿನಗಮೆನಗಮೇದಂದುಗಂ
ವಜ್ರಬಾಹೂ ೧೨

ಅಂತು ಮುಲ್ಲದೆಯುಂ--

ಬಾಲಸಹಕಾರತರು ನವ-
 ಮಾಲತಿಗತಿಲಲಿತಪೂಗಭೂಜಾತಂ ತಾಂ-
 ಬೂಲಲತೆಗೆಂಬವೋಲ್ ಸಮ-
 ಲೀಲಂ ನಿಜತನಯನೆನ್ನ ತನುಜೆಗೆ ತಕ್ಕಂ ೧೩

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಮೀಗಳೇಕೆಯೆ
 ಧಾರಿಣಿಯೊಳ್ ಪುರುಷರತ್ನ ಮೀತನೆ ಸದೃಶಾ-
 ಕಾರರನಿವರಂ ಕೂಡಿ ಪ-
 ಯೋರುಹಜಂಗಳೆ ಸಮಸಮಾಯೋಗಯಶಂ ೧೪

ಎಂಬುದುಂ ವಜ್ರ ಬಾಹು ವಜ್ರದಂತಸೂಕ್ತಾವೃತಸಿಕ್ತಮುಪ್ಪ ನಿಜ
 ಮನೋರಥಾಮರದ್ರಮದಿನೋಗೆದಂಕುರಿಸಿದಂಕುರನಿಕರಮನನುಕರಿಸುವ
 ರೋಮಾಂಚನಿಚಿಯದಿಂ ನಿಚಿತಾಂಗನಾಗಿ--

ಪ್ರಣಯಮಿದನನ್ಯ ಸಾಧಾ-
 ರಣಮೆನಿಸ ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಮೆಂಬವೃತದಿನಾಂ
 ತಣೆದೆಂ ಭೂಭುವನದೊಳಾ-
 ರೆಣೆಯೆನಗೆಂಬೊಂದು ಸಂತಸಕ್ಕೆಡೆಯಾದಂ ೧೫

ವಿವಾಹ ಮಂಟಪ-ಮಂಗಲದ್ರವ್ಯ-ವರ್ಣನ

ಒದವಿದ ಚಿಲ್ಪು ನೂರ್ಮಡಿ ಸಿ ನೂರ್ಮಡಿಕುಂ ಹರಿದಶ್ಮಭಿತ್ತಿಜಾ-
 ಳದ ವಸುರಿದೆ ಜಾಗದ ಪಸುಪುಪಹಕಾರಮನೋಹರಪ್ರಸೂ-
 ನದ ಕಡುವೆಲ್ಲನಿದೆ ಕಡೆಯಿಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತಿನ ಬೆಳ್ಳು ರತ್ನದೀ-
 ಪದ ಬೆಳಗಿದೆ ಮಾಣಿಕದ ಕಂಬದ ಕೆಂಬೆಳಗಾನಿವಾಸದೊಳ್ ೧

ಮಿಸುಗುವ ಚೌಕದ ಮುತ್ತಿನ
 ಪಸೆವಾಸಿನ ಪಟ್ಟವಳಿಯ ದ.ಗುಲದ ರುಚಿಗಳ
 ಪಸರಿಸೆ ಪೊಂಜಗಲಿ ವಿರಾ-
 ಜಿಸುತಿದು ಗಾಂಗತುಂಗಪುಳನಶ್ರೀವೋಲ್ ೨

ಮಸೆವಟ್ಟುಜ್ಜಲದರ್ಪಣಂ ಪೊಸದಳಿರ್ ಪೂವಾಲೆ ಶೇಷಾಕ್ಷತಂ
 ಬಿಸಸೂತ್ರಂ ಸಿತದೂರ್ವೆ ನೂತನಯವಗ್ರೈವೇಯಕಂ ತನ್ನೊಳೊ-
 ವ್ವೆ ಸಮಸ್ತಾಷಧಿ ಪಂಚರತ್ನ ಸಹಿತಂ ಪೂತಾಂಬುಪೂರ್ಣಂ ವಿರಾ-
 ಜಿಸಿದತ್ತಂಚಿತಶಾತಕುಂಭಮಯ ಕುಂಭಂ ವೇದಿಕಾಮಧ್ಯದೊಳ್ ೩

ಸಾರಸುವರ್ಣವೇದಿಕೆ ದುಕೂಲವಿತಾನಮಪೂರ್ವಭೃಂಗಿ ಭೃಂ-
 ಗಾರ ಘಟಾಳಿ ಪೂರ್ಣಕಲಶಂ ಮಣಿದೀಪಿಕೆ ಪಲ್ಲವೋಲ್ಲಸ-
 ತೋರಣಮುನ್ನ ತಧ್ಯಜನೇನಿಪ್ಪುವು ಮಂಗಳಲಕ್ಷ್ಮಿ ತೊಟ್ಟಲಂ-
 ಕಾರನಿಕಾಯದಂತಿರೆ ಮನೋಹರಮಾಯ್ತು ವಿವಾಹಮಂಟಪಂ ೪

ಜನೆ ದಿವ್ಯಾಷಧಿ ಸಾರಿಜಾತಕುಸುಮಂ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾರ್ಧ್ರಾಕ್ಷತಂ
 ಧವಳಾಬ್ಜಂ ಸಿತದೂರ್ವೆ ನೂತನಫಲಂ ಗೋರೋಚನಂ ಲಾಜೆ ಬ
 ಣ್ಣವುರಂ ರನ್ನದ ತಣ್ಣೊಡರ್ ಮಳಯಜಂ ಕಸ್ತೂರಿ ಕಾಶ್ಮೀರಮೆಂ-
 ಬಿವರಿಂ ತೆಕ್ಕನೆ ತೀವಿ ಪೊಂಬರಿಯಣಂ ಚಿಲ್ಪಾದುದಾ ಸದ್ಯದೊಳ್ ೫

ವರನ ಮಂಗಳಾಚಾರ

— ೧ —

ಆ ಮಹೋತ್ಸವದೊಳ್ ವನಮಾಲಿ ಮಜ್ಜನಶಾಲೆಗೆ ಬಿಜಯಂ
ಗೆಯ್ದು ಮಜ್ಜನಪೀಠಮನಲಂಕರಿಸಿದಾಗಳ್—

ಉಗುರ್ಗೊನೆಸೋಂಕದಂತುಗುರಿಪೋಜೆ ತರಂತರದಿಂ ಶಿರೋಜಮಂ
ನೆಗಪುವ ಭಂಗಿ ಬಿತ್ತರದಿನೆತ್ತುವ ಕೆಂದಳದೊಂದು ಲಾಘವಂ
ಸೊಗಯಿಸುತಿರ್ಪಿನಂ ಸಹಜದಿವ್ಯಸುಗಂಧದ ಕೇಶಪಾಶಮಂ
ವ್ಯಗಮದಗಂಧಿ ಪೂಸಿದಳುಪಾಸಿತಚಂಪಕಗಂಧತೈಲಮಂ ೧

ಬಿಗಿದುತ್ತಂಗಕುಚಂ ಕದಕ್ಕದಿಸೆ ಹಾರಂ ತೂಗೆ ಕಣ್ಣೆಲ್ಲಮ
ಲ್ಲುಗೆ ಪೊನ್ನೋಲೆ ಕದಂಪನರ್ದಳಿಸೆ ಮಧ್ಯಂ ಬಳ್ಳೆ ಘರ್ಮಾಂಬು ಕೈ-
ಮಿಗೆ ಕಣ್ಣೊಂಡು ಜಗಜ್ಜನೈಕವಿಭುವಂ ಯೋಷಿಜ್ಜನಂ ಮಜ್ಜನಂ-
ಬುಗಿಸಿತ್ತಂದು ಸುಹೃಜ್ಜನಂ ವಿರಚಿಸನ್ನಂ ಮಂಗಳಾಚಾರಮಂ ೨

ಆನಂತರಂ ನೈಪಥ್ಯನಿಳಯಕ್ಕೆವಂದಲ್ಲಿ—

ಮನಮನಲರ್ಚುತಿರ್ಪ ನವಪುಷ್ಪಸಮೃದ್ಧಿ ವಸಂತ ಚೂತನಂ-
ದನಮಲವರ್ತು ಮಾಂಗಳಕಸಾರಧನಂ ಧವಳಪ್ರಸಾಧನಂ
ತನಗಮದೊಪ್ಪೆ ತದ್ವಿಮಲಮೌಕ್ತಿಕಮಂಡನಕಾಂತಿಪೂರದಿಂ
ನೆನೆಯಿಸಿದಂ ಮುಕುಂದನಮೃತಾಬ್ಧಿಯೊಳರ್ಪ ನಿಜಾದಿಮೂರ್ತಿಯಂ ೩

— ೨ —

ಆಗಳ್ ಪಂಚರತ್ನಗರ್ಭವಿವಿಧೌಷಧಿಸಂದರ್ಭಶಾತಕುಂಭಕುಂಭ
ಸಂಭೃತಮಂಗಳಜಳಂಗಳಿಂದಂ ಮಿಸಿಸೆ ಮಿಂದಳಂಕಾರಮಂದಿರಕ್ಕೆ
ವಂದು ನೆರೆಯೆ ಕೈಗೆಯ್ಯೆ—

ಕರೆನೆರಸಿದ ಪೊಸದುಗುಲದ
 ತೆರಳ್ಳಿವೆತ್ತುಡಿ ಹಟಿತ್ಯಟೀಸೂತ್ರಪರಿ-
 ಸ್ಪುರಿತದೊಳಂ ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂ-
 ಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮನೇಂ ಮನಂಗೆೊಳಿಸಿದುದೋ

೪

ತರಳತರವೃತ್ತವೌಕ್ತಿಕ-
 ಪರಿಕರಮೇಕಾಂತಕಾಂತಮೇಕವಳಿ ಕಂ-
 ಧರದೊಳಮರ್ದೆಸೆಯೆ ಪೋಲ್ತುದು
 ಪರಿವೇಷಂಗೆೊಂಡ ಚಂದ್ರನಂ ಮುಖಚಂದ್ರಂ

೫

ಹಿಮವದ್ಧಿ ರಿಕಟಕದಿನೊಗೆ-
 ವಮರಸರಿತ್ಸೋತ್ರಮೆಂಬ ಮಾತಂ ಪಡೆದೇಂ
 ಹಿಮಗೌರಹಾರಮೆಸೆದುದೋ
 ಹಿಮಶೈಲಶಿಲಾವಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಥಳದೊಳೆ

೬

ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮನಮನೆರಗಿಸ-
 ಲೀ ಮಣಿಮಯಮಕುಟಮಾಗಳುಂ ಸಾಲ್ವದೆ ತ-
 ತ್ತೋಮಳೆ ಮುಳಿದಿರೆ ತಿಳಿಸ-
 ಲ್ಲೀಮಕುಟಮೆ ಸಾಲ್ನು ಮೆನಿಸಲಾತುರ್ದು ಮಕುಟಂ

೭

ಕೇಯೂರಕಟಕಸಮಿತಿ ಯು-
 ಗಾಯತಬಾಹುಗಳನುನ್ನಿಷದ್ರತ್ನಹಟಿ-
 ಚ್ಛಾಯೆಯೊಳೆ ಮುಸುಕಿ ದೇಹ-
 ಚ್ಛಾಯೆಯುಮಂ ಪುದಿಯೆ ರತ್ನ ತರುವನೆ ಪೋಲ್ತಂ

೮

ಮನಸಿಜನಂಗನಾಜನವಶೀಕರಣೌಷಧಮಂಗಜನ್ಮನಂ-
 ಬಿನ ಮದಶಕ್ತಿ ಮನ್ಮಥನ ಮೋಹನಯಂತ್ರಮಿದಪ್ಪುದಲ್ಲದಂ-
 ದಿನಿತುವರಂ ಮನಂಗೆೊಳಿಸದೆಂಬಿನಮುಚ್ಚ್ಚಳಮಂಗಳ ಪ್ರಸಾ-
 ಧನಮೆ ಮನೋಜರಾಜಜಯಸಾಧನಮಾದುದು ವಜ್ರಜಂಘನಾ

೯

ನಧುವಿನ ಮಂಗಳಾಲಂಕಾರ

— ೧ —

ಅನ್ನೆ ಗಮಿತ್ತಲ್—

ಮಳಯಜ ಮಿಶ್ರ ತೀರ್ಥಜಲಧಾರೆಗಳಿಂ ಶಶಿಕಾಂತಮಂ-
ಗಳಕಲಶಾಂಶುಧಾರೆಗಳನಿರ್ಮುಡಿಸಿತ್ತು ವಿವಾಹಮುಖ್ಯಮಂ-
ಗಳ ಸವನಂ ವಿಳಾಸವತಿ ಸೀತೆಗೆ ದಿಕ್ಪಟಮಂ ಪಳಂಚೆ ಮಂ-
ಗಳ ಪಟಹಸ್ತನಂ ಪುದಿಯೆ ಮಂಗಳಗಾಯಕ ಗೀತ ನಿಸ್ಸನಂ

೧

ಓಮುಕಿರಣಮಾಲೆ ಮುಸುಕಿದ

ಕುಮುದಿನಿಯ ಬೆಡಂಗು ತನಗೆ ಪುದುವೆನೆ ಮೃಗನೇ-

ತ್ರೈ ಮನಂಗೊಂಡಳ್ ಮಲಯಜ

ಹಿಮ ಕರ್ದಮ ಕಲಿಲ ಸಲಿಲ ಸವನೋತ್ಸವದೊಳ್

೨

ಆ ಮಂಗಳಸವನಸಮಯಾನಂತರಂ ಜಾನಕಿ ನೀರಾಜನವಿರಾಜ
ಮಾನೆ ಧಾರಾನಿಳಯಜಲಗುಂತ್ರಪುತ್ರಿಕೆಯಂತೆ ನಯನಪುತ್ರಿಕೆಗೆ ಮಣಿ
ಭೂಷಣಮೆನಿಸಿ ಪಳಿಕಿನ ಪಟ್ಟವಣಿ ಕೇಸಡಿಯ ಕೆಂಪಿನಿಂದರುಣಮಣಿಯ
ನೊಟ್ಟಿಸೆ ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ವುದುಮಾ ನಿತಂಬಿನಿಯ ನಿತಂಬಸೂತ್ರದೊಳ್
ತೊಡರ್ಚಿದ ತೋರಮುತ್ತುಗಳಂತೆಯುಂ ಆ ವೃತ್ತಕುಚಿಯ ಕುಚಕಳಶ
ದೊಳೊಸರ್ವ ಲಾವಣ್ಯರಸಬಿಂದುಗಳಂತೆಯುಂ ಆ ಕನಕಕೇತಕೀದಳ
ನಖೆಯ ನಖಮುಖದೊಳುಣ್ಣುವ ನಯನಖಮಂಜರಿಯಂತೆಯುಂ ಆ
ಚಳಾಳಕೆಯಳಕವಲ್ಲರಿಯೊಳ್ ಬೆಳರ್ತ ಬಿರಿಮುಗುಳಂತೆಯುಂ ಓರೊಂದೆ
ಜಲಬಿಂದು ಬಿಡುತರ್ಪುದುಂ—

ಆ ರಮಣಿಯ ತನುಲತೆಯಿಂ

ವಾರಿಕಣಪ್ರಚಯಮಂ ದುಕೂಲಾಂಚಲದಿಂ

ವಾರಾಂಗನೆಯರ್ ತೊಡೆದರ್

ನೀರಂಜಿಸುವಂತೆ ಮಣಿಶಲಾಕೆಯನಾಗಳ್

೩

ನಗೆಗಣ್ ಸೂಸೆ ವಿಳಾಸಮಂ ನಗೆಮೊಗಂ ಲಾವಣ್ಯಮಂ ಬೀರೆ ಸಾ-
ವಗಸುತ್ತು ಕಚಬಂಧಮಂ ಶಿಥಿಲ ನೀವೀಬಂಧಮಂ ಕಾಂಚಿಯೊಳ್
ತೆಗೆಯುತ್ತಂ ಸ್ಮರಮಂತ್ರದೇವತೆಯವೋಲ್ ಬಾಹಾಲತಾಂದೋಳನಂ
ಬಗೆಯಂ ಬಲ್ಸೆರೆಗೆಯ್ಯೆ ಬಾಲೆ ಮೆರೆದಳ್ ಲೀಲಾಪದನ್ಯಾಸಮಂ ೪

ಅಂತು ಬಂದು ಚೆಂಬೊನ್ನ ಕನ್ನೆಮಾಡದ ಮೊಗಸಾಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ
ಮುತ್ತಿನ ಬಿತ್ತರಿಕೆಯೊಳ್ ಕುಳ್ಳಿಪುಗದುಂ ಮೇಳದಂಗೆನೆಯರ್ ಮಂಗಳ
ಪಸದನಂಗೊಳಿಸಲವಸರಂಬಡೆದು ವಿಚಿತ್ರ ಚೀನಾಂಬರಮಂ ನಿರಿವಿಡಿದು
ಡಿಸಿ, ಕೆಂದಾವರೆಯನೆಳವಿಸಿಲೆಳಸಿದಂದಮಾಗೆ ಲಾಕನ್ನ ರಸದಿನಡಿಯೂ
ಡಿಯುಂ ಚರಣನಖಚಂದ್ರಮಾಲೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯನೋಲಗಿಸುವಂತೆ
ಮುಕ್ತಾಫಲನೂಪುರಮಂ ತುಡಿಸಿಯುಂ ಪುಳಿನವಳಯಮಂ ಪೊಂದಾ
ವರೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಬಳಸಿದಂತೆ ನಿತಂಬವಳಯದೊಳ್ ಮಣಿಮೇಖಲೆಯುಂ
ತೊಡರ್ಚಿಯುಂ ಮದನಮದರದನಿರದನದೊಳ್ ಕೀರ್ತಿಮುಖಮಂ ಕೀಲಿ
ಸುವಂತೆ ಶತಪತ್ರಭಂಗಮಂ ತುಂಗಸ್ತನಾಭೋಗದೊಳ್ ಸಂಗಳಿಸಿಯುಂ
ಪೀವರಪಯೋಧರ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಪರಿವೇಷಮಂ ಪಡೆವಂತೆ ಪಂಚರತ್ನದ
ಬಣ್ಣಸರಮಂ ಕೊರಲೊಳಿಕ್ಕಿಯುಂ ಬಾಹುಲತೆಯ ಬಿಳಲಂತೆ ರತ್ನ ಕಾಂತಿ
ಕವಲ್ಪರಿವಿನಮಂಗದಮನಳವಡಿಸಿಯುಂ ಸಿರಿಸದ ಬಾಸಿಗಮಂ ಭೃಂಗ
ಮಾಲೆ ಬಳಸುವಂತೆ ನಳಿತೋಳೊಳ್ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಿಂಡುಗಂಕಣಮನೇರಿ
ಸಿಯುಂ ನನೆಗಣೆಗೆ ಗರಿಗಟ್ಟುವಂತಗುಲಿಯೊಳ್ ರತ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯಂ
ಮುದ್ರಿಸಿಯುಂ ಸ್ಮರವಶೀಕರಣಯಂತ್ರಮಂ ಬರೆವಂತೆ ಕಪೋಲತಳ
ದೊಳ್ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರಮಂ ಬರೆದುಂ ಪೂನಮಸೆಯ ಪೂಗಣೆಗೆ ಪೋಗರಂ
ಪಡೆವಂತೆ ನಗೆಗಣ್ಣೊಳಂಜನಮನಣ್ಣೆಗೆಯ್ದುಂ ಕರ್ಣಾಂತವಿಶ್ರಾಂತ
ವಿಲೋಚನದೊಳ್ ಪಡಿಯಿಟ್ಟು ನೋಳ್ವಂತೆ ಕಿವಿಯೊಳವತಂಸೋಪ್ಪ
ಲಮಂ ತೊಡರ್ಚಿಯುಂ—

ಉಗುರ್ಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದಳಕವಲ್ಲಿಗೆ ನೀರ್ದಳವಂತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆ-
ಲ್ಲಗೆ ತಲೆವಿಕ್ಕಿ ಚಂದ್ರಕಿರಣಂಗಳನಾಗಳೆ ರಾಹು ನುಂಗಿ ಮ-
ತ್ತುಗುಳ್ಳ ಪುದೆಂಬಿನಮುಡಿಸಿಬಾಲೆಯಸೋಮುಡಿಿಯಂ ಲಲಾಟದೊಳ್
ಮೃಗಮದಬಿಂದುವಂ ಪೆರೆಗೆ ನುಣ್ಣೆರಿಯಂ ಪಡೆವಂತೆ ತಿರಿದರ್ ೫

ಆಗಳಾಕೆಯ ಮಂಗಳವಸದನಮೇ ತನಗೆ ಬೀರವಸದನಮಾಗಿ—

ಬಾಲೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಟಮೆ
 ಸಾಲದೆ ನನೆಗಣೆಗಳೇವುವೆಂದು ಮನೋಜಂ
 ಶೂಲಿಯ ನೊಸಲುರಿಗಣ್ಣಂ
 ಪೀಲಿಯ ಕಣ್ಣೆಂಬನಾವನೆನಗಿದಿರೆಂಬಂ

೬

ಮನಸಿಜನೆನೆ ರತಿಯೆನೆ ಕ-
 ವಿನ ಬಿಲ್ಲೆನೆ ಕುಸುಮಬಾಣನೆನೆ ಕೋಕಿಲನಿ-
 ಸ್ವನಮೆನೆ ಮಧುಕರ ಝಂಕೃತ-
 ಮೆನೆ ಸೀತೆಯ ಪಸದನಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯಂಗಳ್

೭

ತೊಡವುಗಳೇ ಸರೋಜದಳನೇತ್ರೆಯ ಮೆಯ್ಯೆಳಗಿಂದುಪಾಶ್ರಯಂ-
 ಬಡೆದುವು ನೋಳ್ಪರುಮ್ಮಳಸುವಂತಿರೆ ರತ್ನ ವಿಭೂಷಣಂಗಳಿ-
 ದೆಡೆಯ ವಿಳಾಸಮಂ ಮರಸಿದವು ವೆನಲ್ ತೊಡವಾಕೆಗೊಪ್ಪಮಂ
 ಪಡೆವೆಡೆಗಲ್ಲಮಾ ವಧುಗೆ ಮಂಗಳಕಾರಣಮಲ್ಲೆ ಭೂಷಣಂ

೮

— ೨ —

ಆಗಳ್ ಕೂಸಂ ನೆರೆಯೆ ಕೆಯ್ಗೆಯ್ಸಿವೆಂದು ಅಂತಃಪುರ ಪುರಂಧ್ರಿ
 ಯರಂ ಕರೆದು ವೇಳ್ವುದುಮಂತೆಗೆಯ್ಪಿಪಿಂಗಳು--

ಈ ಪೊಳ್ಳಿಂಗೀ ರುತುವಿಂ-
 ಗೀ ಪಸದನಮಿಂತುಟಪ್ಪ ಮೆಯ್ಯಣ್ಣಕ್ಕೆಂ
 ತೀ ಪೂವಿನೊಳೇ ತುಡುಗೆಯೊ-
 ಳೇ ಪುಟ್ಟಿಗೆಯೊಳ್ ಬೆಡಂಗುವಡೆದೆಸೆದಿರ್ಕುಂ

೯

ಎಂದು ನೆರೆಯೆ ಪಸದನಂಗೊಳಿಸಿ—

ತುಡಿಸದೆ ಹಾರಮಂ ನೋಲೆಯ ಬಿಣ್ಣೆನೋಳಂ ನಡು ಬಳ್ಳಿದಪ್ಪುದೀ-
 ನಡುಗುವುಲ್ಲವೇ ತೋಡಿ ನಿತಂಬದ ಬಿಣ್ಣೆನೋಳೇವುದಕ್ಕ ಪೋ
 ಬಿಡು ಕಟಿಸೂತ್ರಮಂ ತೋಡೆಯ ಬಿಣ್ಣು ಪದಾಂಬುರುಹಕ್ಕೆ ತಿಣ್ಣುಮೇಂ
 ತುಡಿಸುವುದಕ್ಕ ನೂಪುರಮನೀ ತೋಡವೇವುದೊ ರೂಪೆ ಸಾಲದೇ ೧೦

ಎಂದೆಂದೋರೊರ್ವರಾಕೆಯ ರೂಪಂ ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯೊಳೆ ಪೊಗಳ್ಳು
 ಮಂಗಳವಸದನಮಿಕ್ಕಿಯುಂ ಪೊಸಮದವಳಿಗೆಯಪ್ಪುದರಿಂ ತುಡಿಸಲೆ
 ವೇಳ್ಳುಮೆಂದು ನೆರೆಯೆ ಪಸದನಂಗೊಳಿಸೆ-

ಮಸೆದುದು ಮದನನ ಬಾಳ ಕೂ-
 ಮಸೆದುದು ಕಾಮನಂಬು ಬಾಯ್ನೂ ಡಿದುದಾ
 ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನ ಚಕ್ರಮಿದೆಂ-
 ಬೆಸಕಮನಾಳ್ತು ಪಸದನಂ ದ್ರಾವದಿಯಾ ೧೧

— ೩ —

ಒದವಿ ಗಂಗಾದೇವಿಸಿಂಧದೇವಿಯರು ರಾ-
 ಗದೊಳಣ್ಣನೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದು
 ಮದುವೆಗೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ವೆಣ್ಣು ನಾವು ನೋ-
 ಡಿದರಾಗದೆಯೆಂದರೊಡನೆ ೧೨

ಸಲಲಿ ನಿಮ್ಮತ್ತಿಯೆಂದೊಡನೆ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಾ-
 ಗಳೆ ಹೋಗಿ ಹೊಕ್ಕರಾ ಗೃಹವ
 ಅಳಿಯನ ತಂಗಿಯರೆಯ್ತಂದರೆಂದತ್ತೆ
 ನಲಿದು ಸಮ್ಮಾನಮಾಡಿದಳು ೧೩

ಕಾಲ ತೋಳಿಯಿಸಿ ಸೇವಕಿಯರಿಂದೊಡನೆ ನಿ-
ವಾಳಿವಿಡಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಡಿಸಿ
ಲೋಲನೇತ್ರೆಯರಿರಾ ಕುಳ್ಳಿಯಿಂದಳಾ
ಲೋಲೆ ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ

೧೪

ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡಾವು ನಮ್ಮತ್ತಿಗೇಯೊತ್ತಿನೊ-
ಳಲ್ಲದೆ ಕುಳ್ಳಿರೆವಾಕೆ
ಎಲ್ಲಿಹಳೇಕ್ಷಿಸಬೇಕೆನೆ ಮನಮಾಡ-
ದಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದಳರ್ತಿಯೊಳು

೧೫

ಸೂಸುವೋಹನದ ಸಿಂಗರದೊಟ್ಟು ತನ್ನ ವಿ-
ಲಾಸಿನಿಯರ ಬಳಸಿನೊಳು
ಪೂಸರಲನ ಪುಣ್ಯದೇವತೆಯಂತಿದರ್
ಭಾಸುರಾಂಗಿಯ ಕಂಡರಾಗ

೧೬

ನಿನ್ನ ರಸನ ತಂಗಿಯರು ಬಂದರೇಳಕ್ಕ
ಮನ್ನಿಸೆಂದಳು ತಾಯಿ ಮಗಳ
ಚೆನ್ನೆ ಯಿದ್ದಿ ದಿರಾಗಿ ಬಂದಳನ್ನೋನ್ಯಪ್ರೇ-
ಮನ್ನೆ ಡಲಾಲಿಂಗಿಸಿದರು

೧೭

ಮೂವರೊಂದಾಗಿ ಕುಳಿತರು ಯಶೋಭದ್ರಾ-
ದೇವಿ ಕೆಲದೊಳು ಕುಳಿತಳು
ಸೇವೆಯ ನರಸುರ ಸತಿಯರು ಬಳಸಿಯಂ-
ದಾ ವಿಭವದೊಳರ್ಧರಾಗ

೧೮

ನೋಡಿದರಾಕೆಯ ಹಾವಭಾವಗಳ ಮಾ-
ತಾಡುವಂತೆಸೆವ ಸಿಂಗರವ
ನಾಡಾಡಿ ವೆಣ್ಣಲ್ಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮರು-
ಳ್ಳಾಡುವಳೆಂದು ನೆನೆದರು

೧೯

ಕಾರಿರುಳೊಳು ಮಿನುಮಿನುಗಿ ಕಾಣಿಸುತಿಹ
ತಾರಗೆಗಳ ಬಂಬಲಂತೆ
ತೋರಮುಡಿಯೊಳೆಳೆಮುತ್ತಿನ ಬಲೆಯ ಶೃಂ-
ಗಾರವೊಪ್ಪಿರೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದರು

೨೦

ಕಾಳಂದಿಯಿದಿರೊಳು ಸುರಗಂಗೆ ಹರಿವುದ
ಕೇಳಿತಿಲ್ಲನೆ ಕಂಡೆನೆಂದು
ನೀಲಕುಂತಳದೆಳೆಮುತ್ತಿನ ಜೈತಲೆ-
ಗಾ ಲಲನೆಯರು ಮೆಚ್ಚಿದರು

೨೧

ಹರಳೋಲೆ ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ ಮೂಕುತಿ ಸಣ್ಣ
ಗೆರೆಯ ತಿಲಕ ಚವಚವಿಸೆ
ಸುರಸತಿಯರು ನೋಡಿ ಸೋತರಾ ಮೊಗಕಿನ್ನು
ನರಸತಿಯರು ಸೋಲ್ಪುದರಿದೆ

೨೨

ವಸ್ತುಕ ವರ್ಣಕ ಕೃತಿಯ ಲಿಪಿಯ ಸಾಲು
ಪುಸ್ತಕದೊಳಗೆಸೆವಂತೆ
ಪುಸ್ತಿಯ ಚಿಂತಾಕು ಮಣಿಸರ ಬಂದಿ ಪ್ರ-
ಶಸ್ತವಡೆದುವು ಕಂಠದೊಳು

೨೩

ಹಸ್ತಕಡಗ ಗೌಳಸರ ಬಳಿ ಭುಜಕೀರ್ತಿ
ಪ್ರಸ್ತುತದುಂಗುರ ತಾತಿ
ಹಸ್ತಿಯ ಸುಂಡಲ ನಗುವ ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ
ಹಸ್ತಿಗಮನೆಗೆ ಮೆರೆದುವು

೨೪

ಪವಕ ಹಾರವ ಹೇರಲಡಕದಿ ಬಳಿದುವ-
ಲ್ಲದರಿನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವುವೆನಲು
ಎದೆತುಂಬಿ ಬಳಿದ ಬಲ್ಲೊಲೆಗಳಾ ಹಾರವ
ಪದಕವನಾಂತು ಮೆರೆದುವು

೨೫

ತೂಕದ ಮೊಲೆಗಳ ಬಡನಡು ತಾಳದೆಂ-
ದಾ ಕಾಂತೆ ಚಿನ್ನದ ಕಟ್ಟಾ
ಜೋಕೆಗೈದಳೊಯೆ ನೆ ನವರತ್ನದ ಚಿಂ-
ತಾಕು ತೋರಿತು ನಡುವಿನೊಳು

೨೬

ಎರಡುಬಿಟ್ಟವ ಮುಟ್ಟಿ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು ಶೇ-
ಖರಿಸಿ ಮೂಡಿದುದೊಯೆಂಬಂತೆ
ಬೆರಕೆವರಲ ಹೊನ್ನ ನೇವಳ ಹೊಳೆದುದಾ
ತರುಣಿಯ ಕಟಿತಟಾಗ್ರದೊಳು

೨೭

ಕರೆಗೊಂಡ ಬಿಳ್ಳುಗಿಲೊಳು ಚಿತ್ರವೆನೆ ದಿಟ್ಟಿ-
ಗುರಿವ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಂತೆ
ನಿರಿವಿಡಿದುಟ್ಟಿ ದೂವಟದ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ
ಮೆರೆದುದು ಹೊನ್ನ ಗೊಂಡೆಯವು

೨೮

ರಾಗರಸಾಬ್ಧಿಯ ತೆರೆಗಳೊ ಮದುವೆಗೆ
 ಸೀಗುರಿಗಳ ಮೂಳ್ವೊಡೀಕೆ
 ತೂಗಿ ಮೇಲ್ವಂಕಿದೋರ್ಪಳೊಯೆನೆ ನಿರಿಗಳ
 ಸಾಗಿಸಿದುಡಿಗೆ ಮೋಹಿಸಿತು

೨೯

ಚಂಡಮಾರನ ನಿರವಿತರಣಗುಣಕೀರ್ತಿ-
 ಗೊಂಡ ಕಲಾಪಟ್ಟವೆನಲು
 ವೆಂಡೆಯ ಪಾಪವಟ್ಟಗಳೊಪ್ಪಿದುವು ಚಂದ್ರ-
 ಮಂಡಲಮುಖಿಯಡಿಗಳೊಳು

೩೦

ಬೆಳ್ಳುಗುರ್ಗಳಲತಗೆಯೂಡಿ ಮಿಂಚೆಕ್ಕಿ
 ಪಿಲ್ಲಿಯುಂಗುರವು ಕಣ್ಣೆಸೆಯೆ
 ಸಲ್ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಕೆಂಬಣ್ಣೆ ಮೆರೆದುವು
 ಚೆಲ್ಲುವಂತನುರಾಗರಸವ

೩೧

ಅಂಜನವರ್ಣದ ಸಣ್ಣ ರವಕೆಯಪ-
 ರಂಜಿಯಂಪದ ಮೈಗೆ ಮೆರೆಯೆ
 ಮಂಜುವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲುಸೆರಗು ಬೆಡಂಗಳಿ-
 ದೇಂ ಜಾಣೆ ದಿಟ್ಟಿಗೊಪ್ಪಿದಳೊ

೩೨

ಕಂಗೊಳಿವೊಳವಸ್ತ್ರದೊಂದು ಕೆಂಪಿಂದ ಶು-
 ಭ್ರಾಂಗವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ರಮಿಸೆ
 ರಂಗುವಾದಳದ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟುಳೆಂಬ ಬಿ-
 ಡಂಗಿನೊಳೆಸೆದಳಾ ನೀರೆ

೩೩

ಜೂಳಿಯ ಚಿನ್ನ ಪೂ ಕಮಲಪೂ ಚಳಕಿಗೆ
ತಾಳೆಪೂ ಬೆಂಬಚ್ಚೈದಂಡೆ
ಶೋಳೋಂಕಿ ಕರ್ಣಕೆ ಸರಪಣಿ ನೊದಲಾಗಿ
ಬಾಲೆಗಾಭರಣವೊಪ್ಪಿ ದುವು

೩೪

ಗಂಡನ ಬಾಸಿಗದೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ತನ್ನ
ತೊಂಡಿಲು ಮೆರೆವುದಿನ್ನ ದನು
ಮಂಡಿವುದೊಂದಲ್ಲದುದ ಭೂಷಣವೆಲ್ಲ
ಮಂಡಳಿಸಿದ್ದು ವಂಗನೆಗೆ

೩೫

ವೈವಾಹದುಚಿತವಲ್ಲದೆ ತೊಡವೇಕೆ ಸ್ವ-
ಭಾವ ಶೃಂಗಾರಾಂಗಿಯವಳು
ಹೂವಿಂದ ನಾರೊಪ್ಪುವಂತೆಯಾಕೆಯ ಸೋಂಕಿ
ಪಾವನವಾದುವು ತೊಡಿಗೆ

೩೬

ಆಭರಣಗಳಾಕೆಯಂಗವ ಸೋಂಕಿ ಕ-
ಳಾಭರಿತಗಳಾದುವಿನ್ನು
ಆ ಭಾವೆ ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನ ಸೋಂಕಿ ಮ-
ಹಾಭೂಷಣಾಂಗಿನಿಯವಳು

೩೭

ಸಖಿಯರು ಕೊಡುವೆಲೆಫಳಿಗೆಯ ಕೊಳುತ ಸ-
ಮ್ನುಖದೊಳದ್ದ ಮರಕಾಂತೆಯರ
ಮುಖವ ನೋಡುತ ಸುಮ್ಮನಿದಳು ಗಂಭೀರ-
ಸುಖಿಯ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಲೈ

೩೮

ನೀನೇ ನಮ್ಮಣ್ಣನ ಸೋಲಿಸಲೆಂದವ-

ರಾನಂದದಿಂದ ಕೇಳಿದರು

ಏನದು ದೊಡ್ಡತೆ ನನಗೆಂದು ನಗುವಂತೆ

ವೋನದೊಳ್ಳ ಗುತಿದಳಾಕೆ

೩೯

ಈ ತಿಲಕವೆ ಚಕ್ರಧರನ ಸೋಲಿವುದು ವೇ-

ಳೇ ತುರುಬೆ ಮತ್ತೀಪೂವೆ

ಮಾತಾಡು ಹೆಣ್ಣೆಯೆಂಬರು ಲಜ್ಜೆಯಿಂದಾಕೆ

ಸೋತಂತೆ ತಲೆಗುಸಿದಿಹಳು

೪೦

ಕೈಯಿಂದ ವೊಗವಿಡಿತ್ತಿ ನಗುತ ನೋಳ್ಳ-

ರಯ್ಯಯ್ಯೊ ನಿನ್ನಯ ಜಾಣ್ಣೆ

ಮೆಯ್ಯುಳ್ಳ ಮದನ ನಿನಗೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ನಮ್ಮೊ-

ಳೊಯ್ಯನೆ ನುಡಿಯೆಂಬರೊಸೆದು

೪೧

ಕಡೆಗಡ್ಡವೊಗವಿಕ್ಕಿ ಸುಮ್ಮನಿಹಳು ನೋಡಿ

ನುಡಿಗಟ್ಟು ಹೆಣ್ಣೆಗೆಮ್ಮಣ್ಣು

ಕಡುಸೋತುದಾಂತ್ಲಯೆಂದೊತ್ತಿ ಚುನ್ನವ

ನುಡಿದರದಕೆ ನಗುತಿಹಳು

೪೨

ಸರಸಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿವಳ ರೂಪೇನು ಕಾ-

ಸರಕನ ಹಣ್ಣಿನಂತೆಂದು

ಕೆರಳಿಸಿ ನುಡಿವರು ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು

ಶಿರಬಾಗಿ ನಗುತಿಹಳಾಕೆ

೪೩

ಇಂದು ನುಡಿಯಳಾಕೆ ನಾಳೆ ನಾಡಿದು ನೀವು
ಬಂದೊಮ್ಮೆ ಮಾತಾಡಿ ನೋಡಿ
ಒಂದೊಂದೆ ನುಡಿಯೊಳೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುವಳು ಸಾ-
ಕಿಂದಿಗಿಂದಳು ಮಧ್ಯವಾಣಿ

೪೪

ನಿಮ್ಮ ಪಾಡೇನು ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ ನುಡಿಗಳ-
ನೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಪಳು
ನಮ್ಮ ದೇವಿಯ ಪುಂದೆ ವರರಿಗೆ ಜಾಣ್ಣೆಯೇ
ನಮ್ಮ ಸೈರಿಸಿರೆಂದಳವಳು

೪೫

ಅಲ್ಲವೆ ಪೇಳಿಕೆಗುರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡ-
ನಲ್ಲದೆ ನುಡಿಯದ ಛಲವೆ
ಒಳ್ಳಿತಾಯ್ದದ ಪೇಳುವೆಮ್ಮಣ್ಣ ಗೆಂದರು
ನಲ್ಲವೆಣ್ಣೆದೆ ಸಾಚಿ ಬೆದರೆ

೪೬

ಎಕೆ ಕಾಡುವಿರಿ ನಿಮ್ಮಣ್ಣನೊಳ್ಳಿ ಮೊಡ-
ನೇ ಕನ್ನೆ ನುಡಿದು ಗೆಲ್ಪವಳೆ
ಸಾಕು ಸೈರಿಸಿರೆಂದು ವಿನಯದಿಂದವರಿಗು-
ಚ್ಚಾಕಾರಗೈದಳಾ ತಾಯಿ

೪೭

ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಗ್ಗಲ ನೀವು ದೇವಪ್ರಿಯ-
ರೆಮ್ಮೊಳ್ಳೆನುಂಟಕ್ಕಂದಿರಿರಾ
ನಿಮ್ಮವರೆಂದಮ್ಮ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರಿಯೆಂದು
ಹಮ್ಮಳದೊರೆದಳಾ ಜನನಿ

೪೮

ಸುರಸತಿಯರಿಗಧಿಕದ ಪೆಣ್ಣು ಪೆತ್ತಿ ಭೂ-
 ವರಕುಲೋತ್ತಂಸನಿಗಿವಳಾ
 ಪರಿಣಯನವ ನಾಳ್ಳು ಸಿರಿವೆತ್ತಿ ನೀನೆ ಭಾ-
 ಸುರಪುಣ್ಯವತಿಯೆಂದರವರು

೪೯

ಇವಳ ವಿವಾಹಕಾರಣವಾಗಿ ನಾವಿಂದು
 ತವರುಮನೆಯ ಕಂಡೆವಾಗಿ
 ಇವಳಲ್ಲದೆಮಗಾರು ಹಿತವೆಯರೆಂದು ಮು-
 ತ್ತವರು ಸಂತಸದೊಂದುಡಿಬರು

೫೦

ವಿನಯವಾಕ್ಯವನಿಂತು ನುಡಿದು ಮತ್ತಣ್ಣನ
 ವನಿತೆಗಾಭರಣವಸ್ತ್ರಗಳ
 ಅನುರಾಗದಿಂದಿತ್ತು ಪ್ರಾಪೆವೆಂದೊಂದು
 ಬಿನದವ ತೊಡಗಿದರೊಡನೆ

೫೧

ಅತ್ತಿಗೆ ನೋಳ್ವೆವುಂಗುರಗಳ ತೋರೆನು-
 ತೊತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಬೆರಳಿಂದ
 ಇತ್ತಳು ಕುರುಹನೆಂದಿವ ನಿನ್ನ ಪುರುಷನಿ-
 ಗಿತ್ತಪೆನುತೆದ್ದರೊಡನೆ

೫೨

ಎಳೆಗಳಲಿಬ್ಬರ ಕೈವಿಡಿದಳು ಕುಳಿ-
 ತೇಳದೆ ಕೈಗಳ ನೀಡಿ
 ಚಾಳಿಸಿ ಪ್ರಾಪೆವೆಂದತ್ತಿತ್ತಲೊಲೆದರು
 ಬಾಲೆ ಬಲ್ಪಿಡಿದು ತೆಗೆದಳು

೫೩

ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯ ಮಿಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯ ಕಾಣಾತ
 ಹೆಮ್ಮೆಕ್ಕಳೊರೆದರಾ ಕ್ಷಣವೆ

ನಮ್ಮ ಚಕ್ರಿಯ ಸೊಕ್ಕು ನಿಲಿಪಳೆಂದರು ನಕ್ಕು
ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರರ್ತಿಪಲು

೫೪

ಸಂಧಾನಕೆಂದೆಯ್ವಿ ಸೂರೆಮಾಡಿ ದರೆಂಬ
ಅಂದದೋರ್ಪಿಯೆಂದು ನಗುತ
ಸಿಂಧೂರದಂತಾಯ್ವು ಕೊಂಡಳುಂಗುರಗಳ
ತಾಂ ದನಿದೋರುತವರೊಳು

೫೫

ನುಡಿ ಪೊಣ್ಣಲಾಕೆಯ ಧ್ವನಿ ಸ್ವರ್ಗವೀಣೆಯ
ನುಡಿಸಿದಂತಿಂಪಾಯ್ವು ಕಿವಿಗೆ
ನುಡಿಗೇಳಬೇಕೆಂದು ತೊಡಗಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಂ-
ಗಡಿಸಿತೆಂದವರು ನಲಿದರು

೫೬

ಎಂತೆಂತುಟೆನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳೆಂದರಾಕೆ ಮು-
ನ್ನೆಂತಿದ್ದಳಂತೆ ಪೋನದೊಳು
ತಾಂ ತೆಗ್ಗಿದ್ದಳು ಗಂಭೀರಕಾ ದೇವ-
ಕಾಂತೆಯರ್ತಿಮಾಡಿದರು

೫೭

ಪ್ರವರಶಕ್ತಿಯ ನಿನ್ನ ತವರುಮನೆಯೊಳು ತೋ-
ರುವೆಯ್ಯೆನೆ ಸೈರಿಸಿನ್ನೆಮ್ಮ
ತವರುಮನೆಗೆ ನೀನು ಬಂದಾಗ ಪೇಳ್ವೆವೆಂ-
ದವರೆದ್ದರುರೆ ಪಚಾರಿಸುತ

೫೮

ಬಳಸಂದು ನಗುತ ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ ಮಂ-
ಗಳವಸ್ತುವಿತ್ತಳವರಿಗೆ
ನಲಿದುಚಿತವನಾಕೆಗವಂತ್ತರುತ್ತಾಹ
ಬಳೆಯೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡರತ್ತಿತ್ತ

೫೯

ವಿನಾಹ ಮಂಗಲ

ಹರಿನೀಲಸ್ತಂಭಮಂ ಜಾಗದ ಪಡಲಿಗೆಯುಂ ತುಂಗ ಭೃಂಗಾರಮುಂ ನೆ-
 ಮಿರೆ ಭಾಸ್ವದ್ಧಿತ್ತಿಯುಂ ಸುತ್ತಿರೆ ಸುರುಚಿರಚಿತ್ರಂ ಹರಿದ್ರತ್ನಮಧ್ಯಾ-
 ಜರಮಂ ಮುಕ್ತಾವಲೀ ರಂಗವಲಿ ಬಳಸೆ ಕರ್ಕೇತನದ್ವಾರಶಾಖಾಂ-
 ತರಮಂ ರತ್ನ ಸ್ಫುರತ್ತೋರಣಮೆಳನೆ ಬಿಡಂಗಾದುದುದ್ವಾಹಗೇಹಂ ೧

ಅದರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದೊಳ್—

ಮರಕತ ಮಂಗಲವೇದಿಕೆ
 ಧರಾಂಗನಾಕೇಶಬಂಧದಂತಿರೆ ಮುಕ್ತಾ-
 ವಿರಚಿತ ರಂಗವಲಿ ಮನೋಃ-
 ಹರಮಾದುದು ತೋಳಗಿ ಸ್ತೋಳವ ತಲೆದುಡುಗೆಯವೋಲ್ ೨

ಪಸರ್ವರಲ ಜಗಲಿಯೊಳ್ ರಂ-
 ಜಿಸಿದುದು ಚೆಂಬೊನ್ನ ಪಟ್ಟವಣೆ ಪಸರೆಲಿಯಿಂ
 ಮುಸುಕಿದ ತಾವರೆಗೊಳದೊಳ್
 ಪಸುರ್ಗಳಿದು ಮರಲ್ದರಲ್ದ ಪೊಂದಾವರೆವೋಲ್ ೩

ಎಳ ಅಡಕೆಯ ಗೊನೆಯಿಂ ಮಾ-
 ತುಳಂಗದಿಂ ನಾರಿಕೇಳಫಲದಿಂ ದ್ರಾಕ್ಷ್ಯ-
 ಫಲದಿಂ ಕಾಂಚನಕದಳೇ-
 ಫಲದಿಂದೊಪ್ಪಿದುದು ವೇದಿಕಾಂತರ್ಭಾಗಂ ೪

ಬಿಸಸೂತ್ರ ತ್ರಿತಯಂ ಯವಾಂಕುರಕೃತಗ್ರೈವೇಯಕಂ ಪಲ್ಲವೋ-
 ಲ್ಲಸಿತಾದರ್ಶಸುದರ್ಶನೀಯಮಮಲ ಸ್ರಕ್ಷುಂದರಂ ಪಂಚರ
 ತ್ನಸಮಸ್ತಾಪಧಿಗರ್ಭಮಕ್ಷತಯುತಂ ದೂರ್ವಾಂಚಿತಂ ಸರ್ವಧಾ
 ನ್ಯಸಮುತ್ತಂಭಿತ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಮೆಸೆದತ್ತಾ ವೇದಿಕಾಮಧ್ಯದೊಳ್ ೫

ಅನುರೂಪಂ ಸ್ವಟಿಕಾಬ್ಜದೋಳ್ ದಧಿ ಸುವರ್ಣ ಕ್ರೌಂಚದೋಳ್ ಲೋಚನಂ
ಘನ ಹಾರೀತಳ ಹಂಸಿಯೋಳ್ ಹರಿತದೂರ್ವಂ ರಾಜತದ್ರೋಣಿಯೋಳ್
ಘನಸಾರಂ ಹರಿನೀಲಶುಕ್ತಿಗೆಳೋಳ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಭಾ-
ಷನದೋಳ್ ಕುಂಕುಮಸಂಕಮೇಂ ಮುರೆದುಮೋ

ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸಾಕಲ್ಯಮಂ ೬

ಶಂಕುಶಲಾಕೆಯುಂ ಗಳಿಗೆವಟ್ಟಲುವೊಪ್ಪಿರೆ ವೇದನಾದದೋಳ್
ಸಂಕರಮಾಗಿ ಪಾಠಕಪಟುಸ್ಪನಮಂಗಳಗೀತತೂರ್ಯಘೋ-
ಷಂ ಕಡಲೂರ್ವಿಯಂತಲಿಯೆ ನರ್ತಿಸೆ ನಾರಿಯರಾಯ್ತು ಸಾರ್ಕೆ ಲ-
ಗ್ನಂ ಕರೆಯಿಂ ವಧೂವರರನೆಂದುಸಿದರ್ ಹಿತದೋಳ್ ಪುರೋಹಿತರ್ ೭

ಕುಡುವುರ್ವಿಂ ಕರ್ಪುಪ್ಪಿಂ ಪರವು ವ ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ
ಮನೋಜಾಪ್ರಮಂ ಸಾ-

ಲಿಡುವುದ್ಯನ್ಮೇಖಲಾಕೂಜಿತದಿನತನುಕೋದಂಡಟಂಕಾರಮಂ ಕ-
ನ್ನಡಿಪಂಘ್ರಿನ್ಯಾಸದಿಂ ತಾವರೆಗೆದರುವ ಮಂದಸ್ತ್ರಿದ್ಯೋತದಿಂದಿಂ-
ಗಡಲಂ ಮತ್ತೊಂದನುತ್ಪಾದಿಸುವ ತೆರದಿನಾನಂದದಿಂ ದೇವಿ ಬಂದಳು ೮

ಉರದೋಳ್ ಹಾರಾಂಶು ಗಂಡಸ್ಥಳಿಯೊಳಮಳಕರ್ಣಾವತಂಸಾಂಶು
ಮತ್ತಂ

ತಿರದೋಳ್ ರತ್ನಾ ವಳೇಶೇಖರಶಿಖರಸಮುಕ್ತಾಂಶುಗಳ ನೃತ್ಯಮಂ ಬಿ-
ತ್ತರಿಪನ್ನಂ ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರದಿವಿಜಕುಮಾರರ್ಕಳಂ ಚೆಲ್ಲಿನಿಂ ಮಾಂ-
ಕರಿಸುತ್ತುಂ ಬಂದನಾಸಾದಿತನಿರುಪಮಶೃಂಗಾರಸಾರಂ ಕುಮಾರಂ ೯

ಪಾಸಿದ ದಣಿಂಬದುಗುರ್ಗಳ
ಕೇಸಡಿಗಳ ಚರಣಭೂಷಣಂಗಳ ರುಚಿಗಳ
ಬಾಸಣಿಸೆ ಚಿತ್ರಪಟಮಂ
ಪಾಸಿದವೋಲಿರೆ ವಧೂವರರ್ ನಡೆತಂದರ್ ೧೦

ಕಿವಿವೇಟಮನಿರಿಸುತ್ತಿರೆ
 ನವವರನಂ ನೋಡುವಪ್ಪುವುತ್ಕಳಿಕೆಯಿನೇಂ
 ಯುವತಿಯ ಕಣ್ಣಂ ಮನಮುಂ
 ಜವನಿಕೆಯಂ ಕನ್ನ ಮಿಕ್ಕಲಟಮಟಿಸಿದುವೋ

೧೧

ಜವನಿಕೆಯೋಸರಿಸುವುದುಂ
 ನವವರನಂ ಕಣ್ಣ ಬೆಳಗಿನಿಂ ಮುಸುಕಿದಳಾ
 ಯುವತಿ ಪಡೆದಪ್ಪಿದುದು ಮಾ-
 ಧವನೀಕ್ಷಣಕಾಂತಿಯವಳ ಸರ್ವಾಂಗಮುಮಂ

೧೨

ನಾರಿಯರಿಕ್ಕೆ ಸೇಸೆಗಳನಾದರದಿಂದಿರದೆಯ್ವೆ ಪಾಡೆ ಶೃಂ-
 ಗಾರಪಯೋಧಿ ಘೋರ್ಣಿಸುವವೋಲ್ ಕುಣಿದಾಡೆ ಕುಲಪ್ರಧಾನೆಯರ್
 ಚಾರುಸುವರ್ಣಕುಂಭಭೃತಮಂಗಳವಾರಿಯನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈ-
 ನೀರಿತೆದಂ ವಧೂವರಗರ್ವದಾತ್ತಮನಂ ವಸುಧಾಧಿನಾಯಕಂ

೧೩

ಮುಸುಕಿದುದು ದುಂದುಭಿಧ್ವನಿ
 ದೆಸೆಯಂ ಮಾಂಗಲ್ಯಗೀತರುತಿ ತುಂಬಿದುದಾ-
 ಗಸಮಂ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಪೂ-
 ರಿಸಿದುದು ತಳ್ಳಿಯ್ದು ರೋದಸೀಮಂಡಳಮಂ

೧೪

ಪ್ರಿಯತರಲವಂಗಲವಲಿಃ-
 ದ್ವಯಕ್ಕಮೇಕೈಕಲಲಿತಶಾಖಾಯೋಗಂ
 ನಯದಿಂ ಸಮನಿಪವೋಲಾ-
 ಪ್ರಿಯಂಗಮಾ ಪ್ರಿಯೆಗಮಾಯ್ತು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ

೧೫

ಮೃದುಗತಿವಿಲೋಲಹಾರರ್
 ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಬಂದು ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಶಿಖಾ-
 ಸ್ಪದನಂ ಹೋಮಾನಳನಂ
 ಮದುವಕ್ಕಳ ಮಿಸುಪ ಲಾಜೆಯಿಂ ಪೂಜಿಸಿದರ್ ೧೬

ಕೆಂದಳಿರೇರಿದ ಮಾವಂ
 ಬಂದ ವಸಂತದೊಳನಂಗನಂಗನೆಸಹಿತೆ-
 ಕ್ತಂದು ಬಲವಂದು ಮನ್ನಿಸು-
 ವಂದದೆ ಬಲಗೊಂಡರಗ್ನಿಯಂ ದಂಪತಿಗಳ್ ೧೭

ಕಡುಮೇಳವುಳ್ಳವರ್ ಕಾ-
 ಲ್ಪಿಡಿವಿಡಿಯೆನೆ ಕುವರನೋಪಳೆಸೆವುಂಗುಟಮಂ
 ಪಿಡಿದು ನಸುನಗುತುಮಾಕೆಯು
 ಕಡುರಾಗದೆ ಸಪ್ತಪದಿಗಳಂ ಮೆಟ್ಟಿಸಿದಂ ೧೮

ನಿಟ್ಟಿಯೆ ಯಾಗು ಪತಿಯೊಳ್
 ತೊಟ್ಟನುವಲಿಯಾಗು ತೀಲವತಿಯಾಗು ಚಿರಂ
 ನಿಟ್ಟಿಯುವಾಗು ನೀನೆಂ-
 ದಿಟ್ಟರ್ ಸೇಸೆಯನಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನೆಯರ್ ೧೯

ಅಣಚಿತನವಂ ಕೈಕೊಳ್ ನಿನ್ನೋಲೆಭಾಗ್ಯದ ಭದ್ರಲ-
 ಕ್ಷಣದ ಪದದೊಳ್ ಸಂದೀ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂ ಸ್ವಜನಂಗಳಂ
 ತಣಿಸಿ ಪೃಥಿವೀರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯೆಂದು ತನ್ನ ಪವುತ್ರಿಗಾ
 ಕ್ಷಣದೊಳೊಸೆದಂಹಿಲ್ಲರ್ ಸೇಸಿಕ್ಕಿದರ್ ನೆರೆದೆಯ್ದಿಯರ್ ೨೦

ಕೊಂಕಿ ಕನಲ್ತು ತನ್ನ ನೆ ಕಳಂಚುವ ಕೇಕರಪಾತವೆಳ್ಳ ರೋ-
ಮಾಂಕುರಮುಣ್ಣಿ ಪೊಣ್ಣುವ ಭಯಂ ನವಿತಾನನಪದ್ಮರಾಗದಿಂ-
ದಂ ಕರೆಗಣ್ಣಿ ಸೂಸವ ಬೆಸುರ್ ತಲೆನೋರುವ ಲಜ್ಜೆ ನಾಡೆ ಚಿ-
ಲ್ಪಂ ಕುಡೆ ನೋಡುತಂಗನೆಯನೀಕ್ಷಿಸಿದಂ ನೃಪರೂಪಮನ್ಮಥಂ ೨೦

ನಸೆಯಳಿಪಿಂ ಪ್ರಿಯಾನನನುನೀಕ್ಷಿಸಲುಜ್ಜುಗೆಯಾಗಿ ತಾನೆ ಉ-
ಜ್ಜಿಸಿ ತಲೆವಾಗಿ ಕಂಡು ಮಣಿಕುಟ್ಟಿವದೊಳ್ ನೆರೆ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮಾ-
ನಸದೊಳಗಿಟ್ಟು ತನ್ನ ವಸುಖಾನುಭವಕ್ಕರೆಮುಚ್ಚಿ ಕಂಗಳಂ
ಸಸರಿಪ ಹೋಮಧೂಮಹತಿಗಂದು ಶಶಿಪ್ರಭೆ ದೂರನೇರಿಪಳ್ ೨೧

ರತಿಯೊಡನಿದ್ರನೆಂತು ನೆರೆದಂ ಶಚಿಯೊಳ್ ಸ್ಮರನೆಂತು ನಾಡೆ ಸಂ-
ಗತಿದಡೆದಂ ದಲೆಂದವಳ ರೂಪುಮನಾತನ ಲೀಲೆಯಂ ಮನ-
ಕ್ಕತಿಶಯನಾಗೆ ಮತ್ತವಳ ಲೀಲೆಯನಾತನ ರೂಪುಮಂ ಜನ-
ಪ್ರತತಿ ಮರಲ್ದು ನೋಡಿದುದು ನಿಂದು ವಿವಾಹಗೃಹಾಂತರಾಳದೊಳ್ ೨೨

ಆಗಳಾ ವಿವಾಹಮಂಗಳಮಹೋತ್ಸವಮಹಾಮಹಿಮೆಯೊಳ್—

ಹಿತನುತಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಕ ಮಿತ್ರ ಪುರೋಹಿತ ದಂಡನಾಯಕಾ-
ನ್ನಿತ ನಗರಪ್ರಧಾನವನಿತಾನಿಕರಕ್ಕೆ ಸುವರ್ಣಭಾಜನ-
ಪ್ರತತಿಗಳೊಳ್ ಕನನ್ಮಣಿಯು ಪೊಂಗಳ ಕೇಳಿಯ ಬಾಯಿನಂಗಳಂ-
ಸುತೆಯ ವಿವಾಹದುತ್ಸವದೊಳಿತ್ತುದು ತನ್ನ ರವಾಂಗನಾಜನಂ ೨೩

ಹೃದಯದೊಳೆನ್ನ ನರ್ವೆರರವರ್ ಧನಿಕರ್ ಬಡವರ್ ಸಮಂತು ಬೇ-
ಡದವರಡುರ್ತು ಬೇಡಿದವರೆನ್ನದೆ ರನ್ನದ ಪೊನ್ನ ಚಿತ್ರವ-
ಸ್ತ್ರದ ಪೊಸವಚ್ಚದೊಟ್ಟಿಲನೆ ಕೋರಗೃಹಂ ಬರಿದಾಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾ-
ಣದೆ ಮಗುಳಾನೆಯಂ ಕುದುರಿಯಂ ಧರಣೀಪತಿ ಸಾರಿಬೀರಿದಂ ೨೪

ಬಾಗಿಲು ತಡೆದದ್ದು

ಗಂಡವೆಂದಿರ ಪಟ್ಟಬಾಸಿಗ ಬೆಂಬಟ್ಟೆ
 ದಂಡೆ ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು
 ತೊಂಡಿಲು ರವಕೆ ಮುಂತಾದ ಕಿರಿದ ಸೆಳೆ-
 ಕೊಂಡರೂಳಿಗವೆಂಗಳೊಳಗೆ

೧

ಹೋಗಲೆಂದನ ಹೊರಪಟಶಾಲೆಯೊಳು ಕೊಟ್ಟು
 ರಾಗದಿಂದೊಳಗೆಯ್ದು ವಾಗ
 ಬೇಗ ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧುದೇವಿಯರೆಯ್ದಿ
 ಬಾಗಿಲ ತಡೆದರರ್ತಿಯೊಳು

೨

ನಿಲ್ಲಣ್ಣ ನೀನೆಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೇಳ-
 ದೆಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಕೈವಿಡಿದು
 ಗೆಲ್ಲದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ ನಮ್ಮೊಡನವಳೆಗ
 ಸೊಲ್ಲಿಸಿ ಬರಲೆಂದರೊಳಗೆ

೩

ಆರು ಹೆಣ್ಣೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು ನೀ ನಿಮ್ಮ
 ಭೂರಿಕುಟುಂಬವ ಬಿಟ್ಟು
 ಆರ ಹಿಂದೆಯ್ದಿದೆ ನಿನಗೀತನೇನಹ
 ಕೋರಿ ಹೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದರು

೪

ನಿನ್ನ ನೋಳ್ವೊಡೆ ನಿನ್ನ ತವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದ-
 ರುನ್ನ ತಶಕ್ತಿಗಾಣಿಸಿದೆ
 ಇನ್ನಿಲ್ಲಿ ತೋರೊಮ್ಮೆ ನೋಳ್ವೆವೆಂದರು ಚಕ್ರಿ
 ಮುನ್ನಾ ದುದೇನೆಂದು ಕೇಳ್ದ

೫

ನಿನಗೆ ತನ್ನಂ ಗುರಗಳ ತಂದು ಕೊಡುವೆವೆಂ-
 ದನುವಿಸಿ ನಾವು ಬಹಾಗ

ತೊನೆದೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರನೊಂದೊಂದು ಕೈಯೊಳು-
ಬ್ಬನೊಳೇಕೆ ನಿಲಿಸಿದತ್ತೆಗೆದು ೬

ಕುಳಿತೇಳದಿಬ್ಬರ ಬರಸೆಳೆದುಂಗುರ-
ಗಳ ಸೆಳೆಕೊಂಡಳಾಗೇಕೆ
ಬಲುಮೆಯನಿಲ್ಲಿ ತೋರಲಿಯೆಂದರದಕೆ ತ-
ನ್ನೊಳು ಮೆಚ್ಚಿ ನಕ್ಕನಾ ನೃಪತಿ ೭

ನುಡಿ ಹೆಣ್ಣೆಯೆಂಬರು ಸುಮ್ಮನಿಹಳು ನಮ್ಮ-
ನೊಡೆಕೊಯ್ದು ಹೋಗೆಂಬರದಕೆ
ಮುಡಿ ಬಾಗಿ ನಗುತಿಹಳಲ್ಲದಿದೊಡೆ ತಪ್ಪ-
ಕೊಡು ಬಿಡೆವೆಂದರು ಕೂಡೆ ೮

ನನ್ನೊಳಗಾದವಮೂಡಿದ ತಪ್ಪನು
ನನ್ನದೆಂದೆ ಕಾಣೆರಕ್ಕ
ಮನ್ನಿಸುವೆನು ನಾನು ನಿಮ್ಮನೆಂದನು ಚಕ್ರಿ
ಮನ್ನಣೆಯೇನೆಂದವರು ೯

ರನ್ನಚಿನ್ನದಲಿ ಮಾಡಗಳು ನಿಮ್ಮಿವರ್ಗೆ
ಹೊನ್ನುಯ್ಯಲೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ
ಪನ್ನೆರಳ್ಳೊಟಗ್ರಾಮವನೀವೆ ಹಿಡಿಯಿರೌ
ರನ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯನೆಂದಿತ್ತ ೧೦

ನಗುತೊಲ್ಪು ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರು ಸುಖಬಾಳಿರೆಂ-
ದೊಗುಮಿಗೆ ಸೇಸೆಯನಿಟ್ಟು
ಜಗಕಗ್ರಗಣ್ಯನ ನೋದರಿಯರು ಮೋದ-
ರಗಣಿಶೈಶ್ವರ್ಯಲಾಭದೊಳು ೧೧

ಹೆತ್ತವರ ಹಿತವಚನ—ಗಂಡಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ

— ೧ —

ರಾಜಾಧಿರಾಜನಳಯನ ಮೊಗಮಂ ನೋಡಿ—

ಬಗೆದುಂ ನಿನ್ನ ನ್ನವಾಯೋನ್ನ ತಿಯನಿವಳತಿಸ್ತೇ ಹಸಂಬಂಧಮಂ ನೀಂ
ಬಗೆದುಂ ಸಂದೆಮ್ಮ ನಣ್ಣಂ ಬಗೆದುಮರಿಯದೇನಾನುಮೆಂದಾಗಳುಂ ಮೆ-
ಲ್ಲಗೆ ನೀಂ ಕಲ್ಪಿಪ್ಪುದೆಮ್ಮಂ ನೆನೆದೆದೇಗಿಡದಂತಾಗೆ ಪಾಲಿಪ್ಪುದಿಂತೀ-
ಮ್ಯಗಶಾಬೇಶ್ವಾಕ್ಷಿಯಂ ಮನ್ನಿ ಸುವುದಿನಿತನಾಂ ಬೇಡಿದೆಂ ವಜ್ರ ಜಂಘಾ ೧

ಎಂದು ನುಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿಮಹಾದೇವಿಯುಂ ತಾನುಂ
ಆತ್ತೀಯ ಪ್ರಿಯಾತ್ಮಜೆಯ ಮೊಗಮನಳ್ಳರ್ತು ನೋಡಿ—

ಮನಮರಿದಂಜಿ ಬೆರ್ಚಿ ಬೆಸಕೆಯ್ ನಿಜವಲ್ಲ ಭನೇನನೆಂದೊಡಂ
ಕಿನಿಸದಿರೊಂದಿದಗ್ರಮಹಿಷೀಪದದಲ್ಲಿ ಪದಸ್ಥೆಯಾಗು ನಂ-
ದನರನಗಣ್ಣುಪುಣ್ಯಧನರಂ ಪಡೆಯೆಂದಮರ್ದಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತ-
ತ್ತನುಣೆಯಗಲ್ಕೆಯೊಳ್ ನೆಗಪಿದರ್ ಬಸಮಲ್ಲದ ಬಾಷ್ಪವಾರಿಯಂ ೨

ಆಗಳ್ ವಜ್ರದಂತನನಂತಸಾಮಂತಾಂತಃಪುರಪರಿವಾರಂ ಬೆರಸು
ಪೋಗಿ ಮಗಳುಮನಳಯನುಮಂ ಕಿರಿದಂತರಂಬರಂ ಕಳುಪಿ ಮಗು
ಳ್ಳಾಗಳ್—

ಪೊಡೆವಡುವಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳ ನೆನೆಯುತ್ತಿರಿಮೆಂಬ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುವಂ
ಕುಡುವ ಪಲರ್ಮೆಯಿಂ ಪರಸಿ ಸೇಸೆಯನಿಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ಳ ಕೈ-
ಯೆಡೆ ನಿಮಗೆಂದೊಡಂಬಡಿಪ ನಲ್ಲರಗಲ್ಕೆಗೆ ಕಣ್ಣ ನೀರ್ಗಳಂ
ಮಿಡಿದ ಬಹುಪ್ರಕಾರಜನಸಂಕಟಮೊಪ್ಪಿದುದಾ ಪ್ರಯಾಣದೊಳ್ ೩

— ೨ —

ಜಯವರ್ಮ ಮಂಡಲೇಶ್ವರಂ ಮಗಳುಮನಳಿಯನುಮಂ ಬಲಿಸಿ
ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ —

ನಿನ್ನಯ ಕೂಟಮಂ ಬಯಸಿ ಪೆತ್ತವಳೆಂತುನೊಡಂಬಡಂ ದಿಟಂ
ನಿನ್ನಮನಕ್ಕೆ ಮಾಡಳದು ದೈವಕೃತಂ ದೊರೆಕೊಂಡುದಪ್ಪೊಡಂ
ಮನ್ನಿ ಪುದೆಮ್ಮ ಕಾರಣದಿತ್ತಿಣ ಪಂಬಲನೀಕೆ ಮಾಡದಂ
ತಿನ್ನಡೆಯಿಪ್ಪುದೊಂದೆ ತೆರನಪ್ಪುದಿದಂ ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿದೆಂ ೪

ಎಂದು ಕುಮಾರಂಗೆ ವೇಳ್ತು ತಾನುಂ ಜಯಶ್ರೀ ಮಹಾ
ದೇವಿಯುಂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ನೊಗಮಂ ಪ್ರೇಮರಸವಿಸರಲುಳಿತ ಲೋಚನಂ
ಗಳಿಂ ನೋಡಿ—

ಅಕ್ಕ ನಿಜಪ್ರಿಯಂಗೆ ಮನದನ್ನದೆ ನೀಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಪುದಾಗಳುಂ
ಮಕ್ಕಳ ಮಾಳ್ಳೆಯಿಂದಿರದೆ ನೀನೊಡವಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಂ
ನೊಕ್ಕಳವಾಗೆ ಮನ್ನಿ ಪುದು ಮಾವನ ಪರ್ಮೆಗಮತ್ತಿಯೊಲೈಗಂ
ತಕ್ಕ ನೆಗಕ್ಕೆಯಂ ನೆಗಳ್ಳುದೀವುದು ಪೆತ್ತಿಮಗಂ ಪ್ರವೋದಮಂ ೫

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ತು ರೇಷಾಕ್ಷತಮನಿಕ್ಕಿ ಮಂಗಳವೃದಂಗರವ
ಮೆಸೆಯೆ ಪುರಮಂ ಪೊರನುಟ್ಟಿ ಕಿರಿದಂತರಮಂ ಕಳುಪಿ ಮಗುಳ್ಳರ್

ಪುಟ ೯ ರಿಂದ ೬೪ .

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಿ. ಎಸ್. ಐಯಂಗಾರ್ ಮುದ್ರಿಸಿದರು.

ಸಪ್ತಪದಿಯ ಗದ್ಯಾನುವಾದ

ನಾಂದೀಮಂಗಲ

೧. ಶ್ರೀಮತ್ (ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ) ಅಮಲ (ಕೊಳೆಯಿಲ್ಲದ) ಗುಣಗಳಿಗೆ ನಿಧಿಯಾದವನಿಗೆ, ನಿತ್ಯ (ಶಾಶ್ವತನಾದವ)ನಿಗೆ, ನಿಸ್ಸೀಮ (ಮಿತಿ ಯಿಲ್ಲದೆ ಅಪಾರವಾದ) ಕೃಪಾ (ಗುಣಕ್ಕೆ) ವಾರಿಧಿ (ಸಮುದ್ರ) ಆದವನಿಗೆ, ರಾಮಣೀಯಕ (ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೂ ರಂಜನೆಯುಂಟುಮಾಡುವ) ರಾಶಿ ಆದವನಿಗೆ, (ಇಂಥ) ಪಶ್ಚಿಮರಂಗಧಾಮನಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುವೆನು (ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.)

೨. ರಂಗಧಾಮನ ದಿವ್ಯವಾದ ಅಂಗಸಂಗತಿಯಿಂದ (ದೇಹದೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ) 'ಮಂಗಳದೇವತೆ' ಎನ್ನಿಸುವ ಆ ರಂಗ(ನಾಥನ) ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಮಂಗಳ(ಸ್ವರೂಪದ) ವೈಜಯಂತಿ (ವಿಜಯ ಪತಾಕೆ) ಆದವಳಿಗೆ, (ಇಂತಹ) ರಂಗನಾಯಕಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುತ್ತೇನೆ.

೩. ಮಂಗಳವಾದ ಗುಣಗಳ ಗಣ(ಸಮೂಹ)ಕ್ಕೆ ನಿಧಿ (ಆದವನಿಗೆ), ನಿರ್ಮಲನಿಗೆ, ಉತ್ತಂಗ (ಎತ್ತರವಾದ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದ) ಮಹಿಮೆ ಉಳ್ಳವನಿಗೆ, ಮಾ(ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೈ) ಧವ (ಪತಿ) ಆದವನಿಗೆ, ಸಂಗತ (ತನ್ನೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ) ಜನ(ರಿಗೆ) ಸರ್ವಫಲ(ಗಳನ್ನು)ದ (ಕೊಡುವ) ಅವನಿಗೆ, (ಇಂತಹ) ಪಶ್ಚಿಮರಂಗಧಾಮನಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುವೆನು.

೪. ಇಂಗೋಲನ (ಇನಿದಾದ ಕೋಲು ಎಂದರೆ ಹಿತವಾದ ಬಾಣ ಎಂದರೆ ಪುಷ್ಪಬಾಣ ಆದ ಮನ್ಮಥನ) ತಾಯಿ (ಆದವಳಿಗೆ), ಇಂಗದಿರನ (ಇನಿದಾದ ಕದಿರು ಎಂದರೆ ತಂಪಾದ ಕಿರಣ, ಅದು ಉಳ್ಳವನಾದ ಚಂದ್ರನ) ತಂಗಿ (ಆದವಳಿಗೆ), 'ಇಂದಿರೆ' (ಎಂದು ಹೆಸರಾದವಳಿಗೆ), ರಂಗಧಾಮನ ರಾಣಿಯಾದವಳಿಗೆ, (ಹೀಗೆ) ರಾರಾಜಿಸುವ ರಂಗನಾಯಕಿಗೆ ಎರಗುತ್ತೇನೆ.

೫. ಶ್ರೀ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೀಳಾ (ಎಂಬ ಮೂವರು ದೇವಿಯರ) ನಾಥನಿಗೆ, ಅನುಪಮ(ಅಸಮಾನ)ವಾದ ವೈಭವವುಳ್ಳ ವೈಕುಂಠಪತಿಗೆ,

ಸ್ವಾಭಾವಿಕ(ವಾದ) ಶುಭಗುಣ(ಗಳಿಗೆ) ನಿಧಿ (ಆದವನಿಗೆ), (ಇಂತಹ) ಅಂಬುಜನಾಭ(ಪದ್ಮನಾಭ)ನಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುತ್ತೇನೆ

೬. ದೇವತೆಗಳು, ಮಾನವರು, ಮೃಗಗಳು, ನಗ(ಬಿಟ್ಟು)ಗಳು (ನೋದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರಗಳ) ರೂಪದ (ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವ) ವಾಸು ದೇವನ ವಿಭವಗಳನ್ನು ಆ ವಿಧದ (ಅದೇ ರೀತಿಯಾದ) ಒಡಲ ಪೆತ್ತು (ದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ), (ಪತಿಯನ್ನು) ಅನುಸರಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಧುವಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

೭. ನಂದ(ನೆಂಬ ಗೋಪಾಲನ) ಮೋಹದ ನಂದನ(ಮಗನಾದವನೆ), ಸನಕ ಸನಂದನ (ನೋದಲಾದ ಋಷಿಗಳಿಂದ) ವಂದಿತ (ವಂದನೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ) ಚರಣ (ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳವನೆ), ಮಂದರ(ವೆಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು) ಧರ(ಧರಿಸಿದವನೆ), ಮಾ(ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ)ಧವ (ಪತಿಯಾದವನೆ), ಗೋವಿಂದ, ಮುಕುಂದ (ಎಂಬ) ದೇವನೆ, (ನೀನು) ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹು

೮. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇನಿಯ(ಪ್ರಿಯ)ನಲ್ಲಿ ಎರೆಹೊರೆ (ಭೇದ ಭಿನ್ನ) ಇಲ್ಲದ (ಹಾಗೆ) ಚಿಂದದಿಂದ (ಪತಿಯು) ಎದೆ(ಎದೆ)ಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಇಂದು ಸೋದರಿಗೆ (ಚಂದ್ರನ ತಂಗಿಗೆ), ಇಂದೀವರ (ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ) ಮಂದಿರೆ (ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವಳು) ಆದ ಇಂದಿರೆಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

೯. ಅಮರ್ದು (ಅಮೃತವನ್ನು) ಕಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಅಮರರು (ದೇವತೆಗಳು) ಅಂತು (ಹಾಗೆ) ಅಚ್ಚರಿವಡಿಯೆ (ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ) ಕಮಲೆ(ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ) ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನು ಇಂಬುಗೊಳಿಸಿದ (ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು) ಪುರುಷೋತ್ತಮ(ನಾದ ನಾರಾಯಣ)ನ ಅಡಿ (ಕಾಲುಗಳ)ಗೆ ನಾನು ಎರಗುತ್ತೇನೆ.

೧೦. (ಸಮುದ್ರವನ್ನು) ಕಡೆಯುವುದನ್ನು (ಬಿಟ್ಟು) ಕಾದಿರುವ ಬಿಡು ಗಣ್ಣರ (ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿನವರಾದ ದೇವತೆಗಳ) ಗಡಣ (ಸಮೂಹ)ವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ (ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಡಿ), ಒಡನೆ(ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ) ನಾರಾಯಣನ ಉರವ (ಎದೆಯನ್ನು) ಸೇರಿದ ಸಿರಿ (ಶ್ರೀ ಎಂಬ) ಮಡದಿ (ವಿಷ್ಣು ಪತ್ನಿ)ಯ ಅಡಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೧. ಅವನಿಗೆ (ಯಾವ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ) ಇಳಿ(ಭೂಮಿ)ಯೂ

ಆಗಸ(ಆಕಾಶ)ವೂ ಅಳತೆಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿ(ಪಾದ)ಗಳಿಗೆ ಹಾವುಗೆ(ಪಾದರಕ್ಷೆ)ಗಳಂತೆ ಅಳವಟ್ಟು (ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಿ) ತೋರಿದುವೋ—ಆ ದೇವನಿಗೆ ನಾನು ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೨. ಶೌರಿ(ನಾರಾಯಣನು) ಅವಳಿಗಾಗಿ (ಯಾವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೋಸ್ಕರ) ಕಡಲ (ಸಮುದ್ರದ) ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು, (ಯಾವಳಿಗಾಗಿ)ಕಡಲನ್ನು ಕಡೆದು ಬಳಲಿದನು, (ಯಾವಳಿಗಾಗಿ) ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಗೈದನು —ಆ ಸಿರಿ (ಶ್ರೀಯೆಂಬ) ಮಡದಿಯ ಅಡಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೩. ವಂದಾರು (ಆಶ್ರಿತರಾದ) ಜನಕ್ಕೆ ವಾಂಛಿತ (ಬಯಸಿದ) ಫಲಗಳನ್ನು ಈ(ಕೊಡುವ) ವಂದಾರತರು (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಮ) ಆದ ಮಾಧವನಿಗೆ, ಕುಂದುಗಳಲ್ಲದೆ ಗುಣ(ಕ್ಕೆ) ಅರುಗೊಂಡ (ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ) ಮುಕುಂದನಿಗೆ ನಾನು ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೪. ಪುರುಷೋತ್ತಮ(ನಾದ ನಾರಾಯಣ)ನ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ (ಅಡಗಿ) ಇದ್ದು, ಅವನ ಇರವ (ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು) ಅರಿತು (ತಿಳಿದು), ಎಲ್ಲ ಲೋಗ(ಲೋಕದಜನ)ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಕರೆಗಣಿಸಿ (ಮಿತಿಮೀರಿ ತುಳುಕಿಸಿ) ಹರಿಸುವ ಶ್ರೀ(ಯೆಂಬ) ರಾಣಿಯ ಅಡಿ(ಕಾಲು)ಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವೆನು.

೧೫. ಅಖಿಳ(ಎಲ್ಲಾ) ಚರವೂ ಅಚರವೂ ಯಾವನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ(ಹುಟ್ಟಿ)ತೋ, ಯಾವನಿಂದ ಒಳ್ಳನ್ನು (ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು) ಪಡೆಯಿತೋ, (ಕಡೆಗೆ) ಯಾವನಲ್ಲಿ ಅಡಗುವುದೋ—ಆ (ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಕ ಸ್ವರೂಪನಾದ) ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುವೆನು.

೧೬. ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ವಲ್ಲಭೆ(ಪ್ರಿಯೆ) ಎನ್ನಿಸಿ, ಸಕಲ ವೇದಗಳ ಅವಳಿ(ಪಂಕ್ತಿ)ಯಲ್ಲಿ ಜಸ(ಯಶಸ್ಸು) ಪಡೆದ ಪಾವನ(ಪವಿತ್ರ) ಚರಿತೆ (ನಡತೆಯುಳ್ಳವಳು) ಆದವಳನ್ನು, ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ಮೆ (ಮನೆಯುಳ್ಳವಳು) ಆದವಳನ್ನು, (ಇಂಥ) ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂಬ (ವಿಷ್ಣುವಿನ) ವನಿತೆ (ಪತ್ನಿ)ಯನ್ನು ವಂದಿಸುವೆನು.

೧೭. ಅವನ(ಯಾವಾತನ) ಅಣತಿ (ಅಜ್ಜೆ)ಯ ಊಳಿಗ(ಸೇವೆಯೇ) ಕರ್ಮಯೋಗ (ಎಂಬುದೋ), ಮತ್ತೆ ಅವನ ನೆನಹು (ಜ್ಞಾಪಕವೇ)

ವಿಜ್ಞಾನ (ಜ್ಞಾನಯೋಗ)ವೋ, ಯಾವನಲ್ಲಿ ಎರಕ (ಹೋಗಿ ಎರಗುವಿಕೆ, ಶರಣಾಗುವಿಕೆ), ಭಕುತಿ (ಭಕ್ತಿಯೋಗವೋ)—ಆ ಪರವಾಸುದೇವನಿಗೆ ನಾನು ಎರಗುವೆನು.

೧೨. ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಶ್ರೀ ಹರಿ(ಯಲ್ಲಿ) ಭಕ್ತಿ, ಸತ್ಕರ್ಮ (ಮುಂತಾದ್ದರಲ್ಲಿ) ಹೀನರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಆರೈದು (ನೋಡಿ ಕಾಪಾಡಿ), ಆ ನಾರಾಯಣನ ಅಡಿಗೇ (ನಮ್ಮನ್ನು) ಎರಗಿಸುವ ಶ್ರೀ (ದೇವಿ)ಗೆ ಆನತಿ ಗೈದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಗ್ಗಿನಡೆದು) ನಾನು ಬಾಳುವೆನು.

ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ವಿವಾಹ

ಆಗ ಹೊಸ ಮದವಣಿಗೆನೆನ್ನಿಸುವ ಶ್ರೀ ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನು (ಆ) ಸಮಯಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಅವ್ಯತ (ಸಿಹಿಯಾದ) ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡು, ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಕೈಗೆ (ಎತ್ತಿ)ಕೊಂಡು—

೧. ಹರಿ ಆಜ (ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಇವರು) ಅನುಮಿಸುತುಂ (ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ) ಇರಲು; 'ಎಲೆಲೆ! ಪರಮಶುಭಾಕರ (ಶುಭವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ) ಮುಹೂರ್ತವು ಸಮೀಪ (ಆಯಿತು). ಕರುಣಿ ಪುದು (ದಯಮಾಡಿ ಬರಬೇಕು)' ಎನ್ನಲು; (ಆ) ಮಂಗಳವಾದ ವಾಕ್ (ಮಾತಿನ) ವಿರಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ರುದ್ರನು ಭೋಂಕನೆ ಎಳ್ಳಂ (ಎದ್ದನು)

ಹಾಗೆ ಎದ್ದು ನಡೆದುಬಂದು, ವಿವಾಹಗೇಹ (ಮದುವೆಯ ಮನೆಯ) ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು—

೨. ಮುತ್ತೈದೆಯರ ಒತ್ತೊತ್ತೆಯಂ (ದಟ್ಟವಾದ ಗುಂಪನ್ನು) ಒತ್ತರಿಸುತ್ತಾ, ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಸೂಸು(ಚಿಲ್ಲು)ತ್ತಾ, (ಸುತ್ತಿನವರಿಗೆ) ಸವಿಯಾದ ನೋಟವನ್ನು ಈಯು(ಕೊಡು)ತ್ತಾ, ಶಿವನು ಜವನಿಕೆ(ತೆರೆ)ಯ ನೆಲೆ(ಇದ್ದ ಬಳಿ)ಗೆ ಎಯ್ತಂದಂ (ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು.)

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ನಿಟ್ಟೈದೆ (ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಲೆಂಬ ಶುಭಭಾವನೆಯಿಂದ ಹಾಕಿದ್ದ) ಮೆಟ್ಟೈಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ತೆರೆಯನ್ನು ಮರೆ(ಯನ್ನಾಗಿ) ಕೊಂಡು ನಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ—

೩. ನಲ್ಲ(ಪ್ರಿಯರಾದವ)ರ ನಡುವೆ ಉಪಚಾರವೂ ಸಲ್ಲಲಿತ (ಕೋಮಲ)ವಾದ ಈ ಕ್ಷಣ(ನೋಟ)ದ ನಡುವೆ ಪಕ್ಷ್ಮಪುಟ (ಮುದ್ದಾದ ಸಂಪುಟದಂಥ ರೆಪ್ಪೆ) ಅದೂ, ಸಂಪುಲ್ಲ (ಚಿನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದ) ರದ (ಹಲ್ಲು ಗಳ) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಗೆ (ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ) ಸೊಲ್ಲು (ಮಾತೂ) ಇರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ (ಆ) ತೆರೆ ಹರನ ಇದಿರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು.

ಅಂತು (ಹಾಗೆ) ಇರುವ ಜವನಿಕೆ(ತೆರೆ)ಯನ್ನು ಅತಿ(ಯಾದ) ಸ್ನೇಹ ದಿಂದ ನೋಡಿ—

೪. ಬೆಳಕಿನ ಬೀಜಗಳ ಆವಳಿ(ಪಂಕ್ತಿ)ಯ ಒಬ್ಬುಳಿ(ರಾಶಿ)ಯೋ, ನಕ್ಷತ್ರ(ಗಳ) ರಾಶಿಯೋ, ನವ (ಹೊಸದಾದ) ಪುಣ್ಯಗಳ ಪುದುವೋ (ಮೊತ್ತವೋ), ಚಂದ್ರಿಕಾ (ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ) ತಂಡುಲವೋ (ಅಕ್ಕಿಯೋ) ಎನೆ (ಎಂಬಂತೆ) ತೋಳಗಿ ತೋರುವ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಗಳನ್ನು—

೫. ಕಾಂತಿಮಯನಾದವನು, ಶಶಿ(ಚಂದ್ರನನ್ನು)ಚೂಡಂ(ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು), ಶಾಂತನಾದವನು, ನವಭೋಗಿ(ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಭೋಗವನ್ನು ಪಡೆವವನು) ಎನ್ನಿಸುವ ಲೀಲಾವಾಸನು (ಲೀಲೆಗೆ ಮನೆ ಯಾದವನು), ಸಂತಂ (ಯಾವಾಗಲೂ) ಸುರುಚಿರ (ಕಳೆಗುಂದದ) ಹರ್ಷಮಯನಾದವನು, (ಇಂಥ ಶಿವನು ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯನ್ನು) ತಡೆಯದೆ (ತಡಮಾಡದೆ) ಮೆಟ್ಟಿನಂತ ಸಮನಂತರದಲ್ಲಿ (ಆ ಕೂಡಲೆ)—

೬. ಹರಿಯೂ ಸರಸಿಜಭವ (ಬ್ರಹ್ಮ)ನೂ ಪುರುಹೂತ (ಇಂದ್ರ)ನೂ ಎಸೆವ (ಕಂಗಳಿಸುವ) ಮುಷಿಗಳೂ (ಶಿವನ) ಗಣಕುಲವೂ ಗಿರಿಜೇಶನ ಗಿರಿಜೆಯ (ನಡುವೆ) ಭಾಸುರ (ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾಗಿದ್ದ) ಪರಿಧಾನದ (ಸುತ್ತಿನ ತೆರೆಯ) ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ—

೭. ನಿರಾಕುಳಿತಮನಂ(ವ್ಯಾಕುಲವಿಲ್ಲದೆ ಹರ್ಷಚಿತ್ತನಾದ)ಬೃಹಸ್ಪತಿ (ಎಂಬ ದೇವಪುರೋಹಿತನು) ಕಳಕಳಮಂ (ಸುತ್ತಿನ ಮಾತಿನ ಗದ್ದಲ ವನ್ನು) ನಿವಾರಿಸು (ತಡೆಯು)ತ್ತಾ 'ಆಯತವೇ? (ಮುಹೂರ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತ ವಾಗಿದೆಯೇ?)' ಎನ್ನಲು, 'ಆಯತಂ (ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ)' (ಎಂದು ಸಭೆಯವರು ಎಂದರು.) (ಪುನಃ ಬೃಹಸ್ಪತಿ) ಲಸತ್ (ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸು ವಂಥ) ಗಳಬಳಮಂ (ಜೋರಾದ ಗಂಟಲಿನ ಬಲವನ್ನು) ವಿಸರ್ಜಿಸುತುಂ

(ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು) 'ಆಯತವೇ?' ಎನ್ನಲು, 'ಆಯತ!' (ಎಂದರು.) (ಮತ್ತೆ) 'ಸಮಾಯತವೇ? (ಪ್ರಶಸ್ತ ತಾನೇ?)'. ಎನ್ನಲು 'ಆಯತ!' (ಎಂದರು.) 'ಮನಂಗೊಳಿಸ ಮಹಾಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆಯತವೇ?' ಎಂದರೆ, 'ತಪ್ಪದೆ (ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ) ಆಯತ (ಮುಹೂರ್ತ ಪ್ರಶಸ್ತ ವಾಗಿದೆ!' ಎಂದರು)

(ಹೀಗೆ) ಎಂಬ ಸಮಯದಲ್ಲಿ—

೮ ಅಮರ (ದೇವತೆಗಳಿಗೆ) (ಗುರು)ವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು, ಸಕಲ ವಾದ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೋವಿದ (ಪಂಡಿತನಾದವನು), ಒಲಿದು (ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ) ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ' ಪುಣ್ಯಾಹ ' ಎನ್ನುತ್ತ (ಇರಲಾಗಿ); ಇತ್ತ ರಾಜತ್ (ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ) ಸುಮುಹೂರ್ತವು ಬಂದು (ನಡುವಿನ) ತೆರೆಯನ್ನು ಓಸರಿಸಿದ (ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ) ಕೂಡಲೆ—

೯. ಕರಡೆ (ವಾದ್ಯ)ಗಳ ರವವೂ ನಿಸ್ಸಾಳ (ತಂಬಟೆ)ಗಳ ರವವೂ ಭೀರೀರವವೂ ಮೃದಂಗಗಳ ರವವೂ ದೇವರುಗಳು (ಕರೆದ) ಹೂಮಳೆ ಗಳ ಭೋರೇಂಬ ರವವೂ (ಇನ್ನಿತರ) ಮಂಗಳವಾದ ರವವೂ ಆಗ ಉಣ್ಣಿ ದುವು (ಉಂಟಾದುವು)

೧೦. 'ಆನ್ ಇರೆ (ನಾನು ಇರುವಾಗ) ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು ತಾನು ಇರುವಳು ಗಡ(ಅಲ್ಲವೆ!)' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಳಿದು(ಕೋಪಗೊಂಡು) ಇಡು(ಎಸೆಯು)ವಂತೆ ಆ ಮಾನಿನಿ (ಮಾನಿಷೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿ) ಜೀರಿಗೆ-ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಆನುತೆ (ಕೈತುಂಬ ತುಂಬಿಕೊಂಡು) ಶಿವನ ಉತ್ತ ಮಾಂಗಮಂ (ಶಿರಸ್ಸನ್ನು) ಪಡೆದು (ಮನಃಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ) ಇಟ್ಟಳು (ಗುರಿಮಾಡಿ ಹೊಡೆದಳು.)

೧೧. ಆಗ ಮೃಡ(ಶಿವ)ನು ಗಿರಿಜೆಯ ಚಿಲ್ಪು ಇಡಿದ (ತುಂಬಿದ) ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು, ಸಾತ್ವಿಕ(ಪ್ರೇಮಾನುರಾಗ)ವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಒಲಿದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಇಡು (ಎಸೆಯು)ವ ಆ ಜೀರಿಗೆ-ಬೆಲ್ಲವು ಕಂಪ ನದೆ (ಅನುರಾಗದ ನಡುಕದಿಂದ) ಸಡಿಲಿ, ಅಗಜೆ(ಪಾರ್ವತಿ)ಯ ಪಾದ ಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುವು.

ಆನಂತರದಲ್ಲಿ—

೧೨. 'ಪಲಕಾಲದೊಳ್ (ಹಲವು ಕಾಲದಿಂದಲೂ) ಉರೆ (ಬಹಳ ವಾಗಿ) ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಸುತ್ತೆ ಇರೆ (ಹುಡುಕಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರೆ), (ಈಗ ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿದೆ!)' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಶಿವನ ಮಕುಟ(ದಲ್ಲಿದ್ದ) ಇಂದುಗೆ(ಚಂದ್ರನಿಗೆ) ತಾನು ತುರುಗಿದ (ಮೊತ್ತವಾಗಿ ತುಂಬಿದ) ತಾರಗೆ(ನಕ್ಷತ್ರ) ಎಂಬ ಆ ತೆರದಿಂದ ಆಗಜೆ(ಪಾರ್ವತಿ)ಯು (ಶಿವನ) ಶಿರದಲ್ಲಿ ತಂಡುಲಮಂ (ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು) ಸುರಿದಳು.

ಆಗ—

೧೩. ಪರಮತಪೋನಿಧಿ ಎನ್ನಿಸಿದ ಗಿರಿಜೆಗೆ ಪುಣ್ಯಾಂಬುವಿಂದೆ (ಪವಿತ್ರವಾದ ನೀರಿನಿಂದ) ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಒಪ್ಪಿರೆ (ಒಪ್ಪುವಂತೆ) ಮಾಡುವ ತೆರದಿಂದ ಶಂಕರನು ಆಮಲಿನ (ಸ್ವಚ್ಛ)ವಾದ ತಂಡುಲ(ಅಕ್ಕಿ)ಗಳನ್ನು ತವೆ (ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ) ಸುರಿದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ—

೧೪. (ಪಾರ್ವತಿಯ ತಂದೆಯಾದ) ಗಿರಿಪತಿ (ಹಿಮವಂತನು) ಒಲವಿನಿಂದ ನಲಿನಲಿದು ಬಂದು, " ಗಿರಿಜೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗೆ ನೆಲೆದೊಳ್ತೆರ್ (ಅಚಲರಾದ ದಾಸದಾಸಿಯರು), ಬಳಿದೊಳ್ತೆರ್ (ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ದಾಸದಾಸಿಯರು), ಸಲೆದೊಳ್ತೆರ್ (ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪುವ ದಾಸದಾಸಿಯರು)" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಧಾರೆಯನ್ನು ಎರೆದನು.

೧೫. " ಹರನೆ, ಗಿರಿಜಾತೆಯ ಸಕಲ ಗುಣಗಳೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ತೆರದೊಳ್ (ರೀತಿಯಾಗಿ) ಸುತ್ತಿಗೆ (ಸುತ್ತಲಿ) ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿರೆ (ಹೊಂದಿ ತೋರುವಂತೆ) ಅತಿ ವ್ಯದುತರವಾದ, ಸುರುಚಿರವಾದ, ನವ (ಹೊಸ) ಕಾಂತಿ(ಯಿಂದ) ಎಸೆವ (ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ) ಗುಣಮಂ (ನೂಲನ್ನು) ಗುಣಮಂ (ಅನೇಕ ಬಾರಿ) ಸುತ್ತಿದರು.

೧೬. ಪತಿವ್ರತೆಯರು ಐದುವದನನ (ಪಂಚಮುಖನಾದ ಈಶ್ವರನ) ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕತರವಾದ ಮುದ(ಸಂತೋಷ)ದಿಂದ ಐದಿ (ಸಮೀಪಿಸಿ), " ಮುತ್ತೈದೆಯೆ, ನೆರೆಯೈದೆಯೆ, ಸಲೆಯೈದೆಯೆ, ನಿಟ್ಟೈದೆಯೆ (ಆಗಿ ಬಾಳು!)" ಎಂದು ಹರಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ವಿವಾಹದ ವಿಭ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ಗಿರಿಜೆಯ ಕರತಳಮಂ

(ಅಂಗೈಯನ್ನು) ಹಿಡಿದು, ಸೋಮಧರ (ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದವ)ನೂ ವ್ಯೋಮಶಿಖ (ಗಗನವನ್ನು ತಲೆಗೂದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವ)ನೂ (ಆದ ಶಿವನು) ಹೋಮ:(ಮಾಡುವ) ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದು (ನಡೆದುಬಂದು), ಇಕ್ಕಿದ ಹಸೆಯ ಮೇಲೆ ಪಶುಪತಿ ಕುಳ್ಳಿರಲು; ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಯಂತ್ರ (ಗಳಲ್ಲಿ) ಸಿದ್ಧನಾದ ಪರಮೇಷ್ಠಿ (ಬ್ರಹ್ಮನು) ಹರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ಕಂಧಿಲ (ಹೋಮಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶುದ್ಧಮಾಡಿದ ನೆಲ)ವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಉಲ್ಲೇಖನಂಗೆಯ್ದು (ಬರೆದು), ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ, ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ದೇವರ್ಷಿ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರು ಇವರುಗಳ ಅನುಮತದಿಂದ (ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ) ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ; ಸಮಿತ್ತು (ಸವುದೆ), ಪರಿಸ್ತರಣ (ಹಾಸುವ ದರ್ಭೆ), ಪಾತ್ರಾಸಾಧನ (ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜು ಗೊಳಿಸುವುದು), ಆಜ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರ (ತುಪ್ಪವನ್ನು ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು), ಸ್ತುಕ್ ಸ್ತುವ ಸಮೂರ್ಜನ (ಮರದ ಸವುಟುಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯುವುದು), ದೂರ್ವಾ ಯವ ಹಸ್ತಬಂಧನ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು —

೧೭. ಮಂತ್ರಾವಳಿಯಿಂದ (ಅಗ್ನಿಯನ್ನು) ಭಾವಿಸಿ, (ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು) ಓವುತೆ (ಕಾಪಾಡುತ್ತ) ಹುತವಹನೋಳ್ (ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ) ಎಸೆವ ಲಾಜಾ ಹುತಿಯಂ (ಅರಳಿನ ಹೋಮವನ್ನು) ತೀವಿದರ್ (ತುಂಬಿದರು.) ಅನಂತರಂ (ಲಾಜಾಹೋಮವಾದ ಮೇಲೆ) ಅಗಸುತೆ (ಪರ್ವತರಾಜನ ಮಗಳು) ದೇವ(ಶಿವ)ನ ಬಲ ಭಾಗದಿಂದ ಅನೂನಂ (ಚೆನ್ನಾಗಿ) ಎಡ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಹಾಗೆ (ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ) ಬರಲು, ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹೋಮ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಲು; ಆಪ್ತನಾದ ಕಮಲಜ (ಬ್ರಹ್ಮ)ನು ಸಪ್ತಪದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಳ್ಳರಿಂ (ಗಾಢವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಮೆಟ್ಟಿ ಸಲು; ತದನಂತರಂ (ಅದಾದ ಮೇಲೆ) ಶೈಲಾಜಾವರಂ (ಪರ್ವತನ ಪುತ್ರಿಯ ಪತಿಯು) ನಂದೀಶ್ವರ ವೀರಭದ್ರ ಆದಿ (ಮೊದಲಾದ) ಗಣ ಗಳೂ ಹರಿ ವಿರಿಂಚಿ (ಬ್ರಹ್ಮ) ಪುರಂದರ (ಇಂದ್ರ) ಆದಿ (ಮೊದಲಾದ) ಸಮಸ್ತ ಸುರ (ದೇವ) ಸಮೂಹವೂ ಸಪಂಕ್ತಿ (ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ)

ಕುಳ್ಳರಲು; ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಅವ್ಯತದ ಅನ್ನವನ್ನು ಆರೋಗಿಸಿ (ಊಟಮಾಡಿ); ಕೈಘಟ್ಟ (ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯದ ಉಂಡೆಯನ್ನು) ಕೊಂಡು, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸೇವಿಸುತ್ತ; ಅಂತಿಂತು (ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ) ಚತುರ್ಥಿಯಂ (ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿವಸವನ್ನು) ಕಳೆದು; ಸಾಕಾರ ನಿಧಿ(ಯಾದ ಶಂಕರನು) ಓಕುಳಿಯಾಡಿ, ಗಿರಿರಾಜನಿಗೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತಾ, ಮೇನಾದೇವಿ (ಪಾರ್ವತಿಯ ತಾಯಿ)ಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾ, ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸುತ್ತಾ, ವೃಷಭನನ್ನು ಸಮೂರೂಢಂ (ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತ) ಬಾಲೇಂದುಮೌಳಿ (ಎಳೆಯ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿರದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಶಿವನು) ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದು, ಕೈಲಾಸದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಬಂದಾಗ—

೧೮. ರುದ್ರಗಣಿಕೆ (ಕನ್ಯಕೆ)ಯರ ನಿಕರ (ಗುಂಪು) ಆರತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಲು, ಸರಸೀಜ(ಪದ್ಮ)ನಾಭನೂ ವಾರಿಜಪುತ್ರ (ಬ್ರಹ್ಮ)ನೂ ಹೊಗಳಲು, ದೇವಗಣಾವಳಿಯು ಅಳ್ಕರ್ (ಪ್ರೀತಿ)ಇಂದ ಕೈವಾರಿಸೆ (ಹೊಗಳಲು), ತಾರಗಿರೀಂದ್ರನಾಥನ್ (ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಶಿವನು) ನಂದಿಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಅದ್ರಿಸುತಾಸಮನ್ವಿತಂ (ಪರ್ವತರಾಜ ಪುತ್ರಿಯ ಸಮೇತನಾಗಿ) ಸನ್ನುತವಾದ ಸಿಂಹಪೀಠವನ್ನು ಒಸೆದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಏರಿದನು.

ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮರ ವಿವಾಹ

ಆಗ ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅವಹ (ತರುವಂಥ) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಕೀ ದೇವಿ—

೧. ಹಂಸೆಗೆ ಈ ನಡೆಯ (ನಡೆಯುವ ರೀತಿಯು) ಚಿಲುವು ಆನೆಡೆ (ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ?) ಎನ್ನುವಂತೆ; ನೂಪುರದ (ಕಾಲುಗೆಜ್ಜೆಯು) ಇಂಚರಂ (ಇಂಪಾದ ಸ್ವರವು) ಸ್ಮರಂ (ಮನ್ಮಥನು) ಜೇವೊಡೆದ (ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟಂಕಾರಮಾಡಿದ) ಅಂದಮಾಗೆ (ಅದರಹಾಗೆ ಆಗಲು); ಮೃದು(ವಾದ) ಪಾದತಳ (ಅಂಗಾಲು)ಗಳ ಕೆಂಪು (ನೆಲದಲ್ಲಿ) ಕೂಡಿದರೆ, ಕೆಂಪಾದ ತಾವರೆಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೆದರುವ ಹಾಗಿರಲು; ಕುಂತಳ(ತಲೆಗೂದಲಿನ)

ಸೌರಭಕ್ಕೆ (ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ) ಭೃಂಗ (ದುಂಬಿಗಳ) ಆವಳಿ (ಸಮೂಹವು) (ತಲೆಯ)ಮೇಲೆ ಪೀಲಿ (ನವಿಲುಗರಿಯು) ತಳೆ(ಭತ್ತಿ)ಯಂತೆ ಇರಲು; ಅದೊಂದು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಬಂದಳು.

೨ ರತಿಯು ಅಂಗಜಂಗೆ (ಮನ್ಮಥನಿಗೆ) ಅಲರ್ ಕಣೆಯಂ (ಹೂವಿನ ಬಾಣವನ್ನು) ಈಯ(ಕೊಡ)ಲೆಂದು ಬರುವ ಮಾಳ್ಕೆ(ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಆ ಲಲಿತಾಂಗಿ(ಕೋಮಲವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಜಾನಕಿ) ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ದಾಶರಥಿಯ (ದಶರಥನ ಮಗನ) ಕಣ್ಣಿಗೂ ಕೆಲಕ್ಕಂ (ಸಮೀಪಕ್ಕೂ) ಬಗೆಗಂ (ಮನಸ್ಸಿಗೂ) ಬಂದಳು.

ಹಾಗೆ ಬಂದು—

೩. ಮಾಲೆಯ ಮೇಲೆ ತುಂಬಿಗಳ ಮಾಲೆ ತೆರಂ (ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ) ಹೊಳೆದಾಡಲು, ಕೇಕರ (ಕಡಿಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದ) ಮಾಲೆ ಬೇರೆ ಹೂ ಮಾಲೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೆದರಲು, ನೀಳ್ (ಉದ್ದವಾದ) ಬಾಹುಲತೆ (ಬಳ್ಳಿಯಂತಿರುವ ತೋಳು) ಶಿರೀಷ(ವೆಂಬ ಕೋಮಲವಾದ ಹೂವಿನ) ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು, ತೋಳ ಮೊದಲ್ (ಕಂಕುಳು) ಮದನಾನು ರಾಗವನ್ನು ಸಾಲಿಡುವಂತೆ ಸೀತೆ ಸಾದುರ್(ಹತ್ತಿರಬಂದು) ರಘುವಂಶಕ್ಕೆ ನಮೇರು (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾದ ರಾಮನಿಗೆ) ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸೂಡಿದಳು (ಧರಿಯಿಸಿದಳು)

೪. ವೈದೇಹಿ ರಾಮನಿಗೆ ತನಿ (ತಂಪಾದ) ಸೋಂಕಿನಿಂದ (ರಾಮನ) ಮೈಗೆ ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ಒದವಿಸಿ (ಉಂಟುಮಾಡಿ), ಅಳ್ಕರಿಂ(ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ನೀರೇಜ (ತಾವರೆಯ) ನಿಸರ್ಗ (ಸಹಜವಾದ) ಆಮೋದ (ಪರಿಮಳವಿರುವ) ಗಂಧೋದಕದ ಸವನ(ಅಭಿಷೇಕ)ವನ್ನು ಇತ್ತು (ಕೊಟ್ಟು), ಬಾಹುಮೂಲವೂ ಸ್ತನಮೂಲವೂ ನಾಭಿಮೂಲವೂ ತ್ರಿಗುಣಿಸುವಂತೆ ಸುಮನಸ್ ಶೇಖರಂ ಮಾಡಿ (ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು, ಹೊಕ್ಕುಳವರೆಗೆ ಬರುವಂಥ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ), ಕಂದರ್ಪನ (ಮನ್ಮಥನ) ವಾಮಉಪಾಂತ(ಎಡದಪಕ್ಕ)ದಲ್ಲಿ ರಂಜಿಸುವ ರತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಳು.

ಅನಂತರ ಸಕಲ ಮಂಗಳದ್ರವ್ಯ(ಗಳಿಂದ) ಸಂಸೇವ್ಯಮಾನ (ತುಂಬಿ

ಕೊಂಡಿರುವ) ಮಣಿ (ರತ್ನಗಳ) ವೇದಿಕಾ (ಜಗುಲಿಯ) ಮಧ್ಯ(ದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶಾಲ(ವಾದ) ಕಲಧೌತ (ಚಿನ್ನದ) ಪೀಠದಲ್ಲಿ ರತಿಯೂ ರತಿಪತಿಯೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ (ಆ) ದಂಪತಿಗಳು ಇದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಜನಕನ ಅಭಿಜನ (ಇಷ್ಟರಾದವರು) ಸನಾಭಿಜನ (ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು ಇವರೊಡನೆ) ಸಮನ್ವಿತಂ (ಕೂಡಿದವನಾಗಿ), ಗಣಕ (ಜೋಯಿಸರ) ಗಣನ ಪುನಃಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಪುಣ್ಯಾಹದ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ರವದೊಡನೆ ಅಗಣ್ಯ (ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ) ಪುಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನಾ (ವಾರಸ್ತ್ರೀ) ಜನದ ಆಶಿರ್ವಾದನಾದ ಒದವೆಯುಂ (ಒದಗಲು), ಮಾಂಗಲ್ಯ ಗೀತದ ಮಧುವಾದ ಧ್ವನಿಗಳೊಡನೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಪಾಠಕ(ಪಠನಮಾಡುವವ) ಪಠನ (ಹೇಳುವ) ಧ್ವನಿಗಳು ಉಣ್ಮೈವೊಣ್ಮೈಯುಂ (ಉಕ್ಕಿ ಪ್ರವಹಿಸಲು) ರಘುಕುಲದ ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಕಲಶವನ್ನು ಉದ್ಧರಣ (ಮೇಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ) ಎನ್ನಿಸಿ, ಶುಚಿಯಾದ ಸುರಭಿಸಲಿಲ(ಗಂಧೋದಕ)ದಿಂದ ಪೂರ್ಣ (ತುಂಬಿದ) ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಕಲಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ—

೫. ಜಗತೀ (ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ) ಜಂಗಮ (ನಡೆದಾಡುವ) ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು, ಇದೋ, ಕೈವಂದತ್ತು (ಫಲಭರಿತವಾಯಿತು) ಎನ್ನುವಂತೆ ಭೂಪಂ (ಜನಕರಾಜನು ತನ್ನ) ಬಾಹುಗಳೆಂಬ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಿನ ಕಲಶವು (ನೋಟಕರ) ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊಳಿಸಿ (ಆಕರ್ಷಿಸಲು); ತನ್ನ ಸಂತಾನದ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೊಯ್‌ನೀರನ್ನು ಎರೆಯುವಂತೆ, ಹರ್ಷದ ಪುಲಕ (ರೋಮಾಂಚ)ವು ಕೈಗಳಿಗ್ಗೈ (ಮಿತಿಮೀರಲು), ಹರ್ಷದ ಅಶ್ರು (ಕಣ್ಣೀರು) ಕೈಮಿಗೆ (ಅಧಿಕವಾಗಲು), ಮಾಂಗಲ್ಯ (ಮಂಗಳಕಾಲದ) ತೂರ್ಯ (ವಾದ್ಯಗಳ) ಸ್ವನಂ (ಧ್ವನಿಯು) ದಿಸೆಯಂ (ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು) ಪಳಂಚೆ (ಹೋಗಿ ತಾಗಲು), ಕೈಗೆ (ಧಾರೆಯು) ನೀರನ್ನು ಎರೆದನು.

ಹಾಗೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಾಗಿ—

೬. ಬಲ(ಬಲಭದ್ರನೆಂಬ ರಾಮ)ನ ಕರತಳಂ (ಅಂಗೈ) (ಜಾನಕಿಯಾದ ತನ್ನ) ಕೆಂದಳ(ಕೆಂಪಾದ ಅಂಗೈ)ಯನ್ನು ಸೋಂಕಿದರೆ—ತೆಂಕಣ (ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ) ಗಾಳಿಯ ಸೋಂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಂಕುರಿಸಿದ (ಚಿಗುರುಬಿಟ್ಟ) ಚೂತಲತೆ(ನಾವಿನಬಳ್ಳಿ)ಯ ಹಾಗೆ—ಜಾನಕಿಯ ತನು(ದೇಹವೆಂಬ)

ಲತೆ(ಬಳ್ಳಿ)ಯಲ್ಲಿ ಪುಳಕ(ರೋಮಾಂಚ)ದ ಅಂಕುರ (ವೋಳಕೆ) ಒದ ವಿದುವು (ಉಂಟಾಯಿತು.)

೭. ಚಪಲಾಕ್ಷಿ(ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಸೀತೆ)ಯ ಕೋಮಲವಾದ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರಿನಂತಿರುವ ಕೈಯ) ಸ್ವರ್ಷದ ಹರ್ಷದಿಂದ ರಘು ರಾಮನು ಬಾಲಾತಪಂ (ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲು) ಎಳಸಿದ (ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ) ಪುಂಡರೀಕಷಂಡ (ತಾವರೆಯ ವನ)ದ ಸೊಬಗನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದನು.

೮. ಶತಮಖ(ನೂರು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಇಂದ್ರ)ನನ್ನೂ ಶಚಿಯನ್ನೂ ರತಿಸತಿಯನ್ನೂ ರತಿಯನ್ನೂ ಹಿಮಾಂಶುವಂ (ಚಂದ್ರನನ್ನೂ)ರೋಹಿಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡುವ ಹಾಗೆ— ಪುರಜನವು ಅತಿಲಲಿತವಾದ ಆಕೃತಿ (ಯುಳ್ಳ ಆ) ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿತು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ರುಕ್ಮಿಣಿಯರ ವಿವಾಹ

ಆಗ ಒಂದು ಶೃಂಗಾರ (ಅಲಂಕಾರ)ದ ವೇಶ್ಮ (ಮನೆ)ಯಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಕನ ಸುತೆ(ಮಗಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿ)ಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲೆಂದು ನೆರೆದ ಅನೇಕ ವಿಧದ ವನಿತೆ (ಸ್ತ್ರೀ)ಯರು ಆಕೆಯ ಸೌಕುಮಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ (ಕುರಿತು ನೋಡಿ)—

೧. “ವಿಲಸಿತಮಪ್ಪ (ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ) ಅದೊಂದು ಹೊಳಪನ್ನು ತಳೆದಿರುವ ಇಂದು (ಚಂದ್ರನ) ಲೇಖಿಯನ್ನು ಹೊಳಪಿಡಬೇಕೆ? ಸಹಜ (ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ) ಸುಂದರವಾದ ರೂಪೆ (ರೂಪವುಳ್ಳವಳು) ಆದವಳನ್ನು, ಈ ಮೃಣಾಳ (ತಾವರೆ ದಂಟಿನಂತೆ) ಕೋಮಲೆಯಾದವಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸ ಬೇಕೆ? ಮಂಗಳವರ್ಧನಾರ್ಥಂ (ಮಂಗಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ಮಾತ್ರ) ಈ ಲಲನೆಯನ್ನು ವಿವಿಧವಾದ ಆಭರಣಗಳ ಪ್ರತಾನ (ಸಮೂಹ)ದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸೋಣ.”

ಎಂದು ನುಡಿದು, ಅಂತೆ (ಹಾಗೆಯೇ) ಕೈಗೆಯ್ಸಿ (ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ) ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಪರಿಣಯನ (ಮದುವೆಯ) ಭವನದೊಳ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ) ಯಥಾ ಉಚಿತ(ಯಾವುದು ತಕ್ಕದೋ ಅಂಥ)ಆಚಾರದಿಂದ ಇರಿಸಿ—

೨. ಕೋಮಲವಾದ ಮಾತುಳಂಗ (ಮಾದಳದ) ಫಲದಿಂದ ಬಲ ಗೈಯೂ ಕಳಮ (ಬಿಳಿಯ ಅಕ್ಕಿಯ) ಅಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಆದ್ರ್ಫ (ಒಡ್ಡೆ ಯಾಗಿ) ಪೂರ್ಣ (ತುಂಬಿದ) ಅಮಳ (ಸ್ವಚ್ಛವಾದ) ಶಂಖದಿಂದ ಎಡ ಗೈಯೂ ಎಸೆಯುತ್ತಿರಲು, ಉತ್ಕಟ (ತೀವ್ರ)ವಾದ ಪ್ರೇಮವುಳ್ಳವನೂ ಉದಾತ್ತವಾದ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತಿ(ಬುದ್ಧಿ)ಯುಳ್ಳವನೂ ವಿಶ್ವ (ಎಲ್ಲಾ) ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಮಹಿತಂ (ಘನತೆಪಡೆದವನೂ) ಯದುಗಳ ವಂಶಕ್ಕೆ ಹಿತ (ವನ್ನು ಕೋರುವವ)ನೂ ಆದ ಪುರೋಹಿತನು ದ್ವಿಜ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ) ಓಘ (ಗುಂಪಿನ) ಸಹಿತಂ (ಸಂಗಡ) ಕೃಷ್ಣ ಸಭಾವಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಹಾಗೆ ಬಂದು, ಪುರೋಹಿತನು ಉಚ್ಚಾರಿತ ಸ್ತುಸ್ತಿ ಶಬ್ದನಾಗಿ (ಸ್ತುಸ್ತಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಮಾಡಿದವನಾಗಿ) ಮಾತುಳಂಗ(ಮಾದಳದ) ಫಲವನ್ನು ನೀಡಿ, 'ವಿವಾಹದ ಲಗ್ನ (ಮುಹೂರ್ತ)ವು ಆಸನ್ನಂ (ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತು)' ಎಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಲು; ಅಂಬುರುಹ(ಪದ್ಮ)ನಾಭನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪರಿಣಯನ (ಮದುವೆಯ) ಭವನ (ಮನೆಗೆ) ಅಭಿ ಮುಖನ್ (ಎದುರಾದವನು) ಆಗಿ—

೩. ಬಳವತ್ (ಸಮರ್ಥವಾದ) ಅಪಾರ (ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ) ವೇದಗಳ ರುತಿ (ಧ್ವನಿ), ಗೇಯ (ಹಾಡಿನ) ರವಂ (ಧ್ವನಿ), ಪಟಹಗಳ ಸ್ವನಂ (ಧ್ವನಿ), ಪುರೀ (ಪೌರರ) ಕಳಕಳದಿಂದ ದಳಂಬಡೆದು (ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ), ವಿಶ್ವ (ಸಮಸ್ತ) ಜಗತ್ತಿನ ಜನದ ಕೀರ್ತನಾ (ನೋತ್ರಮಾಡುವ) ರವ ಗಳಿಂದ ಇನಿಸು (ಒಂದಿಷ್ಟು) ಎಳೆವೆತ್ತು (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆದು), ದಿಗಿಭ (ದಿಗ್ಗಜ)ಗಳ ಬೃಹಿತ (ಘೀಂಕಾರದ) ಭೂರಿ (ವಿಶೇಷವಾದ) ನಾದ ದಿಂದ ಜಲನಿಧಿಯನ್ನು (ಸಮುದ್ರವನ್ನು) ಅಂತು (ಒಳಕೊಂಡು) ಘೂರ್ಣಿಸಿನಂ (ನೋರೆಯುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಿದ್ದ) ಆ ಗೃಹಮಂ (ಮದುವೆ ಮನೆಯನ್ನು) ಅಚ್ಯುತನು ಪುಗುತಂದ (ಹೊಕ್ಕ)ನು.

ಹಾಗೆ ವಿವಾಹಮಂಟಪವನ್ನು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಹೊಗಳಲಾಗಿ, ಮಹಾಉತ್ಸಾಹಪರಂಪರೆ ನೆಗಳೆ (ಉಂಟಾಗಲು), ತದನಂತರಂ(ಆದಾದ ಬಳಿಕ)—

೪. ದುಕೂಲ(ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ)ದ ಕಾಂಡಪಟಂ(ತೆರೆಯು) ಉತ್ತಮವಾದೆ
ಲಗ್ನ(ಮುಹೂರ್ತ)ದಲ್ಲಿ ತೋಲಗೆ (ಸರಿದುಹೋಗಲು); ದಂಪತಿಗಳು
ಒಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಲವಿಂದೆ (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ನಲಿದು ಈಕ್ಷಿಸಲು;
(ಆವರ) ನೋಟದ ಬಳ್ಳಿಬಳ್ಳಿ ನೆಯ್ತಿಯ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾ (ಅಮೃತ)
ರಸದ ಸೋನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಜ (ಮನ್ಮಥನ) ಬಾಣಗಳ ವೃಷ್ಟಿ(ಮಳೆ)ಯಲ್ಲಿ
ಸಲೆ (ಚಿನ್ನಾಗಿ) ನಿಲೆ (ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ) ಕೂಡೆ (ಆಗಲೇ) ವಿವಾಹಗೃಹದ
ಅಂತರಾಳದೊಳ್ (ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ) ಪರ್ವಿ(ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡು)ಕೊರ್ವಿದುದು
(ಕೊಬ್ಬಿತು, ಹೆಚ್ಚಿತು.)

ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಳಿಕ—

೫. ವೃದು(ವಾದ) ಗತಿ(ಗಮನದಿಂದ) ವಿಲೋಲ(ಜೋತಾಡುವ)
ಹಾರರ್ (ಹಾರವುಳ್ಳ ಆ) ಮದುಮಕ್ಕಳು ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಶಿಖಾಸ್ವದನಂ
(ಬಲಗಡೆಗೆ ತಿರುಗುವಂಥ ಬೆಂಕಿಯ ನಾಲಗೆಗಳುಳ್ಳ) ಹೋಮಾನಲ
ನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ(ವಾಗಿ) ಬಂದು, ಮಿಸುಪ (ಹೊಳೆಯುವ) ಲಾಜೆಯಿಂ
(ಆರಳಿನಿಂದ) ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಹಾಗೆ ವಿವಾಹಮಂಗಳವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಲು, ಚತುರ್ಥ (ನಾಲ್ಕು
ನೆಯ ದಿನದ) ಮಹೋತ್ಸವದ ಅನಂತರ, ಅಂದಿನ (ಐದನೆಯ ದಿನದ)
ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ—

೬. ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಕೆಯಂ (ಉಂಗುರವನ್ನು) ತೊಡಿಸುವ,
ಕವೋಲ (ಹಣೆಗೆನ್ನೆಯ) ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪತ್ರವಲ್ಲರಿ(ಎಲೆ ಸಹಿತವಾದ
ಬಳ್ಳಿ)ಯನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ, ಹಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡುವ, ಆಸ್ಯ
(ಮುಖ)ವೆಂಬ ಅಂಬುಜ(ಕಮಲ)ದ ಸ್ತೇದಮಂ (ಬೆವರನ್ನು) ಕರ
ದಿಂದಂ (ಕೈಯಿಂದ) ತೊಡೆ(ಒರಸು)ವ, -ಒಯ್ಯನೆ (ಮೆಲ್ಲನೆ) ಉಳ್ಳ
ಡೆಗೆ (ಉಟ್ಟುಸೀರೆಗೆ) .ಕಾಂಚಿದಾಮ(ಒಡ್ಡಾಣ)ವನ್ನು ಸಾರ್ಚು(ನೀಡಿ
ಸೇರಿಸು)ವ, ಒಳ್ಳೆ ರುಳಂ (ಸೊಗಸಾದ ಮುಂಗುರುಳನ್ನು) ನೇರ್ಪಡೆ
(ಸರಿಯಾಗುವಂತೆ) ತಿದ್ದುವ—ಈ ನೆವದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು (ತನ್ನ) ನಲ್ಲಳಂ
(ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು) ವೊರ್ದಿದಂ (ಹೊಂದಿದನು.)

೭. ಒಲವಿಂ (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ನೋಡುವ ನೋಟದಿಂದ, ಪದೆದು

(ಪ್ರೀತಿಸಿ) ಸೋಂಕು(ಮುಟ್ಟು)ತ್ತಿರುವ ಸೋಂಕಿನಿಂದ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲಿ (ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ) ಮಾತಾಡುವ ಮಾತಿನಿಂದ (ರುಕ್ಕಿಣಿಯ) ಲಜ್ಜಾ (ನಾಚಿಕೆ) ಸಾಧ್ಯವೆ (ಭೀತಿ ಇವುಗಳ) ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಳೆದು (ಹೋಗಿ ಲಾಡಿಸಿ); ಆಕೆ (ಆ ರುಕ್ಕಿಣಿ) ಜಲಜಾತ (ಕಮಲ)ದಂತೆ ಅಕ್ಷ (ಅಕ್ಷಿ ಎಂದರೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವ)ನಲ್ಲಿ ಬಿಚ್ಚಿತಿಕೆ (ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದ ಸಲುಗೆ) ಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಬಳಿಕ ಕಲಾಸಿಲಯ:(ನಾದ ಕೃಷ್ಣ)ನು ಚುಂಬನ (ಮುತ್ತಿಕ್ಕುವುದು) ಪರಿಷ್ಕಂಠ (ಆಲಿಂಗಿಸುವುದು) ಪ್ರಪಂಚಂಗಳಂ (ಮೊದಲಾದುವನ್ನು) ಒಲಿದು ಮಾಡಿದನು.

೮. ಅನುದಿನಂ (ಪ್ರತಿದಿನವೂ) ಇಂತು (ಹೀಗೆ) ರುಕ್ಕಿಣೀವನಿತೆಗೆ ಕಾಮ (ಬೇಕುಬೇಕಾದ) ಸುಖದಿಂದ ಅನುರಾಗವನ್ನು ಇತ್ತು (ಉಂಟು ಮಾಡಿ), ರಕ್ಷಣ (ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವ) ಕ್ಷಮತೆಯಿಂದ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ) ಅತಿಯಾಗಿ ಹರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಮೇದಿನಿ (ಭೂಮಿ)ಗೆ ಮಹತ್ವದಿಂದ ಜಸ(ಯಶ)ವನ್ನು ಆಗಿಸಿ, ಯಾದವರ ಸಂಕುಲ (ಸಮೂಹ)ಕ್ಕೆ ಸೆಂಪು (ಆಧಿಪತ್ಯವು) ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲ್ (ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಇರುವಂತೆ) ಅಚಿಂತ್ಯಬಲನಾದ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಊಹಿಸಲಾಗದ) ಬಲಾನುಜಂ (ಬಲರಾಮನ ತಮ್ಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನು) ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ಸುಭದ್ರಾಜುರ್ನರ ವಿವಾಹ

ಆಗ ಪಚ್ಚಿಯ (ಹಸುರುಕಲ್ಲಿನ) ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ರಾಜಾವರ್ತ ಶಿಲೆಯ (ಎಳೆಯ ನೀಲದ ಕಲ್ಲಿನ) ಕಂಬದಿಂದಲೂ ಹವಳದ ಜಂತೆಯಿಂದಲೂ ಪದ್ಮರಾಗದ ಬೋದಿಗೆ(ಕಂಬಕ್ಕೂ ಜಂತೆಗೂ ಮಧ್ಯದ ಕಲ್ಲು)ಇಂದಲೂ ಇಂದ್ರನೀಲದ ಭದ್ರದಿಂದಲೂ ಕರ್ಕೇತನದ (ಇದೂ ಒಂದು ತೆರದ ರತ್ನ) ಜಾಳರಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ಫಟಿಕದ ಚಿತ್ತಾರವಾದ ಭಿತ್ತಿ (ಗೋಡೆ) ಇಂದಲೂ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪುವ ವಿವಾಹ ಗೇಹ(ಗೃಹ)ವನ್ನು ಸಮೆಯಿಸಿ (ಮಾಡಿಸಿ), ಅದರ ನಡುವಿನ ಆದ್ರ್ಫ (ಒದ್ದೆಯಾದ) ಮೃತ್ತಿಕಾ (ಮಣ್ಣಿನಿಂದ) ವಿರಚಿತಂ

ಅಪ್ಪ (ಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದು ಆದ) ಚತುರಾಂತರದೊಳ್ (ಚಚ್ಚೊಕದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಚೌಕದ ನಡುವಿನ ಚಿಂಬೊನ್ನ (ಕೆಂಪು ಚಿನ್ನದ) ಪಟ್ಟವಣ (ಹಸೆಮಣಿ)ಯ ಮೇಲಿನ ದುಗುಲ (ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರ)ದ ಹಸೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಾರ್ಣವ(ನಾದ ಅರ್ಜುನ)ನನ್ನು ಆ ಸುಭದ್ರೆಯೊಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಹಿಣ (ಬೇಕಾದಂಥ) ಪುರೋಹಿತನು ಪ್ರಾಜ್ಞ (ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಜ್ಯಾಹುತಿ (ತುಪ್ಪದ ಅಹುತಿ)ಯಿಂದ ಹುತ (ಹೋಮಮಾಡಿದ, ಹುತವಹ (ಬೆಂಕಿಯ) ಸಮಕ್ಷದೊಳ್ (ಎದುರಿಗೆ)—

೧. ಹಸುರಿನ ಹಂದರು (ಚಪ್ಪರ), ಹಸೆ, ವೇದ(ವನ್ನು) ಪಾರಗೇ (ಬಲ್ಲವರ) ರವಂ (ಧ್ವನಿ), ಕಣ್ಣಿನ ಬೇಟೆ (ಪ್ರೇಮ)ದ ಉದ್ದಾನಿ (ಆಧಿ ಕತೆ)ಯನ್ನು ಪಸರಂಗೆಯ್ದವೊಲ್ ಅಪ್ಪ (ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಾರುನ) ಪೊಚ್ಚರ (ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ) ಮಹಾಸಾಮಂತರ ಸೀಮಂತಿನೀ (ಸ್ತ್ರೀಯರ) ಪ್ರಸರಂ (ಸಾಲೂ) ಮಂಗಳತೂರ್ಯ (ವಾದ್ಯ)ಗಳ ನಾದವೂ ಎಸೆಯುತ್ತಿರಲಾಗಿ—ಚಕ್ರ (ಚಕ್ರವುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನು) ರಾಗಿಸಿ (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಗುಣಾರ್ಣವ ಮಹೀಪಾಲನಿಗೂ ಆ ಕನ್ಯೆ(ಯಾದ ಸುಭದ್ರೆ)ಗೂ ಕೈನೀರನ್ನು (ಧಾರೆಯಾಗಿ) ಎರೆದನು.

ಹಾಗೆ ಕೈನೀರನ್ನು ಎರೆದು, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಸಲು—

೨. ಮಂಜಿನೊಳ್ (ಮಂಜಿನಿಂದ) ತುರುಗಿ (ದಟ್ಟವಾಗಿ) ಇಡಿದರೆ (ತುಂಬಿರುವಾಗ) ತೆಂಕಣ (ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ) ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆದ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ನಡುಗುವ ಅಶೋಕದ ವಲ್ಲರಿಯ (ಗೊಂಚಲಿನ) ಪಲ್ಲವದೊಳ್ (ಚಿಗುರಿನೊಡನೆ) ನವ (ಹೊಸದಾದ) ಚೂತಪಲ್ಲವಂ (ಮಾವಿನ ಚಿಗುರು) ತೊಡರ್ದವೊಲ್ (ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಹಾಗೆ) ಆಗಲು—ಘರ್ಮ (ಬೆವರಿನ) ಜಲದಿಂದ ನಡುಪ (ನಡುಗುವ) ಆಕೆಯ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಹಸ್ತ)ವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಗುಣಾರ್ಣವನ ಒಪ್ಪುವ ಪಾಣಿಪಲ್ಲವವು ಬೆಡಗನ್ನು ಆಳ್ತುದು (ಹೊಂದಿತು.)

ಅಂತು(ಹಾಗೆ) ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಕಿರುಕುಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ರತಿಯೂ ಕಾಮದೇವನೂ ಬರುವಂತೆ ಬೇಳ್ತೆ(ಹೋಮದ ಅಗ್ನಿ)ಯ ಕೊಂಡದ ಮೊದಲಿಗೆ ಬಂದು, ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ(ಅಗ್ನಿ)ಯನ್ನು ಮೂರು

ಸೂಳ್ (ಸಲ) ಬಲವಂದು (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣನಾಡಿ) ನಿಂತು, ಇಂಬಳಿಯಂ (ಅದಾದ ಬಳಕ) ಆಕೆ (ಆ ಸುಭದ್ರೆ) ಪುರೋಹಿತನು ಹೇಳಿದ ಓಜೆಯೊಳ್ (ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಲಾಜೆಯಂ (ಅರಳನ್ನು) ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಸುರಿದು—

೩. ಅದರ (ಆ ಅರಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದುದರ) ಪೊದಳ್ಳು (ವ್ಯಾಪಿಸಿ) ನೀಳ್ಳ (ಉದ್ದವಾದ) ಹೊಗೆಯನ್ನು ಲುಳಿತಾಳಕೆ (ಸಂಚಲಿಸುವ ಮುಂಗುರುಳುಗಳುಳ್ಳ ಸುಭದ್ರೆ) ತನ್ನ ವಕ್ತ್ರಪದ್ಮದಿಂದ (ಕಮಲದಂಥ ಮುಖದಲ್ಲಿ) ಒಸೆದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಆಂತೊಡೆ (ತಾಳಿದರೆ)—ಆ ನವ (ಹೊಸದಾದ) ಧೂಮಲೇಖೆ (ಹೊಗೆಯ ಗೆರೆ) ಆಕೆಯ ಕಪೋಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳು (ಬಿಳಿಯಬಣ್ಣ) ಇದಿರ್ಗೊಳೆ (ಎದುರಿಗೆ ಬಂದರೆ), ಗಾಡಿವೆತ್ತು (ರೀವಿಯನ್ನು ತಾಳಿ), ಅಡರ್ದು (ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ), ಕತ್ತುರಿಯೊಳ್ (ಕಸ್ತೂರಿಯಲ್ಲಿ) ಮದದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಲಾಸದಿಂದ ತೆಗೆದ ಹಾಗೆ, ಆ ಕದನತ್ರಿಣೇತ್ರನ (ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಂತೆ ಸಂಹಾರಕನಾದ ಅರ್ಜುನನ) ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಸೆದು ತೋರಿತು.

ಹಾಗೆ ಸೊಗಯಿಸಲು; ಹಾಡುವ ಮಂಗಳರವಗಳೂ ಓದುವ ಋಚಿ (ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರ)ಗಳೂ ಹರಸುವ ಹರಕೆಗಳೂ ಎಸೆಯೆ (ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವಾಗಲು), ಹಸೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು—

೪. “ಪರಿಜೆಯ (ಆಕಾರಕ್ಕೆ) ನಂಟು (ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಿರುವ) ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯನೆ(ಮೆಲ್ಲಗೆ) ನೀವುವ, ಚಿನ್ನ (ಕಿರಿಯ) ಹೊವನ್ನು ಓಸರಿಸುವ (ಒಂದುಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ), ಹಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೋಡುವ, ಕಟ್ಟಿದ ನೂಲಿನ ತೊಂಗಲಂ(ಗೊಂಡೆಯನ್ನು) ತಿರುಗಿಸುವ ಕೆಯ್ಯ(ಕಾರ್ಯ)ದ ಒಂದು ನೆಪದಿಂದ ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಶಂಕೆಯನ್ನೂ ಭಯದಿಂದ ಬೆರಸಿದ (ಕೂಡಿದ) ನಾಣುಮಂ (ನಾಚಿಕೆಯನ್ನೂ) ಕ್ರಮದೆ (ಕೊಂಚ ಕೊಂಚವಾಗಿ) ಪಿಂಗಿಸು (ಹೋಗಲಾಡಿಸು), ಗುಣಾರ್ಣವಾ. ಬೇಸರಪಡದಿರು.”

ಎಂದು ಕೆಲ(ಪಕ್ಕ)ದಲ್ಲಿದ್ದ ದಂಡುರುಂಬೆ (ಗಂಡುಬೀರಿ)ಗಳು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು; ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪುವ ವಿವಾಹಮಂಗಳದ ಒಸಗೆಯೊಳ್

(ಶುಭಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ಮಂಗಳಪಾಠಕರು (ಸರಿಸುವವರು) ನಿಂತಿದ್ದು—

೫. “ಇಂದ್ರನ ಅನೋಕಹ (ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ), ಒಪ್ಪುವ ಇಂದ್ರನ ತುರಗ (ಕುದುರೆ), ಸಂದ(ಒಪ್ಪುವ) ಇಂದ್ರನ ಗೇಹ (ಮನೆ), ಪೊದಟ್ಟ (ಹೊಂದಿದ) ಇಂದ್ರನ ಅನೇಕಪ (ಆನೆ), ಒಪ್ಪುವ ಇಂದ್ರನ ಆಖಿಳ ಇಂದ್ರೈಶ್ವರ್ಯ, ಇಂದ್ರಾಣಿ (ಇಂದ್ರಪತ್ನಿ), ಸಂದ ಇಂದ್ರನ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ವಿಭೂಷಣ ಗಳು(ಇವು ಎಲ್ಲಾ) ಅರಿನ್ಯಪ(ಶತ್ರುರಾಜ)ರುಗಳೆಂಬ ದುಸ್ತಮಸ್(ಕೆಟ್ಟ ಕತ್ತಲೆಗೆ) ಚಂದ್ರನ ಹಾಗಿರುವ ಅರಿಗಂಗೆ (ಅರಿಕೇಸರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಜುನ ನಿಗೆ) ಮಂಗಳಮಹಾಶ್ರೀಯನ್ನೂ ಜಯಶ್ರೀಯನ್ನೂ ಈಗೆ (ಕೊಡಲಿ.)”

ಎಂದು ಮಂಗಳವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಓದಲು—

೬. ತೊಟ್ಟ ತೊಡಿಗೆಗಳು ಒಂದೊಂದೂ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನವನ್ನು ಮಸುಳಿಸೆ (ಮಂಕುವಾಡಿಬಿಡುವಂತೆ), (ಕೊಟ್ಟ) ಆನೆಗಳು ಹಾಲುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆನೆಗಳನ್ನು ಗೆಲೆವರೆ (ಮೀರಿಸುವಂತೆ), (ಕೊಟ್ಟ) ಕುದುರೆಗಳು (ಹಾಲುಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ) ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೀಳ್ಮಾಡಿ (ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವಂತೆ), (ಕೊಟ್ಟ) ಗಣಿಕೆಯರು ಮದನನು ತೊಟ್ಟ ಪೂಗಣಿಗೆ (ಹಾವಿನ ಬಾಣಕ್ಕೆ) ಎಣೆಯಾಗುವಂತೆ—ಬಗೆಯದೆ (ಏನೂ ಯೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ) ಇಂತು (ಹೀಗೆ), (ತನ್ನ) ಸರ್ವಸ್ವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂಗಿಗೆ ಬಳವಳಿಯೆಂದು ಇಂತು ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಕೊಟ್ಟನು

ಶ್ರೀಮತಿ ವಜ್ರಜಂಘರ ವಿನಾಹ

ಹಾಗೆ ನೆರೆಯೆ (ಸವೃದ್ಧಿ ಯಾಗಿ) ಕೈಗೆಯ್ದು (ಅಲಂಕರಿಸಿ), ವಧೂವರರು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಮೌಹೂರ್ತಿಕ (ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದವರ) ಗಣ (ಗುಂಪು) ನಿರೂಪಿತ (ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಂತಹ) ವ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆತಿಯಾದ ಪ್ರಮೋದದಿಂದಲೂ ನಿರ್ಭರ (ತುಂಬಿದ) ಪ್ರಣಯ(ಪ್ರೇಮ) ದಿಂದಲೂ ಪ್ರಹತ (ಹೊಡೆದ)ಮಂಗಳ ಪಟಹಗಳ ರವಗಳೂ ಅತಿಮಧುರವೂ ಮಂದ್ರ(ಕೆಳದ್ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದು)ವೂ ಮನೋಹರವೂ ಆದ ಮಂಗಳಗೀತದ ರವಗಳೂ ಅಲಕ್ಷಕ (ಅರಗಿನ) ದ್ರವ(ರಸ)ದಿಂದ ಅರಣ (ಕೆಂಪಾದ) ಚರಣ(ಕಾಲು)ಗಳಲ್ಲಿ ರಣಿತ (ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ)

ನೂಪುರ(ಕಾಲುಗೆಜ್ಜೆಯ) ಮುಖರಿತ(ಸದ್ದು ತುಂಬಿದ) ದಿಗಂತರ(ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳ)ಅಂತಃಪುರ ಜನದ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಕೋಲಾಹಲವೂ ಎಸೆಯೆ (ಉಂಟಾಗಲು), (ಆ ವಧೂವರರನ್ನು) ಮುಂದಿಟ್ಟು ತಂದು, ವಿವಾಹ ಮಂಟಪದ ನಡುವಿನ ಮಣಿ(ರತ್ನ)ಮಯವಾದ ವೇದಿಕೆ(ಜಗುಲಿ)ಯ ಹಾಟಕ (ಚಿನ್ನದ) ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ ದುಗುಲ (ಪಟ್ಟುವಸ್ತ್ರದ) ದಳಿಂಬದೊಳ್ (ಹಸಿಯಲ್ಲಿ) ಇರಿಸಿದಾಗ; ಸಕಲಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ—

೧ ಶ್ರೀ ವಜ್ರದಂತ(ನೆಂಬ) ಕ್ಷಿತಿ(ಭೂ)ಪತಿಯು “ಈ ದಂಪತಿಯ ಬಯಕೆ ಎತ್ತಾನುಂ (ಹೇ ಗಾದರೂ)ನೆರೆದತ್ತು (ಈಡೇರಿತು.) ಉತ್ಸವವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಎನ್ನ (ನನ್ನ) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಫಲವು ಕಣ್ಣೆರೆ ದಂತಾಯಿತು ” ಎನ್ನುತ್ತಾ; ರಾಗ(ತನ್ನ ಅನುರಾಗ)ವನ್ನು ಬೀರಲ್ (ಬೀರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ) ಆದ (ತನಗೆ ಉಂಟಾದ) ಅಕ್ಕರ(ಪ್ರೀತಿಯ) ವೆಂಪಂ (ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು) ತೋರಲ್ (ತೋರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ) ತಾನೇ ಬಂದು, ಕನಕ (ಚಿನ್ನದ)ಕಲಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಸತತ(ಎಡೆಬಿಡದ)ಉತ್ಸಾಹ ಸಂದೋಹದಿಂದ (ಪರಂಪರೆಯಿಂದ)ಕೈಗೆ(ಧಾರೆಯ) ನೀರನ್ನು ಎರೆದನು.

ಹಾಗೆ ಕೈಗೆ ನೀರೆರೆದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಗೆಯಿಸಿ(ಮಾಡಿಸಿ)ದಾಗ,ವಜ್ರ ಜಂಘನು (ಇವನೇ ವರ) ಶ್ರೀಮತಿಯ (ಇವಳೇ ವಧೂ) ನಿಕಾಮ(ಸಹಜ ವಾಗಿ) ಕೋಮಲವಾದ ಕರತಳಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರಿನಂಥ ಅಂಗೈಯನ್ನು) ಸ್ಪರ್ಶನ (ಸೋಂಕಿದ್ದರ) ಸುಖ (ದಿಂದ) ಉನ್ಮೀಲಿತ (ಅರಳಿದ)ಲೋಚನನ್ (ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು) ಆಗಲು—

೨. ಇನಿಯನ (ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನ) ಕೆಂದಳಂ(ಕೆಂಪು ಅಂಗೈ) ತಳಮನ್ (ತನ್ನ ಅಂಗೈಯನ್ನು) ಒಯ್ಯನೆ (ಮೆಲ್ಲನೆ) ಸೋಂಕಲು; ಪೊದಕಟ್ಟ (ವ್ಯಾಪಿಸಿದ) ನಾಣ (ನಾಚಿಕೆಯ) ಪೆಂಪಿನೊಳ್ (ಆಧಿಕ್ಯದಿಂದ) ಒಗೆ ತರ್ಪ (ಬಸಿಯುವ) ಘರ್ಮ (ಬೆವರಿನ) ಜಲದ ಬಿಂದು(ಹನಿ)ಗಳಿಂದ ನಮಿತ ಆನನಾಚ್ಚಿ (ಕಮಲದಂಥ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದ ಆ ಶ್ರೀಮತಿ) —ಬೆಚ್ಚನೆ ಬಸಿಯುವ ಇಂದು(ಚಂದ್ರ)ನೆಂಬ ಕಾಂತ(ಪ್ರಿಯ)ನ ಕರ (ಕಿರಣ, ಕೈ)ಗಳ ಸಂಕುಲ (ಗುಂಪು) ಒಯ್ಯನೆ (ಮೆಲ್ಲನೆ) ಅವುಂಕಿ (ಅಮುಕಿ) ಸೋಕಿದರೆ, (ಆ) ಸೋಕಿನಿಂದ ಒರೆವ (ನೀರುಬಿಡುವ)

ಇಂದುಕಾಂತ (ಚಂದ್ರಕಾಂತವೆಂಬ) ಮಣಿ (ರತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿದ) ಪುತ್ರಿಕೆ(ಬೊಂಬೆ)ಯ ಅಂದದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ತೋರಿದಳು.

ಆ ಪ್ರಸ್ತಾವ(ಸಂದರ್ಭ)ದಲ್ಲಿ—

೩. (ಶ್ರೀಮತಿಯು ತನ್ನ) ಹರಿವ (ಪ್ರಿಯನನ್ನು ಕಾಣಲು ಓಡುವ) ಕಟಾಕ್ಷ(ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟ)ಗಳನ್ನು ಓಸರಿಸುತ್ತ (ಒಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಇರಿಸುತ್ತ), ನಿಮಿರ್ವ (ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವ) ಸುಯ್ಯಳಿಂ (ನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳಿಂದ) ಕುಸಿಯುತ್ತಾ, ಶರ (ಬಾಣ) ಪಾಶ (ಬಲೆ) ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ಹರಿಣಿ(ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆ)ಯ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಆಕುಲೆ (ವ್ಯಾಕುಲವುಳ್ಳವಳು) ಆದಳು.

ಆಗ ವಜ್ರಜಂಘನು—

೪. ಪುಳಕ (ರೋಮಾಂಚವನ್ನು) ಪೊದ್ದೇದ (ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವ) ಘರ್ಮ (ಬೆವರಿನ) ಉದಕ (ನೀರಿನ) ವಿಸರಮಂ (ಪ್ರವಾಹವನ್ನು) ತಾಗೆಯುಂ (ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ) ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಧೈರ್ಯದ ವ್ಯಾಜ (ನೆಪದಲ್ಲಿ) ತಿಯರ್ಕ್ (ಹಿಂದುಗಡೆಗೆ) ವಳನ (ತಿರುಗುವುದರಲ್ಲಿ) ತರಳಿತಂ (ಚಂಚಲವಾದ) ದೃಷ್ಟಿಯು ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಳಂ (ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ) ಆಗ ಪೇಳ್ವತ್ತು (ಹೇಳಿತು.): (ಆದರೂ) ರಾಜವುತ್ರನ ಸ್ಮಿತ (ನಗುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ) ಮಧು(ವಿನಂತೆ) ಮಧುರ (ಸಿಹಿ) ಆದ ಅಪಾಂಗ ಜೈತ್ರಾಂಗಜಾಸ್ತ್ರಂ (ಅಂಗಜನ, ಎಂದರೆ ಮನ್ಮಥನ ಅಸ್ತ್ರ, ಎಂದರೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಚೈತ್ರ, ಎಂದರೆ ಜಯಿಸಿದ ಅಪಾಂಗ, ಎಂದರೆ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟ)ಗಳ ಕೋಳಂ (ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು) ನೂತನ (ಹೊಸದಾದ) ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿಮಿರ್ವ (ಬೀರುವ) ಎಡೆಯೊಳ್ (ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ) ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಾವನ್ (ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು) ಯಾರು ?

ಅಂತು (ಹಾಗೆ) ಅಭಿನವ (ಹೊಸದಾದ) ಸಂಗ(ದಿಂದ) ಸಮುತ್ಪನ್ನ (ಉಂಟಾದ) ಸಾಧ್ವಸ (ಭೀತಿಯ) ರಸದಿಂದ ರಮಣೀಯತರ(ವಾದ ತನ್ನ) ಮುಗ್ಧ (ಏನೂ ಅರಿಯದ) ವಧೂ (ಹೆಣ್ಣಿನ) ವದನ(ಮುಖವನ್ನು) ವಿಲೋಕನ (ಕಂಡದ್ದರ) ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ—

೫. “ ಇನಿತು (ಇಷ್ಟೊಂದು) ಪಿರಿದು (ದೊಡ್ಡದು ಆದ) ಒಂದು

ಮೇಳಮುಂ (ಹೊಂದಿಕೆಯೂ) ಒಡಂಬಡುಂ (ಒಪ್ಪಿಕೆಯೂ) ಅಕ್ಕರುಂ (ಪ್ರೇಮವೂ) ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಮುನ್ನಿನ (ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ) ಭವ(ಜನ್ಮ)ದ ಒಂದು ಕೂರ್ಮ(ಪ್ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು (ಆಗಿಬಂತು.) ಈ ಭವ (ಜನ್ಮ)ದಿಂದ ಆದ ವಾಸನೆ ಮರುಮೆಯ್ಗುಂ (ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮಕ್ಕೂ) ಅಕ್ಕುಂ (ಆಗುತ್ತದೆ) ಅದರಿಂದ ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಸಮಂತು (ಚೆನ್ನಾಗಿ) ಮುನ್ನಿನ ಭವಂ (ಮೊದಲಿನ ಜನ್ಮ), ಈ ಭವಂ (ಈ ಜನ್ಮ), (ಮತ್ತು) ಮರುಭವಂ (ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮ) ಸಫಲ(ವಾಯಿತು), ವೃಗಲೋಲ ಲೋಚನೇ (ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ತರಳವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಹೇ ಶ್ರೀಮತಿ!)”

ಎಂದು, ಕೆಚ್ಚುವಿದ (ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ) ಮಚ್ಚುಮಂ (ಗಾಢವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ) ಉರ್ಚಿಪೋದ(ಚೆಲ್ಲಿಹೋಗಿದ್ದ) ಮೇಳ(ಸ್ನೇಹ) ವನ್ನೂ ಅಳವಿ ಕಳಿದ (ಮಿತಿಮೀರಿದ) ಅಲಂಪುಮಂ (ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ) ಬಳವಿ (ವೃದ್ಧಿ)ಪಡೆದ ಅಕ್ಕರು(ಪ್ರೇಮ)ವನ್ನೂ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನೆರೆದು (ತುಂಬಿ) ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸುಖಸುಧಾರಸಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾದ ಚಿತ್ತ ವುಳ್ಳವರಾಗಿ—

೬. “ದಿವಿಜೇಂದ್ರ (ದೇವೇಂದ್ರನ) ಆವಾಸ (ಮನೆಯ) ಸೌಖ್ಯಕ್ಕೆಂತ ಎಸೆವ ಈ ಸೌಖ್ಯವು ಅತಿಶಯ (ವಾದದ್ದು.) ಆ ದೇವಿಗಂ (ಇಂದ್ರಾಣಿ ಗಿಂತ) ರೂಪವಿಲಾಸದ ಶ್ರೀ(ಸಂಪತ್ತಿ)ಯಲ್ಲಿ ಈ (ಶ್ರೀಮತೀ) ದೇವಿಯೆ ಮಿಗಿಲ್ (ಮೇಲಾದವಳು.) ಈ(ಕೆಯ) ಮಾನವ ದೇಹದ ಆಕಾರವು ಆಮರ (ದೇವತೆಗಳ ದೇಹದ) ಆಕಾರವನ್ನು ಗೆದ್ದಿತು.” ಎಂದು ಭುವ ನದ ಜನನು ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಇರಲು, ಶ್ರೀಮತಿಯ ವಕ್ತ್ರ (ಮುಖ) ಚಂದ್ರ(ನ) ಭವಿ (ಕಾಂತಿಯು) ಚೆಲ್ವನ್ನು ಮಾಲ್ಪಿನಂ (ಉಂಟುಮಾಡು ತ್ತಿರಲಾಗಿ) ವಜ್ರಜಂಘನು ಅಖಿಳ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದನು.

ಭರತ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯರ ವಿನಾಹ

೧. ಕನ್ಯೆ(ಯಾದ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ) ಮುತ್ತಿನ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಯಲ್ಲಿ (ಕಾಲಿ ರಿಸಿ) ನಿಂತಳು. ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ(ಸುಮಂಗಲಿ)ಯರು ಶೋಭನದ(ಸೋಬಾ ನೆಯ) ಧವಳ(ಹಾಡು)ಗಳನ್ನು ಸ್ವರವೆತ್ತಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೨. ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ (ಕಾಲಿರಿಸಿ) ನಿಂತು, (ತನ್ನ) ನಲ್ಲನ (ಪ್ರಿಯನ) ಎದೆಗೆ ಜುಮ್ಮು ತಟ್ಟಿಸಿ (ರೋಮಾಂಚವುಂಟುಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು) ಬರಿಸಿದಳು ಎನ್ನುವಂತೆ—ಭರತೇಶನು “ ಇದೆ, ಲಗ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾಯ್ತು (ಸಮೀಪಿಸಿತು.)” ಎಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ, ತಟ್ಟನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

೩. ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಆಂತ (ತಳೆದ) ಚಿನ್ನದ ಒರೆಯ ಕರಾರಿ, ಜಕ್ಕುಲಿ ಸುವ (ಸಂತೋಷವುಂಟುಮಾಡುವ) ದೇವ(ತೆಗೆ ತಕ್ಕ) ಶೃಂಗಾರ, ತೋಳ ಗುವ ಹಾವುಗೆ(ಪಾದರಕ್ಷೆ)ಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಚಾಮರ ಸೀಗುರಿ(ಇದೂ ಒಂದು ತೆರದ ಚಾಮರ) ಇವುಗಳ ಬಲುಮೋಡಿ (ಮಾಟ)ದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

೪. ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ (ತನ್ನ) ನಲ್ಲಳ (ಪ್ರಿಯೆಯನ್ನು) ನೋಡುವ ಆತುರದಲ್ಲಿ ಉದ್ದವಾದುದನ್ನು ಎರುವಂತೆ, ಬರುತ್ತಾ, ‘ಶುಭಕರ! ಜಯ! ಜಯ!’ ಎಂಬ ರವದ ನಡುವೆ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಂತನು.

೫. ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಜೈನ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ) ಸಂಪಾದಿತ (ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ) ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕವನ್ನು ಭೂಸುರ(ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)ರು ಒಡನೆ ಓದಿದರು. ‘ಆದಿಚಕ್ರಿ (ನೋದಲನೆಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದ ಭರತನಿಗೆ, ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಗೆ ಅಧಿಕವಾದ ಲೀಲೋದಯ ದೊರೆಕೊಳ್ಳಲಿ (ಉಂಟಾಗಲಿ.)’ ಎಂದು (ಹರಸಿದರು.)

೬. ನುತ (ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ) ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ, ಎಡೆಯಲ್ಲಿ (ಅದರ ಮಧ್ಯೆ) ‘ಆಯತವೆ (ಮುಹೂರ್ತಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆಯೆ?)’ ಎಂದು (ಆ ಭೂಸುರರು) ಉರೆ (ನೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ) ಕೇಳುವರು; ಅದಕ್ಕೆ ಹಿತವರಾದವರು ‘ಆಯತ (ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿದೆ)’ ಎನ್ನಲು, ‘ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ’ ಎಂಬ ಅತುಳವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಮೆರೆದುವು.

೭. ಪರಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಓದಿ, ಮುತ್ತಿನ ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಹರಸಿದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಇಡುತ್ತಾ, ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ‘ಆಯತವೆ?’ ಎನ್ನುವರು; ಅದಕ್ಕೆ (ಇತರರು) ಒಸೆದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಚಿಚ್ಚರವಾಗಿ (ಜೋಕತಪ್ಪದೆ) ‘ಆಯತ’ ಎನ್ನುವರು.

೮. ಸುಲಲಿತವಾದ ಮಂಗಲಾಷ್ಟಕ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಮಂಗಲದ ಕೌಶಿ ಕೆಯ ರಾಗದಲ್ಲಿ, ಪಳಮಂಜರಿರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರೆ—ಜಯ ಜಯ (ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳ ನಡುವೆ) ಮಧ್ಯದ ತೆರೆ ತೊಲಗಿತು.

೯. (ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಾದ) ನಮಿರಾಜ ವಿನಮಿಗಳೂ(ಗಂಡಿನಕಡೆಯವರಾದ) ಸಿಂಧು ಗಂಗಾದೇವಿಯರೂ ವ್ರಮದೆ(ಯಾದ ಸುಭದ್ರೆ)ಯ ಕೈಗೆ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, 'ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ರಮಣನಿಗೆ ಸೂಡು (ಮಾಲೆ ಹಾಕು), ಅಕ್ಕ' ಎಂದು ಅಮಲ (ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷವಾದ) ಸಂಭ್ರಮ ದಿಂದ ಆಡಿದರು.

೧೦. ನಾಣ್ (ನಾಚಿಕೆ) ಇಂದ ತಲೆ ಕುಸಿ(ತಗ್ಗಿಸಿ)ದವಳ ಕೈಗಳನ್ನು ಮಧುವಾಣಿ (ಎಂಬ ದಾದಿ) ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ('ಮಾಲೆ ಹಾಕು') ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲು; ಧವಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಶೋಭನದ ಘೋಷದ ನಡುವೆ (ಆ ಸುಭದ್ರೆ) ಪ್ರಾಣಕಾಂತನಿಗೆ ಮಾಲೆಯಿಟ್ಟಳು.

೧೧. 'ನಿನ್ನಿಂದ ನನಗೆ, ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮುನ್ನ (ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು) ತಾಪ ಉಕ್ಕಿ ಹೊಯ್ಯಾಲೆ (ಏಟಿನ ಮಾಲೆ, ಕಳವಳ) ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ಹೊಯ್ಯಾಲೆ ಇಲ್ಲ, ಹೂಮಾಲೆಯಾಯಿತು.' ಎಂಬ ಗನ್ನ (ಚೇಷ್ಟೆ) ಯಿಂದ ಮಾಲೆಯಿಕ್ಕಿದಳು.

೧೨. ತೋಳ ಮೊದಲು (ಕಂಕುಳು) ತಳತಳಿಸುವಂತೆ ಎರಡು ದುಂಡು ತೋಳನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಆ ನೀರೆ (ಯುವತಿ) ಕೊರಳಿಗೆ ಆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಇಡುವಾಗ, ಆ ನೃಪನಿಗೆ ತ್ರಿಜಗದ ಭಾಗ್ಯ ಬಂದು (ತನ್ನನ್ನು) ಓಲೈ ಸಿದ (ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ) ಹಾಗೆ ಆಯಿತು.

೧೩. ಮಾಲೆಯನ್ನು ನೆಗಹಿ (ಮೇಲೆತ್ತಿ) ಇಕ್ಕುವಾಗ ಗಂಡನ ಮುದ್ದು ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ, ಎದೆಗೆ ಜುಮ್ಮುತಟ್ಟಿ, ಆಕೆ ನಗುತ್ತಾ ಲಣ್ಣೆಯಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಕುಸಿದಳು. ರಾಯನು ಒಪ್ಪಚ್ಚಿ (ಸ್ವಲ್ಪವೇ) ಮಿನುಗು(ತೋರು)ವಂತೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೪. ಮತ್ತೆ, ಸಕಲ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೈಸಾರ್ಜು (ನೀಡುವ) ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯ) ನಾಲ್ವರು ಸೋದರರು (ತಮ್ಮ) ತಂಗಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಚಕ್ರೇಶನ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಿಸಿದರು.

೧೫. ಕರತಳ (ಅಂಗೈ) ಸೋಂಕಲು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮೈಯಲ್ಲೂ ಪುಳಕ(ರೋಮಾಂಚ)ಗಳು ಅಂಕುರಿಸು(ಮೊಳೆಯು)ತ್ತಿದ್ದವು; (ಎಂದ ಮೇಲೆ), ಪರಿರಂಭ(ಆಲಿಂಗನ)ದೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸೋಕಿ ದಾಗ, ಅರರೇ, (ಅದರ) ವಿಲಾಸ ಇನ್ನು ಹೇಗೋ!

೧೬. ಎಳೆಯ ಲತೆಯನ್ನು ಬಿನ್ನಾಣ(ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಜಾಣತನ)ದಿಂದ ತಂದು ಬಾವನ್ನ(ಚಂದನ)ದ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಲು ಕೊಟ್ಟು, ಪನ್ನೀರನ್ನು ಎರೆಯುವಂತೆ ನಮಿರಾಜನು ಹೊನ್ನಗಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯನ್ನು ಎರೆದನು.

೧೭. “ಅಂಗಜಾಗಮ (ಮನ್ಮಥ ವಿದ್ಯೆ) ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಿ! ಲೀಲೆ ಆಗಲಿ! ಸುಸಂಗವಾಗಲಿ! ಜಯಾ!” ಎಂಬ ರವದ ನಡುವೆ, ತಂಗಾಳಿಯು ಹೂವಿನ ಕಂಪನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ, ರಾಯನು ತನ್ನ ಅಂಗನೆಯ (ಹೆಣ್ಣಿನ) ಅಂಗುಲಿ (ಕೈಬೆರಳನ್ನು) ಹಿಡಿದನು.

೧೮. ನಲ್ಲಳ (ಪ್ರಿಯೆಯ) ಕೈಹಿಡಿದು, ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ (ಹೊಂದಿಕೊಂಡು) ನಡೆದು, ಧೂಮವ (ಹೊಗೆಯನ್ನು) ಕಳೆದು ಉರಿಯುವ ಉಲ್ಲಾಸವಾದ ಹೋಮಕುಂಡವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ, ಓಜೆಯೊಳು (ಕ್ರಮವಾಗಿ) ಗಾಡಿಯೊಳು (ಶೀವಿಯಿಂದ) ಬಲವಂದನು (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಬಂದನು.)

೧೯. ಇನಿಯಳ (ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ರತಿಯ) ಕೈ ಹಿಡಿದು, ಇನ (ಚಂದ್ರ) ಬಿಂಬದ ಒತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿನದ(ವಿನೋದ)ಕ್ಕಾಗಿ, ಆಡುವ ಕಾಮ ನಂತೆ (ಆ ಭರತನು) ತನ್ನ ಮಾನಿನಿಯ ಹಸ್ತದ ಅಂಗುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅನಲ (ಅಗ್ನಿ) ಕುಂಡವನ್ನು (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ) ಸುತ್ತಿಬಂದನು.

೨೦. ಅಳಿಯನೊಡನೆ ಹೋಗುವ ಮಗಳ ಗಾಡಿ (ಶೀವಿ)ಯನ್ನು, ಹೆಂಗುಸರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿ, ಪುಳಕ (ರೋಮಾಂಚ)ವನ್ನು ಆಂತು (ತಾಳಿ), ಯಶೋಭದ್ರಾದ್ರದೇವಿ ಎಳಸಿ (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಆನಂದ ರಸದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿದಳು (ಮುಳುಗಿ ತೇಲಿದಳು.)

ರತಿ ಮನ್ಮಥರ ಮನವಾರ್ತೆ

ಹಾಗೆ ಕರುಮಾಡದ (ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಯ) ಮುಂದಿನ ಓಲಗಸಾಲೆ ಯಲಿ ಶಂಗಾರದ ಚಿನನು. (ಚಿಲುವನು.) ಆಂತ (ತಳೆದ) ಪಟದ

ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಇಚ್ಛೆಗಾರ್ತಿ (ರತಿಯ) ಬೆರಸು (ಸಂಗಡ) ನನೆವಿಲ್ಲ ಬಲ್ಲಹಂ(ನೋಗ್ಗನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಮನ್ಮಥನು) ಕುಳ್ಳಿರಲಾಗಿ—

೧. ನಿಗಳದ (ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಸರಪಣಿಯ) ನುಣುಪಾದ ಸ್ವರ ನೆಗೆ ಯುವಂತೆ ನುಡಿಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲು, ಮಗಮಗಿಸುತ್ತಿರುವ ನರು (ಸುವಾಸನೆಯಾದ) ಸುಯ್ಯಿ(ಉಸಿರಿ)ಗೆ ಅಲರ್ವಕ್ಕೆ (ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ ಹಾರಿಯಾಡುವ ತುಂಬಿ) ಜಿನುಗುತ್ತಾ ಇರಲು, (ನೋಟಕರ) ಬಗೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಂದು ನಿಂತು ನೆರೆದ ಅಗ್ಗದ (ಉತ್ತಮರಾದ) ನೀರೆ(ಯುವತಿ)ಯರು, ಒಲಿದು ಹಬ್ಬುವ ಆ ಹೊಗಳಿನ ಉಲಿ (ಕೂಗು) ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ(ಆ ರತಮನ್ಮಥರಿಗೆ) ಆಗ ಮುತ್ತಿನ ಸೇಸೆ(ಅಕ್ಷತೆ)ಯನ್ನು ಇಕ್ಕಿದರು.

೨. ನೊಸಲ (ಹಣೆಯ) ಎಡೆಯಲ್ಲಿ (ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ) ನೀಳ್ತ (ಉದ್ದವಾಗಿಬಿದ್ದ ಕುರುಳ (ಕೂದಲಿನ) ಓಳ(ಸಾಲು)ಗಳು ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುವಂತೆ, ಡಾಳಮಂ (ಕಾಂತಿಯನ್ನು) ಪಸರಿಸುವ ತೋರ(ದಪ್ಪ) ಮುತ್ತಿನ ಸರವು ಮೊಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯೊತ್ತುವಂತೆ, ನಾಡೆಯುಂ(ಅಧಿಕವಾಗಿ)ಮಿಸುಗುವ (ಚಲಿಸುವ) ಕಣ್ಣಿನ ನುಣುಪಾದ ಬೆಳಕು ಜೊನ್ನದೊಳ್ (ಬೆಳದಿಂಗಳನೊಡನೆ) ಓರಗೆಯಾಗುವಂತೆ, ಸೊಂಪು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಗ್ಗದ (ಉತ್ತಮರಾದ) ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ್ (ಜರುಬಿನವರು) ಹೊಸ ರತ್ನದ ಆರತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದರು.

೩. (ಮನ್ಮಥನ) ಬಿಳಿಯ ನನೆಯ (ನೋಗ್ಗಿನ) ಕಣಿಗೆ (ಬಾಣಕ್ಕೆ) ನಾಡೆ (ಅಧಿಕವಾಗಿ) ಪಗೆವರ (ಶತ್ರುಗಳ) ಒಡಲ್ (ದೇಹವು) ಕೂಡೆ (ಒಡನೆ) ಸುಗಿಯೆ (ಹಿಂದೆಗೆಯುವಂತೆ) ನೆಲವನ್ನು ಒಂದೆಕೊಡೆಯಿನ್ (ಏಕಚ್ಛತ್ರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ) ಅಳಿ, ಮಿಸುಗುವ ಯಶಸ್ಸು ನಿಮಿರೆ (ಅಧಿಕವಾದುದನ್ನು) ಕೇಳಿ—

೪. ಕುಳರ್ವ (ತಂಪಾದ) ಹೂವಿನ ಕೊಳಗಳಲ್ಲಿ, ತಳಿರ (ಚಿಗುರು ಬಿಟ್ಟು) ಕಾವಣ(ಬಳ್ಳಿಯ ಮನೆ)ಗಳಲ್ಲಿ, ಪಳಕು (ಸ್ವಟಿಕದಿಂದ) ಬೆಸದ (ಕೆಲಸಮಾಡಿದ) ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಹರಿಯುವ ತೊರೆಯ ತಡಿ(ದಡ)ಗಳಲ್ಲಿ—

೫. ತುಂಬಿಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಹಾಡಿ, ಜಕ್ಕುವಕ್ಕೆ (ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿ) ಯಂತೆ ಕೂಡಿ (ಹೊಂದಿಕೊಂಡು), ದೆಸೆ(ದಿಕ್ಕು)ಗಳನ್ನು ಇಚ್ಛೆ(ಆಸೆ) ಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಸೊಗಯಿಸುವ ಅಂಚೆ (ಹಂಸ)ದಂತೆ ಇರೆ (ಇರುವ ಹಾಗೆ) ಆಡಿ—

೬. ಹೊಳೆಯುವ ತಳಿರ (ಚಿಗುರಿನ), ಮೊನೆಯ ನನೆಯ (ಎಳೆಯ ಮೊಗ್ಗಿನ), ತುರುಗಿದ (ದಟ್ಟವಾದ) ಆಲರ (ಹೂವಿನ), ಬಳಸುವ (ಸುತ್ತಲೂ ಬೀಸುವ) ಎಲರ (ಗಾಳಿಯು), ಮಿಳಿರ್ವ (ತೂಗಾಡುವ) ಮಿಡಿ (ಕಾಯಿಗಳ), ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಯ(ನ್ನುಳ್ಳ), ಹರಿಯುವ ಕಾಲ (ಕಾಲುವೆಯ), ಕರ್ವುಗೋಲ (ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯು)—

೭. (ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ) ಚಿಲುವನ್ನು ಅಂತು (ಹೊಂದಿ) ತೋರುವ ವನದ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಅದೊಂದು ಬಿನದ (ವಿನೋದವು) ಅಮರೆ (ಆಧಿಕ ವಾಗುವಂತೆ) ಮಿರುಗುವ ಬಟ್ಟ (ಗುಂಡಾದ) ಮೊಲೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ರೂಡಿ (ಸಹಜವಾಗಿ) ಪಡೆದ ನೆಲೆಯ (ಹತ್ತಿರವೇ ಅಗಲದೆ ಇರುವ)—

೮. ಚಿನ್ನೆಯರುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ಮುಗುಳ (ಮೊಗ್ಗಿನ) ಸರವನ್ನು ಅಡರೆ (ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು) ಸೂಡಿ (ಮಾಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು), ನಲ್ಲರ (ಪ್ರಿಯರ) ಒಡನೆ ಕೂರ್ವ(ಪ್ರೀತಿ)ಯಿಂದ, ಕಾಮನೊಡನೆ ಪೆರ್ಮೆ (ಹಿರಿಮೆ)ಯಿಂದ—

೯. ಮಾವಿನ (ಮರದ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ, ಹಾಡನ್ನು ಎಯ್ದಿ (ತುಂಬಾ) ಕೇಳುತ್ತಾ, ಪೊಕ್ತನ್ (ಹೊತ್ತನ್ನು) ಇಂತು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಎಸೆಯು(ಬದುಕು)ತ್ತಾ, ತೊಲಗದೆ (ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗದೆ) ಇದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ರತಿಯೂ ಕಾಮದೇವನೂ ರೂಢಿನೆತ್ತು (ಸಹಜವಾಗಿ) ಗಾಡಿ (ರೀವಿ)ಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿದರು.

ಸೋಬಾನೆ

(ಇದಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.)

ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಮೆ

೧. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತವರ ಬಳಗ ಬೇಗ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತವರು ಹೆಚ್ಚು (ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದು)ವರು. ಹಾಲುಕಡಲು (ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೆಂಬ) ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತದ್ದರಿಂದ ಹೆಸರು (ಉಳ್ಳದ್ದು) ಎನ್ನಿಸಿತು, ಮಿಗೆ (ಅಧಿಕವಾಗಿ) ಬಣ್ಣವೇರಿತು (ವರ್ಚಸ್ಸು ಪಡೆಯಿತು)

೨ ಹಿಮವಂತನು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡನು, ಭೃಗು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದನು, ಜನಕರಾಯನು ಹೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಜಸ (ಯಶಸ್ಸು) ಪಡೆದನು. ವೆರರು (ಕಂಡಕಂಡವರು) ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದೇಕೆ?

೩. ಹಿರಿಯರು ಶ್ರೀರಾಣಿಯನ್ನೂ ಸೀತೆಯನ್ನೂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯೊಡನೆ ಒಂದೇ ಹಂತಿ(ಪಂಕ್ತಿ)ಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಒಡರಿಸು(ಮಾಡು)ವರು. ಪರಿಕಿವೊಡೆ (ನೋಡುವುದಾದರೆ), ಅವರು ಹೆಣ್ಣು ಐಸೆ (ಅಲ್ಲವೆ!)

೪. ತಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದ ತಾಯಿ ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ? ಪೊರೆ (ಕಾಪಾಡಿ) ದವಳು ಹೆಣ್ಣಲ್ಲವೆ? ಕಣ್ಣುಕಾಣದ ಗಾವಿಲ (ಬುದ್ಧಿಹೀನ)ರು 'ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣು' ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಬೀಳುಗಳೆ(ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡು)ವರು?

೫. ಕುವರ(ಕುಮಾರ)ನಾದರೆ, ಅದರಿಂದ ಗುಣವೇನು? ಕುವರಿ (ಕುಮಾರಿ)ಯಾದರೆ (ಅದರಿಂದ ಬಂದ) ಕುಂದೇನು? ಇವರು ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಏಳಿಗೆ ಪಡೆದವರಿಂದ ಇಹಪರದ ಸೌಖ್ಯ ಸವನಿವುದು (ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ)

೬. ಕುಲಪುತ್ರ(ನಾದವ)ನು ಓದಿ, ತಿಳಿದು, (ಅದರಂತೆ) ನಡೆದಲ್ಲದೆ (ತನ್ನ) ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಅರಿಯನು (ಅಸಮರ್ಥನು.) (ಆದರೆ) ಕುಲಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುವರನಿಗೆ ಇತ್ತ (ಕೊಟ್ಟು) ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ (ಅವಳು ತನ್ನ) ಕುಲಕೋಟೆಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವಳು.

೭. ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಒಗೆದು (ಹುಟ್ಟು) ಬೆಳೆದು, ಏಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಶುಗಳೂ ಇದ್ದರೂ, ಬಳಕ (ಅನಂತರ) ಏನು (ಆಗುವರು?) ಪೆಣ್ಣು (ಹೆಣ್ಣು) ಒಸೆದು (ತವರು ಮನೆಯವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಇತ್ತುದನ್ನು

ಒಡಬಡು(ಒಪ್ಪು)ವಳು. ಗಂಡು ಬಲೈಯೊಳು(ಬಲವಂತದಿಂದ) ಪಸುಗೆ (ಪಾಲು)ಕೊಳ್ಳುವನು.

೮ ಆರಿತು (ತಿಳಿದು) ನಿಟ್ಟಿಸೆ (ಗಮನಿಸಿದರೆ), ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಅತಿಶಯವಾದ ಎರಕ(ಪ್ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಎಸೆಯುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊರ ನೋಟ(ಅಲಕ್ಷ್ಯ)ದಿಂದ ನೋಡದೆ, ಪೋಲು (ವ್ಯರ್ಥ) ಎನ್ನಿಸದೆ, ಮರು ಕದಿಂದ ಬೆರಸಿ(ಕೂಡಿ, ಆವರಿಗೆ) ಮನ್ನಿಸು.(ಮರ್ಮ್ಯಾದೆ ಮಾಡು)ವುದು.

೯. “ ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತವರು ಈ ಮನೆಯ ಒಡವೆ (ವಸ್ತು) ಗಳು ನನ್ನವು.” ಎಂದು ಎರವು (ಭೇದಭಾವ) ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಅನ್ಯರಿಗೆ (ಮದುವೆಮಾಡಿ) ಈ(ಕೊಡು)ವ ಅನ್ನೆವರಂ (ಅದುವರೆಗೂ) ಮಮತೆಯಿಂದ ಮನ್ನಿಸುವುದು.

೧೦. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪಸದನ(ಅಲಂಕಾರ)ಗಳನ್ನು ಪದುಳಗೊಳಿಸಿ (ಅಣಿಮಾಡಿ), ಪೊನ್ (ಚಿನ್ನದ) ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಪುದುಗಿಸಿ(ಹೊಂದಿಸಿ), ಮದುವೆಗೆ ನೆರೆದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸು(ಗಮನಿಸು)ವವರ ಎದೆ ಗೊಳಿಸುವಂತೆ (ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುವಂತೆ) ಎಸಗು(ಮಾಡು)ವುದು.

೧೧. “ಸುಗುಣನು ಯಾವನು? ಸುಚರಿತ್ರ(ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯವ)ನು ಯಾವನು? ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸು(ಸುಖವುಂಟುಮಾಡು)ವ ಸೊಬಗ (ಚೆಲುವ)ನು ಯಾರು?” ಎಂದು ಬಗೆದು, ಭಾವಿಸಿ, (ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ವಿಚಾರಿಸಿ,) (ಸತ್)ವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಗೆದ (ಹುಟ್ಟಿದ) ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಒಲಿದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಈ(ಕೊಡು)ವುದು (ತಕ್ಕದ್ದು)

೧೨. ಅಲೆಗೈಯದ(ಅಲೆದಾಡಿಸದ), ಅವಮತಿ(ಅವಮಾನ) ಎಸಗದ (ಮಾಡದ), ವೈರವನ್ನು ಬಲಿಸದ, ಬರಿದೆ (ಸುಮ್ಮನೆ, ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ) ಪಳಿಯದ (ನಿಂದಿಸದ), ಕೊಲೆ ಬೈಗಳಿಂದ ಕೋಟಲೆಗೊಳಿಸದ (ಇಂಥ) ಸತ್ಕುಲಕ್ಕೆ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಈ(ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಡು)ವುದು.

೧೩. ಜಡ(ಸೋಮಾರಿಯಾದವ)ನಿಗೆ, ಜಾತಿಹೀನನಿಗೆ, ಚಂಚಲ (ಸ್ತಿಮಿತ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವ)ನಿಗೆ, ಕಡುಮೂರ್ಖ(ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳದವ)ನಿಗೆ, ಗಾಂಪ(ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲದವ)ನಿಗೆ, ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಲು ಬವಣೆ ಗೊಳ್ಳು(ತೊಳಲಾಡು)ವವನಿಗೆ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗದು.

೧೪. ಇಂತು(ಹೀಗೆ) ಕುವರಿ(ಕುಮಾರಿ)ಯನ್ನು ಕೂರ್ಮ(ಪ್ರೀತಿ) ಯಿಂದ ಸಲಹಿ(ಕಾಪಾಡಿ), ಮತ್ತೆ ಅವಳನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಇತ್ತು (ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು), ಸವೆಯದ (ಅಕ್ಷಯವಾದ) ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಮಾಧವನ ಮನವ (ಕೃಪೆಯನ್ನು) ಬರಿಸುವುದು (ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು)

ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೇಳುವುದು

೧

೧. ಪಿನಾಕಿ (ಪಿನಾಕವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಉಳ್ಳ ಶಿವನು) ಶ್ರೀ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ವಿವಾಹ(ವಾಗಬೇಕೆಂಬ) ಅರ್ಥ(ಉದ್ದೇಶ)ದಿಂದ ವರಮೂರ್ತಿಗಳು, ಲೋಕೋತ್ತಮರು, ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕರು (ಆದ) ಆ ಸಪ್ತಮುಷಿಯರನ್ನು ನೆನೆದ ಒಡನೆ—

೨. ವಿನುತ (ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ) ಆಶೇಷರ್ (ಅವರೆಲ್ಲರೂ, ಒಬ್ಬರೂ ಉಳಿಯದಂತೆ), ಜಡೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವರು, ಭಸಿತವನ್ನು ಅಂಗ(ದೇಹ)ದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳವರು, (ಆದ) ಸಪ್ತಮುಷಿಯರು, ಘನವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಅರುಂಧತಿ (ತಮ್ಮ) ಬೆನ್ನಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಅತಿಮುದದಿಂದ (ಶಿವನು ತಮ್ಮನ್ನು) ನೆನೆಯದ ಮೊದಲೇ ಬಂದರು.

೩. ಬಂದು, ಅಭವ(ಈಶ್ವರ)ನಿಗೆ ಅತಿಸುಖಮುಖದಿಂದ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕೆ (ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದು), “ಹರ! ಬದುಕಿದೆವು!” ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಪುಳಕಂ (ರೋಮಾಂಚ) ಸಂದಣಿಸಿ (ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ) ಎತ್ತರೆ (ಎದ್ದು ಬರಲು), ನಿಂತಿದ್ದು, ‘ಶಶಾಂಕಮೌಳಿ (ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನುಳ್ಳವನೆ), ಬೆಸಸು (ಕಾರ್ಯವೇನು, ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು)’ ಎನ್ನಲು; ಮತ್ತೆ—

೪. (ಅವರು ಹಾಗೆ) ಇರಲು ಕಂಡು, ಶಂಕರನು ಕರುಣದಿಂದ ಆ ಮುಷಿಗಳಿಗೆ ಬೆಸಸಿದಂ (ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು): “ಭೂಧರ(ಪರ್ವತ)ನಾಥ (ರಾಜ)ನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಅತ್ಯಾದರವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಗೌರವ ಸುತೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದು.”

೫. (ಶಿವನು ಹೀಗೆ) ಎಂದರೆ; “ಹಸಾದ (ಪ್ರಸಾದ, ಅಪ್ಪಣೆ)”

ಎಂದು, ಅನಂದವು ಮಿಗೆ (ಅಧಿಕವಾಗಿ), ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳು, ಮಂಡಿತ (ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿದ) ಪುಷ್ಪಕ (ವಿಮಾನಗಳ) ವೃಂದ (ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು) ಆರೂಢರ್ (ಏರಿದವರು), ನಗೇಶ (ಪರ್ವತರಾಜನ) ಪುರವನ್ನು ಎಯ್ ತಂದರ್ (ಸಮೀಪಿಸಿದರು), ಪೂಕ್ಕರ್ (ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.)

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ—

೬. ಗಿರಿರಾಜನು (ತನ್ನ) ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮೋತ್ಸಾಹವು ಜನಿಯಿಸಿ (ಉಂಟಾಗಿ), ಎಸೆವ (ಕಂಗಳೊಳಿಸುವ) ಮುಷಿಗಳನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು, ಅನುನಯದಿಂದ (ತಕ್ಕ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ) ತಂದು, ಉಚ್ಚ (ಎತ್ತರವಾದ) ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ವಿನಯದಿಂದ ವಿನಮಿತನಾದಂ (ಬಾಗಿದನು.)

ಹಾಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಎರಗಿ—

೭ “ಸುರ(ದೇವ)ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ(ಇರುವ) ನಿಮಗೆ (ಇಲ್ಲಿಗೆ) ಬರವು(ಆಗಮನ) ಎಂತು(ಹೇಗೆ) ದೊರೆಕೊಂಡುದು (ಉಂಟಾಯಿತು?) ಇದು (ತಾವು ಬಂದದ್ದು) ನಮ್ಮ ಉರುತರ (ತುಂಬ ದೊಡ್ಡ) ಭಾಗ್ಯ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಗಿರಿರಾಜನು ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ—

೮. (ಆ) ವರಮುನಿಗಳು (ತಮ್ಮ) ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಆದರದಿಂದ ನುಡಿದರು: “ಶಿವನು, ಶಶಾಂಕ(ಚಂದ್ರ)ನನ್ನು ಧರಿಸಿದನು, ಶಂ(ಶುಭವನ್ನು)ಕರಂ (ಮಾಡುವವನು), ಅಭವನು, ನಿರ್ಮಾಯನು ಗಿರಿಜೆಯನ್ನು ಬೇಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು—

೯. “ಆತನಿಗೆ, ಚಂದ್ರವೌಳಿಗೆ, ಅಜಾತನಿಗೆ, ನಿರಾಮಯನಿಗೆ, ನಿತ್ಯನಿಗೆ, ನತವ್ರಾತ(ಭಕ್ತರ ಗುಂಪು ನಮಿಸಿದವ)ನಿಗೆ, ನೂತನ(ಹೊಸ) ಭುವನ(ಕೈ) ಏಕಭಾಗ್ಯವತಿ (ಯಾದ) ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಬೇಡಲು ಬಂದೆವು—

೧೦. “ಚಂದ್ರಧರನಿಗೆ, ನತ (ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಭಕ್ತರೆಂಬ) ಉತ್ಪಲ (ಗಳಿಗೆ) ಚಂದ್ರ(ನಾದವ)ನಿಗೆ, ಗಣಸಮೂಹದ ನಯನ (ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಬ) ಚಕೋರ(ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ) ಸು(ಒಳ್ಳೆಯ) ಚಂದ್ರ(ನಾದವ)ನಿಗೆ ಚಂದ್ರ (ನಂತೆ) ಆನನ(ಮುಖ)ವುಳ್ಳ ಶಿವೆ(ಪಾರ್ವತಿ)ಯನ್ನು ಒಲಿದು (ಮದುವೆ ಮಾಡಿ) ಕೊಡು, ಗಿರಿರಾಜಾ!”

ಎಂದು ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳು ನುಡಿದ ಆಪ್ತವಚನವನ್ನು ಕರ್ಣ (ಕಿವಿಗಳಿಗೆ) ರಸಾಯನ (ಸವಿಯೂಟ)ವಾಗಿ ಗಿರಿರಾಜನು ಕೇಳಿ, ಅಳವಿ (ಅಳತೆ) ಕಳಿದ (ಇಲ್ಲದ) ಸಂತಸ (ಸಂತೋಷ)ವನ್ನು ಸಂತೈಸಿ (ಅಡಗಿಸಿ)ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಗ್ಗಿ, “ಶರ್ವ(ಶಿವ)ನಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿ ಎರವೆ (ಬೇರೆಯಾದವಳೆ?) ಪನ್ನಗ (ಹಾವನ್ನು) ಆಭರಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು (ಶಿವನು) ನನ್ನನ್ನು (ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಬೇಕೆ?) ಸರುಚಿಯಿಂ (ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು), ಸಾಂಗೀಕಾರದಿಂ (ಒಪ್ಪಿ), ಕಾಮದಿಂ (ಆಸೆಯಿಂದ), ಪ್ರೇಮದಿಂದ, ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನೆಟ್ಟನೆ ಕೊಟ್ಟನು, ಕೊಟ್ಟನು. ಎರಡು (ಬೇರೆ ಮಾತು) ಇಲ್ಲ.” ಎಂದು ಸತ್ಯವಚನವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನುಡಿದು, ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳ ಚರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎರಗುತ್ತಾ, ಅವರನ್ನು ಹರಿಸ (ಹರ್ಷ)ದಿಂದ ಕಳುಹಿ, ಗಿರಿರಾಜನು ಮಹಾ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಮಹಾ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪ ಆದಿ (ಮೊದಲಾದ) ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೨

ವಜ್ರದಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವಜ್ರಬಾಹು ನೃಪನನ್ನು “ನಿನಗೆ ಯಾವುದು ಮನೋರಥ? ಅದನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ” ಎನ್ನಲು—

೧೧. “ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ ಉಳಿದ ಯಾವುದೂ ನನಗೆ ಅರಿದು (ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು) ಉಂಟೆ? ಎಲ್ಲವೂ ಉಂಟು. (ಆದರೂ) ನರೇಂದ್ರ (ರಾಜರುಗಳ) ಮೌಳಿ(ಕಿರೀಟಗಳ) ಮಣಿ (ರತ್ನಗಳ) ರಾಜಿ (ಪಂಕ್ತಿಯಿಂದ) ವಿರಾಜಿತ (ಬೆಳಗುವ) ಪಾದಪೀಠವುಳ್ಳವನೆ, ನೀನು ನನಗೆ ನೆಟ್ಟನೆ ದಯೆಗೈವುದಾದರೆ, ನಿಜ (ನಿನ್ನ) ತನೂಜೆಯಂ(ಮಗಳನ್ನು), ಉತ್ಸವ ಮಂಗಳದ ಆನಕ (ತಮಟಿಯ) ಧ್ವನಿ ದೆಸೆ(ದಿಕ್ಕು)ಗಳನ್ನು ಪಳಂಚಲಿ (ಹೋಗಿ ತಾಗು)ವಂತೆ, ಈಗಲೇ ಈ ವಜ್ರಜಂಘನಲ್ಲಿ ನೆರವು (ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಡು.)

ಎನ್ನಲಾಗಿ, ಚಕ್ರಧರಂ (ವಜ್ರದಂತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ) ಅಧರಕಿಸಲಯದ (ಚಿಗುರಿನಂತಿರುವ ತುಟಿಗಳ)ಮೇಲೆ ದಂತ (ಹಲ್ಲುಗಳ) ಕಾಂತಿ(ಎಂಬ) ಲತಾಂತ (ಮೊಗ್ಗಿನ) ಪ್ರಭೆಗಳು ಪಸರಿಸಲು—

೧೧. “ಕೂಸಿಗೆ (ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ) ಒಡೆಯಂ (ನಿನ್ನ ಮಗನೇ ಪತಿ.) ಅದು ಒಂದೇ ಕುಲದ ಚಲದ ವೆಂಪು(ಆಧಿಕ್ಯ)ಒಂದೇ, ಚೆಲುವು ಒಂದೇ, ಸಂದ (ಕೂಡಿದ) ಒಳ್ಳುಡಿ (ಕೀರ್ತಿ) ಒಂದೇ, ವಿದ್ಯೆ ಒಂದೇ, ಪುದಿದು (ತುಂಬಿ) ಒದವಿದ (ಹೊಂದಿಕೊಂಡ) ಜನ್ಮಾಂತರ (ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಬಂದ) ಸ್ನೇಹ ಒಂದೇ! ವೆರಗ್ಗೆ (ಇತರರಿಗೆ) ನುಡಿಯಲ್ (ಮನಸ್ಸು ಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೂ) ಪಿಕ್ಕಲೈ(ತಪ್ಪು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ) ‘ಅದು ಒಂದು ಅಲ್ಲ (ಅಲ್ಲ)’ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಎಡೆ (ಅವಕಾಶ) ಇನ್ನು ಇಲ್ಲ. ಮುನ್ನ (ಈ ಮೊದಲೇ) ಆ ವಿಧಾತ್ರಂ (ವಿಧಿಯು) ಕನ್ನೆಯಂ (ತಾನೇ) ಕುಡಲ್ ಇದಂ (ಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದನು) (ಹೀಗಿರುವಾಗ) ನಿನಗೂ ನನಗೂ ದಂದುಗಂ (ಚಿಂತೆ) ಎಂ(ಎನು?) ವಜ್ರಬಾಹೂ ?

“ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ—

೧೨. “ಬಾಲ(ಎಳೆಯದಾದ) ಸಹಕಾರ(ಮಾವಿನ) ತರು(ಮರವು) ನವ(ಹೊಸ) ಮಾಲತಿ(ಬಳ್ಳಿ)ಗೆ, ಅತಿ ಲಲಿತ(ಕೋಮಲ)ವಾದ ಪೂಗ (ಅಡಿಕೆಯ)ಭೂಜಾತಂ (ಮರವು) ತಾಂಬೂಲ (ವೀಳೆಯದಲೆಯ) ಲತೆ (ಬಳ್ಳಿ)ಗೆ [ಅನುರೂಪ] ಎಂಬ ಹಾಗೆ—ಸಮಾನವಾದ ಲೀಲೆ (ನಡತೆ) ಉಳ್ಳ ನಿಜತನಯನೆ (ನಿನ್ನ ಮಗನೇ) ನನ್ನ ತನುಜೆ(ಮಗಳಿಗೆ) ತಕ್ಕಂ (ಯೋಗ್ಯನು)

೧೩. “ಈಗ ಧಾರಿಣಿ(ಭೂಮಿ)ಯಲ್ಲಿ ಈಕೆಯೆ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು, ಈತನೆ ಪುರುಷರತ್ನನು. ಸದೃಶವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಇವರನ್ನು ಕೂಡಿ(ದಂಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ)—ಪಯೋರುಹಜಂಗೆ (ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ) ಸಮಸಮಾಯೋಗ (ಸಮವಾದುದನ್ನು ಸಮವಾದದ್ದರೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿದ) ಯಶಸ್ಸು ಅಕ್ಕೈ (ಉಂಟಾಗಲಿ)”

ಎಂಬುದುಂ (ಹೀಗೆನ್ನಲಾಗಿ), ವಜ್ರಬಾಹುವು ವಜ್ರದಂತನ ಸೂಕ್ತ (ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆಂಬ) ಆವೃತದಿಂದ ಸಿಕ್ತಮಪ್ಪ (ನೆನೆಯದ) ನಿಜ (ತನ್ನ) ಮನೋರಥವೆಂಬ ಅಮರದ್ರುಮ(ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ)ದಿಂದ ಒಗೆದು (ಹುಟ್ಟಿ) ಅಂಕುರಿಸಿದ (ಮೊಳಕೆಬಿಟ್ಟ) ಅಂಕುರನಿಕರ (ಮೊಳಕೆ

ಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ರೋಮಾಂಚದ ನಿಚಿಯದಿಂ (ವರಂಪರೆಯಿಂದ) ನಿಚಿತ(ಮುಚ್ಚಿದ) ಅಂಗನ್ (ಮೈಯುಳ್ಳವನು) ಆಗಿ—
 ೧೫. “ಇದು (ಈ) ಪ್ರಣಯಂ (ಪ್ರೀತಿ) ಅನನ್ಯ ಸಾಧಾರಣ ವಾದುದು. (ಹೀಗೆ) ಎನ್ನಿಸುವ ಭವತ್ (ನಿನ್ನ) ಪ್ರಸಾದ (ಅನುಗ್ರಹ) ಎಂಬ ಅಮೃತದಿಂದ ನಾನು ತಣಿದೆ (ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟಿ)ನು. ಭೂಭುವನದಲ್ಲಿ (ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ) ನನಗೆ ಯಾರು ಎಣೆ (ಸಮ)?” ಎಂಬ ಒಂದು ಸಂತಸ(ಸಂತೋಷ)ಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಾದನು

ವಿನಾಹನುಂಟಪ-ನುಂಗಲದ್ರವ್ಯ-ವರ್ಣನ

೧ ಆ (ಮದುವೆಯ) ನಿವಾಸ(ಗೃಹ)ದಲ್ಲಿ ಜಾಗದ (ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ ಪಚ್ಚಿಯ ಕಲ್ಲಿನ) ಪಸುರ್ಪು (ಹಸಿರು) ಹರಿತ್ (ಪಚ್ಚಿಯ) ಅಶ್ಮ (ಕಲ್ಲಿನ) ಭಿತ್ತಿ (ಗೋಡೆಗಳ) ಜಾಲ(ಸಮೂಹದ) ಹಸುರಿಂದ, ಕಡೆಯ (ರಂಗ ವಲ್ಲಿಯಾಗಿ) ಇಕ್ಕಿದ (ಹಾಕಿದ) ಮುತ್ತಿನ ಬಿಳುಪು ಉಪಹಾರ(ವಾಗಿ ಕೆದರಿದ) ಮನೋಹರವಾದ ಪ್ರಸೂನ (ಪುಷ್ಪ)ದ ಕಡು (ಅಚ್ಚು) ಬಿಳುಪಿ ನಿಂದ, ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಕಂಬದ ಕೆಂಪುಬಿಳಕು ರತ್ನದೀವದ ಬಿಳಕಿನಿಂದ, (ಮೊದಲೇ) ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಚೆಲುವು ನೂರ್ಮಡಿಸುವಂತೆ ನೂರ್ಮಡಿ ಸುತ್ತಿತ್ತು.

೨ ಮಿಸುಗುವ (ಹೊಳೆಯುವ) ಚೌಕದ (ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಯ) ಮುತ್ತಿನ ಹನೆಗೆ ಹಾಸಿದಂಥ ಪಟ್ಟವಳಿಯ ವಸ್ತ್ರದ ರುಚಿ (ಕಾಂತಿಗಳು) ಪಸರಿಸಲು—ಹೊನ್ನಿನ ಜಗುಲಿ ಗಾಂಗ(ಗಂಗೆಯ ದಡದ) ತುಂಗ (ಎತ್ತರವಾದ) ಪುಳಿನ (ಮರಳಿನ) ಶ್ರೀವೋಲ್ (ರಾಶಿಯ ಹಾಗೆ) ವಿರಾ ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು.

೩ ಮನೆವಟ್ಟು (ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜಿದ) ಉಜ್ಜ್ವಲ (ಹೊಳೆಯುವ) ದರ್ಪಣಂ (ಕನ್ನಡಿ), ಹೊಸ ತಳರ್ (ಚಿಗುರು), ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ, ಶೇಷಾಕ್ಷತೆ, ಬಿಸಸೂತ್ರಂ (ತಾವರೆ ದಂಟಿನ ನೂಲು), ಸಿತದೂರ್ವೆ (ಬಿಳಿಯ ಗರಿಕೆ), ನೂತನ (ಹೊಸ) ಯವ (ಜವೆಯಿಂದಾದ) ಗ್ರೈವೇ ಯಕ (ಹಾರ)—(ಇವು) ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿರಲು; ಸಮಸ್ತ(ವಾದ) ಓಷಧಿ,

ಪಂಚರತ್ನ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಪೂತ (ಪವಿತ್ರವಾದ) ಅಂಬು (ನೀರಿನಿಂದ) ಪೂರ್ಣಂ (ತುಂಬಿದ) ಅಂಚಿತ (ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ) ಶಾತ ಕುಂಭಮಯ (ಚಿನ್ನದಿಂದಾದ) ಕುಂಭವು ವೇದಿಕಾ (ಜಗುಲಿಯ) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಿತ್ತು.

೪. ಸಾರ (ವಸ್ತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ) ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ವೇದಿಕೆ (ಜಗುಲಿ), ದುಕೂಲ (ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಗಳ) ವಿತಾನ (ಪಂಕ್ತಿ), ಅಪೂರ್ವವಾದ ಭೃಂಗಿ ಭೃಂಗಾರ ಘಟ (ಎಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳ) ಆಳ(ಸಾಲು), ಪೂರ್ಣ (ತುಂಬಿದ) ಕಲಶ, ಮಣಿ (ಕೆಂಪುರತ್ನದ) ದೀಪಿಕೆ (ಸಣ್ಣದೀಪ), ಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರಿನ) ಉಲ್ಲಸತ್ (ನಗುನಗುವ) ತೋರಣ, ಉನ್ನತವಾದ ಧ್ವಜ—ಎನ್ನಿಸುವ ಇವು ಮಂಗಳಲಕ್ಷ್ಮಿ ತೊಟ್ಟ ಅಲಂಕಾರ(ಗಳ) ನಿಕಾಯದ(ಗುಂಪಿನ) ಹಾಗಿರಲು, ವಿವಾಹಮಂಟಪವು ಮನೋಹರವಾಯಿತು.

೫. ಜವೆ(ಯವೆ), ದಿವ್ಯವಾದ ಓಷಧಿ, ಪಾರಿಜಾತದ ಕುಸುಮ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ (ಬಿಳಿಯ ಸಾಸಿವೆ), ಆದ್ರ್ಯ (ನೆನೆದ) ಅಕ್ಷತೆ, ಧವಳ (ಬಿಳುಪಾದ) ಅಬ್ಜ (ತಾವರೆ), ಸಿತ (ಬಿಳುಪಾದ) ದೂರ್ವ (ಗರಿಕೆ), ನೂತನ (ಹೊಸ) ಫಲ (ಹಣ್ಣು), ಗೋರೋಚನ, ಲಾಜೆ (ಅರಳು), ಬಣ್ಣವುರ (ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಣ್ಣ), ರನ್ನದ (ಕೆಂಪಿನ) ತಂಪಾದ ಸೊಡರು (ದೀಪ), ಮಲಯಜ(ಚಂದನ), ಕಸೂರಿ, ಕಾಶ್ಮೀರ (ಕೇಸರಿ)—ಎಂಬ ಇವುಗಳಿಂದ ತೆಕ್ಕನೆ (ದಟ್ಟವಾಗಿ) ತೀವಿ (ತುಂಬಿ), ಪೊನ್ (ಚಿನ್ನದ) ಪರಿಯಣಂ (ಹರಿವಾಣ, ದೊಡ್ಡತಟ್ಟಿ) ಆ ಸದ್ಮ (ವಿವಾಹಗೃಹ)ದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾಯಿತು.

ವರನ ಮಂಗಳಾಚಾರ

೧

ಆ (ವಿವಾಹ) ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವನಮಾಲಿ(ಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು) ಮಜ್ಜನಶಾಲೆ(ಸ್ನಾನದ ಮನೆ)ಗೆ ಬಿಜಯಮಾಡಿ ಮಜ್ಜನಸೀತವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಾಗ—

೧. ಉಗುರಿನ ಕೊನೆ ಸೋಕದಂತೆ ಉಗುರಿಸುವ (ಉಗುರಿನಿಂದ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸುವ) ಓಜೆ(ಕ್ರಮ), ತರಂತರದಿಂ(ತೆರತೆರನಾಗಿ)ಶಿರೋಜಮಂ (ತಲೆಗೂದಲನ್ನು) ನೆಗಪುವ (ಮೇಲೆತ್ತುವ) ಭಂಗಿ(ಶೀವಿ), ಬಿತ್ತರ (ವಿಸ್ತಾರ)ದಿಂದ ಎತ್ತುವ ಕೆಂದಳದ(ಕೆಂಪಾದ ಅಂಗೈಯ) ಒಂದು ಲಾಘವ(ಚಳಕ)—(ಇವು) ಸೋಗಯಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ (ಒಬ್ಬಳು) ಮೃಗ ಮದಗಂಧಿ(ಕಸ್ತೂರಿಯ ಸುವಾಸನೆಯ ಮೈಯವಳು) (ಕೃಷ್ಣನ) ಸಹಜ ವಾದ ದಿವ್ಯಸುಗಂಧದ ಕೇಶಪಾಶಮಂ (ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ) ಉಪಾಸಿತ ಚಂಪಕಗಂಧತೈಲಮಂ (ಸಂಪಗೆಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ತೈಲವನ್ನು) ಪೂಸಿದಳು.

೨ (ಕುಪ್ಪಸದಿಂದ)ಬಿಗಿದ ಉತ್ತುಂಗ(ಮೇಲೆದ್ದ)ಕುಚಂ(ಮೊಲೆಯು) ಕದಕ್ಕದಿಸಿ (ಭಾರದಿಂದ ಎದ್ದೆದ್ದು ಕುಣಿಯಲು), ಹಾರವು ತೂಗಾಡಲು, ಕಣ್ಣಿನ ಚಿಲ್ಲಂ (ನಗೆಯ ನೋಟ) ಅಲ್ಲಿ ಉಗೆ(ಉಕ್ಕಲು), ಪೊನ್ (ಚಿನ್ನದ) ಓಲೆ ಕದಂಪಂ (ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು) ಅಪ್ಪಳಿಸಲು, ಮಧ್ಯಂ (ನಡುವು) ಬಳುಕಲು, ಘರ್ಮ(ಬೆವರಿನ) ಅಂಬು (ನೀರು) ಕೈಮಿಗೆ (ಹೆಚ್ಚಾಗಲು), ಯೋಷಿತಜನಂ (ಶ್ರೀಜನರು)—ಸುಹೃತ್‌ಜನಂ (ಸ್ನೇಹಿತರು) ಮಂಗ ಳಾಚಾರವನ್ನು ವಿರಚಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ—ಕಣ್ಣೊಂಡು (ದೃಷ್ಟಿಸಿ) ಜಗತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆ ಏಕವಿಭು:(ಸ್ವಾಮಿ)ಯಾದ'(ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು)ಅಂದು ಮಜ್ಜನಂ ಬುಗಿಸಿತ್ತು(ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿತು)

ಅನಂತರ, ನೈಪಧ್ಯ(ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ) ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ—

೩. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತಿರುವ ನವ(ಹೊಸ)ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ (ಯೂ) ವಸಂತ(ಕಾಲದ) ಚೂತ(ಮಾವಿನ) ನಂದನಂ (ತೋಟವು) ಅಲರು(ಹೂಬಿಡು)ವಂತೆ (ಇರುವ) ಮಾಂಗಳಿಕ (ಮಂಗಲ ಸಂಬಂಧಿ ಯಾದ) ಸಾರಧನ(ವೂ) ಧವಳ(ಬಿಳುಪಾದ) ಪ್ರಸಾಧನ (ಅಲಂಕಾರವೂ) ತನಗೆ ಅನುರ್ದು (ಹೊಂದಿಕೊಂಡು) ಒಪ್ಪಲು—ತತ್ (ಆ) ವಿಮಲ(ಸ್ವಚ್ಛವಾದ) ಮೌಕ್ತಿಕ (ಮುತ್ತಿನ) ಮಂಡನ (ಆಭರಣಗಳ) ಕಾಂತಿಯ ಪೂರ(ಪ್ರವಾಹ)ದಿಂದ ಮುಕುಂದನು ಅಮೃತದ (ಹಾಲಿನ)

ಅಬ್ಧಿ ಯೋಳ್ (ಸಮುದ್ರದಲ್ಲ) ಇರುವ ನಿಜ (ತನ್ನ) ಆದಿಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ನೆನೆಯಿಸಿದಂ (ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತಂದನು)

೨

ಆಗ ಪಂಚರತ್ನ(ಗಳನ್ನು) ಗರ್ಭ(ಒಳಗಡೆ ಉಳ್ಳದ್ದೂ) ವಿವಿಧವಾದ
ಓಷಧಿ(ಗಳಿಂದ) ಸಂದರ್ಭ (ಕೂಡಿದ್ದೂ ಆದ) ಶಾತಕುಂಭ (ಚಿನ್ನದ)
ಕುಂಭ(ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ) ಸಂಭೃತ(ತುಂಬಿದ್ದ) ಮಂಗಳಜಲಗಳಿಂದ ಮಿಸಿಸೆ
(ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಲು), (ವರನು) ಮಿಂದು (ಸ್ನಾನಮಾಡಿ), ಅಲಂಕಾರ
ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನೆರೆಯೆ (ತುಂಬಾ) ಕೈಗೆಯ್ಯೆ (ಅಲಂಕರಿಸಲು)—

೪ (ಅರಿಸಿನದ) ಕರೆ (ಗುರುತಿನಿಂದ) ಬೆರಸಿದ (ಕೂಡಿದ) ಹೊಸ
ದುಕೂಲ (ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ)ದ ತೆರಳ್ಳೆ ನೆತ್ತ (ಮಡಿಕೆ ಹಿಡಿದ)ಉಡೆ(ಧೋತ್ರವು)
ಹಟತ್ (ಚಿನ್ನದ) ಕಟಿಸೂತ್ರ(ಉಡಿದಾರ)ದ ಪರಿಸ್ಫುರಿತದೋಳಂ
(ಪ್ರಕಾಶದಿಂದಲೂ) ಕಟ್ಟಿದ ಪೊನ್ನ (ಚಿನ್ನದ) ಸುರಿಗೆಯೋಳಂ (ಕತ್ತಿ
ಯಿಂದಲೂ)ಜನವನ್ನು ಏನು ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ (ಆಕರ್ಷಿಸಿತೋ!)

೫. ತರಳತರ (ತುಂಬ ಮಿನುಗುವ) ವೃತ್ತ (ಗುಂಡಾದ) ಮೌಕ್ತಿಕ
(ಮುತ್ತಿನ) ಪರಿಕರಂ (ಜೋಡಣೆಯಿಂದ) ಏಕಾಂತಕಾಂತಂ (ಕೇವಲ
ಸುಂದರವಾದ) ಎಕ್ಕಾವಳಿ (ಒಂದೆಳೆ ಸರವು) ಕಂಧರ (ಕುತ್ತಿಗೆ)ಯಲ್ಲಿ
ಅಮರ್ದು (ನೇರಿಕೊಂಡು) ಎಸೆಯಲು—(ಆ ವರನ) ಮುಖಚಂದ್ರವು
ಪರಿವೇಷಂಗೊಂಡ (ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರಭಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ)
ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲಿತು.

೬. 'ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಯ ಕಟಕ(ತಪ್ಪಲುಭಾಗ)ದಿಂದ ಒಗೆ(ಹುಟ್ಟು)ವ
ಅಮರಸರಿತ್ (ದೇವನದಿಯಾದ ಗಂಗೆಯ) ಸೋತಂ(ಪ್ರವಾಹ)'ಎಂಬ
ಮಾತನ್ನು ಪಡೆದು, ಹಿಮಶೈಲದ ಶಿಲೆಯಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ (ಆ ವರನ)
ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಿಮ(ದಂತೆ) ಗೌರ(ಬಿಳುಪಾದ) ಹಾರವು ಏಂ (ಏನು
ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ) ಎಸೆಯಿತೋ (ಕಂಗೊಳಿಸಿತೋ!)

೭. 'ಶ್ರೀಮತಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎರಗಿಸಲು (ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು) ಈ
ಮಣಿಮಯವಾದ ಮಕುಟ (ಕಿರೀಟವು) ಆಗಳಂ (ಯಾವಾಗಲೂ)
ಸಾಲುವುದೇ ? ತತ್(ಆ) ಕೋಮಲೆ ಮುಳಿದಿರೆ (ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡಿರು

ವಾಗ) ತಿಳಿಪಲ್ಕೆ'(ಕೋಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ) ಈ ಮಕುಟ(ಕಿರೀಟ)ನೆ ಸಾಲ್ಗುಂ (ಸಮರ್ಥವು)' ಎನ್ನಿಸುವಂತೆ (ಆವನು ಧರಿಸಿದ) ಮಕುಟವು ಆರ್ತುದು (ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು)

೮. ಕೇಯೂರ (ತೋಳಬಂದಿ) ಕಟಕ (ಕಡಗ ಇವುಗಳ) ಸಮಿತಿ (ಮೊತ್ತವು) ಯುಗ (ನೋಗದಂತೆ) ಆಯತ (ಉದ್ದವಾದ) ಬಾಹು (ತೋಳು)ಗಳಿಂದ ಉನ್ನಿಷತ್ (ತೆರೆದಿಟ್ಟು) ರತ್ನ ಮತ್ತು ಹಟತ್ (ಚಿನ್ನದ) ಛಾಯೆಯಿಂದ ದೇಹದ ಛಾಯೆ(ಕಾಂತಿ)ಯನ್ನೂ ಮುಸುಕಿ ಪುದಿಯೆ (ತುಂಬಿಬಿಡಲು), (ಆ ವರನು) ರತ್ನದ ತರು(ಮರ)ವನ್ನು ಹೋಲಿದನು.

೯. ಇದು ಮನಸಿಜ(ಮನ್ಮಥ)ನ ಅಂಗನಾಜನ (ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು) ವಶೀಕರಣ (ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ) ಓಷಧ (ಮೂಲಿಕೆ), (ಇದು) ಅಂಗ ಜನ (ಮನ್ಮಥ)ನ ಅಂಬಿನ (ಬಾಣದ) ಮದಶಕ್ತಿ, (ಇದು) ಮನ್ಮಥನ ಮೋಹನ ಯಂತ್ರ ಅಪ್ಪುದು (ಆಗುತ್ತದೆ, ಹೌದು;) ಅಲ್ಲದಂದು (ಹಾಗಿ ಲ್ಲದಿದ್ದರೆ), ಇನಿತುವರಂ (ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ) ಮನಂಗೊಳಿಸದು (ಮೆಚ್ಚಿಕೆ ಯಾಗದು)—ಎಂಬಿನಂ (ಎನ್ನುವಂತೆ) ವಜ್ರಜಂಘನ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ ಮಂಗಳಪ್ರಸಾಧನ(ಅಲಂಕಾರ)ವೇ ಮನೋಜ (ಮನ್ಮಥನೆಂಬ) ರಾಜನ ಜಯ(ಕ್ಕೆ) ಸಾಧನವಾಯಿತು.

ವಧುವಿನ ಮಂಗಳಾಲಂಕಾರ

೧

ಅನ್ನೆಗಂ (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ) ಇತ್ತ—

೧. ಮಂಗಳ ಪಟಹ (ತಂಬಟಿಗಳ) ಸ್ವನ(ಧ್ವನಿ)ಯು ದಿಕ್ಕುಗಳ ದಡವನ್ನು ಪಳಂಚೆ (ಹೋಗಿತಾಗಲು), ಮಂಗಳಗಾಯಕರ ಗೀತಗಳ ನಿಸ್ವನವು (ದಿಕ್ಕಟವನ್ನು) ಪುಡಿಯೆ (ತುಂಬಲು), ವಿಲಾಸವತಿಯಾದ ಸೀತೆಗೆ ವಿವಾಹ(ದಲ್ಲಿ) ಮುಖ್ಯ ಮಂಗಳ(ವಾದ) ಸವನ (ಅಭಿಷೇಕವು) ಮಳಯಜ (ಚಂದನದಿಂದ) ಮಿಶ್ರ (ಬೆರೆತ) ತೀರ್ಥ (ಪವಿತ್ರಕ್ಷೇತ್ರದ) ಜಲದ ಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ ಶಶಿಕಾಂತ (ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ)

ಮಂಗಳ ಕಲಶ(ಗಳ) ಅಂಶು (ಕಿರಣಗಳ) ಧಾರೆಗಳಿಂದಲೂ ಇರ್ನುಡಿ ಸಿತ್ತು (ಎರಡರಷ್ಟಾಯಿತು)

೨ ಮಲಯಜ (ಚಂದನದ) ಹಿಮ (ತಂಪಾದ) ಕರ್ದಮ (ಕೆಸರಿ ನಿಂದ) ಕಲಿಲ (ಕೂಡಿದ) ಸಲಿಲ (ನೀರಿನಿಂದ) ಸವನ (ಅಭಿಷೇಕವಾ ಗುವ) ಉತ್ಸವ(ಕಾಲ)ದಲ್ಲಿ—ವೃಗ (ಜಿಂಕೆಯಂತೆ) ನೇತ್ರ (ಕಣ್ಣು ಗಳುಳ್ಳ ಆ ಸೀತೆ), ಹಿಮಕಿರಣಮಾಲೆ (ಬೆಳುದಿಂಗಳು) ಮುಸುಕಿದ ಕುಮುದಿನಿ(ಕನ್ನೈದಿಲೆ)ಯ ಬೆಡಗು ತನಗೆ ಪುದುವು (ಉಂಟಾಯಿತು) ಎಂಬಂತೆ, ಮನಂಗೊಂಡಳು (ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ತೋರಿದಳು)

ಆ ಮಂಗಳ ಸವನ (ಸ್ನಾನ) ಸಮಯದ ಅನಂತರ ಜಾನಕಿ ನೀರಾ ಜನ (ದೀಪದಂತೆ) ವಿರಾಜಮಾನೆ (ಹೊಳೆಯುವವಳು) ಧಾರಾನಿಲ ಯದ ಜಲಯಂತ್ರದ ಪುತ್ರಿಕೆ(ಬೊಂಬೆ)ಯಂತೆ ನಯನ (ಕಣ್ಣಿನ) ಪುತ್ರಿಕೆ(ಬೊಂಬೆ)ಗೆ ಮಣಿಭೂಷಣವೆನ್ನಿಸಿ, ಪಳಕ (ಸ್ಪಟಿಕದ) ಪಟ್ಟಿದ ಮಣಿ (ತನ್ನ) ಕೇಸಡಿಯ (ಕೆಂಪಾದ ಅಂಗಾಲಿನ) ಕೆಂಪಿನಿಂದ ಅರುಣ (ಕೆಂಪಿನ) ಮಣಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಸೆ (ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ) ಮೆಟ್ಟಿನಿಲ್ಲು ವುದೂ ; ಆ ನಿತಂಬಿನಿ(ಕನ್ಯೆ)ಯ ನಿತಂಬಸೂತ್ರ(ಉಡಿದಾರ)ದಲ್ಲಿ ತೊಡರಿಸಿದ ತೋರ (ಗಾತ್ರವಾದ) ಮುತ್ತುಗಳಂತೆಯೂ, ಆ ವೃತ್ತ (ಗುಂಡಾದ) ಕುಚೆಯ (ಮೊಲೆಯಿರುವವಳ) ಕುಚಕಲಶದಲ್ಲಿ ಒಸರು (ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ) ಲಾವಣ್ಯರಸದ ಬಿಂದು(ಹನಿ)ಗಳಂತೆಯೂ, ಆ ಕನಕ (ಚಿನ್ನದ) ಕೇತಕೀ (ತಾಳೆಯ ಹೂವಿನ) ದಳ(ದಂತೆ) ನಖವುಳ್ಳವಳ ನಖಮುಖ(ಉಗುರುಕೊನೆ)ಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವ (ಉಕ್ಕುವ) ಮಯೂಖ (ಕಿರಣಗಳ) ಮಂಜರಿ (ಗೊಂಚಲು) ಎಂಬಂತೆಯೂ, ಆ ಚಲ (ಅಲು ಗಾಡುವ) ಅಳಕೆ (ಮುಂಗುರುಳು ಉಳ್ಳವಳ) ಅಳಕವಲ್ಲಿರಿ (ಮುಂಗುರು ಳಿನ ಗೊಂಚಲು) ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳರ್ತ (ಬೆಳ್ಳಗೆ ಬಿಟ್ಟ) ಬಿರಿ (ಅರಳಿದ) ಮುಗುಳ್ (ಮೊಗ್ಗಿನ)ಹಾಗೆಯೂ ಒಂದೊಂದೇ ಜಲಬಿಂದು ಬಿಡುತಿ ಪುರ್ದಂ (ಬೀಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ)—

೩. ಆಗ(ಳು) ವಾರಾಂಗನೆಯರ್ (ಪರಿವಾರದವರು) ಮಣಿಶಲಾಕೆ (ಕೆಂಪು ರತ್ನದ ಸಲಾಕೆ)ಯನ್ನು ನೀರಂಜಿಸು(ಬೆಳಗು)ವಂತೆ ಆ ರಮಣಿ

(ಯಾದ ಸೀತೆ)ಯ ತನುಲತೆಯಿಂ (ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ತೆಳ್ಳಿಗಿರುವ ಮೈಯಿಂದ) ವಾರಿ (ನೀರಿನ) ಕಣ (ಹನಿಗಳ) ಪ್ರಚಯ(ಸಮೂಹ)ವನ್ನು ದುಕೂಲ (ದಿವ್ಯ ವಸ್ತ್ರದ) ಅಂಚಲದಿಂದ (ಸೆರಗಿನಿಂದ) ತೊಡೆದರು.

೪. ನಗೆ(ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ) ಕಣ್ಣು ವಿಲಾಸವನ್ನು ಸೂಸೆ (ಚಿಲ್ಲಲು), ನಗೆಯ ಮುಖವು ಲಾವಣ್ಯವನ್ನು ಬೀರಲು, ಕಚಬಂಧಮಂ (ತಲೆಗೂದಲಿನ ಗಂಟನ್ನು) ಸಾವಗಿಸುತ್ತಂ (ಸವರಿಸುತ್ತಾ), ಶಿಥಿಲ (ಸಡಿಲವಾದ) ನೀವೀಬಂಧಮಂ (ನಡುವಿನ ಸೀರೆಯ ಗಂಟನ್ನು) ಕಾಂಚಿ ಯೋಳ್ (ಒಡ್ಡಾಣದಿಂದ) ತೆಗೆಯುತ್ತಂ (ಬಿಗಿಮಾಡುತ್ತಾ), ಬಾಹಾಲತಾಂದೋಳನಂ (ಉಯ್ಯಾಲೆಯಂತೆ ತೂಗುವ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದದ ಆ ಬಾಹುಗಳು) ಸ್ಮರಮಂತ್ರದೇವತೆಯ ಹಾಗೆ (ನೋಡಿದವರ) ಬಗೆಯಂ (ಮನಸ್ಸನ್ನು) ಬಲ್ (ಗಾಢವಾಗಿ) ಸೆರೆಗೆಯ್ಯಲು— ಬಾಲೆ(ಯಾದ ಸೀತೆ) ಲೀಲೆ(ಯಿಂದ) ಪದನೃಪ (ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವುದನ್ನು) ಮೆರೆದಳು.

ಹಾಗೆ ಬಂದು, ಚೆಂಬೊನ್ನ (ಕೆಂಪು ಚೆನ್ನದ) ಕನ್ನೆಮಾಡ (ಕನ್ಯಾಂ ತಃಪುರ)ದ ಮುಖಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿದ ಮುತ್ತಿನ ಬಿತ್ತರಿಕೆ (ವಿಶಾಲವಾದ ಪೀಠ) ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಲಾಗಿ; ಮೇಳದ (ಸೇವೆಯ) ಅಂಗನೆ (ಸ್ತ್ರೀ) ಯರು ಮಂಗಳಪಸದನಂಗೊಳಿಸಲ್ (ಅಲಂಕಾರಮಾಡಲು) ಅವಸರಂ (ಅವಕಾಶವನ್ನು) ಪಡೆದು, ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚೀನಾ (ರೇಷ್ಮೆಯ) ಅಂಬರ (ವಸ್ತ್ರ)ವನ್ನು ನಿರಿಹಿಡಿದು ಉಡಿಸಿ, ಕೆಂಪು ತಾವರೆಯನ್ನು ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲು ಎಳಸಿ (ಬಯಸಿ)ದ ಅಂದಂ (ರೀತಿ) ಆಗುವಂತೆ ಲಾಕ್ಷ್ಮಾ (ಅರಗಿನ) ರಸದಿಂದ ಅಡಿ (ಹೆಜ್ಜೆ)ಯನ್ನು ಊಡಿಯುಂ (ಬಳಿದೂ), ಚರಣ (ಕಾಲಿನ) ನಖ (ಉಗುರು)ಗಳೆಂಬ ಚಂದ್ರಮಾಲೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯನ್ನು ಓಲಗಿಸು (ಸುತ್ತಲೂ ಇಡುವಂತೆ) ಮುಕ್ತಾಫಲ (ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಾದ) ನೂಪುರ (ಕಾಲುಗೆಜ್ಜೆ) ಅದನ್ನು ತೊಡಿಸಿಯೂ, ಪುಳಿನ ವಳಯ (ಮರಳಿನ ಗುಪ್ಪೆ) ಅದನ್ನು ಹೊಂದಾವರೆಯ ಬಳ್ಳಿ ಬಿಳಿಸಿದಂತೆ ನಿತಂಬವಲಯ (ಗುಂಡಾಗಿರುವ ಹಿಂಭಾಗದ ಪ್ರದೇಶ)ದಲ್ಲಿ ಮಣಿ ಮೇಖಲೆಯಂ (ರತ್ನದ ಒಡ್ಡಾಣವನ್ನು) ತೊಡರಿಸಿಯೂ, ಮದನನ ಮದ(ದ) ರದನಿ (ಹೆಣ್ಣಾನೆ)ಯ ರದನದೋಳ್ (ಕೊಂಬಿಗೆ) ಕೀರ್ತಿ

ಮುಖಮಂ (ಲೋಹದ ಗವುಸನ್ನು) ಕೀಲಿಸುವಂತೆ ಶತಪತ್ರಭಂಗ (ತಾವರೆ ದಳಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಂತಿರುವ ಅಭರಣವಿಶೇಷ)ವನ್ನು ತುಂಗ (ಉಬ್ಬಿದ) ಸ್ತನ (ಮೊಲೆಗಳ) ಆಭೋಗ (ವಿಸ್ತಾರ)ದಲ್ಲಿ ಸಂಗಳಿಯುಂ (ಸಿಕ್ಕಿಸಿಯೂ), ಪೀವರ (ಗಾತ್ರವಾದ) ಪಯೋಧರಮಂಡಲಕ್ಕೆ (ಗುಂಡಾದ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ) ಪರಿವೇಷ(ಪ್ರಭಾಮಂಡಲ)ವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಪಂಚರತ್ನದ ಬಣ್ಣಸರವನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಿಯೂ, ಬಾಹು (ಗಳೆಂಬ)ಲತೆ(ಬಳ್ಳಿ)ಯ ಜಿಳಲಿನಂತೆ ರತ್ನಗಳ ಕಾಂತಿ ಕವಲುಹರಿಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಗದ (ತೋಳುಬಂದಿ) ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ (ಜೋಡಿಸಿ)ಯೂ, ಶಿರೀಷ(ಪುಷ್ಪ)ದ ಬಾಸಿಗವನ್ನು ಭೃಂಗ(ದುಂಬಿ)ಗಳ ಮಾಲೆ ಬಳಸುವಂತೆ ನಳಿ(ಕೋಮಲವಾದ) ತೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚೆಯ ಪಿಂಡು (ಗಟ್ಟಿ) ಕಂಕಣವನ್ನು ಏರಿಸಿಯೂ, ನನೆಗಣಿಗೆ (ಮೊಗ್ಗಿನ ಬಾಣಕ್ಕೆ) ಗರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಅಂಗುಲಿ (ಬೆರಳು)ಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನದ ಮುದ್ರಿಕೆಯಂ (ಉಂಗುರವನ್ನು) ಮುದ್ರಿಸಿಯೂ, ಸ್ಮರವಶೀಕರಣಯಂತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವಂತೆ ಕಪೋಲತಳದೊಳ್ (ಹಣೆಗೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿ) ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ(ಎಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು) ಬರೆದೂ, ಹೊಸ ಮಸೆ(ಸಾಣೆ)ಯನ್ನುಳ್ಳ ಹೂವಿನ ಕಣಿಗೆ (ಬಾಣಕ್ಕೆ) ಪೊಗರಂ(ಕಾಂತಿಯನ್ನು) ಪಡೆಯುವಂತೆ ನಗೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಜನಮಂ (ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು) ಅಣ್ಣೆಗೆಯ್ದಂ (ಹಚ್ಚಿಯೂ), ಕರ್ಣಾಂತ (ಕಿವಿಯ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ) ವಿಶ್ರಾಂತ (ಹೋಗಿ ನಿಂತ) ವಿಲೋಚನದೊಳ್ (ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ) ಪಡಿ(ಪ್ರತಿಯಾದದ್ದನ್ನು) ಇಟ್ಟು ನೋಡುವಂತೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಂಸ (ಕಿವಿಗೆ ಒಡವೆಯಾಗಿ) ಉತ್ತಲಮಂ (ಕನ್ನೈದಿಲೆಯನ್ನು) ತೊಡರಿಸಿಯೂ—

೫. ಉಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅಳಕ (ಮುಂಗುರುಳುಗಳೆಂಬ) ಬಳ್ಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತಳ(ಚಿಮುಕಿಸುವ) ಹಾಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತಲೆಯ (ಕೂದಲನ್ನೆ) ಪಿಕ್ಕಿ (ಬಿಡಿಸಿ); ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ರಾಹು ಆಗಲೆ ನುಂಗಿ, ಮತ್ತೆ ಉಗುಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಬಾಲೆಯ ಸೋರ್ (ಉದ್ದವಾದ) ಮುಡಿಯನ್ನು (ಹೂಗಳಿಂದ) ಮುಡಿಸಿ; ವೆರೆಗೆ (ಚಂದ್ರನಿಗೆ) ನುಣುಪಾದ (ಕರಿಯು) ಗೆರೆಯನ್ನು ಪಡೆವಂತೆ (ಹೊಂದಿಸುವ ಹಾಗೆ)

ಲಲಾಟದೊಳ್ (ಹಣೆಯಲ್ಲಿ) ಮೃಗಮದ (ಕಸ್ತೂರಿಯ) ಬಿಂದುವಂ
(ಚುಕ್ಕೆ ಯನ್ನು) ತಿದ್ದಿದರು.

ಆಗ ಆಕೆಯ ಮಂಗಳ ಪಸದನ(ಪ್ರಸಾಧನ, ಅಲಂಕಾರ)ವೇ ತನಗೆ
ವೀರ(ದ) ಪಸದನ (ಅಲಂಕಾರ)ವಾಗಲು—

೬ “ ಬಾಲೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟವೆ ಸಾಲದೆ ? ನನೆ (ಮೊಗ್ಗಿನ)
ಕಣೆ(ಬಾಣ)ಗಳು ಏವುವು (ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ ?)” ಎಂದು ಮನೋ
ಜನು “ಶೂಲಿಯ (ಈಶ್ವರನ) ನೊಸಲ (ಹಣೆಯ) ಉರಿಗಣ್ಣು ಪೀಲಿಯ
(ನವಿಲುಗರಿಯ) ಕಣ್ಣು ಎಂಬುವನು ಯಾವನು ನನಗೆ ಇದಿರು !”
ಎಂಬನು.

೭. ಮನಸಿಜನ್ (ಮನ್ಮಥ) ಎಂಬುದು, ರತಿ ಎಂಬುದು, ಕಬ್ಬಿನ
ಬಿಲ್ಲು ಎಂಬುದು, ಕುಸುಮ (ಹೂವಿನ) ಬಾಣ ಎಂಬುದು, ಕೋಗಿಲೆಯ
ನಿಶ್ಚನ(ಧ್ವನಿ) ಎಂಬುದು, ಮಧುಕರ(ದುಂಬಿಗಳ) ರ್ಯುಂಕೃತ(ರೈಂಕಾರ)
ಎಂಬುದು—(ಇವೆಲ್ಲಾ) ಸೀತೆಯ ಪಸದನ(ಅಲಂಕಾರ)ಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ
(ಸಮಾನವಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳು.)

೮. ತೊಡವು(ಆಭರಣ)ಗಳು ಈ ಸರೋಜದಳ(ದಂತೆ) ನೇತ್ರವುಳ್ಳ
ವಳ ಮೈಯ ಬೆಳಗಿಂದೆ (ಕಾಂತಿಯಿಂದ) ಉಪಾಶ್ರಯ (ಸಹಾಯ)
ಪಡೆದುವು. ನೋಡುವವರು ಉಮ್ಮಳಿಸು(ವ್ಯಥೆಪಡು)ವಂತೆ (ತೊಟ್ಟು ಆ)
ರತ್ನದ ವಿಭೂಷಣಗಳು (ತಾವು ತಾವು) ಇದ್ದ ಎಡೆಯ (ಅಂಗಾಂಗಗಳ)
ವಿಲಾಸವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವಂತೆ, ತೊಡವು (ಆಭರಣ)
ಆಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಮಂ (ಶೋಭೆಯನ್ನು) ಪಡೆವ (ಉಂಟುಮಾಡುವ) ಎಡೆಗೆ
(ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ) ಅಲ್ಲ. [ಹಾಗಾದರೆ, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿದ್ದು
ಆದರೂ ಏಕೆ ?] (ಏಕೆಂದರೆ), ವಧುವಿಗೆ ಭೂಷಣವು ಮಂಗಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣ
ವಲ್ಲವೇ !

೨

ಆಗ, ‘ಕೂಸನ್ನು ನೆರೆಯೆ (ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ) ಕೈಗೆಯ್ದಿಂ (ಅಲಂಕಾರ
ಮಾಡಿಸಿರಿ’ ಎಂದು ಅಂತಃಪುರದ ಪುರಂಧ್ರಿಯರಂ (ಹೆಂಗುಸರನ್ನು)
ಕರೆದು ಹೇಳಲಾಗಿ; (ಅವರು) ‘ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ’ ಎಂದು—

೯. “ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಈ ಋತುವಿಗೆ ಈ ಪಸದನ(ಅಲಂಕಾರ); ಇಂತು ಟಿಪ್ಪ (ಹೀಗಾದ) ಮೈಯ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಇಂತು (ಹೀಗೆ) ಈ ಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಈ ತುಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯಬೆಡಗನ್ನು ಪಡೆದು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.”

ಎಂದು ನೆರೆಯೆ (ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ) ಪಸದನಂಗೊಳಿಸಿ (ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ) —

೧೦ “ ಹಾರವನ್ನು ತೊಡಿಸದೆ(ಯೇ) ಮೊಲೆಯ ಬಿಣ್ಣಿನೊಳಂ (ಗಾತ್ರದಿಂದಲೇ) ನಡು ಬಳುಕುತ್ತಿದೆ! ನಿತಂಬದ (ನಡುವಿನ ಕೆಳಗಿನ ಹಿಂಭಾಗಗಳ) ಬಿಣ್ಣಿನೊಳ್ (ಗಾತ್ರದ ಭಾರದಿಂದ) ತೊಡೆ ಈ (ಇದೋ) ನಡುಗುವುವು ಅಲ್ಲವೇ! ಅಕ್ಕ, ಏವುದು (ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ), ಪೋ, ಕಟಿಸೂತ್ರ (ನಡುವಿನ ದಾರ)ವನ್ನು (ಬಿಟ್ಟು)ಬಿಡು. ಪದಾಂಬುರುಹಕ್ಕೆ (ತಾವರೆಯಂಥ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ) ತೊಡೆಯ ಬಿಣ್ಣು (ಗಾತ್ರ, ಭಾರ) ತಿಣ್ಣಂ (ಅತಿಯಾಯಿತು!) ನೂವುರ (ಕಾಲುಗೆಜ್ಜೆ) ಅದನ್ನು ಏನು ತೊಡಿಸುವುದು, ಅಕ್ಕ? (ಇವಳಿಗೆ) ಈ ತೊಡವು ಏವುದೋ (ಏನು ಶೋಭೆ ಕೊಡುತ್ತದೋ?) (ಇವಳ) ರೂಪೇ ಸಾಲದೇ! ”

ಎಂದು ಎಂದು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಆಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯೊಳ್ (ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳದೆ, ಮುಚ್ಚಿಹೇಳುತ್ತಾ) ಹೊಗಳಿ, ಮಂಗಳ ಪಸದನ(ಅಲಂಕಾರ)ವನ್ನು ಇಕ್ಕಿಯೂ, ಹೊಸಮದವಳಿಗೆ ಆದುದರಿಂದ ತೊಡಿಸಲೇಬೇಕು ಎಂದು ನೆರೆಯೆ (ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ) ಪಸದನಂಗೊಳಿಸಿ (ಅಲಂಕರಿಸಲು)—

೧೧. ‘ಮದನ (ಮನ್ಮಥ)ನ ಬಾಳ್ (ಖಡ್ಗ) ಮಸೆದುದು (ಹರಿತವಾಯಿತು). ಕಾಮನ ಅಂಬು (ಬಾಣ) ಕೂರ್‌ಮಸೆದುದು (ಮತ್ತೂ ಹರಿತವಾಯಿತು.) ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರ (ಹೂವಿನ ಬಾಣವುಳ್ಳ ಮನ್ಮಥ)ನ ಚಕ್ರವಿದು ಬಾಯ್ನೂಡಿ(ಹೊಸ ಹೆಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು) — ಎಂಬ ಎಸಕ (ಉದ್ಯೋಗ)ವನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಸದನ(ಅಲಂಕಾರ)ವು ಪಡೆಯಿತು.

೩

೧೨. (ಭರತೇಶನ ತಂಗಿಯರಾದ) ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧುದೇವಿಯರು ಒದವಿ(ಒಂದಾಗಿ) ರಾಗದೊಳು(ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಅಣ್ಣನ ಒತ್ತಿಗೆ(ಹತ್ತಿರ)

ಬಂದು, “ಮದುವೆಗೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದರೆ ಆಗದೆ?” ಎಂದು ಒಡನೆ (ಅವನ ಸಂಗಡ) ಎಂದರು

೧೩ (ಅದಕ್ಕೆ ಭರತನು) “ನಿಮ್ಮ ಆರ್ತಿ (ಆಸೆ) ಸಲ್ಲಲಿ.” ಎಂದು (ಅವರನ್ನು) ಒಡನೆ (ಕೂಡಲೆ) ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು (ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.) (ಅವರೂ) ಆಗಲೇ ಹೋಗಿ ಆ (ಹೆಣ್ಣಿನ) ಗೃಹವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. (ಅಲ್ಲಿ) ಆತ್ಮಿ (ಯಾದ ಯಶೋಭದ್ರಾದ್ರಾದೇವಿ) ಅಳಿಯನ ತಂಗಿಯರು ಎಯ್ದಂದರು (ಬಂದರು) ಎಂದು ನಲಿದು ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿದಳು.

೧೪ ಒಡನೆ ಸೇವಕಿಯರಿಂದ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಿಸಿ, ನಿವಾಳ ಹಿಡಿಸಿ, ಕುಳ್ಳಿರಲು (ಪೀರವನ್ನು ಇಡಿಸಿ), “ಲೋಲನೇತ್ರೆಯಿರಾ (ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರೇ), ಕುಳ್ಳಿರಿ.” (ಎಂದು) ಆಲೋಲಿ (ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ) ಯಶೋಭದ್ರಾದ್ರಾದೇವಿ ಎಂದಳು

೧೫. “ಇಲ್ಲಿ ಬೇಡ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಒತ್ತಿನೊಳು (ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ) ಅಲ್ಲದೆ ಕುಳ್ಳಿರುವೆ ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿರುವಳು, ಈ ಕ್ಷಿಸ(ಕಾಣ)ಬೇಕು.” ಎಂದು (ಅವರು) ಎನ್ನಲು; (ಆ ಆತ್ಮಿಯು ಅವರನ್ನು) ಅರಿ(ಪ್ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಮಣಿ(ರತ್ನಖಚಿತವಾದ) ಮಾಡದ(ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ) ಅಲ್ಲಿಗೆ ಏರಿಸಿ (ಹತ್ತಿಸಿ)ದಳು.

೧೬. ಮೋಹನವನ್ನು ಸೂಸು(ಚೆಲ್ಲು)ವಂತಹ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ವಿಲಾಸಿನಿ(ಸಖಿ)ಯರ ಬಳಸಿನಲ್ಲಿ (ನಡುವೆ), ಪೂಸರಲನ (ಹೂವಿನ ಬಾಣದ ಮನ್ಮಥನ) ಪುಣ್ಯದೇವತೆ(ಯಾದ ರತಿ)ಯಂತೆ ಇದ್ದ ಭಾಸುರ (ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ) ಅಂಗಿಯ (ದೇಹವುಳ್ಳ ಆ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು) ಆಗ ಕಂಡರು.

೧೭ “ನಿನ್ನ ಆರಸನ ತಂಗಿಯರು ಬಂದರು. ಏಳಕ್ಕ, ಮನ್ನಿಸು (ಉಪಚರಿಸು)” ಎಂದು ತಾಯಿ ಮಗಳ(ನ್ನು ಕುರಿತು) ಎಂದಳು. ಚೆನ್ನೆ ಎದ್ದು, ಇದಿರಾಗಿ ಬಂದಳು. (ಮೂವರೂ) ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದ ಪ್ರೇಮವು ನೆಡಲ್ (ಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳುವಂತೆ) ಆಲಿಂಗಿಸಿದರು.

೧೮. ಮೂವರೂ ಒಂದಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಯಶೋಭದ್ರಾದ್ರಾದೇವಿ ಕೆಲ (ಪಕ್ಕ)ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಸೇವೆಯ ನರಸುರ ಸತಿಯರು (ಮನುಷ್ಯರ

ದೇವತೆಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು) ಅಂದು ಆಗ (ಅವರನ್ನು) ಬಳಸಿ ಆ ವಿಭವ ದಿಂದ ಇದ್ದರು.

೧೯. (ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧುದೇವಿಯರು) ಆಕೆಯ (ಸುಭದ್ರೆಯ) ಹಾವಭಾವಗಳ(ನ್ನೂ) ಮಾತಾಡುವಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಶೃಂಗಾರವ(ನ್ನೂ) ನೋಡಿದರು. “ನಾಡಾಡಿ (ಸಾಮಾನ್ಯ) ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ, ಚಕ್ರವರ್ಮಿಯನ್ನು ಮರುಳು ಮಾಡುವಳು!” ಎಂದು ನೆನೆದರು.

೨೦. ಕಾರಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಮಿನುಮಿನುಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾರಗಿ(ನಕ್ಷತ್ರ) ಗಳಬಂಬಲಂತೆ (ಸಮೂಹದ ಹಾಗೆ) (ಆಕೆಯ) ತೋರ (ದೊಡ್ಡದಾದ) ಮುಡಿಯೊಳ್(ತಲೆಯ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ) ಎಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಬಲೆಯ ಶೃಂಗಾರ ಒಪ್ಪಿರಲು, ನಿಟ್ಟಿಸಿ(ಕುರಿತು ನೋಡಿ)ದರು

೨೧. “ಕಾಳಿಂದಿ(ಯೆಂಬ ಕರಿಯ ನೀರಿನ ನದಿ)ಯ ಎದುರಲ್ಲಿ ಸುರ (ದೇವ) ಗಂಗೆ ಹರಿಯುವುದನ್ನು ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೆ? (ಇಂದು ಅದನ್ನು) ಕಂಡೆವು!” ಎಂದು (ಸುಭದ್ರೆಯ) ನೀಲ(ವಾದ) ಕುಂತಳದ (ತಲೆಗೂದಲಿನ) ಎಳೆಯಮುತ್ತಿನ ಬೈತಲೆಗೆ ಆ ಲಲನೆಯರು ಮೆಚ್ಚಿದರು.

೨೨. ಹರಳಿನ ಓಲೆ, ಮಕರಿಕಾಪತ್ರ (ಎಂಬ ಕಿವಿಯ ಒಡವೆ), ಮೂಗುತಿ, ಸಣ್ಣಗೆರೆಯ ತಿಲಕ(ಇವು) ಚವಚವಿಸೆ (ಫಳಫಳಿಸಲು), ಸುರ ಸತಿ(ದೇವಸ್ತ್ರೀ)ಯರು ನೋಡಿ ಸೋತರು—(ಎಂದ ಮೇಲೆ)ಆ ಮುಖಕ್ಕೆ ನರಸತಿ(ಮನುಷ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ)ಯರು ಸೋಲುವುದು ಅರಿದೆ (ಅಸಾಧ್ಯವೆ?)

೨೩. ವಸ್ತುಕ, ವರ್ಣಕ (ಎಂಬ) ಕೃತಿಯ(ಲ್ಲಿ) ಲಿಪಿ(ಬರೆವಣಿಗೆ)ಯ ಸಾಲು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಸೆ(ಕಂಗಳಿಸು)ವಂತೆ ಪುಸ್ತಿಯ (ಪುಸ್ತಿಯು, ಘನವಾದ) ಚಿಂತಾಕು (ಒಂದು ತೆರದ ಚಿನ್ನದ ಹಾರ), ಮಣಿಯಸರ, ಬಂದಿ (ಇವು) ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಪಡೆದುವು.

೨೪. ಹಸ್ತಕಡಗ, ಗೌಳಸರ (?), ಬಳೆ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ, ಪ್ರಸ್ತುತದ (ಮದುವೆಯ ಕಾಲದ) ಉಂಗುರ, ತಾತಿ—(ಇವು) ಹಸ್ತಿಯ(ಆನೆಯ) ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ನಗುವ (ಸೌಷ್ಠವದಲ್ಲಿ ಮೀರಿಸಿದಂತಹ) ಹಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹಸ್ತಿ (ಗಜ)ಗಮನೆಗೆ ಮೆರೆದುವು.

೨೫. ‘ಪದಕ(ವನ್ನೂ) ಹಾರವ(ನ್ನೂ) ಹೇರಿದುದರಿಂದ ಅಡಕವಾಗಿ

ಬೆಳೆದುವಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನವು' ಎನ್ನುವಂತೆ ಎದೆತುಂಬಿ ಬಳೆದ ಬಲ್ಲೊಲೆಗಳು ಆ ಹಾರವ(ನ್ನೂ) ಪದಕವ(ನ್ನೂ) ಆಂತು (ಧರಿಸಿ) ಮೆರೆದುವು.

೨೬. 'ತೂಕದ ನೊಲೆಗಳನ್ನು ಬಡನಡು ತಾಳದು' ಎಂದು ಆ ಕಾಂತೆ ಚಿನ್ನದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಜೋಕೆಗೈ(ಜೋಡಿಸಿ)ದಳೋ ಎಂಬಂತೆ ನವರತ್ನದ ಚಿಂತಾಕು (ಚಿನ್ನದ ಸರ) ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿತು.

೨೭. ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲು ಶೇಖರವಾಗಿ ಮೂಡಿದುದೋ (ಮೇಲೆದ್ದಿ ತೋರೆ) ಎಂಬಂತೆ—ಬೆರಕೆ (ಬೇರೆಬೇರೆ ತೆರದ) ಪರಲ (ರತ್ನದ ಹರಳುಗಳ) ನೇವಳ (ಸರಸರವಾದ ಚಿನ್ನದ ಒಡ್ಡಾಣ) ತರುಣಿ(ಯಾದ ಆ ಸುಭದ್ರೆ)ಯ ಕಟಿತಟಿ(ನಡುಪ್ರದೇಶ)ದ ಅಗ್ರ (ಮೇಲುಭಾಗ)ದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿತು.

೨೮ ಕರೆಗೊಂಡ (ಅಂಚನ್ನು ಪಡೆದ) ಬಿಳಿಯ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ (ಇದು) ಚಿತ್ರವೆಂಬಂತೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿ(ಕೋರೈಸು)ವ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಿ ನಂತೆ—ನಿರಿ ಹಿಡಿದು ಉಟ್ಟ ದೂವಟ (ದ್ವಿಪಟ್ಟ, ಎರಡು ಮಡಿಕೆಯ ವಸ್ತ್ರ)ದ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊನ್ನಿನ ಗೊಂಡೆಯವು ಮೆರೆಯಿತು.

೨೯. (ಇವು) ರಾಗ (ಪ್ರೀತಿಯ)ರಸದ ಅಭಿಯ (ಸಮುದ್ರದ) ತೆರೆ (ಅಲೆ)ಗಳೋ, (ಅಧವಾ) ಮದುವೆಗೆ ಸೀಗುರಿ(ಚಾಮರ)ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈಕೆ ತೂಗಿ (ಹೀಗೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ) ಮೇಲುಪಂಕ್ತಿ ತೋರುವಳೋ—ಎಂಬಂತೆ ನಿರಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ (ಸವರಿಸಿದ) ಉಡಿಗೆ ಮೋಹವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

೩೦. ಚಂಡ (ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಪರಿಣಾಮವುಂಟುಮಾಡುವ) ಮಾರ (ಮನ್ಮಥ)ನ ವೀರದ ವಿತರಣ (ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ) ಗುಣಗಳ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡ ಕಲಾಪಟ್ಟ (ಬಿರುದಿನ ಗುರುತು) ಎಂಬಂತೆ—ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಂತೆ ಮುಖವುಳ್ಳವಳ ಅಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವೆಂಡೆಯ (ಕಾಲುಕಡಗ), ಪಾದವಟ್ಟಿ(ಪಾದಾಭರಣ)ಗಳು ಒಪ್ಪಿದುವು.

೩೧. ಬೆಳ್ಳ (ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ) ಉಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಲತಗೆಯ (ಅಲಕ್ತಕದ, ಅರಗಿನ ರಸವನ್ನು) ಊಡಿ (ಬಳಿದು), ಪಿಲ್ಲಿಯುಂಗುರವು

ಮಿಂಚಿಕ್ಕಿ(ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ) ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಸೆಯಲು—ಸಲ್ಲಲಿತಾಂಗಿಯ ಕೆಂಪಾದ ಹಜ್ಜೆ ಅನುರಾಗರಸವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವಂತೆ ಮೆರೆದುವು.

೩೦. ಅಪರಂಜಿಯಿಂದದ ಮೈಗೆ (ಮೈಯ ಮೇಲೆ) ಅಂಜನ (ಕಾಡಿಗೆ) ಬಣ್ಣದ ಸಣ್ಣರವಕೆ ಮೆರೆಯಲು, ಮಂಜು (ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಿತವಾದ) ವಸ್ತ್ರದ ಮೇಲುಸೆರಗು ಬೆಡಗಾಗಿ ಇಳಿದು, (ಆ) ಜಾಣೆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದೇನು (ಚೆಲುವಾಗಿ) ಒಪ್ಪಿದಳೋ!

೩೧. ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಒಳವಸ್ತ್ರದ ಒಂದು ಕೆಂಪಿಂದ ತನ್ನ ಶುಭ್ರಾಂಗ ವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ರಮಿಸೆ (ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲು), ಆ ನೀರೆ (ತಾನು) ರಂಗು ಮಾದಳದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟಳು ಎಂಬ ಬೆಡಗಿನಿಂದ ಎಸೆದಳು

೩೨. ಜೂಳೆಯ (ಬೈತಲೆಯಿಂದ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ) ಚಿನ್ನ (ಸಣ್ಣ) ಹೂ, ಕಮಲದ ಹೂವಿನ ಚಳಕಿಗೆ (ಹೂವಿನ ಕೈಬಳೆ), ತಾಳೆಹೂ(ವಿನ) ಬೆಂಬಚ್ಚಿದಂಡೆ (ಬೆನ್ನಿನ ಪಚ್ಚಿದಂಡೆ), ತೋಳುವಂಕೆ, ಕರ್ಣಕೆ (ಕಿವಿಗೆ) ಸರಪಣಿ ನೊದಲಾಗಿ ಆಭರಣ(ಗಳು) ಆ ಬಾಲೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದುವು.

೩೩. ಗಂಡನ ಬಾಸಿಂಗದೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ತನ್ನ ತೊಂಡಿಲು(ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಮುತ್ತಿನ ಕುಚ್ಚು) ಮೆರೆಯುವುದು; ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ಮಂಡಿ ವುದು (ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸುವುದು) ಒಂದು ಅಲ್ಲದೆ (ಹೊರತು), ಉಳಿದ (ಮಿಕ್ಕ) ಆಭರಣವೆಲ್ಲವು ಆ ಅಂಗನೆ(ಹೆಣ್ಣೆ)ಗೆ ಮಂಡಳಿಸಿ (ಹೊರೆಹೊರೆಯಾಗಿ) ಇದ್ದುವು.

೩೪. ವೈವಾಹ(ವಿವಾಹ ಕಾಲ)ದ ಉಚಿತವಲ್ಲದೆ (ಅವಳಿಗೆ)ತೊಡವು (ಆಭರಣಗಳು) ಏಕೆ? ಅವಳು ಸ್ವಭಾವ (ಸಹಜವಾಗಿ, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ) ಶೃಂಗಾರವಾದ ಅಂಗ(ದೇಹ)ವುಳ್ಳವಳು (ಅದ್ದರಿಂದ,) ಹೂವಿನಿಂದ ನಾರು ಒಪ್ಪುವ ಹಾಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಸೋಂಕಿ (ಆ) ತೊಡಿಗೆಗಳು ಪಾವನ (ಸವಿತ)ವಾದುವು.

೩೫. ಆಭರಣಗಳು ಆಕೆಯ ಅಂಗ(ದೇಹ)ವನ್ನು ಸೋಂಕಿ ಕಲಾ (ಕಾಂತಿಯಿಂದ)ಭರಿತಗಳು (ತುಂಬಿದಂಥವು) ಆದುವು ಇನ್ನು ಆ ಭಾವೆ (ಬೆಳೆದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವಳು) ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಂಕಿ,(ತಾನು) ಮಹಾಭೂಷಣವನ್ನು ಪಡೆದವಳಾಗಿರುವಳು.

೩೮. ಸೆಖೆಯರು ಕೊಡುವ (ವೀಳೆಯದ) ಎಲೆಯ ಘಳಿಗೆಯ (ಮಡಿಸಿದ ತುತ್ತನ್ನು) ಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಸಮುಖದಲ್ಲಿ (ಎದುರು) ಇದ್ದ ಅಮರಕಾಂತಿ (ದೇವಸ್ತ್ರೀ)ಯರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. (ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ—) ಗಂಭೀರ(ವಾಗಿ) ಸುಖಿಯ(ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಭರತರಾಜೇಂದ್ರನ) ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಲ್ಲವೆ!

೩೯. “ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸು(ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳು)ವವಳು ನೀನೇ (ಅಲ್ಲವೆ!)” ಎಂದು ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ಕೇಳಿದರು. “ನನಗೆ ಅದು ಏನು ದೊಡ್ಡದೆ?” ಎಂದು ನಗುವಂತೆ ಆಕೆ ಮೋನ (ಮೌನ) ದಿಂದ (ಮಾತನಾಡದೆ) ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು

೪೦. “ಚಕ್ರಧರ(ನಾದ ಭರತ)ನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು (ಯಾವುದು?) ಹೇಳು. ಈ ತಿಲಕವೆ? ಈ ತುರುಬೆ (ತಲೆಕೂದಲಿನ ಮುಡಿಯೆ?) ಮತ್ತು, ಈ ಹೂವೆ? ಮಾತಾಡು, ಹೆಣ್ಣೆ” ಎನ್ನುವರು. ಆಕೆ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಸೋತಂತೆ ತಲೆ ಕುಸಿದು (ತಗ್ಗಿಸಿ) ಇರುವಳು.

೪೧ ಕೈಯಿಂದ (ಅವಳ) ಮುಖವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ, ನಗುತ್ತ ನೋಡುವರು. ‘ಆಯ್ಯಯ್ಯೋ, ನಿನ್ನ ಜಾಣತನವೆ! ಮೈಯುಳ್ಳ (ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ) ಮದನ(ನಾದ ಭರತನು) ನಿನಗೆ ಮೆಚ್ಚುವನೆ? ನಮ್ಮೊಡನೆ ಒಯ್ಯನೆ (ಮೆಲ್ಲನೆ) ನುಡಿ.’ ಎಂದು ಒಸೆದು (ಪೀತಿಯಿಂದ) ಎಂಬರು.

೪೨. ಕಡೆಗೆ, ಅಡ್ಡ ಮುಖವಿಕ್ಕಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವಳು. (ಅದನ್ನು)ನೋಡಿ, “(ಈ) ನುಡಿಗಿಟ್ಟು (ಮೂಗಿಯಾದ) ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಕಡುಸೋತು ದಾಯಿತಲ್ಲ!” ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಚುನ್ನವ (ಚೇಷ್ಟೆಮಾತನ್ನು) ನುಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೂ (ಅವಳು) ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

೪೩. “ಸರಸಗುಣಗಳಿಲ್ಲದ ಇವಳ ರೂಪವೇನು? ಕಾಸರಕನ (ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಮಿರುಗು; ತಿಂದರೆ, ತುಂಬ ವಾಂತಿ) ಹೆಣ್ಣಿನ ಹಾಗೆ!” ಎಂದು (ಅವಳು) ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆರಳಿಸಿ ನುಡಿಯುವರು. ಆಕೆ, ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಗುತ್ತಿರುವಳು.

೪೪. “ಆಕೆ ಇಂದು ನುಡಿಯಳು. ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ನೀವು ಬಂದು,

ಒಮ್ಮೆ ಮಾತಾಡಿ ನೋಡಿ. ಒಂದೊಂದೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ (ನಿಮ್ಮನ್ನು) ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುವಳು. ಇಂದಿಗೆ (ಇಷ್ಟು) ಸಾಕು.” ಎಂದಳು, ಮಧುವಾಣಿ

೪೫. “ನಿಮ್ಮ ಪಾಡೇನು ? ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಳು ! ನಮ್ಮ ದೇವಿಯ ಮುಂದೆ, ಪರರಿಗೆ ಜಾಣ್ಮೆಯೇ ! (ಸ್ವಲ್ಪ) ಕಾಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೈರಿಸಿ.” ಎಂದಳು, ಅವಳು (ಅ. ಮಧುವಾಣಿ)

೪೬. (ಆಗ ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧುದೇವಿಯರು) “ಅಲ್ಲವೆ, ಹೇಳು. ಈಕೆಗೆ ಉರೆ (ತುಂಬಾ) ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲದೆ ನುಡಿಯದ ಭಲ ವೇನೋ ? ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.” ಎಂದರು. (ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ನಲ್ಲ (ಒಳ್ಳೆಯ) ಹೆಣ್ಣು ನಾಚಿ(ಕೆಯಿಂದ) ಬೆದರಿದಳು.

೪೭. “(ಅವಳನ್ನು) ಏಕೆ ಕಾಡುವಿರಿ ? ನಿಮ್ಮಣ್ಣನಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಸೈ ನುಡಿದು ಗೆಲ್ಲುವವಳೆ ? ಸಾಕು, ಸೈರಿಸಿರಿ.” ಎಂದು (ಸುಭದ್ರೆಯ) ತಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಇಚ್ಛಾಕಾರಗೈದಳು (ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದಳು.)

೪೮. “ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ಅಗ್ಗಳ(ಶ್ರೇಷ್ಠ)ನು. ನೀವು ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನುಂಟು, ಅಕ್ಕಂದಿರಿದಾ ? ನಿಮ್ಮವರು ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರಿ, ಅಷ್ಟೆ !” ಎಂದು, ಹಮ್ಮು ಅಳಿದು (ಅಹಂಕಾರ ವಿಲ್ಲದೆ, ವಿನಯದಿಂದ) ಆ ಜನನಿ (ತಾಯಿ) ಒರೆ(ಹೇಳಿ)ದಳು

೪೯. (ಅದಕ್ಕೆ) ಅವರು “ಸುರಸತಿಯರಿಗಿಂತ ಅಧಿಕಳಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಹೆತ್ತಿರುವೆ. ಭೂವರಕುಲಕ್ಕೆ ಉತ್ತಂಸ(ತಲೆಯೊಡವೆಯಂಥವ)ನಾದವನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ಪರಿಣಯನ (ಮದುವೆ)ಮಾಡುವ ಸಿರಿ (ಭಾಗ್ಯವನ್ನು) ಪೆತ್ತೆ (ಪಡೆದಿರುವೆ.) ನೀನೇ ಭಾಸುರ(ಬೆಳಗುವ) ಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವಳು.” ಎಂದರು, ಅವರು.

೫೦. “ಇವಳ ವಿವಾಹ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಾವು ಇಂದು ತವರುಮನೆಯನ್ನು ಕಂಡೆವಾಗಿ, ಇವಳಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ಯಾರು ಹಿತವೆಯರು ?” ಎಂದು ಅವರು ಮತ್ತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡಿದರು.

೫೧. ಇಂತು ವಿನಯ(ದಿಂದ ಕೂಡಿದ) ವಾಕ್ಯವನ್ನು ನುಡಿದು, ಮತ್ತೆ

(ತಮ್ಮ) ಅಣ್ಣನ ವನಿತೆಗೆ ಅಭರಣ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುರಾಗದಿಂದ ಇತ್ತು, “ಪೋವೆವು (ಹೋಗುತ್ತೇವೆ)” ಎಂದು, ಅಂದು (ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ) ಒಡನೆ ಒಂದು ಬಿನದ(ವಿನೋದ)ವನ್ನು ತೊಡಗಿದರು.

೫೨. “ಅತ್ತಿಗೆ, ನೋಡೋಣ: ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸು.” ಎನ್ನುತ್ತ ಒತ್ತಿ (ಹತ್ತಿರ ಬಂದು) ಬೆರಳಿಂದ (ಅವನ್ನು) ತೆಗೆದು, “ಗುರು ತನ್ನ ಕೊಟ್ಟಳು, ಎಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಪುರುಷನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ, ಒಡನೆ ಎದ್ದರು.

೫೩. ಏಳೇಳಲು, (ಸುಭದ್ರಾದೇವಿ) ಕುಳಿತು, ಏಳದೆಯೆ, ಕೈಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೈ ಹಿಡಿದಳು; ಚಾಳಸಿ (ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು) ಹೋಗುವೆ ಎಂದು (ಅವರು) ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಲಿದರು. ಬಾಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ತೆಗೆ (ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಎಳೆ)ದಳು.

೫೪ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಿಕ್ಕ (ಮೀರಿಸಿದ) ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ (ಆ) ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಆ ಕ್ಷಣವೆ “ನಮ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ!” ಎಂದರು. (ಸುತ್ತಿನ) ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ನಕ್ಕು, ಅರ್ತಿ (ಪ್ರೀತಿ)ಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

೫೫ “‘ಸಂಧಾನಕ್ಕೆಂದು ಎಯ್ವಿ (ಬಂದು), ಸೂರೆಮಾಡಿದರು’ ಎಂಬ ಅಂದವನ್ನು ತೋರುವಿರಾ!” ಎಂದು ನಗುತ್ತ, ತಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ದನಿದೋರುತ್ತಾ, ಉಂಗುರಗಳನ್ನು (ಅವರ ಕೈಯಿಂದ) ಸಿಂಧೂರದಂತೆ (ಸಿಂಧೂರ ಎಂದರೆ ಅನೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ) ಆಯ್ದು ಕೊಂಡಳು.

೫೬ (ಹೀಗೆ) ನುಡಿ ಹೊಮ್ಮಲು, ಆಕೆಯ ಧ್ವನಿ ಸ್ವರ್ಗವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸಿದಂತೆ ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಯಿತು (ಅವಳ) ನುಡಿಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು (ತಾವು) ತೊಡಗಿದ ಕಾರ್ಯ ಸಂಗಡಿಸಿತು (ನೆರವೇರಿತು) ಎಂದು ಅವರು ನಲಿದರು.

೫೭ “ಎಂತೆಂತುಟು? (ಹೇಗೆ? ಹೇಗೆ?) ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು.” ಎಂದರೆ; ಆಕೆ ಮುನ್ನ (ಮೊದಲು ತಾನು) ಎಂತು (ಹೇಗೆ) ಇದ್ದಳೋ ಹಾಗೆ ಮೌನವಾಗಿ ತಾನು ತೆಪ್ಪಗೆ ಇದ್ದಳು. ಆ ಗಂಭೀರಕ್ಕೆ (ಮೆಚ್ಚಿ

ಕೊಂಡು) ಆ ದೇವಕಾಂತೆಯರು (ಅವಳನ್ನು) ಅರ್ತಿ (ಪ್ರೀತಿ) ಮಾಡಿದರು.

೫೮. “ಪ್ರವರ (ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ನಿನ್ನ) ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ತವರುಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ತೋರುವೆಯಂತೆ. ಸೈರಿಸು. ಇನ್ನು, ನಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ನೀನು ಬಂದಾಗ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಅವರು, ಉರೆ (ಬಹಳವಾಗಿ) ಪಚಾರಿಸುತ್ತ (ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ) ಎದ್ದರು.

೫೯. (ಆಗ) ಯಶೋಭದ್ರಾದೇವಿ ಬಳಿಸಂದು (ಹತ್ತಿರ ಬಂದು), ನಗುತ್ತ ಅವರಿಗೆ ಮಂಗಳವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇತ್ತಳು. ಅವರು ಆಕೆಗೆ ನಲಿದು ಉಚಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. (ಹೀಗೆ) ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಉತ್ಸಾಹ ಬಳಿಯಲು, ಬೀಳ್ಕೊಂಡರು (ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು.)

ವಿನಾಹ ಮಂಗಲ

೧. ಜಾಗದ (ಪಚ್ಚೆಯ ಕಲ್ಲಿನ) ಪಡಲಿಗೆ(ಪಟಲಕ, ಮೇಲುಭಾಗ ವಣಿಯೂ ತುಂಗ (ಎತ್ತರವಾದ) ಭೃಂಗಾರ(ಕಲಶ)ವೂ ಹರಿನೀಲ (ಇಂದ್ರನೀಲ)ದ ಕಂಭವನ್ನು ನೆಮ್ಮಿರಲು, ಸುರುಚಿರವಾದ ಚಿತ್ರವು ಭಾಸ್ವತ್ (ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ) ಭಿತ್ತಿ(ಗೋಡೆ)ಯನ್ನು ಸುತ್ತಿರಲು, ಹರಿತ್(ಹಸುರು)ರತ್ನದ ಮಧ್ಯೆ ಆಜಿರ(ರಂಗ)ವನ್ನು ಮುಕ್ತಾವಲಿಯ (ಮುತ್ತುಗಳ) ರಂಗವಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು, ಕರ್ಕೇತನ (ವೆಂಬ ರತ್ನದಿಂದಾದ) ದ್ವಾರದ ಶಾಖಾಂತರಮಂ (ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳನ್ನು) ರತ್ನದ ಸ್ಪರತ್ (ಹೊಳೆಯುವ) ತೋರಣವು ಎಳಸೆ(ಬೆಳಗಲು), ಉದ್ವಾಹ (ಮದುವೆಯ) ಗೇಹಂ(ಮನೆಯು) ಬೆಡಗಾಯಿತು.

ಅದರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ—

೨. ಮರಕತ (ಪಚ್ಚೆಯ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಾದ) ಮಂಗಲವೇದಿಕೆ (ಜಗುಲಿ) ಧರಾ(ಭೂಮಿ)ಯೆಂಬ ಅಂಗನೆ(ಸ್ತ್ರೀ)ಯ ಕೇಶಬಂಧದ ಹಾಗಿರಲು, ಮುಕ್ತಾ (ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ) ವಿರಚಿತ(ವಾದ) ರಂಗವಲ್ಲಿಯು ತೊಳಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ತಲೆಯ ತೊಡಿಗೆಯ ಹಾಗೆ ಮನೋಹರವಾಯಿತು.

೩. ಪಸುರು (ಹಸುರು) ಪರಲ (ಕಲ್ಲಿನ) ಜಗುಲಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಂಬೊನ್ನು

(ಕೆಂಪು ಚಿನ್ನದ) ಪಟ್ಟದ ಮಣಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. (ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ), ಹಸು ರೆಲೆಯಿಂದ ಮುಸುಕಿದ ತಾವರೆಯ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹೋಗಿ, ಮರಲ್ಪು ಅರಲ್ಪ (ಚಿನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದ) ಪೊನ್ (ಹೊಂಬಣ್ಣದ) ತಾವರೆಯ ಹಾಗೆ.

೪. ಎಳೆ ಅಡಕೆಯ ಗೊನೆಯಿಂದ, ಮಾತುಳಂಗ(ಮಾದಳದ ಫಲ) ದಿಂದ, ನಾರಿಕೇಳ (ತೆಂಗಿನ) ಫಲದಿಂದ, ದ್ರಾಕ್ಷಾಫಲದಿಂದ, ಕಾಂಚನ (ಹೊಂಬಣ್ಣದ) ಕದಳೀ (ಬಾಳೆಯ) ಫಲದಿಂದ—ವೇದಿಕೆ(ಜಗುಲಿ)ಯ ಅಂತರ್ಭಾಗಂ (ಒಳಪ್ರದೇಶವು) ಒಪ್ಪಿತ್ತು.

೫. ಬಿಸ(ತಾವರೆದಂಟಿನ) ಸೂತ್ರ(ನೂಲನ್ನು) ತ್ರಿತಯಂ (ಮೂರು ಸಲ ಸುತ್ತಿದ್ದು), ಯವ (ಜವೆಯ) ಅಂಕುರ (ಮೊಳಕೆಗಳಿಂದ) ಕೃತ (ಮಾಡಿದ) ಗ್ರೈವೇಯಕಂ (ಹಾರ), ಪಲ್ಲವ (ಚಿಗುರಿನಿಂದ) ಉಲ್ಲ ಸಿತ (ಬೆಳಗುವ) ಸುದರ್ಶನೀಯವಾದ (ಚಿನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ) ಆದರ್ಶ (ಕನ್ನಡಿ), ಅಮಲವೂ ಸುಂದರವೂ ಆದ ಸುಕ್ (ಹೂವು), ಪಂಚರತ್ನ(ಗಳನ್ನೂ) ಸಮಸ್ತ ಓಷಧಿ(ಗಳನ್ನೂ) ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳದ್ದು, ಅಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಯುತಂ (ಕೂಡಿದ್ದು), ದೂರ್ವ (ಎಳೆಯ ಗರುಕೆಯಿಂದ) ಅಂಚಿತಂ (ಕೂಡಿದ್ದು), ಸರ್ವಧಾನ್ಯ(ಗಳ ಮೇಲೆ) ಸಮುತ್ತಂಭಿತ (ಚಿನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು ಆಗ) ಪೂರ್ಣಕುಂಭವು ಆ ವೇದಿಕಾ (ಜಗುಲಿಯ) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸೆದತ್ತು (ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.)

೬. ಅನುರೂಪ(ವಾದ) ಸ್ಫಟಿಕದ ಅಬ್ಜ(ತಾವರೆಯಾಕಾರದ ಪಾತ್ರ) ದಲ್ಲಿ ದಧಿ (ಮೊಸರು), ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಕ್ರೌಂಚ (ಪಕ್ಷಿಯ ಆಕಾರದ ಪಾತ್ರ)ದಲ್ಲಿ ಗೋರೋಚನ, ಘನವಾದ ಹಾರೀತಕ (ಹಸಿರು ಕಲ್ಲಿನ) ಹಂಸಿ (ಹೆಣ್ಣು ಹಂಸದ ಆಕಾರದ ಪಾತ್ರೆ)ಯಲ್ಲಿ ಹರಿತ (ಹಸು ರಾದ) ದೂರ್ವ (ಎಳೆಯ ಗರುಕೆ), ರಾಜತ (ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದಾದ) ದ್ರೋಣಿ(ದೊನ್ನೆ)ಯಲ್ಲಿ ಘನಸಾರ (ಕರ್ಪೂರ), ಹರಿನೀಲ (ಇಂದ್ರ ನೀಲದ) ಶುಕ್ತಿಕೆ (ಮುತ್ತಿನ ಚಿವ್ವು)ಗಳಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿ, ಮಾಣಿಕ್ಯ (ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲಿನ) ಭಾಜನ(ಪಾತ್ರೆ)ಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮದ ಪಂಕ(ಕೆಸರು), (ಇವು) ಮಾಂಗಲ್ಯಸಾಕಲ್ಯಮಂ (ಸಕಲವಾದ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು) ಏನು ಮೆರೆದುವೋ!

೭. ಶಂಕುಶಲಾಕೆಯೂ ಗಳಿಗೆಬಟ್ಟಲೂ ಒಪ್ಪಿರಲಾಗಿ; ವೇದನಾದ ದೊಡನೆ ಸಂಕರವಾಗಿ (ಬೆರೆತು) ಪಾಠಕರ ಪಟು (ಸಮರ್ಥವಾದ) ಸ್ವನ (ಧ್ವನಿಗಳೂ) ಮಂಗಳ ಗೀತ ತೂರ್ಯ (ವಾದ್ಯಗಳ) ಘೋಷವೂ ಕಡಲ ಊರ್ಮಿ(ಅಲೆ)ಯಂತೆ ಉಲಿಯೆ (ಧ್ವನಿಮಾಡಲು); ನಾರಿಯರು ನರ್ತಿ ಸಲು; “ಲಗ್ನಂ ಸಾರ್ಕೆ (ಹತ್ತಿರ) ಆಯಿತು. ವಧೂವರರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.” ಎಂದು ಪುರೋಹಿತರು ಹಿತದಿಂದ ಉಸಿರಿದರು.

೮. (ತನ್ನ) ಕುಡು (ಬಾಗಿದ) ಪುರ್ವಿಂ (ಹುಬ್ಬಿನಿಂದ) ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ, ಪರಪುವ (ಕೆದರುವ) ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಮನೋಜನ(ಮನ್ಮಥನ ಹೂವಿನ) ಅಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಸಾಲಿಡುವ ಉದ್ಯತ್ (ಮೇಲೆದ್ದ) ಮೇಖಲಾ (ಡಾಬಿನ) ಕೂಜಿತ (ಮಂಜುಳವಾದ ರವ)ದಿಂದ ಆತನು (ಮನ್ಮಥನ) ಕೋದಂಡದ ಟೆಂಕಾರವನ್ನೂ, ಕನ್ನಡಿಸುವ (ತೆರದಿಂದ); ಅಂಘ್ರಿ (ಹೆಣ್ಣೆಗಳ) ನ್ಯಾಸದಿಂ (ಇಡುವಿಕೆಯಿಂದ) ತಾವರೆಯನ್ನು ಕೆದರುವ (ತೆರ ದಿಂದ); ಮಂದಸ್ಥಿತ (ಮೆಲುನಗೆಯನ್ನು) ದ್ಯೋತ(ಬೆಳಗುವ ನೆಪ)ದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಇಂಗಡಲಂ (ಹಾಲಿನ ಕಡಲನ್ನು) ಉತ್ಪಾದಿಸು(ಉಂಟು ಮಾಡುವ) (ತೆರದಿಂದ) ದೇವಿ(ಮದುವಣಿಗಿತಿ) ಆನಂದದಿಂದ ಬಂದಳು.

೯. ಉರದೊಳ್ (ಎದೆಯಲ್ಲಿ) ಹಾರದ ಅಂಶು (ಕಿರಣ), ಗಂಡಸ್ಥಳಿ (ಹಣೆಗೆನ್ನೆ)ಯಲ್ಲಿ ಅವಲವಾದ ಕರ್ಣಾವತಂಸ (ಕಿವಿಯೊಡವೆಯ) ಅಂಶು, ಮತ್ತಂ (ಅಲ್ಲದೆ) ಶಿರದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾವಳಿ (ರತ್ನಗಳ ಸಾಲಿನ) ಶೇಖರ (ಕಿರೀಟದ) ಶಿಖರ (ತುದಿಯ) ಸಮುಕ್ತಾ (ಮುತ್ತಿನ) ಅಂಶು ಗಳು, (ಇವು) ನೃತ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾಧರ ದಿವಿಜ (ದೇವತೆಯರುಗಳ) ಕುಮಾರರುಗಳನ್ನು (ತನ್ನ) ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಮಾಂಕ ರಿಸು(ಧಿಕ್ಕರಿಸು)ತ್ತ, ನಿರುಪಮವಾದ ಶೃಂಗಾರದ ಸಾರವನ್ನು ಆಸಾದಿತ (ಹೊಂದಿದಂಥ) ಕುಮಾರನು ಬಂದನು.

೧೦. ಹಾಸಿದ ದಣಿಂಬ(ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರ)ದ, (ಕಾಲಿನ) ಉಗುರುಗಳ, ಕೆಂಪಾದ ಅಡಿ(ಪಾದ)ಗಳ, ಚರಣ (ಕಾಲಿನ) ಭೂಷಣ(ಒಡವೆ)ಗಳ ರುಚಿಗಳ್ (ಕಾಂತಿಗಳು) ಬಾಸಣಿಸೆ (ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಚ್ಚಲು) ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಹಾಸಿದ ಹಾಗೆ ಇರಲು, ವಧೂವರರು ನಡೆದುಬಂದರು.

೧೧ ಕೆವಿ(ಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಉಂಟಾದ)ಬೇಟೆ(ವಿರಹ)ವನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಾ (ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಲು;) ನವ(ಹೊಸ)ವರನನ್ನು ನೋಡುವ, ಅವ್ವುವ ಉತ್ಕಳಿತೆ (ಕಾತರ, ಉತ್ಕಂಠಿಕೆ)ಯಿಂದ (ಆ) ಯುವತಿಯ ಕಣ್ಣು ಮನಸ್ಸೂ ಜವನಿಕೆ(ತೆರೆ)ಯನ್ನು ಕನ್ನವಿಕ್ಕಲು ಏನು ಅಟಮಟಿಸಿ (ಒಂದನ್ನೊಂದು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೀರಿಸಿ)ದುವೋ?

೧೨ ಜವನಿಕೆ(ತೆರೆ) ಓಸರಿಸುವುದುಂ (ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲಾಗಿ), ಆ ಯುವತಿ ನವ ವರನನ್ನು (ತನ್ನ) ಕಣ್ಣು ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಮುಸುಕಿದಳು. ಮಾಧವನ ಈಕ್ಷಣ (ಕಣ್ಣುಗಳ) ಕಾಂತಿ ಅವಳ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು ಪದೆದು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಅಪ್ಪಿತು.

೧೩. ನಾರಿಯರು ಆದರದಿಂದ ಸೇನೆ(ಅಕ್ಷತೆ)ಗಳನ್ನು ಇಕ್ಕೆ (ತಳಿಯಲಾಗಿ); (ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ) ಇರದೆ, ಎಯ್ದೆ (ಬಹಳವಾಗಿ) ಹಾಡಲು; ಕುಲಪ್ರಧಾನೆಯರು ಶೃಂಗಾರದ ಪಯೋಧಿ (ಸಮುದ್ರವು) ಘೋರ್ಣಿಸು (ಮೋರೆಯು)ವ ಹಾಗೆ ಕುಣಿದಾಡಲು; ಉದಾತ್ತಮನಂ (ದೊಡ್ಡ ಎತ್ತರದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ) ವಸುಧಾಧಿನಾಯಕ(ರಾಜ)ನು ಚಾರು (ಮನೋಹರವಾದ) ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಕುಂಭ (ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ) ಭೃತ (ತುಂಬಿದ) ಮಂಗಲವಾರಿಯಂ(ಮಂಗಳದ ಜಲವನ್ನು)ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ವಧಾವರರಿಗೆ ಕೈಗೆ(ಧಾರೆಯು) ನೀರನ್ನು ಎರೆದನು.

೧೪. (ಆಗ) ದುಂದುಭಿಗಳ ಧ್ವನಿ ದೆಸೆ(ದಿಕ್ಕು)ಗಳನ್ನು ಮುಸುಕಿತು; ಮಾಂಗಲ್ಯ (ಮಂಗಲಸೂಚಕವಾದ) ಗೀತ (ಹಾಡುಗಳ) ರುತಿ(ಧ್ವನಿ) ಆಗಸ(ಆಕಾಶ)ವನ್ನು ತುಂಬಿದುದು; ಶಂಖದ ಧ್ವನಿ ರೋದಸೀ (ಆಕಾಶ)ಮಂಡಲವನ್ನು ತಳ್ಳಿಯ್ದು (ಮುಟ್ಟಿತಾಗಿ) ಪೂರಿಸಿದುದು (ತುಂಬಿತು.)

೧೫. ಪ್ರಿಯತರವಾದ ಲವಂಗ ಮತ್ತು ಲವಲೀ (ಎಂಬ ಬಳ್ಳಿಗಳು) ಎರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಶಾಖಾ (ಕೊಂಬೆಗೆ) ಯೋಗಂ (ತಬ್ಬಿಹಬ್ಬಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು) ನಯದಿಂ(ಯುಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಸಮನಿಪ (ಉಂಟಾಗುವ) ಓಲ್(ಹಾಗೆ) ಆ ಪ್ರಿಯನಿಗೂ ಆ ಪ್ರಿಯೆಗೂ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಆಯಿತು.

೧೬. ಈ ಪದ್ಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಪುಟ ೨೧ರಲ್ಲಿ (ಅನುವಾದ-ಪುಟ ೭೮) ಬಂದಿದೆ.

೧೭. (ಹೂವು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಾಳಿ) ಬಂದ ವಸಂತದಲ್ಲಿ ಅನಂಗ (ಮನ್ಮಥ)ನು (ತನ್ನ) ಅಂಗನೆ(ಪತಿ)ಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ಎತ್ತಂದು (ಬಂದು) ಕೆಂಪಾದ ತಳಿರ(ಚಿಗುರ)ನ್ನು ಏರಿದ (ಪಡೆದ) ಮಾವನ್ನು ಬಲವಂದು (ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ) ಮನ್ನಿಸು(ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡು)ವ ಅಂದದೆ(ರಿತಿಯಲ್ಲಿ) ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಲಗೊಂಡರು.(ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರು.)

೧೮. ಕಡು (ಅಧಿಕವಾಗಿ) ಮೇಳ (ಸ್ನೇಹ) ಉಳ್ಳವರು “ಕಾಲು ಹಿಡಿ! ಹಿಡಿ!” ಎನ್ನಲು; ಕುವರ(ಕುಮಾರ)ನು ಓಪಳ(ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯ) ಎಸೆವ (ಹೊಳೆಯುವ) ಉಂಗುಷ್ಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ನಸುನಗುತ್ತಾ ಆಕೆಯನ್ನು ಕಡುರಾಗದಿಂದ ಸಪ್ತ ಪದಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು

೧೯. “ನೀನು ನಿಟ್ಟಿಯೆ (ದೀರ್ಘಕಾಲ ಸುಮಂಗಲಿ) ಆಗು, ಪತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟ (ಗಾಢವಾದ) ಅನುವಶಿ (ಅನುವರ್ತಿಸುವ ಗುಣ ಉಳ್ಳವಳು) ಆಗು, ಶೀಲವತಿಯಾಗು, ಚಿರಂ (ಸದಾಕಾಲವೂ) ನಿಟ್ಟಿಯು (ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು ಉಳ್ಳವಳು) ಆಗು!” ಎಂದು ಆಗಣ್ಯ (ಆಸಂಖ್ಯರಾದ) ಪುಣ್ಯಾಂಗನೆಯರು ಸೇಸೆ(ಅಕ್ಷತೆ)ಯನ್ನು ಇಟ್ಟರ್ (ತಳಿದರು.)

೨೦. ಅಣಚಿತನ (ಅಡಕದಿಂದಿರುವಿಕೆ, ವಿನಯ)ವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳು. ನಿನ್ನ ಓಲೆಭಾಗ್ಯದ ಭದ್ರ(ಮಂಗಳ)ಲಕ್ಷಣದ ಪದ(ಸ್ಥಾನ)ದಲ್ಲಿ ಸಂದು (ಸೇರಿ), ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಜನಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿ (ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ), ಪೃಥ್ವೀರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆಯ್(ಆಳು)” ಎಂದು ತತ್(ಆ) ನೃಪ(ರಾಜ)ನ ಪುತ್ರಗೆ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಸೆದು (ಪೀತಿಯಿಂದ) ಎಯ್ತಿ (ಸುಮಂಗಲಿ)ಯರು ಎಲ್ಲರೂ ನೆರೆದು (ಸೇರಿ) ಅಂದು ಸೇಸಿಕ್ಕಿ(ಅಕ್ಷತೆ ಹಾಕಿ)ದರು.

೨೧. ಕೊಂಕಿ (ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಬಳುಕಿ) ಕವತ್ತು(ಕವಲು ಬಿಟ್ಟು)ತನ್ನನ್ನೆ ಪಳಂಚು(ತಾಗು)ವ ಕೇಕರ (ಕಡೆಗಣ್‌ನೋಟದ) ಪಾತ (ಬೀಳುವಿಕೆ), ಎಳ್ಳ(ಎದ್ದ) ರೋಮಾಂಕುರ (ನಿಲುಗೂದಲು), ಉಣ್ಣಿ (ಉಂಟಾಗಿ) ಹೊಮ್ಮುವ ಭಯ, ನಮಿತ (ತಗ್ಗಿಸಿದ) ಆನನಪದ್ಮರಾಗ (ಕಮಲದ ಕಾಂತಿಯಿರುವ ಮುಖ)ದಿಂದ ಕರೆಗಣ್ಣಿ (ಮಿತಿಮೀರಿ) ಸೂಸುವ (ಬಸಿ

ಯುವ) ಬೆವರು, ತಲೆದೋರುವ (ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ) ಲಜ್ಜೆ—(ಇವು ನಾಡೆ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ) ಚೆಲುವನ್ನು ಕೊಡಲು, ನೃಪರೂಪ(ದಲ್ಲಿರುವ) ಮನ್ಮಥ(ನಾದ ಆ ವರ)ನು (ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ) ನೋಡುತ್ತ (ತನ್ನ) ಅಂಗನೆ (ಸತಿ)ಯನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸಿ(ನೋಡಿ)ದನು.

೨೧. ನಸೆ(ಮನಸ್ಸಿನ ನವೆ)ಯ ಅಳಿಸಿಂ (ಆಸೆಯಿಂದ) ಪ್ರಿಯನ ಆನನ (ಮುಖ)ವನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸಲು ಉಜ್ಜುಗೆ(ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವಳು, ತೊಡಗಿದವಳು) ಆಗಿ; ತಾನೇ ಲಜ್ಜಿಸಿ, ತಲೆಬಾಗಿ; (ಅದೇ ಪ್ರಿಯನ ಆನನವನ್ನು) ಮಣಿ (ರತ್ನದ) ಕುಣ್ಣಿಮ(ನೆಲ)ದಲ್ಲಿ ನೆರೆ (ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ) ನೋಡಿ; ಮತ್ತೆ (ಅದನ್ನೇ ತನ್ನ) ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟು, ತತ್ (ಆ) ನವ(ಹೊಸದಾದ) ಸುಖದ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆರೆ (ಅರ್ಥ) ಮುಚ್ಚಿ, ಅಂದು (ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ) ಶಶಿಪು ಭೆ ಪಸರಿಪ (ಹರಡುವ) ಹೋಮಧೂಮ ಹತ್ತಿಗೆ (ಹೋಮದ ಹೊಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿತೆಂದು) ದೂರನ್ (ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು) ಎರಿಸುವಳು.

೨೨. “(ಎಲ ಎಲಾ!) ಇಂದ್ರ ರತಿಯೊಡನೆ ಎಂತು(ಹೇಗೆ) ನೆರೆದಂ (ಸೇರಿದ?) ಶಚಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮರನು ನಾಡೆ (ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ) ಎಂತು(ಹೇಗೆ) ಸಂಗತಿವಡೆದಂ (ಸೇರಿದ?) ದಲ್ (ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯ!)” ಎಂದು ಅವಳ ರೂಪವನ್ನೂ ಆತನ ಲೀಲೆಯನ್ನೂ, ಮತ್ತೆ ಅವಳ ಲೀಲೆಯನ್ನೂ ಆತನ ರೂಪವನ್ನೂ ಜನಪ್ರತತಿ (ಗುಂಪು) ಮನಕ್ಕೆ ಅತಿಶಯಮಾಗೆ(ಆಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗಲು) ವಿವಾಹಗೃಹದ ಅಂತರಾಳ(ಒಳಭಾಗ)ದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮರಲ್ಪು(ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ) ನೋಡಿತು.

ಆಗ ಆ ವಿವಾಹಮಂಗಲ ಮಹೋತ್ಸವದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ—

೨೩. ತತ್(ಆ) ನರಪ (ದೊರೆಯ) ಅಂಗನಾಜನಂ (ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು) ಹಿತ (ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ) ನುತ (ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ) ಮಂತ್ರಿ, ಮಂಡಳಕ, ಮಿತ್ರ, ಪುರೋಹಿತ, ದಂಡನಾಯಕ, (ಇವರುಗಳಿಂದ) ಅಸ್ವಿತ (ಕೂಡಿದ) ನಗರದ ಪ್ರಧಾನ(ಮುಖ್ಯರಾದ) ವನಿತಾನಿಕರಕ್ಕೆ (ಸ್ತ್ರೀಯರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ) ಸುವರ್ಣ (ಚಿನ್ನದ) ಭಾಜನ (ಪಾತ್ರೆಗಳ)ಪ್ರತತಿ (ಸಾಲು)ಗಳಲ್ಲಿ ಕನತ್ (ಹೊಳೆಯುವ) ಮಣಿಯ (ರತ್ನದ), ಮೊಂಗಳ

(ಚಿನ್ನದ), ಕೇಳಿಯ (ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನ) ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನು (ತಮ್ಮ) ಸುತೆಯ (ಮಗಳ) ವಿವಾಹದ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಇತ್ತುದು (ಕೊಟ್ಟಿತು)

೨೫ ಧರಣೀಪತಿ (ದೊರೆ) ಹೃದಯದಲ್ಲಿ '(ಇವರು) ನನ್ನವರು, ಪೆರ ರವರು, ಧನಿಕರು, ಬಡವರು, ಸಮಂತು (ಎನೇನನ್ನೂ) ಬೇಡದವರು, ಅಡುರ್ತು (ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ) ಬೇಡಿದವರು' ಎನ್ನದೆ; ರತ್ನದ, ಚಿನ್ನದ, ಚಿತ್ರ ವಸ್ತ್ರದ, ಹೊಸ ಪಚ್ಚಿ(ವಸ್ತ್ರ)ದ ಒಟ್ಟಿಲನೆ (ರಾಶಿಯನ್ನೇ) ಕೋಶಗೃಹವು ಬರಿದಾಗುವಂತೆ ಕೊಟ್ಟು; ಮಾಣದೆ (ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ) ಮಗುಳೆ (ಪುನಃ) ಆನೆಯನ್ನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸಾರಿ ಬೀರಿದನು

ಬಾಗಿಲು ತಡೆದದ್ದು

೧. ಗಂಡಹೆಂಡಿರ ಪಟ್ಟಬಾಸಿಗ, ಬೆನ್ನಿನ ಪಚ್ಚಿದಂಡೆ, ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು, ತೊಂಡಿಲು(ನೆತ್ತಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಕುಚ್ಚು), ರವಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕಿರಿದನ್ನು ಒಳಗೆ ಊಳಿಗದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡರು

೨. ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊರಪಟಶಾಲೆ (ಬಾಗಿಲು ಪರ ದೆಯ ಆಚೆಕಡೆ)ಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, (ಆ ಭರತಸುಭದ್ರೆಯರು)ರಾಗದಿಂದ (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ಒಳಗೆ ಎಯ್ದು (ಹೋಗು)ವಾಗ—ಗಂಗಾದೇವಿ ಸಿಂಧು ದೇವಿಯರು ಬೇಗ ಎಯ್ದು (ಬಂದು), ಅರಿ(ಪ್ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಡೆದರು.

೩. "ನಿಲ್ಲಣ್ಣ, ನೀನು ನಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೇಳದೆ, ಎಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಗೆಲ್ಲ(ಸುಮ್ಮಾನ)ದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವೆ? ಅವಳು ಈಗ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸೊಲ್ಲಿಸಿ (ಮಾತನಾಡಿ) ಒಳಗೆ ಬರಲಿ." ಎಂದರು.

೪. "(ನೀನು) ಯಾರು, ಹೆಣ್ಣೆ? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು? ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಭೂರಿ (ದೊಡ್ಡ) ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರ ಹಿಂದೆ ಎಯ್ದಿದೆ (ಹೊರಟೆ?) ನಿನಗೆ ಈತನು ಏನು ಅಹನು(ಆಗಬೇಕು?) ಕೋರಿ (ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ), ಹೇಳು." ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

೫. "ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ತವರುಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ, (ನಿನ್ನ) ಉನ್ನತವಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರು,

ಒಮ್ಮೆ ನೋಡುವೆವು” ಎಂದರು (ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ) ಚಕ್ರಿ (ಚಕ್ರವರ್ತಿ) “ಮುನ್ನ (ಮೊದಲು) ಆದುದು ಏನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

೬. “ನಿನಗೆ ತನ್ನ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅನುವಿಸಿ (ಸಂದರ್ಭವಾಡಿಕೊಂಡು) ನಾವು ಬರುವಾಗ ತೊನೆದು (ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಾಗಿ) ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನೊಂದೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಈಕೆ ತೆಗೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು

೭. “ಕುಳಿತು, ಏಳದೆ, ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಬರ (ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ) ಸೆಳೆದು, ಈಕೆ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. (ಆ) ಬಲುಮೆಯ (ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು) ಇಲ್ಲಿ ತೋರಲಿ.” ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನೃಪತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮೆಚ್ಚಿ ನಕ್ಕನು.

೮. “ನುಡಿ, ಹೆಣ್ಣೆ.” ಎನ್ನುವರು; (ಅವಳು) ಸುಮ್ಮನಿರುವಳು. “ನಮ್ಮನ್ನು ಒಡೆಹೊಯ್ದು (ಒಟ್ಟಿಗಿರುವವರು ಬೇರಾಗುವಂತೆ ತಳ್ಳಿ) ಹೋಗು.” ಎನ್ನುವರು; ಅದಕ್ಕೆ (ಆಕೆ) ಮುಡಿಬಾಗಿ (ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ) ನಗುತ್ತಿರುವಳು. “ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ತಪ್ಪು (ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ)ಕೊಡು (ಕೊಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ) ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಕೂಡಿ (ಒಟ್ಟಿಗೆ) ಎಂದರು.

೯. “ನನ್ನ ಒಳಗಾದವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ನನ್ನದೆಂದೇ ಕಾಣಿ ರಕ್ಕ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮನ್ನಿಸು(ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡು)ತ್ತೇನೆ.” ಎಂದನು ಚಕ್ರಿ. “ಮನ್ನಣೆ ಏನು?” ಎಂದರು, ಅವರು.

೧೦. “ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ರತ್ನದಲ್ಲಿ, ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾಡ (ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆ) ಗಳು. ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಚಿನ್ನದ ಉಯ್ಯಾಲೆ, (ಜೊತೆಗೆ) ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಟಿಯ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಈವೆ (ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.) (ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ) ರತ್ನದ ಮುದ್ರಿಕೆಯ (ಉಂಗುರವನ್ನು) ಹಿಡಿಯಿರಿ.” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟನು.

೧೧. (ಆಗ ಆ) ಜಗಕ್ಕೆ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ (ನಾದ ಭರತ)ನ ಸೋದರಿಯರು ನಗುತ್ತ “ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು (ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಆದ ನೀವು) ಒಲಿದು ಸುಖ (ವಾಗಿ) ಬಾಳಿರಿ.” ಎಂದು ಒಗುಮಿಗೆ (ಅತಿಶಯವಾಗಿ) ಸೇಸೆ (ಅಕ್ಷತೆ) ಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅಗಣಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಲಾಭದಿಂದ ಹೋದರು.

ಹೆತ್ತವರ ಹಿತವಚನ—ಗಂಡಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ

೧

ರಾಜಾಧಿರಾಜನು ಅಳಿಯನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ—

೧. “ನಿನ್ನ ಅನ್ವವಾಯ(ವಂಶ)ದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಗೆದು (ಮನಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿಟ್ಟು), ಇವಳ ಅತಿಸ್ತೇಹದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೀನು ಬಗೆದು, ಸಂದ (ಹೊಂದಿಕೊಂಡ) ನಮ್ಮ ನಣ್ಣಂ(ನಂಟುತನವನ್ನು) ಬಗೆದು, (ಇವಳು) ಅರಿಯದೆ ಏನಾದರೂ ಎಂದಾಗಳೂ (ಕೋಪಿಸದೆ) ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೀನು ಕಲಿ ಸುವುದು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆದು (ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು) ಎದೆಗಿಡದ (ವ್ಯಸನ ಪಡದ)ಹಾಗೆ ಈ ಮೃಗಶಾಬ(ಜಿಂಕೆಯ ಮರಿಯಂತೆ) ಈ ಕ್ಷಾಂತಿಯಂ (ನೋಡುವ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಈ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು) ಮನ್ನಿಸುವುದು (ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು.) ವಜ್ರಜಂಘಾ, ಇನಿತಂ (ಇಷ್ಟನ್ನು) ನಾನು ಬೇಡಿದೆನು.

ಎಂದು ನುಡಿದು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ(ಯೆಂಬ) ಮಹಾದೇವಿ (ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ)ಯೂ ತಾನೂ ಆತ್ಮೀಯ(ತಮ್ಮ) ಪ್ರಿಯ ಆತ್ಮಜೆಯ (ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳ) ಮುಖವನ್ನು ಅಕ್ಕರ್ತು (ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ) ನೋಡಿ—

೨. “(ಗಂಡನ) ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತು (ತಿಳಿದು) ಅಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆಸ ಕೆಯ್ (ಕೆಲಸಮಾಡು.) ನಿಜ (ನಿನ್ನ) ವಲ್ಲಭ(ಗಂಡ)ನು ಏನನ್ನು ಎಂದರೂ ಕೆನಿಸದೆ (ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೆ) ಇರು. ಒಂದಿದ (ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ) ಅಗ್ರಮಹಿಷೀ (ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ) ಪದ(ಸ್ಥಾನ)ದಲ್ಲಿ ಪದಸ್ಥಿ (ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಳು) ಆಗು. ಅಗಣ್ಯ ಪುಣ್ಯಧನರಾದ ನಂದನರನ್ನು ಪಡೆ” ಎಂದು ಅನುರ್ದು (ಗಾಢವಾಗಿ) ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ತತ್ (ಅ) ತನುಜೆಯ (ಮಗಳ) ಅಗಲಿಕೆಯ(ಕಾಲದ)ಲ್ಲಿ ಬಸ(ತಡೆಯಲು ವಶ)ವಲ್ಲದ ಬಾಷ್ಪ ವಾರಿಯಂ (ಕಣ್ಣೀರನ್ನು) ನೆಗಪಿದರ್ (ಮೇಲೆ ತಂದರು.)

ಆಗ ವಜ್ರದಂತನು ಅನಂತ(ವಾದ) ಸಾಮಂತರು, ಅಂತಃಪುರದ ಪರಿವಾರ ಬೆರಸು(ಇವರೊಡನೆ) ಹೋಗಿ, ಮಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಯನನ್ನೂ ಕಿರಿದು (ಸ್ವಲ್ಪ) ಅಂತರಂಬರಂ (ದೂರದವರೆಗೂ) ಕಳುಹಿ ಮಗುಳ್ಳ (ಹಿಂದಿರುಗುವ) ಆಗ—

೩. ವೊಡೆವಡು (ನಮಸ್ಕರಿಸು)ವ, ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ, ‘ನೆನೆಯುತ್ತಿರಿ’

ಎಂಬ, ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಪಲರ್ಮೆಯಿಂ (ಹಲವು ಸಲ, ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿ) ಹರಸಿ ಸೇಸೆ(ಅಕ್ಷತೆ)ಯನ್ನು ಇಕ್ಕುವ, ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವ, 'ಇವಳು ನಿಮಗೆ ಕೈಯೆಡೆ' (ಇವಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇವೆ) ಎಂದು ಒಡಂಬಡಿಸುವ, ನಲ್ಲರ ಆಗಲಿಕೆಗೆ ಕಣ್ಣಿನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಮಿಡಿಯುವ—(ಈ ರೀತಿ) ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾದ ಜನರ ಸಂಕಟವು ಆ ಪ್ರಯಾಣ(ಕಾಲ)ದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತು (ಕಂಡುಬಂತು)

೨

ಜಯವರ್ಮ ಮಂಡಲೇಶ್ವರನು (ತನ್ನ) ಮಗಳನ್ನೂ ಅಳಿಯನನ್ನೂ ಬರಿಸಿ(ಕೊಂಡು) ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ—

೪. “ನಿನ್ನಯ ಕೂಟ(ಸಂಬಂಧ)ವನ್ನು ಬಯಸಿ ವೆತ್ತ(ಪಡೆದ)ವಳು; ಎಂತುಂ(ಹೇಗೂ) ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಡಂಬಡಂ (ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು) ದಿಟಂ (ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ) ಮಾಡಳು. ಆದು (ಎನೋ) ದೈವಕೃತವಾಗಿ (ಈ ಸಂಬಂಧ) ದೊರೆಕೊಂಡುದು (ಆಯಿತು) ಆವ್ವೊಡಂ (ಆದರೂ), ಎಮ್ಮ (ನಮ್ಮ) ಕಾರಣದಿಂದ, ಮನ್ನಿಪುದು (ಇವಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದು.) ಇತ್ತಣ (ಈ ತವರುಮನೆಯ) ಹಂಬಲನ್ನು ಈಕೆ ಮಾಡದಂತೆ ಇನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಇರುವುದು. ಇದನ್ನು ಸೆರಗೊಡ್ಡಿ ಬೇಡಿದೆನು.”

ಎಂದು ಕುಮಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ತಾನೂ ಜಯಶ್ರೀ(ಯೆಂಬ) ಮಹಾ ದೇವಿ(ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ)ಯೂ ಶಶಿಪ್ರಭೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಪ್ರೇಮರಸದ ವಿಸರ(ವಿಸ್ತಾರ)ದಲ್ಲಿ ಲುಳಿತ (ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ) ಲೋಚನ (ಕಣ್ಣು) ಗಳಿಂದ ನೋಡಿ—

೫ “ಅಕ್ಕ! ನಿಜ(ನಿನ್ನ) ಪ್ರಿಯನಿಗೆ (ಆತನ) ಮನದ ಅನ್ನದಿ (ಹಾಗೆಯೇ) ನೀನು ಬೆಸಕೆಯ್ಪುದು (ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು.) ಆಗಳುಂ (ಯಾವಾಗಲೂ) ಮಕ್ಕಳ ಮಾಳ್ಕೆ(ರೀತಿ)ಯಿಂದ ಇರದೆ, ನೀನು ಒಡವಂದ (ಸಂಗಡ ಇರಲು ಬಂದ, ಸೇರಿದ) ಜನಕ್ಕೆ ಸಂತಸಂ (ಸಂತೋಷ) ಮೊಕ್ಕಳ (ಅಧಿಕ)ವಾಗುವಂತೆ ಮನ್ನಿಪುದು (ಮರ್ಯಾದೆ ಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದು.) ಮಾವನ ಪರ್ಮೆ (ಹಿರಮೆ)ಗೂ ಅತ್ತೆಯ

ಒಲೈ (ಪ್ರೀತಿ)ಗೂ ತಕ್ಕ (ಯೋಗ್ಯವಾದ) ನೆಗಕ್ಕೆ (ನಡತೆ)ಯನ್ನು
ನೆಳ್ಳುದು (ನಡೆಯುವುದು) ಪೆತ್ತ (ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆತ್ತ) ನಮಗೂ
ಪ್ರಮೋದ (ಸಂತೋಷ)ವನ್ನು ಈವುದು (ಕೊಡುವುದು.)

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ, ಶೇಷಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕಿ, ಮಂಗಳವಾದ
ಮೃದಂಗದ ರವ (ಧ್ವನಿ) ಎಸೆಯೆ (ಹಿತವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಲು,) ಪುರಮಂ
(ಪುರದಿಂದ) ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು, ಕಿರಿದು ಅಂತರಮಂ (ದೂರ)ಕಳುಹಿಸಿ
ಮಗುಳ್ಳ ರ್ (ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.)

ಮದುವೆಯ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಗಳು

‘ಮದುವೆ’ ಎಂಬುದು ‘ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ’ ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ‘ಸಪ್ತಪದಿ’ಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ:

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಿಕಾ ಮನ್ತ್ರಾ ನಿಯತಂ ದಾರಲಕ್ಷಣಮ್ |

ತೇಷಾಂ ನಿಷ್ಠಾ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಾ ವಿದ್ವದ್ಭ್ಯೋಃ ಸ್ಪಷ್ಟಮೇ ಪದೇ ||

ಎಂದರೆ—ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಮಂತ್ರ ಹೆಂಡತಿಯಾದುದಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದ ಗುರುತು. ಏಳನೆಯ ಹಜ್ಜಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಮಂತ್ರಗಳು ಮುಗಿದುವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಮದುವೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಇದು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರದಲ್ಲೇ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ:

ಗೃಭ್ಣಾಮಿ ತೇ ಸುಪ್ರಜಾಸ್ತಾಯ

ಹಸ್ತಂ ಮಯಾ ಪತ್ಯಾ ಜರದಷ್ಟಿಯರ್ಥಾಸಃ |

ಭಗೋ ಆರ್ಯಮಾ ಸವಿತಾ ಪುರಂಧಿ-

ಮಹ್ಯಂ ತ್ವಾಸದುರ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಯ ದೇವಾಃ ||

ಎಂದರೆ—ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪತಿಯಾದ ನನ್ನೊಡನೆ ನಿನಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬರುವವರೆಗೂ ನೀನು ಇರಬೇಕೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಭಗ, ಆರ್ಯಮಾ, ಸವಿತಾ, ಪುರಂಧಿ ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳು ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂದೆ ವಧುವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

ವೀರಸೂರ್ವೀವಕಾಮಾ ಸ್ಯೋನಾ ಶಂ ನೋ ಭವ ||

ಎಂದರೆ—ವೀರರೂ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸೆಯುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು, ನನಗೆ ಶುಭವನ್ನೂ ಹಿತವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವವಳಾಗು.

‘ಸುಪ್ರಜಾಸ್ತವ್’ ಎಂಬುದು ಇದೇ ವಿವಾಹ ಮಂಗಲದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವೆಂಬುದು ಸಪ್ತಪದಿಯ ಅನಂತರ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೇಳುವ ಈ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದೆ:

ತಾವೇಹಿ ಸಂಭವಾವ ಸಹ ರೇತೋ
 ದಧಾವಹೈ ಪುಂಸೇ ಪುತ್ರಾಯ ವೇತ್ತವೈ ||

ಎಂದರೆ—ಬಾ, ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯೋಣ; ಗಂಡುಮಗನನ್ನು ಹೊಂದು
 ವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಿಸೋಣ.

ಮುಂದೆ, ಗೃಹಪ್ರವೇಶವಾಗುವಾಗ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ
 ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

ಇಹ ಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಜಯಾ ತೇ ಸಮೃದ್ಧ್ಯತಾ-
 ಮಸ್ಮಿನ್ ಗೃಹೇ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಯ ಜಾಗೃಹಿ |
 ಏನಾ ವತ್ಸಾ ತನ್ವಂ ಸಂಸೃಜ-
 ಸ್ವಾಥಾ ಜೀವೀ ವಿದಥಮಾವದಾಸಿ ||

ಎಂದರೆ—ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ
 ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾ
 ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರು. ಈ ನಿನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ನೀನು ಸೇರಿ ಸೃಷ್ಟಿಸು.
 ವಯಸ್ಸು ಆದ ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸು.

ಮತ್ತೂ ಮುಂದೆ, ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ತಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಗುವ ಆ ರಾತ್ರಿ
 ಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ :

ಅಪಶ್ಯಂ ತ್ವಾ ಮನಸಾ ಚೇಕಿತಾನಂ
 ತಪಸೋ ಜಾತಂ ತಪಸೋ ವಿಭೂತಮ್ |
 ಇಹ ಪ್ರಜಾಮಿಹ ರಯಿಂ ರರಾಣಃ
 ಪ್ರಜಾಯಸ್ವ ಪ್ರಜಯಾ ಪುತ್ರಕಾಮು ||

ಎಂದರೆ—ನೀನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಲ್ಲೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯ
 ಬಲ್ಲುದು. ನೀನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳೆ
 ದವನು ಎಂದೂ ಬಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪ್ರಜೆಯನ್ನೂ ಸಂಪದವನ್ನೂ
 ಕೊಟ್ಟು, ಪುತ್ರಕಾಮನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ
 ಸೃಷ್ಟಿಹೊಂದು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಈ ಕರೆಗೆ ಗಂಡು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :

ಅಪಶ್ಯಂ ತ್ವಾ ಮನಸಾ ದೀಧ್ಯಾನಾಂ
 ಸ್ವಾಯಾಂ ತನೂಂ ಯತ್ತಿಯೇ ನಾಥಮಾನಾಮ್ |

ಉಪ ಮಾಮುಚ್ಚಾ ಯುವತಿರ್ಬಭೂಯಾಃ
ಪ್ರಜಾಯಸ್ವ ಪ್ರಜಯಾ ಪುತ್ರಕಾಮೇ ||

ಎಂದರೆ—ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಗವನ್ನು ಬಯಸುವೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ. ಯುವತಿಯಾಗಿರುವ ನೀನು ನನ್ನ ಅಲಿಂಗನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಪುತ್ರಕಾಮೆಯಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿಹೊಂದು.

ಇದು ಮದುವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವೇದದ, ಆರ್ಯರ ಆದರ್ಶ. ಈ ಆದರ್ಶದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸತಿಪತಿಯರಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಏಕೋಭಾವ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇದು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆಶೀರ್ವಾದ:

ಇಹೇಮಾವಿದ್ರ ಸನ್ನೂದ ಚಕ್ರವಾಕೇವ ದಂಪತೀ |
ಪ್ರಜಯೈನೌ ಸ್ವಸ್ತಕೌ ವಿಶ್ವಮಾಯೂರ್ವಶ್ಚ ತಾಮ್ ||

ಎಂದರೆ—ಹೇ ಇಂದ್ರ, ಈ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಚಕ್ರವಾಕಗಳಂತೆ ಎಡೆ ಬಿಡದೆ ಇರಿಸು. ಇವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ. ಇವರ ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿ. ಇವರಿಗೆ ಆಯುಸ್ಸು ತುಂಬಿ ಇರಲಿ.

ಮತ್ತೆ, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇದು ಆಶೀರ್ವಾದ:

ಸ್ಯೋನಾಭವ ಶ್ವಶುರೇಭ್ಯಃ ಸ್ಯೋನಾಪತ್ಯೋ ಗೃಹೇಭ್ಯಃ |
ಸ್ಯೋನಾಸ್ಯೈ ಸರ್ವಸ್ಯೈ ವಿಶಿ ಸ್ಯೋನಾ ಪುಷ್ಪಾಯೈಷಾಂ ಭವ ||

ಎಂದರೆ—ಅತ್ತೆಮಾವಂದಿರಿಗೆ ಸುಖ ತರುವವಳಾಗು. ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಸುಖ ತರುವವಳಾಗು. ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಖ ತರುವವಳಾಗು. ಅವರ ಪುಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಸುಖ ತರುವವಳಾಗು.

ತೆರೆ ಸರಿದು, ವಧೂವರರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಕಾಣುವ ಶುಭ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರ:

ಇಮಾಂ ತ್ವಂ ಇಂದ್ರಮೀಡ್ಯಃ
ಸುಪುತ್ರಾಂ ಸುಭಗಾಂ ಕೃಣು |
ದಶಾಸ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಾನಾದೇಹಿ
ಪತಿಮೇಕಾದಶಂ ಕೃಧಿ ||

ಎಂದರೆ—ಹೇ ಇಂದ್ರ, ಇವಳನ್ನು ಸುಪುತ್ರವತಿಯಾಗಿ, ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾಗಿ ಮಾಡು. ಇವಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಡು, ಪತಿಯನ್ನು ಹನ್ನೊಂದನೆಯವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂದೆ ವರನನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ:

ಧರ್ಮೇಚಾರ್ಥೇಚ ಕಾಮೇಚ
ನಾತಿಚರಿತವ್ಯಾ ತ್ವಯೇಯಮ್ ||

ಎಂದರೆ—ನೀನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಕಾಮದಲ್ಲಿ ಇವಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಅದಕ್ಕೆ ಪರನು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ:

ನಾತಿಚರಿಷ್ಯಾಮಿ ||

ಎಂದರೆ—ನಾನು ಮೀರಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ

ಈ ವಾಗ್ದಾನದ ಅನಂತರವೇ ವಾಣಿಗ್ರಹಣ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮೇಲೆ ಅರ್ಥದೊಡನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಮುಂದೆ, ದಂಪತಿಗಳು ಹೋಮಮಾಡುವಾಗ, ಇದು ಮಂತ್ರ:

ಇಮಾಮುಗ್ನಿ ಸ್ಮಾಯತಾಂ ಗಾರ್ಹಪತಾಃ
ಪ್ರಜಾಮಸ್ಮೈ ನಯತು ದೀರ್ಘಮಾಯೋಃ |
ಅಶೂನ್ಯೋವಸ್ಥಾ ಜೀವತಾಮಸ್ತು ಮಾತಾ
ಪೌತ್ರಮಾನಂದಮಭಿವಿವೃದ್ಧತಾಮಿಯಮ್ ||

ಎಂದರೆ—ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿ ಇವಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಇವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಇವಳ ಮಡಿಲು ಬರಿದಾಗಿ ಇರದಿರಲಿ. ಇವಳು ತಾಯಾಗಿ ಬದುಕಲಿ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಇವಳಿಗೆ ಆನಂದ ವರ್ಧಿಸಲಿ.

ಲಾಜಹೋಮದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಮಂತ್ರ:

ಇಯಂ ನಾರ್ಯಾಪ್ರವೃತೇ ಲಾಜಾನಾವಪಂತಿಕಾ |
ಆಯುಷ್ಠಾನಸ್ತು ಮೆ ಪತಿರೇಧನ್ತಾಂ ಜ್ಞಾತಯೋ ಮಮ ||

ಎಂದರೆ—ಇವಳು ಅರಳನ್ನು ಆಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹಾಕುತ್ತಾ,

ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ: 'ನನ್ನ ಪತಿ ಆಯುಷ್ಮಂತನಾಗಲಿ! ನನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಗಳು ಏಳಿಗೆ ಹೊಂದಲಿ!'

ಮತ್ತೆ ಇದೂ ಲಾಜಹೋಮದ ಮಂತ್ರ:

ಇಮಾಲಾಜಾನಾ ವಪಾಮ್ಯಗ್ನೈ
ಸಮೃದ್ಧಿಕರಣಂ ತವ |
ಮಮ ತುಭ್ಯಚ ಸಂವನನಂ
ತದಗ್ನಿರನುಮನ್ಯತಾಮಿಯಂ ಸ್ವಾಹಾ ||

ಎಂದರೆ—ವಧೂ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ: 'ನಿಮಗೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅರಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನನಗೂ ತಮಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಲಿ. ಅಗ್ನಿಯೂ ಆತನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸ್ವಾಹಾದೇವಿಯೂ ಇದನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಿ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ವರನು ವಧುವಿನ ಕಾಲಿಂದ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಸುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

ಆರೋಹೇಮಮಶ್ಮಾನಮ್
ಅಶ್ವೇವ ತ್ವಂ ಸ್ಥಿರಾ ಭವ |
ಅಭಿಷ್ಠ ಪೃತನ್ಯತೋ
ಅವಬಾಧಸ್ಯ ಪೃತನಾಯತಃ ||

ಎಂದರೆ—ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಏರು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ನೀನೂ ಸ್ಥಿರಳಾಗು. ಏನೇ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆ ಬಂದರೂ ಈ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಕದಲದೆ ನಿಲ್ಲು.

ಇದಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಮದುವೆಗೆ ಮುಕ್ತಾಯದ ಮುದ್ರೆಯಾದ ಸಪ್ತಪದಿ. ಇದು ಅದರ ಮಂತ್ರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇಡಿಸಿ, ಗಂಡು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

ಓಂ ಇಷೆ ಏಕಪದಾ ಭವ	ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ
ಊರ್ಜಿ ದ್ವಿಪದಾ ಭವ	ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ
ರಾಯಸ್ತೋಷಾಯ ತ್ರಿಪದಾ ಭವ	ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ
ಮಾಯೋಭವಾಯ ಚತುಷ್ಟದಾ ಭವ	ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ
ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ ಪಂಚಪದಾ ಭವ	ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ

ಯತುಭ್ಯಃ ಷಟ್ಪದಾ ಭವ

ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ |

ಸಖಿ ಸಪ್ತಪದಾ ಭವ

ಸಾ ಮಾಮನುವ್ರತಾ ಭವ |

ಎಂದರೆ—ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಬಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು ಧನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಮಮತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು ಸಂತಾನಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಐದನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ಅನುಕೂಲವಾದ ಋತುಕಾಲಗಳಿಗಾಗಿ ಆರನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಕ್ಕಾಗಿ ಏಳನೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸು.

ಅದೇ ಮಂತ್ರ ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ :

ಸಖಾ ಸಪ್ತಪದಾ ಭವ, ಸಖಾಯೌ ಸಪ್ತಪದಾ ಬಭೂವ, ಸಖ್ಯಂ ತೇ ಗಮೇಯಂ, ಸಖ್ಯಾತ್ತೇ ಮಾ ಯೋಷಂ, ಸಖ್ಯಾನ್ತೇ ಮಾ ಯೋಷ್ಠಾಃ | ಸಮಯಾವ ಸಂಕಲ್ಪಾವಹೈ ಸಂ ಪ್ರಿಯೌ ರೋಚಿಷ್ಠಾ ಸುಮನಸ್ಯಮಾನೌ | ಇಷಮೂರ್ಜಮಭಿ ಸಂ ವಸಾನೌ ಸಂ ನೌ ಮನಾಂಸಿ ಸಂ ವ್ರತಾ ಸಮು ಚಿತ್ತಾ ನ್ಯಾಕರಮ್ ||

ಎಂದರೆ—ನನ್ನೊಡನೆ ಈ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನಡೆದು, ನೀನು ನನಗೆ ಸಖಿಯಾಗು. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದು, ನಾವು ಸಖರು ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಸಖ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಬಿಡುವುದಾಗಲಿ ದಿರಲಿ. ಒಂದಾಗಿ ಇರೋಣ, ಒಂದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸೋಣ. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ರುಚಿ ಪಡೆದು, ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಬ್ಬರು ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸೋಣ. ಸುಖಸಂತೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಎರಡಿಲ್ಲದೆ ಒಂದುಮಾಡಿ ಬದುಕೋಣ.

ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ, ಇದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಂತ್ರ:

ಸಂರಾಜ್ಞೇ ಶ್ವಶುರೇ ಭವ ಸಂರಾಜ್ಞೇ ಶ್ವಶ್ರುವಾಂ ಭವ |

ನನಾನ್ದರಿ ಸಂರಾಜ್ಞೇ ಭವ ಸಂರಾಜ್ಞೇ ಅಧಿ ದೇವ್ಯಷು ||

ಎಂದರೆ—ಮಾವನಿಗೆ ನೀನು ಸಂರಾಜ್ಞೆಯಾಗು. ಅತ್ತಿಗೆ ನೀನು ಸಂರಾಜ್ಞೆಯಾಗು ನಾದುನಿಯರಿಗೆ ನೀನು ಸಂರಾಜ್ಞೆಯಾಗು. ಮೈದು ನರಿಗೆ ನೀನು ಸಂರಾಜ್ಞೆಯಾಗು. (ಎಂದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವಳು ಎನ್ನಿಸಿಕೊ)

ಮತ್ತೆ—

ಸುಮಂಗಲೀರಿಯಂ ವಧೂರಿಮಾಂ ಸಮೇತ ಪಶ್ಯತ |

ಸೌಭಾಗ್ಯಮಸ್ತೈ ದತ್ತಾ ಯಾಥಾಸ್ತು ವಿಪರೇತನ ||

ಎಂದರೆ—ಸುಮಂಗಲಿಯಾದ ಈ ವಧುವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನೋಡಿರಿ. ಈಕೆಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕೋರಿಕೊಟ್ಟು, ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿರಿ.

ಮದುವೆಯೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳು ಹಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಇದು ಮಂತ್ರ:

ಪೂಷಾ ತ್ವೇತೋ ನಯತು ಹಸ್ತಗೃಹ್ಯಾ-

ಶ್ಚಿನಾ ತ್ವಾ ಪ್ರವಹತಾಂ ರಥೇನ |

ಗೃಹಾದ್ ಗಚ್ಛ ಗೃಹಪತ್ನೀ ಯಥಾಸೌ

ವಶಿನೀ ತ್ವಂ ವಿದಥಮಾವದಾಸಿ ||

ಎಂದರೆ—ಪೂಷನ್ (ಸೂರ್ಯ) ನಿನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದು ಒಯ್ಯಲಿ, ಅತ್ತಿನೀ ದೇವತೆಗಳಿಬ್ಬರೂ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯಲಿ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಗೃಹಪತ್ನಿಯಾಗು. ಅಲ್ಲಿ ವಶ ವರ್ತಿನಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿರುವವರೊಡನೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡು.

ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮ

ಯತ್ರ ನಾರ್ಯಸ್ತು ವೂಜ್ಯಂತೆ ರಮಂತೆ ತತ್ರ ದೇವತಾಃ |
ಯತ್ರೈತಾಂಸ್ತು ನ ವೂಜ್ಯಂತೆ ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರಾಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ||

ಎಂದರೆ—ಎಲ್ಲಿ ನಾರಿಯರನ್ನು ಮರ್ಮಾದೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವರೋ ಅಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷಪಡುವರು. ಎಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಮರ್ಮಾದೆಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಫಲ.

ತಸ್ಮಾದೇತಾಃ ಸದಾವೂಜ್ಯಾ ಭೂಷಣಾಭ್ಯಾ ದನಾಶನೈಃ |
ಭೂತಿಕಾಮೈರ್ನರೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಪಾಯೇಷೂತ್ಸವೇಷು ಚ ||

ಎಂದರೆ—ಆದಕಾರಣದಿಂದ ವೈಭವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು, ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಸತ್ಪಾಯ, ಉತ್ಸವ ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು

ಸಂತುಷ್ಟೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಭರ್ಮಾ ಭರ್ಮಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಥೈವ ಚ |
ಯಸ್ಮಿನ್ ಏವ ಕುಲೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ರ ವೈ ಧ್ರುವಮ್ ||

ಎಂದರೆ—ಯಾವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಗಂಡ, ಗಂಡನಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವರೋ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಭರ್ತ್ವವಚಃ ಕಾರ್ಯಂ ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಪರಃ ಸ್ತ್ರೀಯಾಃ |
ಸದ್ವೃತ್ತಚಾರಿಣೀಂ ಪತ್ನೀಂ ತೃಕ್ತ್ವಾ ಪತತಿ ಧರ್ಮತಃ ||

ಎಂದರೆ—ಹೆಂಗುಸರು ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ನಡಸತಕ್ಕದ್ದು, ಇದೇ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಧರ್ಮ. ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪತಿಸನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರೋಭವೇದಾಮರಣಾಂತಿಕಃ |
ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಸಮಾಸೇನ ಜ್ಞೇಯಃ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋಃ ಪರಃ ||

ಎಂದರೆ—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪರಮವಾದ ಧರ್ಮ ಇಷ್ಟೆ: ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಆದವರು ತಾವು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಒಬ್ಬರು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

(ನೊದಲನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ, ಪುಟ; ಎರಡನೆಯದು ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯ.)

೬೫. ೧. ಪಶ್ಚಿಮ ರಂಗಧಾಮ—ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಂಗನಾಥದೇವರು.
 ೨. 'ರಮಾ ಮಂಗಳದೇವತಾ' ಎಂದು ನೊದಲಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಹೆಸರುಗಳು.
 'ವೈಜಯಂತಿ' ಎಂಬುದು ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿನ ಹಾರಕ್ಕೂ ಹೆಸರು; ಆದ್ದರಿಂದ ರಂಗನಾಯಕಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹೃದಯಮಂದಿರದ ವೈಜಯಂತಿ ಎಂದೂ ಎಣಿಸಬಹುದು.
 ೪. ಮನ್ಮಥನೇ ಮುಂದೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಾಗ, ರುಕ್ಮಿಣಿ ಅವನ ತಾಯಿ ಆಗುವುದರಿಂದ, ಅವನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮಗ. ಸಮುದ್ರಮಥನ ಮಾಡಿದಾಗ, ಚಂದ್ರ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ತಂಗಿ.
 'ಇಂದಿರಾ ಲೋಕಮಾತಾ ಮಾ ರಮಾ ಮಂಗಳದೇವತಾ ಭಾರ್ಗವೀ ಲೋಕಜನನೀ ಸ್ತೀರಸಾಗರಕನ್ಯಕಾ'—ಅಮರ
೬೬. ೧೧. ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನಾಮನಾವತಾರದ ಕಥೆಯ ಸೂಚನೆ.
೬೭. ೧೨. ರಾಮಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗಾಗಿ ದರ್ಭಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದು, ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.
 ೧೩. ಹರಿಪ್ರಿಯೆ, ಪದ್ಮಾ ಎಂಬುವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯನಾಮಗಳು.
೬೮. ಗದ್ಯ. ಮಧುಸರ್ಕ—ಜೀನು, ಹಾಲು, ಹಣ್ಣುಗಳ ಮಿಶ್ರಣ. ಅತಿಥಿಗೆ, ಅಥವಾ ಕನ್ಯಾಸಿತ್ವವಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವರನಿಗೆ ನೀಡುವ ಉಪಾಹಾರ.
೭೦. ೧೦. ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವಳು, ಗಂಗೆ.
೭೧. ೧೬. ಐದೆ—ಸುಮಂಗಲಿ. ಮುದಿಯಾದ ಐದೆ—ಮುತ್ತೈದೆ.
೭೨. ೧೨. ಲಾಜಹೋಮ, ಸಪ್ತಪದಿ—ಇವಕ್ಕೆ 'ಮದುವೆಯ ಮಂತ್ರ'ವೆಂಬ ವಿಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿ.
೭೫. ೬. ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು 'ಬಲ ಅಚ್ಯುತ' ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಲಭದ್ರನೆಂದರೆ ರಾಮ ಎಂದು ಅರ್ಥ.
೭೬. ೮. ಶಚಿ—ಇಂದ್ರನ ಹೆಂಡತಿ. ರೋಹಿಣಿ—ಚಂದ್ರನ ಹೆಂಡತಿ.
೭೭. ೨೧. ಸ್ವಸ್ತಿ—ಸು ಆಸ್ತಿ, ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗಲಿ.
೮೦. ಗದ್ಯ. ಗುಣಾರ್ಣವ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯನಾಮ.

೮೨. ೬. ಕೌಸ್ತುಭ—ಈಗ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿನ ರತ್ನ.

೮೩. ೧. ಈ ದಂಪತಿಯ ಬಯಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.—ಈ ವಜ್ರಜಂಘನು ತಾನು ಎರಡು ಜನ್ಮಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಹಾಬಳನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಯುಸ್ಸು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಈಶಾನಕಲ್ಪನೆಂಬ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾಂಗನೆಂಬ ದೇವತೆಯಾದನು. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಾಂಗನಿಗೆ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ದೇವಿ ಮನಃಪ್ರಿಯೆಯಾದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಆಯುಸ್ಸು ಮುಗಿಯಿತು. ಲಲಿತಾಂಗನು ವಜ್ರಜಂಘನೆಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆ ಪ್ರಿಯನ ವಿರಹದಿಂದ ಹಂಬಲಿಸಿ, ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ವಜ್ರದಂತನೆಂಬ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬ ಮಗಳಾದಳು. ಇತ್ತ ವಜ್ರಜಂಘನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು; ಅತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿ ತನ್ನ ಲಲಿತಾಂಗನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ವಜ್ರಜಂಘನಿಗೂ ಶ್ರೀಮತಿಗೂ ಮದುವೆ ಆದದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಲಲಿತಾಂಗದೇವನೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾದೇವಿಯೂ ಮತ್ತೆ ದಂಪತಿಗಳಾದಹಾಗಾಯಿತು.

೮೪. ೫. ಈ ಭವದಿಂದ ಆದ ವಾಸನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.—ಈ ವಜ್ರಜಂಘ ಶ್ರೀಮತಿಯರು ಪರಮ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಸಕಲಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಲಗಿರುವಾಗ, ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಗವಾಕ್ಷದ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಮರೆತು, ಸೆಜ್ಜಿವಳನು ಧೂಪದ ಗುಂಡಿಗೆಗೆ ಕಾಳಾಗರು ಧೂಪವನ್ನು ಇಕ್ಕಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ; ಆ ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಧೂಪದ ಹೋಗೆ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪದ ಹಾಗೆ ಬೆಳೆದು ಹರಡಿ ಹಬ್ಬಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಬಿಡದೆ ಪೋಗೆ ಸುತ್ತೆ ತೋಳಂ

ಸಡಿಲಿಸದಾ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭರ್ ಪ್ರಾಣಮನಂ-

ದೊಡೆಗಳೆದರೋಪರೋಪರೊ-

ಕೊಡೆಸಾಯಲ್ ಪಡೆದರಿನ್ನ ವೇಂ ಸೈಪೋಳವೇ

ಎಂದು ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಪಂಪಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗೆ ಬಿಡದೆ ಸುತ್ತಿದರೆ, ತೋಳನ್ನು ಸಡಿಲಿಸದೆ ಆ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭರು ಅಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀಗಿದರು. ಓಪರು (ಪ್ರಿಯರು) ಓಪರ (ಪ್ರಿಯರ) ಸಂಗಡ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಯಲು ಪಡೆದರು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೀರಿದ ಪುಣ್ಯ ಬೇರೆ ಯಾವುದು ಉಂಟು ?

ಇಂಥ ಗಾಢವಾದ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬದುಕಿ ಸತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿ ವಜ್ರಜಂಘನು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಆರು ಜನ್ಮಗಳು—ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ

—ಒಂದೇ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ, ವಜ್ರಜಂಘನು ಮೊದಲನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗುವ ಋಷಭನಾಥನಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ, ಆ ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗುವನಿಗೆ ಅವನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಆಹಾರದಾನ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾದ ಶ್ರೀಯಾಂಕ ನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ.

೯೦. ೫. ಚಕ್ರವಾಕ ಎಂಬ ಈ ಹಕ್ಕಿ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಲಾರದೆ ಇರುವ ಗಾಢವಾದ ಸತಿಪತಿಯರ ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತ.

೯೧. ೨. ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳು ಹೈಮವತೀ, ಗೌರಿ. ಭೃಗುವಿನ ಮಗಳು 'ಭಾರ್ಗವಿ' ಎನಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಜನಕನ ಮಗಳು ಜಾನಕಿ, ಸೀತೆ.

೯೨. ೨. ಅರುಂಧತಿ — ಈಕೆ ವಸಿಷ್ಠನ ಹೆಂಡತಿ. ವಸಿಷ್ಠ ಅರುಂಧತಿಯರ ಅನುಕೂಲ ದಾಂಪತ್ಯ ನಮ್ಮ ಪುರಾಣಗಳು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಆದರ್ಶದಾಂಪತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದದ್ದು.

೯೪. ೮. ಅಭವ—ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಇಲ್ಲದವನು. ನಿರ್ಮಾಯ—ಮಾಯೆ ಇಲ್ಲದವನು.

೯. ಅಜಾತ — ಹುಟ್ಟು ಇಲ್ಲದವನು. ನಿರಾಮಯ — ರೋಗ, ಸಾವು ಇಲ್ಲದವನು.

೯೬. ೧೨. ಜನ್ಮಾಂತರ ಸ್ನೇಹ—ಮೇಲೆ ಪುಟ ೮೩, ೮೫— ಪದ್ಯ ೧, ೫ ಅದರ ಟಿಪ್ಪಣಿ ನೋಡಿ.

೧೪. ಕಾಳಿದಾಸ ತನ್ನ ಶಾಕುಂತಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

‘ಸಮಾನಯಂಸ್ತು ಲ್ಯಗುಣಂ ವಧೂವರಂ
ಚಿರಸ್ಯ ವಾಚ್ಯಂ ನ ಗತಃ ಪ್ರಜಾಪತಿ.’

ಹೆಣ್ಣುಗಂಡನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಡಿ ಗಂಟುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಈ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಾಂಪತ್ಯದಿಂದ ಕಳೆದುಹೋಗಲಿ.

೯೮. ಗದ್ಯ. ವನಮಾಲಾ—ಕೃಷ್ಣನ ಕೊರಳಿನ ವನಕುಸುಮಮಾಲೆಗೆ ಹೆಸರು.

೧೦೫. ೬. ಈ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ.

೧೦೮. ೧೯. ಹಾವ—ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆ. ಭಾವ—ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

೨೦. ಕಾರಿರುಳು—ಕಪ್ಪಾದ ರಾತ್ರಿ.

೨೩. ವಸ್ತುಕ—ಗದ್ಯ, ಕಂದ, ವೃತ್ತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಚಂಪೂ.' ವರ್ಣಕ ಎಂಬುದು ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಕಾವ್ಯ.

೧೧೬. ೨. ಗಳಿಗೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀರನ್ನೋ ಮರಳನ್ನೋ ತುಂಬಿದ ಬಟ್ಟಲು 'ಗಳಿಗೆವಟ್ಟಲು.' ಅದರಿಂದ ನೀರೋ ಮರಳೋ ಸುರಿಯುವುದನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಣೆಯಾಗಿ ಹಾಕುವ ಕಡ್ಡಿಯೇ 'ಶಂಕು ಶಲಾಕೆ.'

೧೨೨. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕಾಳಿದಾಸನ 'ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಣ್ವರು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹುವ, ಶಕುಂತಲೆಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅಸ್ಮಾನ್ ಸಾಧು ವಿಚಿನ್ತ್ಯ ಸಂಯಮಧನಾನುಚ್ಛೇಷ್ಠೈಃ ಕುಲಂ ಚಾತ್ಮನ-
ಸ್ತ್ವಯ್ಯಸ್ಯಾಃ ಕಥಮಪ್ಯಬಾನ್ಧವಕೃತಾಂ ಸ್ನೇಹಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಚ ತಾಮ್ |
ಸಾನಾನೈಪ್ರತಿವತ್ತಿ ಪೂರ್ವಕಮಿಯಂ ದಾರೇಷು ದೃಶ್ಯಾತ್ಪ್ರಯಾ
ಭಾಗ್ಯಾಯತ್ತಮತಃಪರಂ ನ ಖಲು ತದ್ವಾಚ್ಯಂ ವಧೂಬನ್ಧುಭಿಃ ||

(ನಾವು ಸಂಯಮಧನರೆಂಬುದನ್ನೂ ನೀನು ಉಚ್ಚವಾದ ಕುಲದವನೆಂಬುದನ್ನೂ ಈಕೆಗೆ ನೀನಾಗಿಯೇ ಒಲಿದುದನ್ನೂ ಬಾಂಧವರ ಕೈವಾಡವಿಲ್ಲದೆ ಈಕೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದ್ದನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ಈಕೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ್ದು ಅವರವರ ಭಾಗ್ಯ; ಅದನ್ನು ವಧುವಿನ ಬಂಧುಗಳು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.)

ಶುಶ್ರೂಷಸ್ವ ಗುರೂನ್ ಕುರು ಪ್ರಿಯಸಖೀವೃತ್ತಿಂ ಸಪತ್ನೀಜನೇ
ಭರ್ತುವಿಪ್ರಕೃತಾಪಿ ರೋಷಣತಯಾ ಮಾ ಸ್ಮ ಪ್ರತೀಪಂ ಗಮಃ |
ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಭವ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪರಿಜನೇ ಭಾಗ್ಯೇಷ್ವನುತ್ಪೇಕಿನೀ
ಯಾನ್ತ್ಯೇವಂ ಗೃಹಿಣೀಪದಂ ಯುವತಯೋ ವಾಮಾಃ ಕುಲಸ್ಯಾಧಯಃ ||

(ಹಿರಿಯರ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡು. ಸವತಿಯರೊಡನೆ ಪ್ರಿಯಸಖಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊ. ಪತಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡರೂ ಕೋಪದಿಂದ ಅವನಿ ಪ್ರತಿಕಾಲೆಯಾಗಬೇಡ. ಪರಿಜನರಲ್ಲಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸು. ಭಾಗ್ಯ; ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೆಡತುಕೊಂಡಿರಬೇಡ. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವ ಯುವತಿಯೇ ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗುವರು; ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದವರು ಕುಲಕ್ಕೆ ದುಃಖವನ್ನು ತರುವರು.)

